

KOZOROH

**Autor : Vladimíra Beranová
L.P.2009**

**Tisk : Sevast Print
L.P.2009**

D chod? To je ale magické slovo. Jak pro koho. Nikdo se ho bojí a v mém okolí je takových lidí skoro dost. Manželé po desítkách let společného soužití tak před sebou záměrně utíkají. A zájmy? V tšinou u baběvažuje spánek, odpočinek, starost o vnoučata a eventuálně chalupa a zahrada. Šílená představa!

Pak je druhá skupina lidí, která se do d chodu těší a přesně ví co bude dlat.

Já jsem asi exot, nepatím ani do jedné skupiny, le do d chodu jsem se nesmírně těšila. V dala jsem, že zase po letech vytáhnu malování, že na všechno budu mít haldy času, že budu chodit se Žandou a víc jsem nepřemýšlela.

Realita je ale jiná, zaskočilo mne, že ty finance se nijak rozkutálejí. Protože nechci poád poítat zda koupit housku, nebo rohlík, ještě poád mne zajímá móda, doplňky, bižuterie, knihy, chci si zajít na pivo, zakouřit si, a kromě jídla je taky potřeba koupit prášek na praní, zubní pastu, ale taky třeba žárovku a spoustu dalších potřebných ptákovin.

A nedej bože když se porouchá v domácnosti pračka, lednička, šicí stroj a jiné přístroje ne za stovky, ale rovnou za tisíce. Mně třeba vytočí už jen to, když přímopřifénování vlasů ten hajzl dofuní a už ani neukne.

Nebo kauza brýle! Do prdele sedm a pět tisíc? A to je mižumít jen na chvíli. Buď je někde ztratím, nebo rozsednu a vbec! Oči se budou horšit, je to otázka času a ty drahé brýle budou na dvě věci...

Ale dost pláče! Však ono se nic najde... No ale co? Samo ke mně rozhodně nic nepřijde, nikdo nezazvoní a nezeptá se, zda si náhodou nechci přivydlat. Tak co podniknout?

Vždycky, když jsem si potřebovala přivydlat, tak jsem si práci našla. Co jsem v dala zcela určitě bylo jediné, že do zdravotnictví už nikdy. Tak tudy cesta nevede ale co dál? Spořítala jsem si pro i proti.

V dnešní době moc vyhlídek asi nebude. V první řadě je tu věk, který když po telefonu někomu řeknu, je to jako bych měla lepru. Moc času taky nemám, protože nechci nechat Žandu dlouho doma samotnou. Nic neumím a to je další důvod, že se asi jen tak někde nechytну. Ale nepodléhám zkáze a tak jsem prořítala inzeráty a hledala na Internetu. Náhoda je blbec a ono to vyšlo. Jediné, co umím je starat se o staré lidi. Ale chci to vbec? Nemám toho za osmatcet let už dost? Neměžu toho mít dost, když chci nějakou korunu.

Našla jsem si telefonní číslo do jednoho prestižního domova pro seniory. Chtěla jsem mluvit se sociální pracovnící, které jsem vysvětlila situaci v jaké se nacházím a že bych si představovala nějakou starou babku, která by potřebovala třeba ošetřit bércový vřed, píchnout injekci, event. vykoupat, ale měla by bydlet někde v blízkosti mého bydliště. A než se babka dostane do žádaného zařízení, postarala bych se o ní. Záměrně jsem vybrala Suy Ryder, protože vím, že se tam platí nehorázné sumy. Kdo si dá žádost do takového zařízení, bude jistě za vodou. Určitě to nebude nikdo s minimálním d chodem. Sociálka mě vyslechla a řekla, že se ozve. Nechci nikomu sahat do sv domí, ale to je taková formulace, když se chci nějakoho elegantně zbavit, slíbím, že se ozvu, ale kdy? To už z toho příslibu nevyznívá.

Jaké bylo moje překvapení, když se ozval telefon během pár minut?! Sociálka to řešila neprodleně a budiž jí za to dík. Dala mi telefon na babku, která bydlela cca deset-patnáct minut přesky od mého domova. Prý se jí ptala, jestli by mě vbec chtěla a jestli mě že dát telefonní číslo.

Sociálce jsem pod kovala a záhy vytvořila úsměvnou babku. Prohodily jsme pár slov, spíše jsem zjistila, že dobře slyší a už v tom rozhovoru byl nádech smyslu pro humor, což jsem obzvlášť ocenila. Domluvily jsme schůzku, no schůzka je špatný terminus technicus. Prostě měla jsem k ní přijít, abychom se navzájem okoukaly. Na poprvé jsem šla sama, ale už jsem v dlela dopředu, že tam budu chodit se Žandou. Canis terapie je zázračná a já ji o tom chtěla psát.

V domluvenou dobu jsem stála před domem, zazvonila na zvonek se jmenovkou Alenka Strnadová a čekám...Přišla otevřenější starší, štíhlá, prudce elegantní namalovaná dáma a čekala, abych ji následovala. Po schodech přede mnou letěla, že jsem sotva stačila. V první chvíli mi nebylo jasné, co takhle nádherná živá bytost ode mne může potébovat. V zápatí jsem zjistila, že skutečnost je jiná. Vešly jsme do bytu, v předstínce mi praštila do nosu jakási věc, která mi měla přehlušit zápach moči.

V tomto směru jsem dostatečně otrlá, zula se a vešla do pokoje, kde ležela v posteli příjemně naladěná usmívavá silnější babka s brýlemi. Ty dvě byly letité kamarádky, obě z Národního divadla, kde spolu zpívaly soprán ve sboru skoro čtyřicet let. Obě byly studnice moudrosti se spoustou životních zkušeností a nejvíce mi vyhovoval jejich smysl pro humor. Já u nich strávila na poprvé tři hodiny, v domnění, že jsem tam pár minut. Ta energická kamarádka Jadviga Štrossová byla vdaná, bydlela na Kavčí horách a její manžel, jež měl hodně přes osmdesát chodil dvakrát v týdnu ještě dirigovat. Je vidět, že u některých jedinců datum narození naprosto není rozhodující. Jadviga denně dojížděla, aby se o kamarádku postarala. Nakupovala, vařila, litala po doktorech pro léky, a to všechno dělala s láskou, sama přiznala, že už jí to přeci jenom zmáhá a že bude ráda, když se o tu péči podělí se mnou. Chtěla sehnat někoho spolehlivého, aby aspoň ob den nikam nemusela cestovat a přitom věděla, že je o Alenku postaráno. Jak věděla přitom první návštěva, že jsem spolehlivá? Domluvily jsme podmínky a já si hned z prvopodání dala taxu, že beru stovku na hodinu a že všude chodím se Žanetkou. Se vším obě souhlasily. Hned jsem dostala klíče od domu a bytu.

To byly tenkrát moje první klíče, které jsem dala doma do krabíčky a nikdy by mi nenapadlo, že se moje krabíčka na cizí klíče od bytu a domu v budoucnu rozroste natolik, že už budu potébovat malou skříňku a ke klíčům si budu muset pamatovat i kódy.

Alenka velmi špatně chodila, posunovala se po bytu se židličkou před sebou. Dobře jí to myslelo, nebyla hluchá, hodně etla, sama jsem jí přejímala knížky. Vždycky zavolala a nadiktovala seznam věcí, které by si měla přinést. Někdy jsem přinesla něco z domova, jindy koupila porci jídla, a to bylo v ínské restauraci, nebo v jídelně u eznictví a uzená ství. Se vším byla náramně spokojená a byla radost pro ni jídlo připravovat.

Zpívala mi známé árie ze všech oper, nikdy jí nevypadlo jediné slovo a jak se do toho vžila a seděla na posteli, tak melodii chtěla podtrhnout i gesty, rozpáhlá ruce, ale neudržela stabilitu a spadla do postele s takovou razancí, že se praštila o zeď do hlavy, až mi la bouli.

Se Žandou to byla vzájemná láska. Canisterapie nezklamala. Žanetka se chovala prvotně, ležela u její postele a pozorovala, jak ohívám jídlo, jak vyndávám prádlo z pračky, které pak jdu v šet na dvorek. Tak se stalo, že jsem u ní Žandu na chvíli nechala a zabíhla do lékárny nebo pro nějaký asopis. Alenku jsem koupala v blbě přístupném sprchovém koutě. Měl poměrně vysoký schod, což pro ni byla obrovská překážka, dvířka příliš úzká a nikde žádné madlo. Něco přišerného a vždycky jsem se s ní dost nadělala. Ona ale byla ve své podstatě poád dáma a maximálně istotná. Pohybovala se ve vybrané společnosti jak u nás, tak v cizině, když jezdil soubor Národního divadla za hranice na zájezdy. Líbilo se mi, že nikdy nechtěla jít v posteli, a to pro mne znamenalo víc práce, víc tahání s ní. Chtěla prostě v jídelně u mohutného kulatého stolu s těžkým ubrusem. Na stole jsem vždy připravila prostírání, ubrousky, přebory, slánku, vychlazené pivo, otvírák, broušenou sklenici a v místičce léky. Rozhodně jsem nemohla prostě a záhy dát teplé jídlo na stole. To byl obad! Strašně dlouho trvalo, než se převlékla do bílého svetru a došourala nějakých pět metrů z pokoje do jídelny k prostřenému stolu. Před obědem chtěla přebalit do přístých pemprsek. Tak jsem mi la všechno připravené, odvedla ji ke stolu a šla jídlo ještě přehát. Všechno snědla s obrovskou chutí, a to bylo jídlo slané i sladké. Nezbytné pivo muselo být vždy na stole. Tak to bude asi i se mnou. Nemusím jíst, hlavně, když je sklenice piva s přinou. Ku podivu, Žanda ležela v pokoji a nikdy neloudila a vypadala, jako

vychovaný pes.

Vždycky, když jsem p išla, byla to rána! V pokoji p la mo , promo ené kalhotky házela do kýble u postele. Všechno si uv domovala a d sn ji to trápilo. Ale když jsem odcházela, uložila jsem ji do postele dala všechny pot ebné v ci na dosah, tak babka vypadala, jako spokojené vo avé miminko. Nakrmené a p ebalené. Nikdy odpoledne nespala a dokonce byla vzh ru dlouho po p lnoci. Po ád etla. Byla schopna poutavou knížku p e íst i p es noc a ráno m ji vypravovala. Nebýt zp va ky Jadvigy, tak nem la v bec nikoho. Sice m la za svobodna syna, ale nápadník zp vák byl ženatý a rozvést se necht l. V té dob si za svobodna uhájit syna, to byl skoro husarský kousek. Však taky vypráv la, že si v Národním divadle p ipadala, jako by m la na ele vypáleno Kainovo znamení a ztratila spoustu p átel, o kterých si bláhov myslela, že p áteli jsou. Tehdejší spole nost to nedokázala pochopit, prost se n co takového nenosilo. Syn ji ve t iceti letech zem el snad na mozkový nádor. Z ejm musela být silná osobnost, že nikterak nezatrpkla po tom všem co zažila.

Cesty ob den k Alence , to byl pro mne p lrok docházení a jistý p ivýd lek. Chodila jsem tam ráda a i když jsem se nad ela, hlavn s celkovou koupelí, ale jinak jsem se ohromn bavila. Ukazovala m staré fotografie, už s jakousi patinou, ale i tak z toho vyza ovalo mládí, svoboda a bujaré veselí. Po ád m slibovala, že m zahraje ješt na piano, a koliv už jsou ztuhlé prsty. Bohužel, k tomu nedošlo. Jednou m zavolala Jadviga, abych tam nechodila, že Alenka v noci upadla, ona k ní p ijela taxíkem, pan dirigent necht l vstávat a zavolala pomoc. Byla to energická a rozhodná ženská, v d la, co je t eba za ídit. Z pádu se vyklubal zlomený kr ek kosti stehenní. Zlomená žebra a pár tržných a tržn zhmožd ných ran. Úraz nev stíl zkrátka nic dobrého. Asi po t ech ned lích Jadviga zavolala a ohlásila úmrtí. Sama pak za ídila poh eb i vyklizení bytu, odhlášení elekt iny, plynu a telefonu. Já si odnesla z bytu pantofle a knížky, které Alenka ješt sta ila p e íst. Bylo to smutné a Jadviga ekla, že s Alenkou odchází všechno, co jí p ipomínalo š astné mládí.

Pak byl chvíli klid a najednou se ozval mobil...neznámé íslo! Ozvala se paní, že na mne dostala kontakt, že mn dá t eba t i sta na hodinu, jen když jí vypom ŷu se starou matkou v rodinné vile ve Šrobárov ulici. Dcera ekla, že má ješt dva roky do kýženého d chodu a nem že si dovolit z stat doma s maminkou. Zastávala vysokou funkci v mamutím podniku a to, co prý o mn slyšela je natolik pozitivní, že je schopna m dát klí e od vily a to te hned! Sice jsem se zeptala kdo že dal na mne doporu ení, ale elegantn to zamluvila a evidentn o tom necht la mluvit. A já dodnes nevím, kdo to byl, kdo vstoupil do mého života a doporu il dalšího sponzora. M la jsem ale podmínku, že budu chodit se Žandou. Nic nevadilo a canisterapie fungovala už u druhé babky k všeobecné spokojenosti.

Babka byla takový v chýtek, pár šedivých vlas , že prosvítala k že na hlav . Masivní t žké brýle se silnými skly, neustále v ísté no ní košili nezap ela d ámu a honoraci z první republiky. I její chování bylo naprosto vybrané. Za všechno v ele pod kovala a z po átku p ihodila „ mersí madam!“ A byla už siln sklerotická, když jsem jí etla, nebo jsme zabrousily do minulého století, vždy ožila a vzájemn jsme se dopl ovaly. V tu chvíli pam fungovala na jedni ku a p esn v d la, jaké známé firmy byly na Václavském nám stí, jejichž názvy p ežívaly ješt dlouho po válce. A to byla vyhlášená rybárna u Va hy pod Domem potravin, hotel Šroubek, cukrárna u Juliše ve spodní ásti Václavského nám stí, nebo biografy po obou stranách nám stí. Jména, jako Machá ek, Zoufalý, Berger, Myšák, nebo Hulata, to byly pojmy, které m jako holce vlezli pod k ŷi. Pro mleté maso se chodilo jedin do Palacké k Machá kovi.

Babka p es den málo spala, spíš cht la íst, nebo povídat a zárove vzpomínat...M la jsem na stole vždy p ipravené asopisy, rozhodn žádné laciné bulváry plné drb kdo kde s kým. Tam se kupovaly kvalitní drahé asopisy jako National Geographic, Reflex, Respekt, Týden a jiné. Taky jsme spolu mluvily n mecky, což jsem obzvláš uvítala, ale taky se stávalo, že v myšlenkách zabrousila do jiných vod a najednou za ala mluvit francouzsky nebo anglicky. To jsem ji musela rychle vrátit do reality.

Strašn málo jedla, jako ptá ek, ale k dispozici bylo neustále pivo v lednici. M la ho ráda , bylo nezbytností k ob du, ale i jinak usrkávala mezi aji a Magneziem v kojeneckých lahvích. Dcera Jarmilka denn p ipravovala pár jednohubek nádhern zdobených, které lahodily oku a vybudily chu . Babka se m jednou ptala, co budu d lat k ve e i. ekla jsem, že koupím jenom párky, aby bylo n co rychlého a málo složitého. V tu chvíli zajásala a poprosila, zda bych párky nep inesla následující den, že už je dlouho nem la a že si je dáme spolu. Já souhlasila a zárove vymyslela n co mimo ádného. Na druhý den jsem párky p inesla, oh ála, dala na papírový tácek, k tomu lži ku ho ice a p lku krají ku chleba. Oba tácky jsem položila na parapet otev eného okna s výhledem na jejich zahradu, krásn zalitou sluncem.

Babce jsem pomohla z postele, dala župan, došly jsme k oknu a já jí řekla, že si zahrajeme na to, jak stojíme u stánku na Václavském náměstí. Šťastně přistoupila na moji hru, kousala, zapíjela pivem, vzpomínala a snědla dva palačinky párku, emuž dcera Jarmilka třešňová. Chodila jsem tam asi tím směrem, nepravidelně, podle toho, jak dcera potřebovala a zavolala. S dcerou jsme se prakticky nikdy neviděly, za to jsme byly v neustálém telefonickém kontaktu, i během návštěvy u nich.

Už jsem nebyla madam, babka měla Vlastu, dokonce si pamatovala i jméno Žanetky a taky se stalo, že na dceru volala Vlastu, což bylo pro mne nesmírné vyznamenání. Měla jsem za úkol dlat společnou koupelnu, ji vykoupat, ostříhat nehty, umýt vlasy, podat léky, jídlo a nezbytné pivo. Někdy jsem si vzala sebou i nějaké šití a při tom jsme všechno probraly. Zpočátku jsem ji vodila do koupelny, sice se bála vlézt do vany, ale vodu nesmírně milovala a byla i přes svůj vysoký věk maximálně vstřícná, což u starých lidí se vyskytuje sporadicky. Když se zdravotní stav rapidně horšil, přišla jsem pak na koupelnu lůžku. I to si náramně užívala. Někdy jsem tam pobývala dva, tři hodiny, jindy se stalo, že jsem absolvovala celý den. Mezi tím jsme šly se Žandou na zahradu, aby se vyvětrala a zase jsme se vrátily a Žanetka si lehla u postele.

Byla jsem tam v den, kdy se babka odvážela, dcera ze známosti vyjednala hospitalizaci, aby si sama trochu odpočinula. Byl to pro ni zážitek, protože se jí v nově ukázkově.

Téměř sto procent jsem věděla, že babku vidím naposledy. Sanitkáři ji snesli do sanitky na nosítkách a já se šla k sanitce rozloučit. To bylo v pondělí a v pátek mi přišla SMS od Jarmilky, že maminka usnula navždy. Obřezala jsem ji, přirostla mi k srdci. Návštěvy u ní byly pro mne další zkušeností, ale i finanční injekcí. Když jsem tam pak šla vrátit klíče, vzala jsem Jarmilce kytku, aby ji dala na hrob. Řekla, že má zatím urnu doma a pak ji odveze na Slapy. Tam měli chatu a babka to místo moc milovala. Babky muž byl inženýr a hlavně odborník přes elektriku a vodní díla. Chatu si postavili ještě před válkou a vychovali tam nejen jedinou dceru, ale i vnuka. Ještě v létě, rok před smrtí si tam babka s chutí a elánem zaplavala.

Se smrtí druhé babky zřejmě pro mne skončilo docházení do bytu s koupáním a opeřováním. Nevadí. Bylo to jen pokračování mé celoživotní práce z kraje dle chodu...

A tak aby byla zase nějaká koruna prolezala jsem Internet, prohledala inzeráty v Annonci a dneska už vůbec nevím, pro koho jsem odpovídala na inzerát, který zněl: že hledají spolehlivou paní na úklid, která má doporučení, výpis z trestního rejstříku a je ochotna jezdit za Prahu.

Spoleh na mě je, ale to nikdo na první pohled nepozná. Doporučení jsem žádné neměla, výpis z rejstříku trest také ne a ochota jezdit za Prahu autem??? No ta chybně dokonale!!!

Přesto jsem zavolala, domluvila schůzku u nich v rodinném domě, našla v mapě. Jednou v neděli jsme tam jeli s Myslivcem, abych si cestu aspoň trochu osahala a na zmíněnou schůzku nepřišla pozdě.

Když jsem opravdu sama dorazila a stanula před velkým domem se zahradou v Loučovicích, byla jsem zvědavá, co a kdo na mě čeká....? Přišla mně otevřít paní domu, sympatická mladší blondýna a vzala mě do tzv. obýváku. Vešla jsem do vzdušného prostorného domu a zatajil se mi dech. To, co se před mnou otevřelo jsem znala jen z obrázků exkluzivních časopisů. Obrovský strom benjamínek by se nemusel pýřit ani v té nejvyšší Botanické zahradě. Tvářila jsem se, že jsem v takovém prostředí každou chvíli. Sedly jsme k velikému stolu, který nasvědčoval tomu, že u něj nesedá jen pár lidí. Ona uvařila kávu a já začala vyndávat nesmyslné papíry, abych nějak zakamuflovala, že nemám ani doporučení, ani výpis. Haldu papír jsem korunovala dopisem z Magistrátu, že jsem byla za rok 2004 zvolena jako Dobrá duše a na ten stoh papírů jsem položila šílenou medaili se stuhou. Nevím, zda zapůsobilo mé kouzlo osobnosti, nebo Dobrá duše, ale nakonec jsme se dohodly, že budu jezdit jednou týdně a dostanu tisícovku, včemž je zahrnut i poplatek za projetí benzín. Měsíčně má ty tři týdny, to znamená zlepšení k dle chodu o tři tisíce? Nic lepšího jsem si v tu chvíli ani nemohla přát.

Paní domu je šéfkuchařka, on Američan z Texasu a mají dvě holky tři a sedmiletou. Byla jsem šťastná, že přistoupili na moji podmínku, že si budu sebou vozit Žanetku.

Teď už to bude čtvrtý rok, co tam jezdím s pravidelností hodinového stroje a za tu dobu se mezi námi vyvinul krásný přátelský až rodinný vztah. Miluju celou rodinu a nejvíce mne mrzí, že si s Garym nemůžu pokecat podle mého gusta. Je to chlap se smyslem pro humor a naše kusé nemecké vtipy nejsou pro mne vyerpávající. Kolikrát bych mu toho tolik chtěla říct, ale protože jsem blbec, není mě to souzeno.

V té rodině ale na mne dýchá skutečná láska, semknutost, naprostá tolerance a absolutní láska k dětem. Možná je to tím, že on hodně cestuje a pak jsou si všichni vzácnější. Vřek malá Natálka říká, že tatínek k nim chodí jen na návštěvu. Gary umí uvažovat, postarat se o děti, žehlí si košile a čímž po útoku přímě vyrazilo dech bylo to, že jsem zaklepala s jejich obrovským benjamínkem a rázem byla kolem mohutného květináře hromada listů. Zametám to, abych neucpala centrální lux, Gary chodí po bytě, mobil na uchu brebentí cosí anglicky a pak i tím v ruce lopatku a šel mi pomáhat tu haldu lupení zlikvidovat.... Jednou těsně před vánoci jsem sotva k nim dojela, protože jsem píchla. Zazvonila jsem, dala si k nim vchůzku, odvedla Žanetku ustájit do fitka před saunu a říkám mu, že hned přijdu, že si vyměním ještě píchlé kolo. Koukal na mě, jako že jsem se zbláznila. Vyjel z garáže s oběma auty a abych tam prý zajela. Kolo sundal, odvezl do dílny opravit, přivezl, namontoval a když jsem se děkovala a ptala co mi dá, řekl, že to nestojí za to. Stála jsem před ním jako Lottova žena a nebyla schopna slova. S ním jsem podobným jsem se totiž nesetkala. Dala jsem mu pusku. Zda byl rád nevím, ale vypadal, že ho to těší.

Mám s nimi spoustu zážitků. Jednou chtěla jít na koncert do Prahy a neměla hlídání. Eva tedy zavolala, zda bych mohla večer přijet. Nechala jsem si to projít hlavou, byl to pátek, zase aby Myslivec netrpěl tím, že si mě neužije, tak jsem vymyslela plán, který vyhovoval naprosto všem. Protože jsem byla bez auta, měl ho Myslivec v práci, jela jsem do Loučovic autobusem ze Zlína.

Doma jsem všechno připravila a domluvila se s Myslivcem, že pro mě o půlnoci přijede do Loučovic a pak že pojedeme rovnou na Živohoš, přespíme a na druhý den mě chytat ryby. Všichni byli spokojeni. Cesta autobusem byla nekonečná, je to celkem tři zastávky. Vystoupila jsem dole u Hráze a ejhle, tam čeká Gary. Nepotkala jsem s tím. Odvezl mne lesem nahoru domů a tam bylo krásně prostě pro tři...holičky a mně. Gary nakoupil šest krabic vlněných, s masem, bez masa, s rýží, s nudličky, prý nevadí, co mám ráda. A to jsem si sebou vezla jogurt!

Oni odjeli a pro mě to byl nádherný večer, holky byly úžasné, na stole mísy s ovocem, s bonbonama, dávaly mě ryzí šávy, vyblbly jsme se všechny tři a ještě jsem stála složit prádlo, což zřejmě nejvíce ocenila Eva, pro kterou je prádlo noční můrou. Večer se pak dívala na televizi a Natálka chtěla slyšet pohádku na dobrou noc. Prý chodí spát kolem devatenácté hodiny. Možná jindy, ale tentokrát jsme šly spolu do ložnice o půlnoci jedenácté. Nejprve jsme ale prošly celý byt, zda jsou všude zavřená okna. Já si klekla k posteli, že budu slyšet. Ona mě přinesla pohádkovou knížku v angličtině, což jsem zavrhla. Tak se ptala, jestli umím slyšet pohádky v češtině? Prý abych vlezla k ní do postele. Nechtěla jsem, že nemám noční košili. To prý nevádí, nikdo to neuvidí a ona bude mlčet jako hrob. Lehla jsem tedy na kraj Garyho postele a čekala. Poslouchala se zatajeným dechem a pak pravila, že to je stejně divné. Usne se mnou a probudí se s mámou. Všechno tě mě ráve holce vrtá hlavou.

Gary s Evou se vrátili náramně naložení, že to byl krásný večer, že byli po dlouhé době zase spolu sami a ještě si stihli zajít na večeři. Dostala jsem královsky zapláceno, sebou ještě jídlo a kytku. Myslivec se Žandou už čekali před barákem a o půlnoci jsme vyrazili směrem Živohoš. Cestou jsme dali lízky, které byly připravené v autě, Myslivec nic netušil.

Na rybách bylo krásně sice se nic nechytlo, ale hlavně, že svítilo slunce a my si to užili všichni tři.

Naštědly se svým způsobem těším a v podstatě nikdy nevím, co mě tam čeká. Buď je to klasický úklid domu, nebo je to hlídání a vyzvedávání Natálky ze školky, event. odvezu Veru na koně. Taky už jsem byla nesčetněkrát uklízet u jejích rodičů, kteří mají domek kousek za Natálinou školkou. K nim mě Eva odvezla, když byla její maminka v nemocnici a dědeček byl s úklidem na štíru. Ten buď nebyl doma, nebo seděl u počítače a bylo mu úplně jedno, co tam dělám. Pak udělal kafe, u stolu jsme prohodili pár slov a v poledne mě odvezl zpět na základnu, kde jsem pokračovala v úklidu, ale jen minimálně. Tebe Eva stála, že složím prádlo z několika sušiček.

Po dobu, kdy jsem uklízela u dědečka byla Žanda na místě, kde je zvyklá, to je ve fitku u sauny. Eva se na ní během dopoledne byla podívat a zjistila, že Žanetce naprosto nic nechybí, že leží a podímuje. Když se k ní přiblíží vzít něžně, mají kouzlo, ale ne jen tak nějakou. Je to kouzlo mývalí. Nádherná obrovská chlupatá Nelinka. Stetnutí se Žanetkou by asi nebylo to pravé o echové.

Z toho mám ale vždy v úterý trochu obavy jsou cesty do a z Loučovic. Jezdím za každého počasí a čím více nenávidím je sníh, mlha, déšť, vítr a kolony. Jen málokdy mám z cesty dobrý pocit.

Když se rozžehnám s Myslivcem před Spilkárnou, kde se Žanda trochu probíhne a event. i vykáká, pak skočí na sedačku vedle mě, dává spolehlivého mitfáru a vypadá, že mě ví, že v pořádku dojedeme.

Ráno tah na Kutnou Horu by nebyl zas až tak nejhorší, v tšinou jsou kolony v protisměru. Na Prahu se valí auta a tak si vždycky říkám, jak lidi jezdí za prací takovou dálku a cestu absolvují dokonce dvakrát denně. Třeba z těch lidí bude někdo do chodce, který si jede pivovarem úklidem k do chodu. Budou to pracující, kteří dojdou na místo do chodu. Tak a se snaží a makají.

Není nad to, když má někdo kliku a najde zaměstnání v blízkosti svého bydliště.

Já na tom nebyla zas až tak nejhorší. Nejdříve jsem jezdila z Vodňan do St. Ešovic, pak ze Šárecké pšky na Kulačák, po rozvodu z Navrátilky na Kulačák, z Pankráče do Kráče a naposledy z Vršovic do Kráče.

Při prvních návštěvách v Loučvicích v těch začátcích mě dělala problémy hypermoderní technika. Centrální lux jsem viděla první v životě, ale já tam neuměla pustit ani vodu! Různé dtské pojistky, voda příděm nastavená na určitou teplotu, americká lednice, z které padá ledová tůň a když chci, zmáčknu páku, tak ze zavěšených dveří teče dobrá voda, jak z horské bystřiny.

Při úklidu v dtských pokojích když jsem vzala do ruky jakoukoli hračku, tak vyluzovala nějaké zvuky. Bylo tomu tak i u knížek. Obrázková knížka s kolkou na mě mluvkala, se psem štěkala, s konem hřmáta, s kozou mečela... párkrát jsem se trochu lekla, když do ticha na mě něco zavalo.

Obrovský sporák Baumatic, který když jsem myla kolem upatlaných knoflíků a cosi naprogramovaného zmáčkla, tak se na keramické desce rozešly spirály do ruda a já nevěděla, jak to uvést do provozního stavu. Na štěstí se vrátil Gary s nákupem a já sotva se zula v hale jsem na něj zoufale křičela Hilfe!!! On se jen smál a zachránil mě.

Nebo co mě taky vyrazilo dech, byly čistící prostředky. Vůbec jsem nevěděla co na co používat! Všechno v angličtině a ono rozeznat jaký prostředek je na plovoucí podlahy, na žulu, na kámen, na křivo, textilie, na dřevo, myslím že já byla dřevo a z pořádku jsem byla víc pítví, než pomoci. Pořád jsem se chodila raději ptát, než něco zkurvit. Byla jsem ráda, když byl někdo z nich doma.

Dneska už jsem mazák a vím úplně naprosto přesně, kde se co nachází a jsem raději, když vím, že nikdo nepijde a uklízím si sama v celém baráku, tak jak mám náladu a jak mě to vyhovuje. Nikdy nedělám jednu místnost celou od základu, ale třeba vyčistím po celém domě všechna zrcadla, kterých je kolem čtyřiceti a to jsou mezi nimi ve vstupní hale zrcadla na skříních až do stropu, že si musím vzít i štaflíky. Dělám je to poměrně nový, zachovalý a místností, jak naseto.

Prostorná vstupní hala, ještě prostornější obývací, kuchyně, pracovna Garyho a Evy, dva dtské pokoje, ložnice, šatna, tyčkové koupelny, šest záchodů, pokoj pro hosty, ložnice rodičů a místnost, kde Eva masíruje, též říká Natálka mámina masírna a já zase pojmenovala jeden pokoj, který je zařízen jako na zámku, tomu já říkám excelentní. Ten výraz se mi ujal. Po schodech se jde do patra, kde je koupelna, sauna, fit centrum, kde má Gary ruce cvičící nádi, rotoped, inký, pingpongový stůl a jakousi hejbovou lavici, na které dává zabrat zádovým a stehenním svalům.

Z prostorného velkého obývacího je vidět zkrze výkladní skříně na nádhernou zahradu, udržovanou odborníkem v každém ročním období. Je tam kouzelné jezírko, na které v zimě, když zamrzne s oblibou chodí obkoko. Je to nesmírně zajímavé pozorovat ty šelmy pítví i pítví žrádle. Nejdříve mě obcházely obloukem, dneska se chodí přimazlit a vždy ochutnají něco málo z mé svačiny. Černá Tlapka miluje lovecký salám. A jak pítví tom mlaská!

Když jsem v těch začátcích viděla, jak se všude po bytě povalují peníze různých měn a šperky, měla jsem strach, že hořící s kamarádkami někde něco zašantročí a pak to bude na mě! Ale z jejich strany vládla taková absolutní důvěra, že to až zaráželo.

Lezu lidem při úklidech do soukromí a oni jsou vděční a ještě za to platí. V létě, když odlétají na dva měsíce do Ameriky, napíše mi Eva seznam, co všechno by si přála uklidit a já tam stejně s pravidelností hodinového stroje dojíždím. To léto miluju. Po tu dobu tam je Garyho kamarád Dieter z Berlína.

On tam třeba lokuje různé prolézačky na zahradě, vymaloval garáž, krmí koky a morčata, zajde na pivo do místní hospůdky a zadarmo si udělá dovolenou v letech.

Je to už postarší pán v d chodu, který d íve d lal též v bankovníctví a já ho mám strašně ráda. Je to trochu bohém, svobodný, sbírá na skládkách staré železo a pak to r zn v ateliéru sva uje a na konec jsou z toho nádherné v ci, které koupí t eba n jaká restaurace. P ivedl m ukázat katalogy a já si s ním nesmírn rozumím. Má nádhernou n m inu, je maximálně chápavý a já když mu chci n co íct a zrovna se nem žu vyžvejknout, on ví p edem co chci a pom že.

Ty st edy s ním jsou báje né. Oba sice makáme, ale pak si jdeme spolu na zahradu zakou it, on ud lá kafe, já p inesu n jaký ob d, on to oh eje a p i tom spolu klábosíme. Má úžasný pohled na život, já bych sice pot ebovala v tší slovní zásobu, ale v tomto p ípad není moje n m ina na p ekážku. Já si vždycky vezmu plavky, vykoupu se ve venkovním bazénu, on m pustí jakési vlnobití, pak ležíme na lehátkách a po skon ení jde s námi se Žandou ještě na procházku do lesa. Já ho odvezu do í an, on si nakoupí a zp t se vrací sám a já jedu na Prahu. Na Dietra se vždycky moc t ším a b hem roku párkrát Gary ekne, že spolu mluvili a že mne pozdravuje.

P es léto uklízím to, na co b hem roku není zas až tolik asu. Jsou to veškerá šuplata, botníky, vnit ky sk íní, lednici, mrazák, spíž... a to jsou pak úklidy na velkou ránu. Když se vrátí po dvou m sících, tak žasnou, jenže ono to moc dlouho uklizené nevydrží.

Já si vždy p ed odchodem projdu celý byt, jednak, zda jsem na n co nezapomn la, ale zároveň abych se sama pokochala, jak všechno prokouklo. Nic neodfláknu a snažím se uklízet jako doma. Ono to pak p ináší ovoce v podob nejen financí, ale i dar . Po ád od nich n co dostávám, z každé cesty. Obzvláš si cením dovezené bižuterie a už je to z Ameriky, nebo ze Singapuru, kam Gary asto odlétá za prací. V dí, že mám ráda velké náušnice, tak se nestane, že by p ivedli n jaké tit rnosti.

Jednou m pozvali na tane ní vystoupení Natálky. Prý si strašně p eje, aby ji Vla ka vid la, tak koupili lístky i pro Myslivce. Sice zrovna nemusím takové akce absolvovat, ale tohle nešlo od eknout. Jen jsem ekla, že Myslivec ur ít nep ijde, že je do ve era v práci. Ono je to v podstat pro mne ur ítý druh vyznamenání a že mne má Natálka ráda, to ocení hlavn Gary, který se v ní vidí.

Kámen úrazu byl v tom, že to bylo p ed za átkem prázdnin, tudíž vedro a Žanda se mnou. Eva m namalovala plán, jak se ke škole dostanu, ale jak to provedu s tou chlupatou holkou? Trasu z Lou ovic jsem zvládla, školu našla, dokonce i parkování, vzala jsem láhev s vodou, misku a Žanetku též. Vejdeme do školy, tam davy lidí, po adatel trhá lístky a já mu íkám, že jsem ten den dostala pozvání, že pejska nemám kam dát a že na vystoupení musím. Než se sta il nadechnout a n co íct, p ivázala jsem Žandu k d ev né lavici, dala mezi packy misku s vodou a vplula do sálu. Gary už vstával a halekal, že drží místo, abych v pološeru sedla k nim. Sotva jsem dosedla, tak se na jevišt rozeb hl houf hol i ek v trikotech, Natálka byla nep ehlédnutelná a za hlasité hudby umocn né sv týlky na sebe rázem strhla pozornost. Tancovaly jako o život. U ítelky to m ly krásně se cvi ené a aplaus byl p ímo hurónský. Já skandovala, vala a tleskala, což Gary zvláš ocenil. Když ta celá akce skon ila, rozlou ila jsem se s Evou a Garym, odvázala hodnou trp livou Žanetku, sedly do auta a hurá vyzvednout Myslivce. Ve er pak p išla SMS z Lou ovic, že m moc d kují, že jsem šla na vystoupení, protože první otázka Natálky byla, zda tam byla Vla ka a hlavn co tomu íkala. Lhala bych, kdybych ekla, že mn ta SMS neud lala radost.

S Natálkou si d sn rozumíme a jsme nalad ny na stejnou notu.

Taky se stalo, že jsem jednu st edu p ijela s vidinou úklidu a Eva m hned ve dve ích ekla, že je Natálka nastydlá, pot ebuje ji udržet v posteli, že na druhý den letí všichni do Egypta a ona má n jaké p eklady, které musí dod lat. Prý nemám nic uklízet, jen si k Natálce lehnout a že nám p ivede do postele snídani i ob d. Trochu m to zasko ilo, stojím u té obrovské postele a Natálka, která ze m o i nespustí povídá:“ No tak Vla ko, co stojíš? Neslyšelas maminku? Hop ke mn do postele“!! Tak jsem po prvé v život ležela osm hodin, dostala jídlo do postele a odnesla jsem si 1200k ! Já jí etla, hrály jsme r zné hry, navlékaly korálky, navzájem jsme se esaly, já jí hrála divadlo s ma ásky a ono to v podstat uteklo, jako voda. Eva se p i mém odchodu d sn d kovala, že stihla p eklady a když se vrátili z Egypta, dostala jsem erné šaty se zlatou Nefertete, kterou jsem pak prov trala na n jakém plese ve Kbelích.

Docela dlouho trvalo, než jsem se víc sp átelila se starší dcerou Verunkou. Z po átku byla dost nep ístupná, jen pozdravila, vykala m a rozhodn nezap edla jakýkoliv hovor. H mluvila, Eva s ní chodila na logopedii, tak jsem ji zbyte n necht la uvád t do rozpak . Holka je to ale chytrá a nesmírn nadaná na malování.

Chodí do stájí h ebelcovat poníka Juráška, na kterém se u í jezdit. Natálka íkala, že Ver a musí do stáje a aby ji m l Jurášek rád, musí po n m uklízet i bobky! Když jsem ji opravila, že se íká koblihy, smála se, že ty jsou p eci k jídlu.

Natálka si strašn p ála, abych si ji n kdy odvezla dom do Vršovic. Letos, na konci léta se ta cesta uskute nila. Eva ji p ivedla v úterý dopoledne a odjela za Garym na Moravu k p íbuzným. Ver a byla toho asu na soust ed ní s ko ma. Podle Natálky se jela s ko ma soust edit. Natálka se ptala, jestli máme po ádný plot?! Vyvedla jsem ji z omylu, že nemáme v bec žádný, ale že se nemusí bát, máme t i zámky a hlídací Žanetku. To ji uspokojilo. Nikdy totiž nebyla v oby ejném baráku, zná odsud i z Ameriky pouze rezidence se zahradou. Tak už to bylo pro ni novum.

Nemohla se do kat, sama si sbalila r žový kufr na kole kách, na nic nezapomn la, vzala nejen r zné oble ení, protože je parádnice a ásto se p evléká, ale kufr obsahoval i hygienické pot eby, obrázkové asopisy s Barbínou, plavky, šperky, prost dokonalost sama! Tady nejprve vybalila kufr, kartá ek s pastou položila na umyvadlo, p evlékla se do domácího, umyla ruce a pak teprve v úžasu chodila po byt . P ála si sví kovou omá ku s knedlí kem, ale bez masa a to p edem n kolikrát zd raznila. To drobou ké stvo ení sn dlo p t houskových knedlík , omá ku i brusinky si n kolikrát p idávala.

P ípravila jsem si pro ni bohatý program. Vzala jsem ji do Zverimexu, na h íšt do Grébovky, vykoukala se se Žandou v Boti i, šly jsme na zmrzlinu na Moskevskou a já ji p edem dala drobné do pen ženky. Já si беру u stánku zmrzlinu pro sebe a odcházím od okna. Slyším no Vla ko?! Já chci taky!!! Opá ila jsem, že já nemám peníze, že ji kupovat nebudu. Vyndala z pen ženky deseti a p tikorunu, stoupla si na špi ky a zmrzlinu si koupila sama. Byla š astná.

Když p ijel Myslivec z práce, šli jsme do Pizzerie do Padovy, kde je prosklená podlaha, tam proudí voda a jsou na dn mušle. To ji uchvátilo. Doma jsme pak hodiny prohlížely moji bižuterii a ani sekundu se nenudila. Spala v zadním pokoji na posteli se Žandou, já spala pod nimi na zemi.

Když jsem ji pak odvezla do Lou ovic, ekla Garymu, že to byly nejkrásn jší dva dny z celých prázdnin. A to o prázdninách sjeli p es p lku Ameriky po všech p íbuzných, byli v delfináriu, zažili hurikán, babi ka Patt zast elila hada, který se plazil po dvo e k jejich domu, byla v letadle, v aut , na lodích a p esto byl nejlepší zážitek ve Vršovicích!

O Lou ovicích a zvlášt o Natálce bych mohla psát hodiny... My spolu vedeme i filosofické debaty typu: Vla ko, tak ty jsi te v d chodu a chodíš k nám uklízet a t eba naše záchody jsou dost nechutné, ale protože nás máš ráda, tak ti to nevádí vi ? A až budeš stará babizna a um eš, tak to budeš uklízet i v nebí ku? Trochu jsem zapochybovala, zda budu vybrána v konkurzu? Natálka pokyvuje hlavou a ubezpe uje, že uklízím dob e, že nemusím mít strach a ur it m v nebí ku budou chtít. Tak to m spadl kámen ze srdce. Hurá, nemusím se obávat a snad se ani v nebi nebudu nudit! Nebo v pekle? Kdo ví?

Jednou m Eva volala, zda bych ve st edu nemohla dát její mamince infuzi doma? Pro ne, do žíly se strefím a než to vykape, ješt stihnu n co poklidit. Jo ale chyba lávky! Dlouho jsem babi ku nevid la, jezdila furt po nemocnicích, m la rakovinu jater. P echázela po byt , vyhublá, ale namalovaná, elegantn oble ená. Její ruce samá mod ina a nezavedená kanyla! Sice jsem se párkrát strefila a žílu napíchla, jenže žíly tak k ehké, že každou chvíli praskly a já nebyla schopná tu infuzi do ní dostat. Vzdala jsem to, a ekla d de kovi, aby ji odvezl do nemocnice. Blažilo mne, když jsem se pak dozv d la, že ji museli žílu vypreparovat. Do m síce tam babi ka zem ela.

A s tím úmrtím se pojí taky jedna zajímavá st eda. Nejprve jsem uklízela, pak šla se Žandou ve trnáct hodin vyzvednout Natálku ze školky. V Lou ovicích v každé pravé poledne zvoní živý d dek na nám stí: My jdeme s tou Natálkou a ona povídá, že je to divné, že dnes pán tahá za zvon až dlouho po poledni. D lám si legraci a íkám, že pán asi zaspal. Do toho m volá Eva, že dopoledne máma zem ela, a že zvoní umírá ek, ale abych holkám nic ne íkala. Ta Natálka se zastavila, kouká se jak pán tahá za provaz zvonu, rozeb hla se k n mu, a že by si cht la taky zazvonit. On jí ekl, že to je t žké a že by to nezvládla. P iskota ila ke mn , vzala m za ruku a povídá: Vla ko všímáš si, že zvoní n jak jinak“? Po sn hu jsme došly dom , Eva se vrátila z nemocnice a poslala mne dom , a koliv jsem nem la dod láno. Prý to musí holkám n jak vysv tlit a chce s nimi být sama. Gary byl na služební cest a já to dovedla pochopit. Bylo m jí líto, ale babi ka to vzala pom rn rychle a silnými dávkami Morfia byla ušet ena bolesti.

N ikdy m ani ve snu nenapadlo, že si budu v d chodu p ivyd lávat jako filmová hv zda, by na ocase v komparsu, nebo že se ze mne stane žádaná uklíze ka. Všechno to za alo Lou ovicema a postupn pak rozr stalo. Tu a tam se ozvala n jaká kamarádka, aby nez stala v Lou ovicích jaksi pozadu. Cht la si zahrát na honoraci a vyrovnat se smetánci. V Lou ovicích blízko lesa nízký dome ek, na první pohled jako p st na oko! Modrá omítka jako u Šmoul a už to byl pro mne trochu šok. Další následoval poté, když mn p išla p ivítat paní majitelka, podala ruku jako leklou rybu a do domu m vedla p es garáž. Vnit ek domu nádhern za ízený. Jedna místnost v africkém stylu. Nezapomn la íct, že asto do Afriky s manželem jezdí a dovezli si odtamtud nejen bytové dopl ky, ale i mohutný erný mahagonový nábytek. Všude k že ze zeber, pastva pro o i! Ten den cht la ud lat pouze dv koupelny a t i záchody. Prý p ijede návště va a ona nestíhá. Nestíhala sakra dlouho, protože práv tyhle místnosti byly dost zanedbané a dlouho, dlouho neuklizené. Zeptala jsem se kde najdu ístící prost edky a ona odpov d la též otázkou, jaké mám na mysli? Snad n jaký hadry, prášky, písky, Iron... ím myjete? Ptám se z ejm zbyte n ... K mému údivu šla do prádelníku a vyndala tři í ko ty leté dcerunky, s gestem lorda m ho podává a praví: “ To snad sta í né?”

No pro ten den to fakt sta ilo a dop edu jsem v d la, že u nich jsem tedy opravdu naposledy. To se vycítí. P edem bylo domluveno, že beru stovku na hodinu a hezky p kn zaplatí i cestu. Po skon ení jsem si šla pro žold, ale blbě t i stovky z ní lezly jak z chlupaté deky a ješt mlela n co o tom, že by bylo lepší, kdybych m la živnostenský list. Co by bylo pro m lepší vím sama a ona nech si najde Ukrajinku, která jí bude cítit bordel kusem tri ka a za málo pen z.

Když mn pak po n jakém ase Eva ekla, že zná jednu rodinu, která by cht la též spolehlivou uklíze ku, jela jsem se tam nejprve podívat, abych neopakovala n co z p edešlých zkušeností. Není to v Lou ovicích, ale na Žernovce a je tam pro mne podstatn lepší cesta. Z hlavní silnice na Kutnou Horu se uhne a jede pouze kousek lesem.

Když jsem tam p ijela, nejen barák, ale celá rodina m padla do oka a ekla jsem si, že jednou za trnácet dní bych tam úklid brala. Paní domu m provedla barákem, který je p kn ešený a o dost mén plochy na úklid, než v Lou ovicích.

Nádherné vlídné p íjetí, provedli m po dvoupatrovém baráku, na st eše kolektory, a pouze dv koupelny a dva záchody. Prostorná kuchy dohromady s obývánkem, krb, sporák v prostoru, na st n televize takových rozm r , že jsem si bezd ky hned vzpomn la, jak kino Alfa m lo kdysi jako první plátno na širokouhlé filmy. Útulná ložnice, nádherné povle ení, koberec minimáln , vesm s plovoucí podlahy a v halách dlaždice. Ovšem když se m za prosklenými dve mi sousedící s obývánkem naskytl pohled na p timetrový bazén a saunu z stala jsem jak Lottova žena. Nádherný pohled a ta p edstava bydlení v takovém dom a denn si zaplavat! Miluju vodu. A Lottovou ženou jsem z stala po druhé, když m bylo nabídnuto, že si mohu kdykoli zaplavat! Uklíze ka se bude koupat v jejich trochu v tší van ! Hned jsme si plácli a domluvili, že budu jezdit jednou týdn , vždy ve tvrtek. St eda Lou ovic, tvrtek Žernovka. O.K.

Hned jsem dostala klí od branky, ráno se vidíme s Robertem, který odváží do školy desetiletou dceru a jinak jsem po celou dobu úklidu sama, což m maximáln vyhovuje. Nikdy ned lám celou místnost najednou, ale mám roztahané v ci po celém dom . Vždycky za ínám jinak a když kon ím, t ším se, jak odtáhnu plachtu z bazénu a po sprše vlezu do vody. Ud lám si takových šedesát bazén a je to balzám na duši. Žanetku vozím samoz ejm sebou a chová se jako dáma.

Ve vstupní hale je prout né k eslo, na které položím deku a osušku, ona se v k esle uhnízdí a vydrží celý den pospávat. Ob as se jde do patra na m podívat jak jsem daleko a zase se po schodech vrátí dol , napije se a šup zpátky do k esla. Když jsme tam spolu za ínaly jezdit, m li št n nádherného n meckého ov áka. Dorinka je kouzelná, z po átku si spolu se Žandou hrály na zahrad , jenže Dorinka nesmí dovnit a Žanda m že. Jedna si myslí, že si m že všechno dovolit, druhá žálí a netrvalo by dlouho a už by byly v sob ešíme to tedy tak, že tvrtky je Dorinka v krásném velkém výb hu s p epychovou boudou, já jí tam p inesu snídani, pohraju si s ní, pomazlíme se, pot ebuje spole nost a když je celé dny sama, lituju ji. Co je to platné, že má pes vše k dispozici, ale on pot ebuje lov ka.

Žandu n kdy vypustím na zahradu, aby se prob hla a vy rala. Moc o to nestojí, rad jí je se mnou v dom . P ed úklidem i po n m jdeme se Žandou do lesa, honíme se, házíme klací ky a ta p lhodinka jí dá víc, než sebeb epychov jší bouda s obývánkem a ložnicí s dekou.

Procházky po lese v kterékoli době jsou povzbuzující. A je jedno, zda je les zalitý sluncem, nebo když se brodíme v závějích. Ono to má své kouzlo i když prší, je mlha nebo zimní rána chodíme ještě za tmy.

Nikdy jsem se nebála, mám pocit, že mám sebou obranu. Ale od té doby, kdy jsme v Loučvicích na kraji lesa potkaly kance, který nás míjel, to mi sakra zatrnulo a tam jsem měla pocit, že jsem obraná já a že to musím být já, kdo musí Žandu ochránit. Byla na volno, já na ní zavolala, kupodivu hned poslechla, já jí dala na vodítko a pomalu jsme se od kance vzdalovaly, já se pořád otáčela, zda nezmníl směr. Pěří znám se, že tenkrát by se ve mně krve nedořezal.

Však mě Eva chtěla dát hned ve dveřích panáka. Když jsem líbila to setkání s kancem, tak Natálka povídá: "Vidíš mami, a my ho ještě nepotkaly"! Máma odvětila: A taky nepotkáme, protože tam nebudeme chodit.

V létě když jdeme na houby, sednu si do mechu a uděláme si piknik v přírodě, já stihnu i třeba pedikuru. Když okrájím křeč z chodidel, zajdeme do místní hospůdky, kde si dám kafe a Žanetka dostane zmrzlinu. Mám ráda ten čas se Žandou jako s rovnocenným partnerem.

S Robertem máme pracovní vztah, někdy se stane, že odveze Terezku do školy a ještě se vrátí, my spolu posnídáme, dáme si a on odjíždí do práce třeba až kolem desáté hodiny. Sice se s ním pracovní povídá, jenže mě pak ten čas schází. Ráda jim dělám ruce známé péči.

Když jsem u nich byla asi po třetí, ptal se Robert, zda bych mu nepovlékla pro apartmán, že mu uklízečka odjela na dovolenou.

Má na Roztylech penzion, v suterénu reklamní agenturu, a je tam bezva parta. Robpenzion proto, že je Robert a Robdesign takéž.

Je to sympaťák, statnej chlap, asi kolem čtyřiceti, vizáží podobný Vladimíru Růžičkovi. Je to pan inženýr se spoustou zájmů. Doma má klávesy, kytary, bubny a ke všemu odpovídající aparaturu. V garáži stojí super nablýskaná motorka Suzuki 650, to byla bomba! Hned jsem si vzpomněla, že takové jezdily v Monaku. Robert je maximálně vytížený, ale umí v tom chodit. Povlékání postelí pro mne nic neznamená, dělala jsem to celý život, tak jsem mu to slíbila. Postele jsem povlékala jako v nemocnici, to znamená vyšponované prostěradlo, to musí být a je jedno zda se v posteli spí, stáne, nebo souloží. V penzionu zřejmě nejspíš to poslední. Soudím podle plných prezervativ v koších. Snažím se pokoj uklidit tak, jak bych si přála já, když bych šla do hotelu a platila za noc nekleslé peníze.

Penzion je v blízkosti Metra Roztyly, je tam klid a útulné pokojíčky. Prostorná vana pro dva, sprchové kouty, zařízené kuchyňky s lednicí, mikrovlnkou, toustovačem, v lince je hezké nádobí z Ikea. Na zemi koberce, stolky ze skla a kovu a nábytek z dřevěného dřeva. Nahoře jsou dva pokoje obložené dřevem a v mansardě jsou okna ve stěše. Na všech pokojích televize, počítač a DVD. Po opuštění pokojů hosty je namožené všechno dát do pracovního stavu a opravit pro nová příchozí.

Vyklidím lednice na kuchyňkách, kde jsou ještě v pracovním balení šunky, sýry, salámy. Hosté mají velké oči, nakoupí, nespotebují a zanechají. Tak má zase Žanda zastavit šunku, která by z důvodu požárat jako mls nešla.

A že jsou hosté ruzní, o tom svědčila cedule na šlapacím koši v kuchyňce. Pozor-smrdí! A na ceduli ležela dvacka. Otevřu koš, abych vyndala igelitový pytel a v koši byly dvě pemprsky s hrdou zápachající kaší. Hovna mě tedy po letech strávených v domov dle chodce rozhodně nerozhodí. Spíš akceptuju hovnový smrad, než nějaké spreje nebo nedej bože vonné zapálené tyčinky! Jen si nedovedu představit, že bych jela s malým dítětem do hotelu a odložila tam posrané pleny, abych tam po sobě nechala zamožené prostředí. Před penzionem jsou kontejnery, tak bych to zřejmě vzala cestou k autu.

Stejně jsou to dneska vymoženosti! Dříve musela mít máma doma velký hrnec, speciálně na pleny, vyvařovat, míchat a při neuhlídání se přehoupla přes okraj hrnce a udusila plamen na sporáku. O zábavu bylo hned postaráno, než se dalo vše zase do pracovního stavu. Po vyváření následovala komedie s nějakým mácháním, sušením a na závěr se pleny žehlily po obou stranách. V dnešní době máma koupí za nekleslé peníze pleny na jedno použití a pak je nechá tam, kde jí hovno zrovna upadne. Divná doba s divnými lidmi.

Ale rozhodn je nechci všechny šmahem házet do jednoho pytle. A aby se odd lilo zrno od plev, je pot eba poznat i tu druhou stranu mince.

No a já v penzionu nejen zasko ila za paní uklíze ku, která byla na dovolené, já tam už z stala natrvalo. Z po átku to zkoušel, že by platil osmdesát na hodinu. ekla jsem, že m že t eba padesát, ale n komu jinému. Já že pod stovku nejdu, ale že nem žu kdykoliv pískne, že t eba budu mít natá ení, které se dozvím na poslední chvíli. ekl, že jsem rázná, ale up ímná. Že to všechno bere, a si chodím jak to bude vyhovovat m , mám si psát hodiny, které na konci m síce vynásobí stovkou.

Úžasné, jsem tam maximáln spokojená. Se všemi si tykáme a rozhodn m neberou jako uklíze ku, ale jako rovnocenného partnera v týmu.

Jinak jak v Lou ovicích, tak na Žernovce m všichni berou jako Hausfrau, dokonce i poš ák. Zazvoní, veze balík, já jdu otev ít a on haleká:“Á dneska to p evezme Hausfrau“! Nebo se taky už párkrát stalo, že m v obou domácnostech požádají, abych asistovala r zným emeslník m, ud lala jim kafe a starala se o n .

Vždycky chci fakturu a dokonce jsem jednou v Lou ovicích ne zrovna smlouvala, ale pozastavila se nad cenou, když tam dva instalaté i vym ovali baterii u d ezu v kuchyni a museli vymontovat drti ku. Slyšela jsem je, jak se spolu dohadují, byl to táta se synem, jak Garyho natáhnou. To m nadzvedlo, ale p i placení jsem si ekla svoje a kafe jsem jim neuva ila. Syn byl rozumn jší a cenu snížil. Táta prskal, ani se nerozlou il a prásknul dve mi. Co si myslí, když vidí, že jsou n kde peníze, tak by se cht l rychle vyrovnat a stáhnout lidi z k že??? Fakturu necht li ani napsat a když m ekli:“Paninko, my se známe s Garym“! ekla jsem, že sice nevím, jak to chodí na vesnici, ale v Praze by si žádný emeslník nedovolil vy knout tak nehoráznou sumu a ješt na to nedat papír! M li m plné zuby, bylo to vzájemné, ale nakonec jakýsi paragon napsali a pak se i Gary pozastavoval nad tou cifrou! A to už byla snižená!

Jednou jsem byla i u toho, když p ijel opravá na st ešní kolektory. Mladý kluk lezl v Botaskách po st eše jako ko ka, vypravoval jak k tomu povolání p íšel a ješt jsem dostala n jaké brožury o kolektorech, které sice mají vysokou po izovací cenu, ale do budoucna se to vyplatí.

A tak lezu lidem do naprostého soukromí a p i tom zjiš ují, že jim to absolutn nevadí. Vcítila jsem se do situace, kdyby n kdo cizí, o kom naprosto nic nevím by m chodil po byt a ješt ke všemu lezl do všech šuplík .

Pro mne je to blbá p edstava, ale jak je vid t, lidem, ke kterým docházím to nevadí. No tak tím líp. Pomalu jsem si zvykla i já.

Asi jsem m la št stí a kápala na mimo ádné lidi, kte í m nejen finan n pomáhají, ale krom toho po ád n co dostávám a že jsou to hodnotné v ci! Oble ení, boty, šperky, váno ní ubrus z Texasu, bonboniéry, víno, dokonce i barvy na malování. No super a já si toho nesmírn považuju.

Když jsem si ud lala na stará kolena po prvé v život vernisáž s výstavou, dala jsem všem známým pozvánky a ani m nenapadlo, že bude ú ast tak obrovská. To jednoho pot ší! A když se Robert sám od sebe nabídl, že m tam p ijde zahrát, považovala jsem to nejprve za vtip. Jarda Dotla il p itáhl aparaturu, staral se o hudbu celý ve er a ješt m dal celý medovník. Nikdo za ty služby absolutn nic necht l, což si myslím, že o n em sv d í. O vernisáži se pozd ji ješt rozepíšu. Nejsem žádný Dietl, nápady p ichází na p eská ku a hlavn píšu ve volném ase a toho je sakra málo.

Pot ebuju být sama doma, trochu se soust edit, aby to celé psaní m lo hlavu a patu. Zas až tolik asu na to nemám, cht la bych to mít do konce roku v hromad , snad to vyjde a Myslivec to povídání dá do n jaké vazby a 19.ledna 2010 bych to cht la k t m kulatým narozeninám p edat. Chci psát o všem možném, aby pak byla n jaká vzpomínka i na dobu dávno minulou.

Ješt se vrátím k úklid m, protože toho bylo víc a já p i tom poznala r zné lidi.

V dob , kdy jsem na tom finan n nebyla zrovna dvakrát nejlíp, protože si ráda dop ávám a d chod nepokryje moje výdaje, dívala jsem se na Internet a hledala... Nejprve m zasko ila adresa. Zli ín, no to je p es p lku Prahy.

P esto zavolala, domluvila a jela se podívat. Starý barák, prkenná podlaha, starší za ízení, ale vlídné p íjetí. V baráku žil tatínek, bývalý první kameraman z Barrandova, dv dcery a dva psi. Mohla jsem tam jezdit jak m to bude vyhovovat a je jim jedno, zda to budou ve ery, víkendy, svátky...

Dostala jsem klíče, jezdila bez Žandy a dělala to tak, že jsem šla se Žandou na procházku, pak byla asi hodinu sama doma a popíjel Myslivec. Já se vracela večer. Cesta trvala padesát minut, chtěla jsem tedy nejen stovku na hodinu, ale platit i cestu. Na všechno přistoupili.

Holky byly v tšinu v práci, maminky jakousi agenturu a tatínek byl zase v tšinu času v dílně. Vždycky na mě zavolal, zda si nechci udělat pauzu a jít si s ním zakouřit. Vypravoval nesmírně zajímavé příběhy, jeho maminka hrála karty s Honzou Masarykem, ukazoval fotky, téměř celé jeho židovské přebuzenstvo vyletělo komínem za války. A příběhy o hercích, režisérech a dobře strávené za kamerou taky nebyly k zahoezení. Jezdila jsem tam jen pár měsíců a pak mě jedna z dcer zavolala, že se znovu objevila paní, která u nich přiletěla uklízet, pak vypověděla službu, protože jí zjistili rakovinu. Vylízala se z toho srabu a hlásila se opět do služby. Když jí řekli, že už si našli někoho jiného, tak jí to rozhodilo, že potěbuje peníze. Holky se mě ptaly, zda mě to bude moc mrzet, když k nim přestanu jezdit a moc se omlouvaly, že dostaly sebe i mne do blbě situace. Mě to naprosto nikterak nerozhodilo, brala jsem to jako další zkušenost, další poznání a už kvůli tě dlouhé cestě tam i zpět jsem to trochu i uvítala.

Pak jsem se s jednou z nich sešla na Václaváku, přivezla mě pantofle a uklízecí oblečení. Pravila, že mě děkuje moc pozdravuje, prý si se mnou po dlouhé době od smrti manželky přichá popovídal. Je smutný, že už tam nebudu jezdit. Zajímavé, jak někdo k někomu bhem pár měsíců tak přilne. Ale já se na něj taky vždycky těšila. Holky se divily, on prý je málomluvný, s nimi se téměř nebaví a jen jednou za týden zajde se starými kameramany na pivo.

Pak jsem chodila ještě na jeden úklid. To bylo ze známosti přes někoho. Bylo to blízko, na Brumlovce, jednou týdně nebo za třináct dní. Úklid nebyl nijak náročný. Vyluxovat, vytírat, umýt dvě koupelny, dva záchody, pár zrcadel a dát do pořádku superluxusní kuchyň celou v nerez.

Byt úplně nový, v sedmém patře a s lodžii podél celého bytu. Překně za řízení, ale ve vzduchu viselo cosi divného. Asi přitahovala majitelka, pracující v jedné bance a zastávala dost vysokou pozici. Už při prvním setkání jsem cítila jakýsi odstup, byl tam osten strachu a nevráživosti, že se odhodlala pustit věc do bytu. Tomu se nedivím, taky bych měla strach pustit si neznámého člověka domů, aby se vrtal v mém soukromí. Byt byl krásně stavěný, v sedmém patře a s lodžii podél celého bytu.

Ona asi chytrá, ale bez chlapa, u ní bych soudila, že spíš bez ženské. Menší, trochu přitěle, tmavovlasá a ty chrouny ztrácela vždy a všude. Kariéra jí vycházela, ale jinak o životě v soukromí nešastná, neukojená a nervózní. Prostě byla jiná a divná. Mě to zas až tak nemuselo vadit. Měla jsem klíče s kartou a kódem a vždycky jsem tam byla sama. Klasika, stovku na hodinu a chtěla, abych tam byla i hodiny. To určitě! Zvládla jsem to ostrým tempem už za tři. Na závěr jsem si dala colu s cigaretou na lodžii u stolečku a kde bylo nepřeberné množství kytek a stromků.

V jedné koupelně byla vana, dvě umyvadla a nad nimi dvě zrcadla. V kelímku tréle osamocený jeden kartáček na zuby, ale na políčkách byla spousta voňavek, krémů, flašiček, rtanek a laků, že žádná parfumerie by se nemusela za takový sortiment stydět. Z políček jsem vše přendala na práčku, umyla, utírala, vycítila a zase dala zpět na stejné místo.

Prostorná ložnice s jednou prošivanou dekou a povlečením s ručně vyšívanou aplikací. Na polštářích i vévodil velký modrý plyšový medvěd. Plovoucí podlaha a nad postelí visel poměrně velký, hezký a vkusný obraz souložící dvojice. Proti posteli skleně ve zdi se zrcadly. Námý sluha v rohu byl ověšený hadrama a pohozeným županem. Na širokém parapetu v bílých květináčích živé kvetoucí orchideje. Z předsíně pak byl vchod do kuchyně zároveň s obývacím. Vše světlé, prostorné, moderní. Dvě kožené sedačky se saténovými polštářky.

U stěny stála taky taková širokoúhlá televize, na které stálo devět kalíšků se svíčkami. Knihovna plná různých slovníků, makroekonomie, mikroekonomie, vedle hned knížky o sexu, manželství a souladu mezi partnery. Nechyběly ani pohádky. Kuchyň hypermoderní, vše v nerez, ale každý výrobek jiné značky. Já kdybych si něco takového pořizovala, zřejmě by to mělo stejnou značku. Vypadá to líp a má to i své výhody. Z téhle prostorné místnosti vedly dva vchody na lodžii. V kuchyni stálo pro šest osob se skleněnou deskou, dřevěné židle, na stole vždy kytky ve váze, slánka a košíček se slunečnicemi, v druhém pak byla sezamová semínka. Na stole u vázy bylo otevřené blahopřání, aby jí to už konečně vyšlo se sexem. Proč asi?

Z předsíně vedly další dveře do pracovny, do další koupelny se sprchovým koutem a třetí dveře na lodžii. V předsíni vestavná skříň se zrcadly.

Na stojacím v šáku byla spousta sportovního oblečení a pár šatek, no nic moc! Asi po p l roce m zavolala, že m musí n co vytknout. Prý neuklízím políky u zrcadel. Ptala jsem se z čeho tak soudí?! Prý jsou všechny v cí po ád na stejném místě! Aha chytrá paní z banky! A navíc! Byla mouha od make upu na zrcadle!

S takovým gustem jsem jí ekla, že si bude muset tu mouhu umýt sama, protože koním a vrátím klíče. Hned zašla couvat, omlouvat se, že to tak nemyslela.. Ale já jo!

Já jsem dneska svobodná, mžu se rozhodovat sama, jak m to vyhovuje a v tomto případě jde diplomacie stranou. Blbějm lidem se vyhýbám a dělám jen to, co m vyhovuje a kde vidím, že jsem vítaná.

Stejně jsem si kolikrát říkala, holka z vesnice, dostala se do Prahy, uchla k povolání, které finančně pomohlo ke koupi bytu, celý den v práci, honí se za kariérou, ale v podstatě nešťastná ženská. Co jí je platnej šestiplatýnkový nerez sporák Baumatic, když žere jen zrní a lednice je plná jogurt? Žádná láska, v posteli se váleli jen plyšová medvědi, ale všude spousta vegetariánských a makrobiotických výrobků, samé doplňky stravy, drahé krémy na pleť, kterou měla stejně ošklivou, protože nebyla vnitřně spokojená. Padaly jí vlasy, všude se válely chumáče, jako když vysešávám perostlou Žandu.

Nevím, co takoví lidé mají ze života, nebudou mít pražádné vzpomínky, prostě byla to neukožená zatrpklá sice mladá holka, ale duchem stárnoucí ženská, která poítá v zrcadle každou vrásku.

Kdyby si raději vrzla, dala po ádně jídlo, zapila to pivem, vyšlo by to možná levněji, než drahá kosmetika, která se mine úinkem.

S gustem jsem jí vrátila klíče od bytu a dnes když jedu kolem Brumlovku, tak se jen usmiju a myslím si své. Ona m vždy schovávala různé drahé časopisy, které bych si nikdy nekoupila, ale i tak bez nich mohu existovat. Byla to další zkušenost a ani trochu m nemrzí, že jsem jí tam dělala ficku. Při odchodu jsem to byla já kdo byl na koni!

Tak úklidy by byly za mnou, snad už žádné nepůbudou, ale kdo ví, co se ještě kde vyvrbí?

Knihy z ejm nebudou mít žádný systém, myšlenek je přešel, tak to bude všechno na p eskáku, jak život šel...

Jak jsem vycházela s tchýněmi?

Maminka Honzy Buršíka byla mimo ádně vzácná žena! Inteligentní, pracovitá, uměla dobře vařit, každý víkend n co pekla, šila, s každým dobře vycházela a byla oblíbená. Já u ní obdivovala hned několik vlastností. Ona dokázala plést složité norské vzory na svetrech a při tom pletení měla na stole o podstavci položenou anglickou knížku a dokázala skloubit tyhle dvě věci najednou. Nikdy nepárala a vždy v dala, co te.

Ovládala několik eřív a v odchodu si pivyd lávala tlumočením a překlady. Milovala kočky, v Nepomuku jich měla kolem deseti, tak když nebylo na koi řížrádlo, šla za starostou a ten jí dohodil nějaké kšefty.

Jen v osobním životě moc šťastná nebyla. Její první muž pracoval v nakladatelství U Topie, což bylo dlouho nejvtší knihkupectví na Národní třídě, proti Národnímu divadlu. Muže milovala, ale osud jí nedopál mít vlastní děti. Trápilo jí to a nakonec si vzala dítě z ústavu...a to byl Honza Buršík. V dlo se jen že má koeny kdesi na Šumavě a v rodném listě m l napsáno, že otec je neznámý a matka po porodu zeměla.

Malinkého caparta nejprve měla snad babička, ale nezvládala a tak se dítě ocitlo v ústavu, odkud si ho vzala babička Gáby, jak jsem jí říkala.

Nesmírně obtařá ženská, která se dítěti v novala se mohla, jenže holt s geny, které si dítě přineslo na svět, s tím se moc dlat nedá. Ve škole mu to moc nešlo, byl to grázl, jako správný kluk a nakonec se vyučil soustružníkem kovu.

Byl maximálně šikovný a byla radost ho pozorovat při jakékoli práci. Bohužel si přinesl do vínku kladný vztah k alkoholu. Mámu to samozřejmě nesmírně trápilo, brzy ovdověla a na výchovu byla sama. Posléze se seznámila s doktorem práv Kamilem Vaeterem a než se Honza vrátil z vojny, tak už byla Vaeterová.

Kamil byl rozvedený, dříve měl za manželku filmovou herečku Vlastu Matulovou. Párkrát jsem ji viděla u nich, když přišla na kafe a všichni tři si společně povídali.

Tenkrát jsem to n jak nemohla vydejtchat, prost nešlo m to do hlavy. Dneska po všech životních zkušenostech to pln chápu a mezi normálními lidmi lze leccos.

Kamil vlastnil pom rn velkou vilu v Nepomuku u Plzn a plánovali, že až budou oba v d chodu, že se tam natrvalo p est hují.

Když jsem se objevila na scén já, vid li, že bude o Honzu n jakým zp sobem postaráno a uhán li nás, kdy už bude svatba?! Já se s Honzou seznámila na n jakém koncert v Lucern , kde byl s mojí spoluža kou ze zdrávky. Po koncert jsme šli ve ty ech do Klášterní vinárny na kafe. Honza Buršík, jeho kamarád Honza Kalousek, jehož syn je známým zp vákem, Eliška Polou ková a já. Mimochodem Elišku jsem vid la ještě vloni na t ídním srazu, vypadala p íšern , m la rakovinu jater a pár m síc po srazu zem ela. Nikdy m nevy ítala, že jsem jí p ebrala nápadníka.

Honza byl úžasný partner a v t ch za átcích jsme si užili. Po ád se n co d lo, jezdili jsme na hory, lyžovali, bruslili, tancovali, chodili do kaváren a hosp dek, chodili jsme k Novák m na Forbes, hráli kule ník. Rok co rok jsme absolvovali s našimi plesy ve Fu íkárn .

Poslední le , kterou po ádalo KD, ta nem lo chybu. Parta k pohledání, tancovalo se až do rána a náš otec pro tuto p íležitost vytáhl snubní prsten a speciální brýle, které nem ly obrou ky. íkali jsme jim sekané brýle. Nevím pro sekané, ale m ly tvar, jako když se sklo oseká ma etou. Slušelo mu to.

Tombola p i poslední le i byla p ebohatá, tenkrát bylo vid t na polích spoustu zajíc , koroptví, srnek a tak nebyl problém ud lat z tomboly úžasnou akci. P ed za átkem plesu byl parket pokrytý zelenými v tvemi, na kterých ležely zast elené výhry. Vyfešákování myslivci stáli v pozoru a po levém boku m l každý svého honícího psa. Zatroubili halali, p e etli kolik kus bylo zast eleno, pak pasovali nové adjunkty na myslivce, ti položili na zví e v tví ku a postupn se zví ecí ceny p est hovaly z parketu.

Pivo teklo proudem, muzikanti hráli jako o závod a bylo i málo p estávek. U stol na sebe všichni vali, aby p ehlušili hlasitou hudbu. Eva se nikdy nezú astnila ani jedné poslední le e a já si dosud myslím, že p íšla o hodn .

Bab u to zas až tak nebralo, ona si zatancovala, bavila se, ale z ejm byla nejrad ji, když se jelo k ránu taxíkem dom . Za to náš otec ožíval k ránu, když už byl poloprázdný parket a my to spolu roztá eli.

Nebylo zvykem, že by manželé tancovali celý ve er jenom spolu, páry se r zn promíchávaly a tam jsem si po prvé všimla, že Honza žárlí. Obzvláš , když upil. A chlapi z fabriky? Ti nešli pro n jaké rýpnutí nikdy daleko, tak se skoro s pravidelností stávalo, že se Honza vypa il, aniž by cokoli ekl a mn zbyli tane níci jen v podob otce a jeho kumpán . Naši se nad jeho chováním nikterak nepozastavovali, nekomentovali a nikdy m do ní eho moc nemluvili. To jsem ocenila pak v pr b hu života.

Stejn si každý mladý myslí, že je chytrý a špatn p ejímá zkušenosti starších, kdyby to sebevíc mysleli dob e.

Stejn tak jsem se snažila tohle pak uplatnit na svém robátku. Sta í íct názor a každý nech si to p ebere po svém. Po každé Poslední le i Honza pak p inesl kytku a omlouval se, že to neustál, když m vid l, jak tancuju s n kým jiným. To m m lo varovat do budoucna.

No nemrzí mne, že všechno bylo tak, jak už to mám dávno za sebou. Asi to m lo všechno tak být.

Honza pracoval na Letné v podniku VÚSTE, což byla zkratka pro Výzkumný ústav elektroakustiky. Do dílny, v které stálo n kolik soustruh se vcházelo dlouhou chodbou a po pravé stran byla vrátnice.

Za ní mohutná vrata, kterými se šlo na dv r. Na vratech visela cedule že nepovolaným je vstup p ísn zakázán. Ale já cht la v d t, jak vypadá malá fabrika, dosud jsem znala jen gigantické KD. Jak se dostat do zakázané zóny?

Jednou jsem to riskla a p ed za átkem okénka vrátnice jsem se skr ila, proplížila pod místem, kde sed l komisní, nevrlý, ale d sn d ležitý d dek. Otev ela dve e na dv r, proklouzla a bylo vyhráno. Mobily v té dob zdaleka nebyly, Honza nic netušil a když jsem se najednou objevila mezi soustruhy, vzbudilo to neoby ejné veselí. Už tenkrát m u aroval uch dílenského ponku, r zné nevšední smrady, které se jinde nevyskytují. A ty krásn hladké vysoustružené výrobky, p íjemné v ruce, aniž bych v d la k emu budou sloužit.

Já v té době ještě chodila do školy, táta byl o sedm let starší, o svatbě také mluvil, ale víc na pilu tlačila bábi Gáby s Kamilem.

Dívce bylo zvykem, že co nejmladší holka už byla vdaná s dítětem a když neměla partnera, koukalo se na ní jako na něco zvláštního. Svatbu se mi podařilo oddálat aspoň o rok a tak přešel den D a konala se svatba. Babička mi ušila bílé krajkové šaty a na hlavě jsem měla závoj který korunoval už druhou svatbu. Zažloutlá krajka z babiččiny svatby ze šestnáctého roku se vyprala a já to prdla na hlavu.

Celý život jsem měla dlouhé vlasy, po každé umývala něco jiného, aby byla zmataná, jednou za týden umyla a nevím, co mi to napadlo, před svatbou jsem šla k holiči. Hrůza! Zamotaný drdol a s vypotobeným lakem Lybarem mi kadeřnice vytvořila na hlavě takový nehybný strup.

Když jsem přešla domů a všichni ten výtvar obdivovali, tak jsem rychle pak vlezla pod sprchu a umývala se stejně sama, jako roky před tím. Po svatbě byl zamluvený salonek v Lužickém semináři. Svatba byla v únoru 1968, jenže za chvíli vtrhli Rusové a bylo po veškerých nadějích.

Naše Eva odjela do Švédska za Honzou a už tam zůstala natrvalo.

Naši to strašně těžce nesli. Předšli tak o dceru, která byla jejich chloubou. Nikdy žádné problémy, ve škole ji chválili do aleluja, chytrá jako vopice, práva zvládla levou zadní.

Se mnou to mi na každý pád vždy a ve všem horší. Když už mi holice ku a otec si přál chlapečka, nevyšlo to, ale domnívám se, že jsem mu toho chlapečka dostatečně vynahradila. Když nevyšel kluk, tak jsem dostala aspoň jméno Vladimíra po otci. Svátky jsme drželi vždy spolu, protože holice i Vladimír kalendář postrádá.

Vrátím se k pokračování vztahu s Honzou. Po svatbě Gábi s Kamilem hned odjeli do Nepomuku a my přešli v tehdejší době k bytu.

Byla to vilka. Pápek, která měla tři byty. V prvním patře bydlel kluk, který mi za manželku Rusku, ve druhém patře už zmíněný majitelé pápkovi a ve třetím patře my. Dvoupokojový byt s krásnou terasou, kterou jsem zvlášť ocenila s malým dítětem. Na terasu jsem dala i koflík, abych nemusela tak často chodit na procházky a v letních měsících tam stála i postýlka.

Vila stála v zahradě, kde bylo pár ovocných stromů, nádherné magnólie a oni tam měli záhony se zeleninou. Pápek si chodil pravidelně každý měsíc pro nájem a vždy v květnu, kdy mám svátek přinesl květy magnólií.

Vycházeli jsme všichni ve vile dost dobře, jen s nelibostí nesl, když se vracel Honza v noci z hospody a pošlapal mu záhony.

Jednou přešel a povídá: „Paní Buršíková, když už je tady to dítě, pojďte se mnou na zahradu a já vám ukážu, které dva záhony budou jenom vaše!“ Jenže Honza přešel málokdy za svou tlač domů a já k tomu nikdy žádný vztah neměla. Nerozeznala jsem ani plevel, štítla žížal, pomalu jsem i zalévala v rukavicích. A když vyrostl kvěťák s polouschlou hlavou, za to ale na přímém klacku, tak se i ten slušný pan domácí rozčílil a záhony opět odebral a na zahradu jsme smáli jen v jejich přítomnosti.

Co bych tam hledala za štěstí. Já měla k dispozici terasu, a ta bohatě stačila. Párkrát přinesl ze zahrady jahody „pro to dítě.“

Já už tenkrát měla trochu obavy ze soužití s Honzou, ale mi mi rád a Gábi požádala, abych ho držela zkrátka a přitáhla oprat, že bude všechno v pořádku. Nikdy jsem žádné opraty nepotřebovala a nikdy nikoho nechtěla pěstovat. Jen je s podivem, že taková inteligentní ženská si myslela, že se z alkoholika může mýrnyx týrnyx stát abstinent! V kuchyni a v obýváku nám nechali veškeré zařazení a z druhého pokoje jsme měli ložnici, kterou jsem dostala od našich na míru dlanou z kavkazského ohebu. Peníze nebyly a my tak přešli nejen k bytu, ale v podstatě i k zařazení. V kuchyni nám zůstala nádherná almara, která měla stěnu prosklenou, na které byly dva obrazy od Muchy. Nevím, kam to přešlo, ale dnes by se to platilo zlatem. Tchýně na nás vůbec nešetřila a nechala tam i originál Alše, takový malý obrázek, který se mi nelíbil. Byl schovaný a když měla přejít do Prahy, tak jsem ho narychlo vždy pověsila. Nikdy to nezapomněla okomentovat, že dokud visí Aleš, že na tom ještě nejsme tak špatně, že jinak bychom ho prodali.

Kam se Aleš podl po rozvodu nevím, a je m to jedno. Pen z bylo málo, jako v každé době a my m li t eba váno ní stromek upevn ěný ve sv ráku, na stojan nebylo. V bec nám to tenkrát nevadilo.

Po svatbě jsem zavedla po vzoru bab i jakousi obálkovou metodu. Každá obálka byla nadepsaná a do ní jsem dávala peníze na nájem, na Multiservis, na uhlí a tak podobn ě. Taky se stalo, že jsem vyplnila složenky a s jistotou šla do obálek a ejhle! Peníze chyb ěly.

Nejvíce m mrzelo, když se m ztratil zlatý lánkový náramek ze šuplíku, který jsem dostala od tchýně jako svatební dar a nikdy jsem ho nenosila, bála jsem se, že bych ho ztratila. Možná bych ho m ěla dosud, kdybych ho nosila.

Honza samoz ějm nikdy nic nev ědl a to m nejvíce žralo. V roce šedesát dev ět jsme jeli s našimi za Evou.

Já d ělala ve Vojenské nemocnici a když jsem cht ěla vycestovat na západ...to byly obstrukce! Musela jsem mít podpis hlavního ná ělníka a slíbit, že se budu spo ěádan ě chovat, abych neud ělala ostudu socialistické vlasti. Ráda jsem jim to podepsala, hlavn ě že si ud ěláme zajímavou dovolenou a zcela bezpe ěn jsem v ědlala, že se vrátím.

Jeli jsme vlakem do G ěteborku, pak lodí do Malm ě a op ět vlakem do Säftele, kde tenkrát bydleli. Bylo to hezké, ale smutné shledání, nikdy nikdo nev ědl, kdy se s p ěíbuznými zase setká.

Tam jsem po prvé vid ěla, jak vypadají bílé noci, jezdili jsme na kole, bydleli blízko rozsáhlého jezera Wännern, o kterém píše Selma Lagerlefová v G ěstu Berlingovi.

Nádherná p ěroda, lidi, krámy, obchodní domy, všude všechno k dostání. Pane, to byla zm ěna a lov k nesta ěil kulit o ěi, jak se dá žít.

Však nás Honza ěrnoch p ěmlouval, abychom z stali. Ani slyšet! Copak bych to mohla našim ud ělat, aby p ěišli i o druhou dceru? Eva je chytrá, ale je v ní citu jak v prdeli medu. Pánb ěh každého obda ěí jinak.

Když jsme se vraceli, bylo m ěna lodi strašn ě špatn ě, jak se to houpalo a já už se nemohla do kat pevniny. P ěstalo m ě chutnat kou ění a já v ědlala, že už je to tady.

V Praze jsem zašla na gyndu za Dr Horovou, která bydlela v našem baráku a ta m ě to samoz ějm potvrdila.

Ve Vojenské jsem se s tím nevytahovala, sloužila no ění služby, povolovala zást ěru p ěes uniformu a kdybych byla bývala nešla za Dr Brettem, vynikajícím rentgenologem, tak do porodu snad nikdo nic nepoznal.

Chťala jsem ud ělat snímek b ěicha. To v té době skute ěn nikdo nem ěl, n ějaké ultrazvuky, cěté ka, nic takového neexistovalo. On ěkl, že m ěsíc p ěed porodem už to plodu nijak neublíží, snímek ud ělal a dokonce ěkl, že tam vidí jakýsi cancourek, a že by to m ěl být na devadesát procent kluk. Kluk? Já myslela, že to bude Lucinka!! ěkl, že je to jedno co to bude, hlavn ě aby „to“ bylo zdravé a aby to rostlo do lepší doby.

Snímek jsem opatrovala jako oko v hlav ě, byl to mimo ědný pocit držet to proti oknu a vid ět schoulený uzlí ěek v placent ě. Dlouho jsem snímek opatrovala, ale jak jsem pak st ědala partnery a bydlišt ě, vzal n ějak za své. Škoda! Dnes by to ale bezesporu byla rarita!

Ušila jsem si z deky nádhernou pelerínu, zipy byly ze Švédska a olemovala jsem skunkem kapuci. Do peleríny se schoval pupek.

Když jsem na gynd ě dostala t ěhotenskou legitimaci, zároveň jsem obdržela lístek na pleny. Ty byly na p ěíd ěl a kdo nem ěl bumášku, m ěl sm ělu a byl bez plen. Pro jedno d ět bylo na legitku ěty icet plen. Kdo m ěl dvoj ěta, asi dostal dvojnásobný p ěet, to nevím.

Dneska, když si to vybavuju, zní to jako sci-fi, ale nejsou to žádné fantasmagorie, to byla skute ěnost, taková byla doba.

Ješt ě št ěstí, že báb i Gáb y byla zru ěná pleta ka a vypomáhala, se ě mohla. Dokonce bab ěa vyhrabala ješt ěn jaké p ěedvále ěné mr ěvé oble ky po Ev ě. Já nesehnala ani blbě plát ěné košilky, které se mají vzít do porodnice, tak jsem napsala poníž enou supliku do D ětského domu a sv ěte div se, p ěišlo m ě dvanáct novorozeneckých košilek!

Žádné seká ěe ani burzy neexistovaly, tak květl v ěým ěnný obchod mezi kamarádkami. Hodn ěv ěcí posílala Eva a Katka. To bylo n ěco!

Když jsem d átko oblékla do zahrani ních materiál , vzbudilo to v jeslích podez ení, s jakými imperialistickými živly se to stýkám.

Dne 18.1.1970 byla ned le a já v d la, že o ekávaná událost p ijde co nejd ív, ale necht la jsem být sama doma. Odtekla plodová voda, Honza zavolal kamarádovi, jehož tatínek d lal pingla Na Vikárce, m li auto, tak m oba odvezli do porodnice v Roosweltov ulici.

Malá, skoro rodinná porodni ka, p i nástupu sest i ka myslela, že jdou se mnou dva tatínkové. Položili m na tzv. hekárnou a v bec nikdo si m nevšiml.

V té dob totiž kon il první seriál vysílaný u nás Sága rodu Forsyt . V dob vysílání tohoto seriálu ani nejezdila auta, skoro se život zastavil a celý národ sed l u televize. Mn v tu chvíli bylo úpln jedno jaký bude konec, já m la zcela jiné starosti.

Po skon ení posledního dílu za mnou p išla sestra s Dr Jelínkem a ekli, abych se p esunula na sál. Já už to cht la mít co nejd ív odbyté a pomalu jsem na sál utíkala, až m museli brzdit. Noc byla dlouhá a ješt delší dopoledne. Za p t minut dvanáct 19.1.1970 už to bylo za mnou. To, co následovalo potom m utvrdilo v tom, že to bude dít první, ale taky ur it poslední. Nejnádhern jší na celém t hotenství bylo, že jsem nem la po celou dobu ani jednu migrénu, které m ztrp ovaly celý život. Bylo jedno, zda jsem ve stresu i v pohod , zda je léto, nebo zima, záchvat ude il v tu nejmí o ekávanou dobu.

Jednou jsme byly s bab ou na Letenské pláni v cirkusu Busch. Dva sloni stojí proti sob a mezi nimi jakási provazolekyn , na každém chobotu m la jednu nohu a sloni se pomalu od sebe rozestupovali a ona d lala provaz. Nádhera! Jenže tolik sv tel, hudba a já už to nemohla vydržet, tak jsme šly v nejlepším dom . Nebo v Lucern koncert Udo Júrgense! Vzadu v baru m dávali led na hlavu a z koncertu jsem nic nem la. O migrénách bych mohla psát r zné stat z vlastní zkušenosti.

Ale abych neztratila nit...druhý den do porodnice p išel tatínek podívat se na ten zázrak! Já nestála za nic, šitá, posunovala jsem se jako tu ák, krvavé b lmo, kruhy pod o ima, rozkousané rty, od ené lokty od prost radla, no holka k pohledání! Tatínek vypadal nemén dob e! S takovou vehemencí s d dou oslavovali p ír stek do rodiny, že p išel nejen s kytkou, ale i monoklem, od ený nos, bradu, n kde chytil silni ní lyšeř, ani neví kde.

Sliboval, že když je tady tak nádherné dít , že už opravdu p estane pít. Pít nep estal a o nádherné dít p išel vlastní vinou.

Nejprve tchýn navrhla a on souhlasil, že se bude lé it a že budeme chodit do manželské poradny. Bože to byly instituce! Když si pan doktor, který m l za úkol stmelit rodinu se mnou dával rande, v d la jsem, že tudy cesta nevede a upustila jsem od dalších sezení, Z protialkoholního lé ení taky sešlo a já na všechno byla sama.

Nedokážu setrávat ve vztahu, když to není to pravé o echové. Byla bych dala krk za to, že táta jenom pije, že m má rád a že krom m nikoho nemá. Kdepak! Mladá a blbá!

Jednou jsem se vracela od našich d ív, než kdykoli jindy, odemykám a ono na et z! Táta p išel otev ít v županu, d sn se divil co tak brzy? Já vpluju s dít tem do p edsín a na v šáku visí dámské šatstvo, v etn podprsenky a kabelka. To je rána! Krve by se ve mn nedo ezal, ale asi to m lo být, tak jsem se v mžiku rozhodla, že se odst huju a rozvedu.

Nev il ani jednomu. To už jsem pracovala v domov d chodc v Šolínov ulici, domluvila auto, našim jsem oznámila, že se k nim p est huju a našli jsme s otcem jakéhosi právníka a podala jsem žádost o rozvod. Právník byl dobřej, ale starej jak Metuzalém a já m la strach, aby neum el d ív, než budu rozvedená. Rozvod byl nechutný a já se za ekla, že už vdavky nikdy více.

Zapakovala jsem pouze svoje a d tské v ci a frr do Navrátilky. P ed tím jsem samoz ejm oznámila, že se budu rozvád t a že bych event. ráda našla pro sebe a dít st echu nad hlavou. Divili se, že jsem d ív nic ne ekla a sami navrhli, abychom se spolu p est hovali. To jsem byla ke všemu taková hv zda, že jsem dál splácela lednici, která z stala v Šárecké.

Když Honza zjistil, že to všechno myslím vážn , tak kle el, bre el, sliboval, jak Jitku pustí k vod a nebo že se otráví v Šáreckém údolí. Všechno byla blbost, jednou jsem se rozhodla a tvrd šla za svým cílem. Dob e jsem ud lala, o tom jsem dneska p esv d ená.

Ze zaátku si t t t t t bral jednou za trnácet dní, pak byly ím dál v tší pauzy, ale co m nejvíc žralo, že nepamatoval na své dít na vánoce, svátky ani narozeniny.

Nechala jsem tomu všemu volný pr b h a v d la, že až dít vyroste, ud lá si úsudek samo. Tu dámu, co se svlékla z k že hned v p edsíni si vzal a je s ní dosud. Asi byla jiná, že všechno dokázala snášet. Mají spolu dceru Michalku, a její babi ka snad dosud neví, že je Honza rozvedený a že má syna. To bylo pro všechny d sn d ležitě tuhle informaci ututlat.

Tchýn Gáby se snažila vypomoci vrchovatou m rou a neustále posílala balíky, peníze, knížky, oble ení a poád jsme byly ve styku. Strašn ji mrzelo, co se stalo a nevím, jak p ijala Jitku... Mn m la strašn ráda, n kdy snad i víc než Honzu. Ale bylo to vzájemné a my spolu vlastn z staly ve styku až do její smrti. Jsem ráda, že jsem se by i na dálku dokázala o ní postarat. Ale o tom až pozd ji.

Mám zkušenosti a troufám si tvrdit, že nejšílen jší devízou do manželství je alkohol a žárlivost. Poznala jsem to na vlastní k ži a to m rou vrchovatou.

Jsem ráda, že další partne i se um li napít, ale závislí na alkoholu nikterak nebyli. Ani jsem nepoznala n jaký náznak žárlivosti. Jak není ve vztahu d v ra, je lepší vzít nohy na ramena a utíkat, až se hlava t ese.

Žárlivec si totiž vždycky najde d vod, a tak t eba jenom sta ilo, že jsem šla na no ní a už byl Honza nep í etný s kterým doktorem budu trávit celou noc. Taky se stávalo, že d lal v nemocnici p epadovou. P elezl plot a najednou se objevil na poopera ním odd lení. Z ejm o ekával, že m p i nejmenším najde n jakému doktorovi na klín . Když pak okénkem vid l, jak lítám kolem pacient po operaci, tak to zakamufloval tím, že m p inesl Tatránku, abych nem la hlad. Pak trochu uklidn ý zase odešel.

Alkohol se žárlivostí m nesmírn ubíjela. Paní tchýn asto volala, nebo psala a vždycky se zeptala, zda už Honza seká latinu. Nikdy sekat nep estal, protože cestou z práce šel vždy kolem n kolika hospod, do kterých musel zabrousit. Podle toho, kolik potkal kamarád , tak se pobyt v nálevn pat i n prodloužil. Aby toho všeho nebylo málo, tak v srpnu p ijeli Rusové a plá p ed okny byla plná tank . Mladí vojáci, kte í ani zbla netušili, kde se vlastn ocitli, tak si krátili dlouhou chvíli tím, že st íleli do oken. Nebylo radno je jakkoli p oukat a okna otvírat.

Jednou jsme šli spolu Šáreckou ulicí nahoru a proti nám jely tanky dol . Já držela v ruce t i karafiáty, Honza m je vytrhl a hodil pod projížd ící tank a p i tom na ty holobrádky hrozil. Ve mn by se krve nedo ezal, když ti mago i na nás mí ili kvérama. Byla to otázka asu, kdy jednomu z nich prdne v bedn a všechno mohlo být jinak.

Když jsme spolu už bydleli v Navrátilce, ješt rok jsme spolu jezdili do jeslí a já tenkrát d lala v domov d chodc v Šolínov ulici.

Abychom nemuseli na stanici tramvaje obcházet Školskou ulici, tak každé ráno p ed p l šestou nám otevírala Jind íška, která bydlela v pr chodu m íž pod schody, a pak si sedla do vrátnice p ed dve mi Národního výboru, za kterými jezdil páternoster.

Sedli jsme na tramvaj a jeli do Dejvic, vystoupili a šli p šky Šáreckou nahoru, kde byly jesle. Chodil jsi tam rád, ale dost velké problémy byly se spaním.

Všechny d ti po ob d usnuly, ale Tomášek za žádnou cenu. Ten se vyznamenal, když ze své postýlky házel po d tech hra ky, aby je probudil! Pak to sestry ešily tak, že spící d ti byly pohromad a Tomáš po ob d putoval do skladu, kde byla jedna postýlka. Odpoledne sestry hlásily, že nebre el, stejn nespál, ale pozoroval strop a strkal plyšové žížaly skrz sí ku na postýlce.

Ráno jsme jezdili za tmy, ale i za tmy jsme se vraceli. D da strašn t žce nesl, že si vnou ka moc neužije a že by snad to dít nemuselo denn tak brzy vstávat.

Když jsi dostal plané neštovice, jednu jedinou nakažlivou chorobu v jeslích, tak snad d da uvítal, že jsi nemocný a rád se o tebe staral. V té dob on už byl v d chodu, ale bab a ješt chodila do Chemoprojektu. Párkrát se stalo, že p išla z práce, d da spal a Tomášek jí šel do p edsín naproti a hrd hlásil, že uspal d du.

Ten si pak od bab i vyslechl p ednášku, co by se mohlo všechno stát?! V jeslích i p es chronickou nespavost jsi byl maximáln oblíben a sest i ky si t p j ovaly dom . Zvláš jedna z nich An a Brožová, ta si t brala i na dovolenou. Láska tam byla vzájemná.

Sama byla rozvedená a měla patnáctiletého syna Milana. Ne kdy jsem nabyla dojmů, že up ednost uje tebe před Milanem. Když ti byly dva roky, jeli jsme do Polska na dovolenou. Anna, Milan, táta a my dva. Byli jsme ubytováni na poloostrově Hellu v soukromí, u známých už zmíněná Anna.

Tenkrát dovolená v Polsku neprecházela jen tak v úvahu. Museli jsme mít pozvání od Poláků, kteří museli podepsat, že se budou o nás starat, včetně stravy. Jeli jsme lehátkovým vlakem, vezli knedlíky v pytlíku, konzervy, šatstvo, hračky... cikáni hadr! Počítali jako by bylo předem objednané a severní moře ku podivu teplé. Bylo to v roce 1972 a Poláci říkali, že takové léto nepamatují snad tisíc let.

Na pláži stály proutěné kukaně, které tě nadchly a pořád ses chtěla honit a schovávat se za ně. Byla tam bezvadná parta, já vařila na jedné plotýnce v pokoji u postýlky houskové knedlíky, které Polákům moc chutnaly.

Protože jsme měli málo zlatých a já nechtěla být nikomu zavázaná, prodávala jsem v baru na diskotéce nějaké šilené háčkové blůzky, kterými jsem paní tchýně zásobovala měrou vrchovatou. Růžové a protažené širokou černou sametkou. Na první pohled to byla dost hrůza, ale v baru jsem up ednost ovala ruční práci, která musí být náležitě ohodnocena. Polky byly nevkusné, bylo to pro ně něco mimořádného a mohly mě urvat ruce. Předháněly se ve výši zlatých a to mě bavilo.

Cestování, hodiny a hodiny ve vlaku, pražené sardinky koupené na pláži, prohlídka lodí v docích, všechno tě zajímalo a byl jsi miláčkem v partě dospělých lidí. Už tenkrát jsem byla pyšná.

Pak jsme ještě jednou v tomto složení absolvovali dovolenou v lázních Bohdaneč. Odpověděli jsme na inzerát, kdosi pronajímal přes léto domek a nebylo to předražené. Tebe jsem měla na krosně, ale místní nám předložili obrovský kočár osmipěrák, byl těžký sám o sobě, ale pořád lepší tlačit před sebou, než tahat na hrbu.

Bohdaneč byl plný Rusáků, ale nedalo se jet nikam, kde by ta verbež nebyla.

Jednou za námi přijel děda a přivezl mě karton cigaret. Dunnhilky koupil ve Smečkách v Tuzexu. Dobrý dárek, kdeže ložiské sněhy jsou? V lázeňském parku jsme dělali dlouhé procházky, ale tys nám tam onemocněla. Nejdříve to vypadalo na obyčejnou virozu, jenže když ses začala dusit, letěli jsme do nemocnice, kde sis týden pobyl.

Zadělání se nesmlouvalo, návštěvy neexistovaly, ale já tě chtěla vidět! Zašla jsem za sestřičkou, koupila jí kafe, vylíčila situaci, že jsme z Prahy, v Bohdanečích na dovolené a já zdravotní sestra. Nevím co z toho zapůsobilo, ale pravda je taková, že jsem denně mohla nakouknout do pokoje. Tys mě sice nesmlouvala vidět, ale i tak jsem byla spokojená.

Od té doby byly tvé horní cesty dýchací na leváku a já měla u sebe pořád papír od doktorky k eventuelnímu přijetí do nemocnice. Byť v Šárecké taky nebyl nejlepší. Topilo se nejen v kamnech, bylo i ústřední topení, byla tam zima, vlhko, držela se plíseň a párkrát jsme museli použít plynové topení, dnes se tomu říká pímotop.

Když jsme se předesthovali spolu do Navrátilky, chtěla jsem tě nějakým způsobem vynahradit tátínka. Vymýšlela jsem různé programy, aby ses ani chvíli nenudil. Brala jsem tě do divadel, do muzeí, psala i malovala knížky, ani nevím, kam to všechno přišlo. Luštili jsme spolu dětské křížovky, hráli různé hry, dokonce i šachy. Když jsi nade mnou začal vyhrávat, věděla jsem, že v pokračování už nemám šanci.

Vlasta Pospíšilová, která dělala v té době na Bulovce začala v zimě dovolenou v Jánských lázních v chalupě, která Bulovce patřila. Nosila jsem tě v krosně na zádech a když už jsi byl těžký, převzala tě Vlasta.

Snídani a večeře jsme si dělali v chatě, na obědy jsme chodili do hospody. S oblibou sis dával amoretu se zavařeninou. Na pekáči jsi moc jezdit nechtěla, že je zima na nožičky a už tenkrát jsi byl nejšťastnější v teplé chatě, kde se topilo v kamnech. Bavilo tě, když se překládala polena do ohně a dlouho jsi vydržel pozorovat polena, která olizoval ohně. Brala jsem tě všude sebou, jako dneska Žandu. V tšinou ses pohyboval ve společnosti dospělých, ale tobě to nevadilo a pro nás jsi nebyl ani trochu rušivým elementem. V tšinou jsi byl středem pozornosti a bavil celou společnost.

Když jsme bydleli v Navrátilce, navštívili jsme se denně, někdy i několikrát za den s rodinou Brabců. Nasthovali se do domu souasně s námi a pro nás byli něco víc než jen sousedi.

V dnešní době se nevidí, aby takový kontakt mezi sousedy existoval. Pro mě to byl strejda Brabec a teta Gábina.

V Navrátilce p vodn bydlel dědek Anders, tatínek babička. Byl vdovec a starala se o něho hospodyně Boženka Plevková.

Naši bydleli Na Paloučku a když jsem se narodila já, byt byl malý, tak se udělala výměna a od roku čtyřicet osm jsme bydleli v Navrátilce.

Současně s námi na patře bydlela paní Wahnerová, která měla služku a každý večer na ní zavolala, aby jí šla p ikrýt. Pamatuju se, že už tenkrát mě to nešlo do hlavy a když mě naši vrzli do postýlky, volala jsem na dědu, aby mě šel taky p ikrýt. Wahnerovi měli jedinou dceru Helenku, která je tam dosud a bože už je i další Helenka, též generace.

Na patře bydleli ještě Blaskovi, s Katkou jsem chodila do mateřské školky, do školy a jsme spolu dosud ve styku.

V pátém patře bydleli Vintikovi, bezdětní manželé, Ferda byl statný chlap, pamatuju se, že vždycky dělal Mikuláše a já se ho bála. Jarmilka byla v domě oblíbená, byla to taková parádnice, ráda chodila do divadel, v dle chodu na dopolední představení. Často jsme se navštěvovali a rodiny se jaksi prolínaly. Pořád někdo něco snášel, pekl, vařil a po těch domácích to kolovalo.

Večery byly s pravidelností jaksi pospolité, televize nebyla a lidi mezi sebou uměli komunikovat.

A když se sejde dobrá vyhovující si navzájem společnost, tak to nemá chybu a život to obohatí. Dnes je každému za to žko s někým promluvit pár slov, protože ho to zdržuje a lidi mezi sebou už pomalu ani komunikovat neumějí.

Dopisy se nepíší, veškerá komunikace se zúžila na SMS a Maily. Každý má svých starostí dost, nikomu si nechce postěžovat, tutlá to v sobě, lidi jsou vystresovaní, podráždění, agresivní a společnost tak bere za své.

Ale abych neházela šmahem všechny do jednoho pytle, výjimky se najdou. Vráťím se ještě k letitým nájemníkům tak nejde zapomenout na Sichrovský, Menšíkovy, Rezkovy, domovnici Zimmermannovou, nebo třeba Hanku. To byla taková rarita v domě, protože to byl mulat. Za manželku si vzal Evičku Langovou, to zas byla atraktivní blondýna a smíšený manželský pár vidět v té době bylo něco exotického a mimořádného.

Když jsem v době školy sportovala, ráda jsem chodila běhat do Riegerových sadů, párkrát jsem se tam viděla s Hankou. On běhal taky, asi jako všichni černoši. Výjimka je náš Honza Černoš, který sice neběhá, ale nachodí kilometry chůze.

V druhém patře bydleli Menšíkovi, s dcerou Lídou jsem chodila do školy, syn Vláška tam dosud bydlí.

Jednou šla babička ráno do Chemoprojektu a u skleněných dveří ležel na zemi ožralý pan Menšík. Babička se ho bála překřikovat, tak vyjela do druhého patra výtahem, zazvonila a paní Menšíkové řekla, aby si šla svého muže aspoň odtáhnout, že nemůže jít do práce, protože nejdou otevřít skleněné dveře. S cizím opilcem se tedy tahat nebude. Obě šly po schodech dolů a babička jen přihlížela, jak Menšíková tahá bezvládně tělo a nadává na celý barák. Dveře bez zarážky šly už otevřít, tak babička odkráčela do Chemoprojektu a všem tu ranní událost líčila.

Dom v Navrátilce byl situovaný pro nájemníky, kteří si mohli dovolit služku. Proto vesměs všechny byty měly pokojíček pro služku a dva záchody. Z pokojíčku pro služku byl zvláštní vchod na balkon.

Pana Brabce jsem milovala. On byl dost nemocný, kdysi měl TBC plic a roky strávil v sanatoriu Na Pleši. Pak mu vzali jednu plíci, pak dokonce i ledvinu. Byl v invalidním dle chodu a Gábina byla tím hnacím motorem, vydělávala na rodinu a vydělávala dobře. Pracovala jako sociální pracovníce v české pojišťovně. Byla milá, komunikativní, dokázala kolikrát nemožné, měla spoustu známostí, které uměla využít v pravou chvíli.

Bohoušek vedl domácnost, všechno dělal a dělal to dobře, uměl vařit, prást, žehlit a dobře péct sladkosti.

Ona přišla z práce domů, lítala po bytě v kombiné a když vzala do ruky hrnec, obvinila ho, že to má špinavé jako krávu. Kráva to nebyla, bylo to napečené a umýt to nešlo.

Jednou jsem byla svdkem, že se nabídla, že udělá sekanou, aby si odpčinul odvaření.

Do mletého masa v míse kydla celou kostku másla a v lednici vyškrabovala vepové škvarky! Taková to byla kuchařka!

Měl syna Pavla, který uměl krásně hrát na piano a nádherně maloval. Měl vysokou školu a učil na střední škole v Resslově ulici. Někdy byl s naší Evou na pionýrském táboře jako vedoucí.

U Brabcových nikdy nezely vázy prázdnotou. Pořád jezdil výtah a u Brabcových se dveře netrhly. Co ta dostávala v cíl, ale ona je uměla zase darovat potěbněji.

Když chodila naše Eva do tanečních, dostala od Gábiny nádhernou zelenou plesovou róbu z Istanbulu.

Dříve žádné plesové šaty ani nebyly v obchodech, každá holka měla něco doma spíchnutého z materiálu, který byl k dostání a výběr žádný nebyl.

Na balkon u Brabcových zimy pořád viseli zajáci, bažanti, koroptve. Taky jsem se v té době naučila stahovat zajíce. Bohoušek zahalekal přes balkon: "Ladnko, pojď, jdeme na to"! Halekání přes balkon byl vlastně dnešní mobil.

Já si ani nevzala klíče, vytáhla jen udlíky na závoje, aby se dveře nezavěly a utíkala.

Na výlevcu v kuchyni viselo ramínko na šaty a na něm byl přivázan zajíc. První zajíce stahoval sám, pak to svítil jsem, ale radil a asistoval a já se to od něj tak naučila, že jsem dokázala bravurně stáhnout zajíce bez poškození kůže.

Zajícem jsem preparovala oči a tenkrát všem ukazovala očky položené na novinách, jak ohromně zvětšují.

Naučil mě taky škubeť husy, kachny, koroptve a holoubata. Ani naše babička nebyla v tomto oboru přeborníkem.

Náš otec jedl pouze libové maso a to muselo být důkladně okrájené od všech bílých blanek. Nemohl vidět ani syrové položené maso na prkénku.

Jednou jsme vešli, někdo zvoní, já šla otevřít a Brabcová mě vrazila do ruky kus syrového skopového. Já to odnesla do jídelny, šustná, že bude zase něco jiného a ve dveřích povídám berany, berany duc! Náš otec vylít od stolu, letěl do koupelny, kde se dávil, vešli už nedojedl a duc jsem pak od něj dostala já.

Doba to byla zlá a nejistá, když byl ošuda, ale po osmaťicátém roce musela spousta lidí do výroby, tak odložil klotové rukávy a vzal těžkou práci ve fabrice.

Nikdy mne nenapadlo zeptat se jak přišel zrovna k KD. Odléval z cínu jakési pánve, které se používaly k lokomotivám, které se pak vyvážely do Sovětského svazu.

Časem někdy říkával, že přijela delegace z Ruska a potentáti s úžasem prohlíželi co se pro ně vyrábí a ještě mě připomínky, že vropy ve šroubech nejdou jedním směrem!

Těch vzpomínek najednou vytane tolik na mysl, že bych pro jedno zapomněla druhé. Nejde nevrátit se ještě k paní Brabcové.

Co tenkrát v tehdejší době měla za známosti, to nemají dnešní politici ani mafiáni. Jenom kolik lidí dokázala zachránit před jistým kriminálem.

.Znála různé kapacity, lékaře, profesory, právníky, slušné policejní náčelníky, editore Tuzexu, což obzvlášť byla výhoda pro nás. Eva posílala bony a na každém bonu byla jakási expirace. Stalo se, že se to nestihlo utratit a bony by propadly.

Tak se jelo do Veletržního paláce za paní Baumannovou, stalo se, že nás posílá Gábina Brabcová a beze všeho se bony vymýly.

Gábina se znala i s Ministrem kultury a školství se Zdeňkem Nejedlým. Ten jí v hojném množství zásoboval lístky do Národního divadla. Sedlo se vždy v lóži a shlédli jsme inohry, opery i balety.

Chodili jsme tedy za kulturou velmi často, někdy i jednou týdně. Brabcová hodnou chvíli a v tomto směru si líbovala s naším otcem. Babička si dala cigaretu jen večer u piva, pak to nějak vymizelo do ztracena a přestala kouřit úplně. Bohoušek kouřil vová viržinka.

Snad nebyl večer, kdy by Brabcovi nepišli.

N kdy se šlo k nim a Pavel hrál na piáno, zpívalo se, ale v tšinou se všechno odehrávalo u nás. Když zeměla tetička ve Vokovicích, převežlo se pianino od ní k nám. Strojda Karel měl v pokoji obrovské křídlo, tak o pianino neměl zájem. Když hrál na pianino děda, nebo Pavel Brabc, uvítala jsem ten nástroj, ale když jsem se na něj učila hrát já, byl to pro mne klumpr. Docházela k nám Luisa Pířborská a snažila se učit Evu i mne. Paní profesorka zapáchala močí, vždy se vyklidil v šák v předstíni, aby nám nic nenačichlo a po jejím odchodu se vtrálo tak, že ani děda nevěděl, že je prvan. My s Evou zájem neměly a ona nebyla dost důsledná, tak po nějaké době přestala docházet. Já dneska zahraju Natálce tak leda ováky. Uznávám, že nástroj je to nádherný, ale když má hra k němu vypadat, chce to talent, trpělivost, chuť a holt to všechno nám chybělo.

Naše Eva byla zalezlá, učila se a tyhle sedánky pokládala za ztrátu času. Myslím, že přišla o hodiny.

Když se Pavel Brabc oženil, narodila se jim holčička Eliška. Asi rok po Elišce ses narodil ty a Bohoušek přel chválu neustále o tebe. Párkrát mu to Brabcová vyřítala, že upřednostňuje Tomáška před vlastní krví. Jemu to bylo jedno a stejně měl rád ji tebe.

Takové soužití mezi sousedy se zřejmě nikde už nenajde. Hlavně to nebylo nic na oko, ale bylo to upřímné, srdečné a věčné.

Když ovdověla Jarmilka Vintiková, ostatní partaje se o ní postaraly a byla to samozřejmě nejistota. Všude se chodilo hromadně, z dnešního pohledu to vypadalo, že přijela exkurze.

. Každou sobotu se konaly na Žofíně Armádní promenádní koncerty, kam jsme pravidelně takhle hromadně chodili. Málo kdy jsme tyto akce vynechali. Tam se vyhrávalo, promenáda v plném proudu, bylo veselo a pak se šlo do Mánesa na oběd, kde byla i prostorná zahradní restaurace.

Bejvávalo poměrně plno a my si jednou sedli ke stolu k nějakému pánovi., který měl před sebou na stole přel litr s pivem. Bylo vedro a než přišel říšník, tak se Brabcová vrhla na pivo toho pána, přelku mu vypila, utělala namalovanou pusou rudou rtěnkou, rtěnkou setělala i ze skla přel litru a povídá: "Až si budeme objednávat, objednáme vám další, já totiž měla hroznou žízeň!" To jistě chápete?! Pán to možná chápal, ale už to nechápal Bohoušek. Strašně se rozzlobil, že mu dělá ostudu.

Děda si pak oběma rukama držel pivo, aby mu ho Gábina taky nevypila. Ona byla maximálně bezprostřední a svým chováním si získávala lidi. Doma lítala v kombiné, nebo v rozevlátém nezapnutém županu, kozy jí lezly ven a když někdo zazvonil, klidně tak šla otevřít, aniž by věděla, kdo je za dveřmi.

Každý úspěch v rodině se oslavoval společně, ale nikdy jsem nikoho neviděla opilého. Já když přišla ze školy, hodila tašku domů, vzala úkoly a automaticky jsem letěla k Brabcovi. Bohoušek měl vždycky udělané něco na zub, s oblibou nalil na talířek slazené kondenzované mléko, dal tam kapku rumu a posypal mletou kávou. Říkal tomu lízání koka.

Udělalí jsme spolu úkoly, hlavně pomáhal s matematikou. No s tou pomáhal kdekdo, ležte jen a holt marnost nad marnost.

S ním jsem ráda vařila, pekla a diskutovali jsme o všem možném. Nebral mě jako dítě, ale jako rovnocenného partnera. Párkrát si postěžoval na Gábinu, že on se tak snaží, ale ona když přijde z práce, tak ho spíchá a veškeré snažení je to tam. Měl pravdu, ona byla kápo v rodině, uměla se postarat, ale tíha domácnosti a i výchova Pavla ležela na něm.

Ale manželství klapalo, nikdy nebyly hádky, natož pak sebemenší zmínka o rozvodu.

Když jsem kupovala z těch mých pár šprdlíků dárky k Ježíškovi, jako první jsem měla vždy koupěná viržinka pro Bohouška a pro Gábinu v obalu Chat Noir. Tu milovala. No ona taky kromě Moskevských duchů snad ani jiná nebyla k dostání. Jen v tuzexu.

Pan Brabc kolem šedesáti začal marodit, dlouho byl ve špitále a já byla jediná, komu z toho špitálu psal. Jeho dopisy vždy začínaly: "Moje milá kamarádko!" Dopisy jsem si považovala a když zeměl, hodně mě to vzalo a doteď na něj vzpomínám s láskou.

Brabcová tedy zůstala sama, Pavel se mezi tím rozvedl a znovu oženil.

Vzal si svoji žákyni, která se o něj vzorně starala až do smrti. Pavel se Gábiny dost natrápil, hodně pil a Gábina k nám nosila všechny flašky, které dostala, aby ho to nedráždilo.

Pak postoupil protialkoholní léčení, ale co horšího ho pak ještě potkalo, to bych nepála žádné mám. On začal fetovat a nebyl schopný ani opravit písemky a Brabcová sehnala jakéhosi profesora, tvrdila platila a on opravoval za Pavla. Pavel měl nepřítomný pohled a ve výtahu mě snad ani nepoznal, zdravil dobrý den a vykal mě.

Užila si s ním i Jitka s malým Pavlem, který mu byl neskutečně podobný. Konec jeho života byl tristní. Umíral na rakovinu plic a já ho v těch posledních měsících chodila přebalovat a léčit dekubity. Brabcová zeměla ještě před tím, tak byla aspoň ušetřena pohledu na svého milovaného Pavílka.

První televizi v domě měl Ing. Starý. Za ženu si vzal svoji sestřenicí a ta promíchaná krev udělala své. Měli dva syny. S jedním z nich jsem chodila do školy, ten byl mimořádně inteligentní, ale druhý syn byl těžce postižený, hluchý, nesrozumitelně mluvil, potácel se přicházel.

Párkrát jsem ho doma hlídala, ale v kočárku venku jsem ho vozit nechtěla, styděla jsem se. Paní Stará byla hodná ženská, pracovitá, s babou si rozuměla, ale sama byla hluchá a babička vždycky říkala, jak je unavená, pořád na ní musela křičet. Ona tedy uměla odezírat, ale to znamenalo být pořád v postavení tváře proti tváři. Měla i silné brýle a u nich doma pořádvalo rádio i televize, všude drobky, protože ona to neviděla.

Rodina Starých si žila v té době nad poměry. Kožené sedačky, veškeré nedostatkové zboží, jižní ovoce a na vánoce dokonce fíky a datle. Pomeranče v té době nikde k vidění, ale u Starých byly plné mísy.

On často jezdil do Anglie, výborně ovládal angličtinu a zřejmě byl dobrý ve svém oboru. Ve škole mu volali z Anglie a on brebentil anglicky.

Na to byl možná dobrý, ale jinak to byl neskonalý vln! Televizi měl zavěšenou v knihovně, tak při vstupu do pokoje ji nebylo vidět. Otevřel dvířka knihovny, zapnul televizi, rozestavil po bytě všechna křesla, židle i štokrhlata a u Starých se scházely partaje, aby zhlédly třeba nějaký sportovní přenos.

Hodně se k nim chodilo na hokej a na krasobruslení.

Jednou jsem seděla v kožené sedačce vedle něho v rohu pokoje a všechny přítomné jsme tudíž měli před sebou na rozestavených židlích.

Byla zima, málo se topilo a tak každý při vstupu do pokoje vyfasoval deku nebo pléd. Sebe a mně přikryl těžkou dekou, vzal moji ruku a vsunul pod deku jenže na holého ztopořeného ptáka! Já byla blbá, nechtěla dlat rozruch, tak jsem se do konce filmu držela zábradlí, ale o co šlo v televizi jsem nevěděla. Jen se těšila, až to skončí a my půjdeme o dvě patra výš domů. Nikdy jsem se o té nechutné záležitosti našim nesvětila, ale když se mělo jít ke Starým, vymlouvala jsem se, že mám ještě úkoly.

Když už jsem chodila na zdravku do Belgické, tak na mě čekával před školou. Bože já se styděla. Starý dělal v rádiovce, v sešlapaných baganáčích, vytahaných manestrákách a s nezbytnou aktovkou.

Vyznával měkretěn lásku, ale tenkrát jsem se vzepěla a řekla, aby si od toho nic nesliboval, nebo že to děknu Petrovi, jeho synovi, který byl mým spolužákem.

Asi si byl jistý v kramflecích, že o tom mluvit nikde nebudu. Jednostranná láska jaksi vyšuměla, babička k nim sice jezdila na chalupu ale to mě nevadilo.

Petra jsem jednou přikonebhrála v áe a měla jsem škodolibý pocit. A po druhé jsem ho pokoušela a to v době, kdy se ještě chodilo na náboženství a při svatém přijímání v kostele U Panny Marie. Sněžné jsem ho shodila na schod a předběhla ho do zpod dnice. Sice jsem přinesla poznámku, že jsem se nevhodně chovala v kostele a knokautovala kamaráda. Ale co? To mě předem za tátu, který se o pár let později choval jako prase.

Te mě napadl ještě jeden galán v domě, ale ten mě aspoň úroveň.

V prvním patře bydlel pan doktor Hora s manželkou, která byla v Palacké doktorka na gynekologii, ke které jsme chodily jak s babičkou, tak s Evou.

Horovi neměli děti, mezi sebou si vykali a dlouho po válce si drželi služebnou. On byl právník, přikonebhraný velký chlap, chodil na tehdejší dobu elegantně oblékaný a Brabcová o něm říkala, že kolem něj neprojde sukně, po které by se neohlédla. Měla pravdu.

Když jsem chodila ještě na základní školu a náhodou jsme se potkali, vždycky m vzal do cukrárny, a ještě koupil bonbony nebo okoládu, abych m la na doma.

V d l, že chodím každý ve er pro pivo do džbánku, po schodech se chodilo dol p šky, výtah jezdil jen jedním sm rem a v pat e nešel p ivolat. Jak tak беру schody dol po dvou, v prvním pat e kolem devatenácté hodiny se otev ely dve e a v nich Dr Hora se smetím

. Já si tenkrát myslela cosi o náhod , ale on to m l sakra promyšlené. Jednou m li Horovi od nás vyp j ené štafle.

Když je šel jednoho dne vrátit, v d l, že jsem p išla ze školy a jsem sama doma. Zazvonil, já otev ela a na rohožce stál op ený o štafle Dr Hora a mezi šprušlemi držel obrovský pugét. Štafle postavil ke dve ím elektrom ru a jal se na m sápat.

Já už byla obez etn jší a co m nesed lo jsem si nenechala líbit a dala jsem mu facku. Jak jsme se tak na chodb handrkovali, Brabcová zaslechla hlasy, podívala se kukátkem a v záp tí otev ela dve e. Za ala hartusit, cože to d lá, že musí Lad nku chránit, že je starý kozel a m l by se styd t.

On se omlouval, jestli se styd l nevím, vhod mu to asi nep išlo, jen sta il íct na adresu Brabcové:“ Gábino, ona už se umí chránit sama“!

Nikdy jsem se ale na n ho nezlobila, byla to nonšalance sama a ráda jsem se s ním pak kdykoli zastavila.

M l rád malé d tí a kdykoli nás spolu potkal, tak íkal, že krásná maminka musí mít krásné dít a nezapomn l se zeptat, zda vzpomínám na štafle?!

Dokonce nás jednou pozval dom a tob dala paní Horová kakao a Pa ížský dort. Ukazovali ti d ev né paná ky a tys m mezi tím šeptal, že je dort ho ký a že ho asi necháš.

Paní doktorka zem ela d ív než on, jeho jsem pak potkávala, ale už to nebyl on. Chodil sice po ád vzp ímený, íkalo se o n m, že nosí šn rova ku, ale kdo ví? T eba m l n co s páte í.

Aby t ch nápadník v dom nebylo málo, mám ještě jednu p íhodu.

V mezaninu bydlel jeden generál, jmenoval se íhák. Denn na n ho ekala v Navrátilce šestsettrojka s idi em. Byl to takový milý d dek, nic ze sebe ned lal.

Párkrát se stalo, že mne odvezli do Belgické p ed školu. To bylo pozdvižení, že Pichrtová jezdí do školy vládním vozem!

Když jsem ukon ila zdrávku, dostala jsem umíst nku na internu do Dušní ulice. Šla jsem se tam p edem podívat, ale nikterak m to nenadchlo, naopak padla na m z t ch dlouhých tmavých chodeb hr za. Byl ještě as, tak jsem si napsala sama od sebe žádost do Vojenské nemocnice do St ešovic. Nevím pro zrovna tam, ale z ejm jsem o ekávala, že vojáci mají peníze a že práce tam bude jiná než v šíleném špitále v Dušní.

Taky se schylovalo k sobáší a p edstava, že bych z Dejvic jezdila do St ešovic byla snesiteln jší. A v té dob bych byla brala jakékoliv odd lení, jenom ne internu. Ten obor m p išel fádání, zdlouhavý a neperspektivní.

Záhy p išel dopis s razítkem Úst ední vojenské nemocnice. Otevírám a tu, že mají všechna odd lení obsazená a že mám ve svém zájmu vzít tu Dušní. Nicmén , když se uvolní místo, dají m v d t.

Jenže m se do Dušní necht lo a v d la jsem, že i kdyby na krásn se místo uvolnilo, rozhodn to nebudu já, komu dají v d t.

Tak jsem m la plán, na in ala jsem se vzala obrovské klipsy do uší a se všemi papíry jsem šla jednoho ve era za panem generálem.

Všechno jsem mu vylí ila a poprosila, zda by pro mne mohl v tomto ohledu n co ud lat. On byl maximáln vst íčný a p íslbil pomoc. Nemám mít pražádný strach, ale za ídí to pod jednou podmínkou.

Nev d la jsem jakou podmínku má za lubem a hned jsem si vzpomn la na pohádku o kohoutkovi a slepi ce. Vždycky n co za n co!

Na konec z n j vypadlo, že si ale budeme muset spolu zajít do kavárny. No to zas až tak velká podmínka nebyla, napadlo m , že si snad aspo pro tu p íležitost vezme civil. Každá uniforma m jaksí iritovala. Tak jsem na to kejvla, hlavn ,že nebude Dušní!

On byl v tu chvíli v nějakém rozmaru a v obrovské hale plně zrcadel se na mě vrhl a začal mě líbat ucho. Náušnice nebyla na štěstí v dírcce, byly to jen klipsy. Najednou generál vypadal jako kouzelník, který plive pingpongové míčky. Vyndal oslintanou náušnici z pusy, otel ji, podal mě jí do dlaně a pak i tom se omlouval, že se unáhlil, ale že kvůli tomu extempore nemusím mít strach.

Já brala schody po dvou nahoru, babička už otevírala dveře a holela zvdavostí, jak jsem pochodila. řekla jsem jí do detailu všechno.

Musela jsem se smát její reakci. Pravila:“Bože takový chlípník a to, to nosí uniformu a dokonce s lampasama“! Kdo by to do generála řekl? Ještě se zeptala, zda byla paní řiháková doma? Z jeho chování v hale jsem usoudila, že zřejmě nebyla.

Nejdelší na tom všem bylo, že jsem po pár dnech našla ve schránce už druhou obálku z vojenské nemocnice. A svíte div se!

Oni předhodnotili situaci a nabízejí místo na neurochirurgii. Hurá! S dopisem jsem šla do Dušnické zrušit umístění. Dívali se na mě divně, ale na papír předložili razítko, že umístění je zrušena a to jsem potěbovala.

Vojenská nemocnice byla dobrá škola života, dělala jsem stávková na pooperačním oddělení a na oddělení, kam se převáželi pacienti před a po operaci, když už měli nejhorší za sebou.

Občas jsem se šla podívat na sál a je zajímavé, že v té době jsem nikdy nejedla mozek. Profesor Kunc to byla v té době skutečná persóna. Před něj chlap nejen v bílém plášti, ale jemu slušela i ta uniforma. Nikdy na nikoho neval, ale poádek si zjednat umění. Když šla po chodbě vizita, tak to něco šlo!

Chodila jsem k nim i do bytu, bydleli kousek od hlavního vchodu. Jeho paní, taková droboučká dětská doktorka měla hexnšus a já jí chodila píchát injekce. Byla jsem u nich několikrát, on mě k ní vždy poslal.

Služba na neurochirurgii byla dost náročná, neexistoval před ní ani náznak spánku. Poádek se museli pacienti kontrolovat, zapisovat a v noci se k nám vozily i úrazy.

Taky bylo dost úmrtí, rekord jsem měla za noci celkem čtyři kousky. Kluci, kteří dělali lapiduchy vždy večer prošly exponovaná oddělení a ptali se, jak to vypadá.

Přivydávali si tak k žoldu, za odvoz jedné mrtvolky měli v té době pětadvacet korun.

Pod vojenskou nemocnicí byly podzemní chodby, kde byly laboratoře a márnice. Kluci přijeli s vozíkem, naložili jedno tělo, když byly dvě, dali je na sebe a ušetřili si jednu cestu, profrčeli podzemkami a řekli, zda do rána ještě vyjedou aspoň jednou.

Doktoři tam byli fajn, se sestrami jednali dobře a třeba sestra nikdy nesmí cévkovat muže, to má dělat vždy doktor. Bože co já se necévkovala! Ale ne sama od sebe, ani to doktoři nedali příkazem, jen poprosili. Jednou jsem upekla plný vaší stříkačka, že se kov roztál až splýval se sklem na stříkačce. Prostě jsem zapomněla, no a co?

Vrchní trochu prskala a týden na to mě udělala předpadovou v noci. Já měla předpravené prádlo na vozíku na chodbě, abych se ráno nemusela zdržovat a to se nesmělo.

Byla jsem v koupelně s pacientem a slyším vrznout lítáky. Sice šla po schodech, abych neslyšela výtah, ale nepišla si na mě. Já jí viděla, ale nevylezla.

Vidím, jak si pokládá na předloktí štosy prádla z vozíku, chtěla mě ho schovat. Nechala jsem ji dojít k lítákům, vylezla z koupelny a řekla:“ Koukejte to vrátit“!

Něco zamumlala o tom, že mám štěstí a prádlo vrátila. Vycházela jsem s ní dobře a až někdy na začátku prosince jsem jí oznámila, že budu v lednu rodit a nastoupím na mateřskou. Divila se, že to říkám tak pozdě. Prý jsem nemusela sloužit noční.

Vím to, ale když jsem se cítila dobře, přeci nepenechám předplatky za noční nikomu jinému?! Taky jsem si odsloužila jednou Štědrý den a jednou Silvestra. To Buršík nesl s nelibostí, ale musel s tím počítat. Holubník ve zdravotnictví co se týká služeb tedy rozhodně nebyl.

Když jsem si pak chtěla předvédat na mateřské dovolené a našla místo ve Znamu, musela jsem mít požehnání z hlavního pracovního poměru. Nikdy mě nedělali žádné potíže.

Se stani ní sestrou And lou jsem dokonce byla tak zadob e, že když byly poplachy, vždycky jsem sloužila. Pro ty, kdo službu nem li jezdila motohlídka. Nevím, co by d lal Buršík, kdyby v noci pro m p ijel vojá ek na motorce a odvezl m .

And la v d la vždy o poplachu dop edu a tak vyhov la. Zú astnit poplachu se museli všichni zam stnanci, krom voják i civilové.

Zástupce Prof. Kuncovi d lal docent Vladimír Beneš, jehož syn je též neurochirurg na Homolce a už prý dokonce i vnuk. Neurochirurgová generace za generací. Když se všichni sejdou, to si pokecají, to z ejm vypadá jako na kongresu. Vynikající doktor byl i docent Fusek, který se líbil naší bab e. Asi p ed deseti lety zahynul p i autohavárii.

Doktor Zv ina byl takový kašpárek, pro ostatní kolegy byl jakýmsi Cvachem. Jeden z nejlepších byl Dr Zden k Malý, který odjel do Ústí otevírat nové neurochirurgické odd lení. Cht l m tam za vrchní a když povídám doma, jakou jsem dostala nabídku, tak d da se podíval p es otev ené noviny, sundal brýle a pravil:“ Do takové prdele“? A bylo vymalováno. S doktorem Malým jsem jednou m la rande Na Újezd a bab a ho šla okouknout. Líbil se jí, na sob m l koženou bundu ze Špan lska, která m la na rukávech t ásn . Podívala se jak vypadá a zase se vrátila zp t dom . My šli n kam na kafe a když jsem se vrátila, tak básnila, jaký to byl krásný Vinetou.

Vidím, že jsem za ala generálem íhákem a n jak se o té vojenské rozepsala.

Když jsem nastoupila do Domova d chodc do Šolínky, byla to pro m sakra zm na proti špi kovému špitálu.

editelka tam byla n jaká paní Millerová, která vzhledem p ipomínala dámu z první republiky. Ale zas taková dáma to nebyla, protože kradla jako straka a to tak neuvážen ,že tam za ala jezdit kriminálka a p i domovní prohlídce u ní našli nejen klasické nemocni ní povle ení s modrým pruhem, ale i oleje na pe ení.

Krom toho kriminálka zajistila krabici zlata, které si k ní dali do úschovy d chodci a stohy vkladních knížek, které nebyly na heslo.

Ona m la masivní psací st l v kancelá i a pod stolem ležel zrovna tak masivní pes, kterému otevírala jednu bonboniéru za druhou. Bonbony nosily návště vy a žadonily o brzké p íjetí svých drahých.

Netrvalo dlouho a paní editelku odvedli v klepetech a byla zav ená na dlouhé roky. Ani ji prý nepustili na poh eb manžela.

Pár týdn bylo v Domov d chodc jakési bezvládí, až pak Správa sociálních služeb dosadila na místo do asného editelce pana Ka ku, který na Správ sociálních služeb d lal hlavního ekonoma.

V roce šedesát osm už jednou editelcem byl a to v Domov d chodc v Kobyliších.

Jenže zasáhla vyšší moc v podob ruských voják , kte í za ním p íšli, že by cht li vodu. On jim vodu nejen nedal, ale pat i n je vypoklonkoval a za pár dní byl odvolán.

Nestabilní rozvrtanou situaci v Šolínov ulici zvládl a dal b hem pár m síc do p vodního stavu.

Cesty osudu jsou r zné a kde by m tenkrát napadlo, že to s ním dám dohromady a budu u n j t ináct let bydlet? Byl všímavý, vid l, jak d lám a povýšil mne na stani ní sestru. M la jsem pod sebou sedm sester a ani mne nenapadlo, že jednou budu šéfovat stovce zam stnanc . Byla tam bezvadná vrchní sestra Budyšínská a my t i stani ní, každá na jednom pat e. S vrchní sestrou a jejím mužem jsme se stýkali, ona byla bezd tná a vyr stala v klášte e. Dost m pobavilo, když vypravovala, jak to v klášte e chodilo že se t eba jeptišky u ily jíst jablko a mrkev, aby nebylo slyšet chroupání. No ty tedy m ly starosti!

Jednou jsem od nich koupila pro d du magnetofon. Už to nebyl žádný velký krám Sonet-duo, ale krásná malá erno st íbrná krabi ka. D da si ho moc pochvaloval, každému na setkání íkal, že má od dcery nový magnetofon.

Le dlouho si ho neužil, zkurvil ho tím, že zapnul nap tí jinak než m l a opravit už to nešlo. Moc ho to mrzelo a m taky.

Bab e jsem zas koupila od n jakých sani ák p es cikány jedny z prvních digitálních hodinek. V obchodech nic takového nebylo. Byly k dostání sotva Primky.

Když vrchní Budšínská odešla do dchodu, nastoupila mladá ambiciózní komunistická svin Libuše Svitavská.

Ta mšlapala na paty, se mohla. Jednoho dne píšly pihlášky do Svazu eskoslovensko-sovetského pátelství a já to odmítla podepsat. Všechny moje podízené též. To byla voda na její mlejn.

Mrcha to ohlásila na Správ, já dostala dtku, že apeluju na své podízené a ovlivuju je, aby z nich nebyli ádní zamstnanci, což se nesluovalo s morálním kodexem socialistického lovka.

Já sice nikoho nepemlouvala, aby nepodepsal, ale budiž. Boží mlýny....sice to nkdý dýl trvá, ale snad mlely dobre.

Dtku jsem pijala bez mrknutí oka a se sviní bojovala dál. Snažila jsem se, aby na m nemohla.

Doktor Valenta, který byl gynekologem v Ústavu mateství a ml u nás umístnou matku mjednou pedvánoci pinesl osmdesát bon. Já to brala jako váno ní dárek a rozdílila spravedliv mezi sestry. Za tchmých deset bon jsem si koupila v Tuzexu Ve Smekách prvotídní brýle proti slunci. Nevím, jakým zp sobem se to dozvdla vrchní, nelenila a já byla pozvaná na koberec k nové editelce Potové, která byla též kovaná komunistka a ty dv si náramn notovaly.

K tomu sezení pizvaly ještě párfuchtlí z ústedí a dávaly m do tla, jak m že socialistický lov k ve vedoucím postavení pijmout bony a ještě s nimi distribuovat. Ten dopis mám dosud schovaný.

Zeptaly se m, co bych ud lala, kdyby m bony ještě jednou nkdo nabídl. Já odpov d la, že bych je znovu pijala a rozdílila, protože ty holky si to zaslouží.

Všechny svin se nadurdily a usnesly se, že nevidí nápravu a sesadily m z postu stani ní sestry.

Jako dostate ný trest pro m m lo být p eložení na první patro, kde sloužily pouze samé jeptišky. Byly mezi nimi i mladé holky, které vstoupily do ádu v roce šedesát osm. Pijaly m mezi sebe úžasn, cítily se mnou, m ly smysl pro humor a um ly ml et jako hrob.

Byly p íkladn ob tavné a nesmírn trp ly pod jhem komunist . V Domov d chodc bydlely, m ly tam i kapli a když jsem se st hovala a p echázela do Domova d chodc v Kr i, dostala jsem od nich knihu Utrpení mladého Werthera, od všech podepsanou. Pár let jsme si ještě dopisovaly.

Tak si lov k ud lá obrázek o charakteru lidí. Nejlepší na tom bylo, že si ty mrchy editelka s vrchní pozvaly i toho doktora Valentu, od kterého jsem bony pijala a distribuovala.

On m l strach, že by se to mohlo provalit v práci, tak všechno zap el. On m prý žádné bony nedal!

Zírala jsem na n j, když tu v tu pronesl! Byl sice mimo ádný v Ústavu mateství, protože jako jeden z prvních zkoušel vyrobit d ti ze zkumavky, ale jinak to byl hajzl! Na konec jsem to byla já, kdo z tohoto duelu vyšel jako prolhaný, bezcharakterní a ještě ke všemu drzý lov k, pro kterého není cesty k náprav . Asi jsem si to celé vycucala z prstu!

Není to tak dlouho, kdy jsem náhodou v rádiu zaslechla, že zem el Dr Valenta, dlouholetý pracovník Ústavu mateství. Zdalipak si d lal aspo n jaké vý itky?

V roce 1973 jsem skon ila v Šolínce a nastoupila v domov d chodc v Kr i. Koho by tenkrát napadlo, že tam budu d lat p tat icet let, pak za sebou zav u dve e a bude m ekat svobodný život v d chodu!?

Mé vzpomínky budou z ejm na p eská ku podle momentálního rozpoložení a asové intenzity.

Práv mn napadlo slovo domov. Co je to domov? Je to místo, kde lov k zapustí ko eny, kde je mu dobre, kam se rád vrací, kde má své v ci i vzpomínky. Zárove i n kdo blízký, o koho se m že op ít a sdílet dobré i zlé.

Je úžasný pocit pro mámu, když je nucena ty domovy st ídat bez problém se svým synem. Já se pak v pozd jší době snažila ty útrapy jakkoli vynahradiť.

Nevím, jak dalece za to m že moje nátura, nebo kozoroh, ale nedokážu žít na polovic. Jak to není to právě o echové, tak balím kufry a myslím, že um ní je odejít bez hádek a vý itek, by bez v cí, ale s rovnou páte í.

Nikdy m nemrzelo, že jsem dva byty zanechala v p vodním stavu a odešla jen s oble ením.

Nkdo holt shromáždí majetek a ten mamon je pro něj stědobodem svatá. Můj pád to rozhodně není.

Dříve se grunt dělil z generace na generaci, majetek se zděšoval, ale to je něco, co mne nikdy nic neříkalo a dosud neříká.

Troufám si tvrdit, že jsem měla vždycky kulový. Poválečné dítě, doba, kdy nebylo nic k sehnání, peníze málo a já všechno dělala po Evě.

Když jsem poprvé měla šaty do tanečních z nově koupené látky a ušité jenom pro mne, považovala jsem to téměř za zázrak.

Chodily jsme s babou k paní Vrbové do Holešovic, která dříve prodávala látky v Železné ulici. Uměla navrhnout a nastříhat tak, že to od ní bylo už naplno ušité. A tak babička šila, já navlékala do jehel stehovky i hedvábní.

Babička byla dlouho ženou v domácnosti a pak teprve po letech znovu začala chodit do práce. Dělala v Chemoprojektu korespondentku. Uměla psát na stroji rychle a bezchybně. Aby si peníze vydělala, brala si psaní i domů.

Já jí po večerech diktovala a ona to kydlila. Téma bylo naprosto nezajímavé, cosi o prefabrikovaných cihlách, mě to nebavilo, ale docela nám to šlo.

Místo jí doporučila paní Steklá, která bydlela v Příčné ulici a jejíž manžel zase pro změnu dělal s dědou v KD.

Chemoprojekt byl tak pět minut chvilky, odpadlo dojíždění a co by za to někdo dal?! Byla tam spokojená a pro svoji povahu dost oblíbená.

Pan Steklý byl děsný ochlasta, takový hromotluk a jako by toho nebylo málo, tak byl děsný žárlivec a ona chodila v něm ubířena.

Už tenkrát jsem věděla, že s ním nemá žádný med, leccos se doma přetřásalo, snad jí i bil. Na ulici se vodili jako milenci, ale k čemu ta přetřásk? Už jako dítě jsem rozeznávala určité hodnoty a nemohla pochopit, že s ním dokáže být pod jednou stěchou.

Teď bych mohla přejít zase trochu k přibuzenstvu. Moje babička, dříve maminka byla dlouhou dobu vdova a vychovala tři děti.

Jedno z nich byl Tomášek v milovaný děda, můj tatínek. Pak byl strejda Miloslav a holčička Marie, které se odjakživa říkalo Manka.

Dědek Pichrt byl vážený učitel v Příšimasech, kam se přistěhoval k babičce do velkého hospodářství. Jednoho dne nešťastně uklouzl po nějaké slupce, říkalo se že po banánu, ale kde by se tenkrát vzaly banány?

Jedno je jisté, že upadl na záda a přitom si zlomil spodinu lebky. Hrob má na hřbitově na Lišce, chodívala jsem tam s Mankou.

Strejda Miloslav byl výjimečný náe, něco jako černoš. Za ženu měla učitelku zvláštní školy. Dvakrát jsem ji nemilovala, sama byla taky zvláštní. Celá rodina Miloslavů, on Miloslav, ona Miloslava a syna měli taky Milouška. Ten jim ve dvanácti letech zemřel na srdeční vadu.

Strejda Miloslav s Miluškou byli rozhodně movitější, než naše rodina. V padesátých letech minulého století si postavili chatu v Davli. Dodnes si pamatuju interiér...hrůza! Vše nepotřebné z pražského bytu se odvezlo do Davle. Různobarevné hadry sloužily jako záclonky, které měly pokrýt veškerou veteš.

Přesto jsem tam jezdila ráda, většinou jen sama se strejdou. Milouška měla doma práci, různé přípravy pro děti do školy, nebo to byl záměr, že nechtěla jezdit s námi. Já stejně o její povinnosti nestála. Byl to takový prototyp klasické učitelky.

Strejda mě v sobotu vyzvedl v Navrátilce, jeli jsme do Bráníka a pak vlakem do Davle. Trochu jsem se ve vlaku za něj styděla, protože mluvil všemi možnými jazyky, jednu větku asi v sedmi řečech, dělalo mu dobře, když cestující na něj koukali s otevřenou hubou. Vozili jsme různé krámy, rance, tašky i jídlo, protože v Davli se nedalo nic koupit, leda tak na nádraží buřtu nebo tatránka.

Když jsme v Davli vystoupili na nádrží, čekal nás k chatě pěkň krpál. Jezdila jsem tam ráda, byla tam parta dětí, s kterými jsem kamarádila. Drandila jsem po lese na vypráženém kole a to jsem se sakra cejtila!

Doma byla jen koloběžka a stejně taký dělá po Evě. V pozdějších letech jsem si půjčila kolo od Katky.

Na chatě mi vyhovovalo, že mi nikdo nehlídal a nehonil mě k jídlu. Večer se dělával táborák, opékaly se buřty, kluci hráli na kytaru, zpívalo se, lítalo po lese a hráli jsme různé bojové hry. Z dnešního pohledu šlo skutečně o bezstarostné mládí.

V jedné vile měli krásného psa boxera. Já nikdy nepojížděla s prázdnou, vždy před odjezdem do Davle jsem šla do Vodičkové do masny koupit kus točeného salámu. Pes si na to zvykl a každou sobotu mě nesmírně vítal.

Pak po letech, když jsem byla v tšís, tak mě jeden z místních kluků půjčil motorku. No spíš to byl nějaký Moped nebo Pionýr. Já nasedla, on mě dal ruce na řídítka, řekl kde mám manometr a vypustil mě jak džina z láhve.

Já jezdila po lese, šastná, že ovládám stroj, jenže po chvíli jsem zjistila, že ten kluk mě vlastně neekl, jak se brzdí.

Byla jsem od nich daleko, zpanikářila a zastavila po svém. Vjela jsem do toho plotu, kde měli boxera.

Bylo z toho v Davli trochu pozdvižení, já byla sice jen poškrábaná, ale docela jistě si pamatuju, když jsme se vrátili domů a strejda Miloslav líčil mé jezdecké extempore s následným karambolem se zničeným plotem, tak byl otec na mě pyšnej až na pět du.

To Evička nedokázala nikdy! Zda tenkrát strejda platil opravu plotu to se už nedozvím a tenkrát mě to ani nezajímalo.

Doma jsem to byla vždycky já, kdo způsobil nějaký rozruch. Evička byla chytrá, hodná, slušná, šikovná a pro rodiče absolutně bezproblémová. Nechtěla se nikdy mazlit, nechtěla tatínkovi na klín a domnívala se, že jí při laskání uduší.

Druhé dítě mě měl být kluk. Nebyl! Tak jsem aspoň dostala jméno po tatínkovi. Jsem přesvědčená, že svým chováním jsem toho vytoženého kluka stoprocentně nahradila.

Sice vždycky, když jsem udělala nějaký prasek, tak spustil bandurskou, to se přeci z výchovných důvodů slušelo, ale v nitru mě to dělalo dobře.

Později byl nesmírně pyšný, že jsem konečně dodělala zdravku, kde byl jeden prasek za druhým. Neudělala jsem se a byla přesným opakem své sestry.

Druhý ročník jsem musela opakovat, po prázdninách jsem neudělala reparát z matematiky. Nepomohlo ani doučování přes prázdniny od pana Brabce, syna Pavla a to už mě tenkrát doučoval i Honza Černoš, který v té době začal chodit s naší Evou.

Další rána pro mě byla byl můj rozvod. Trápilo ho, že rodina nezůstala pohromadě, ale zároveň ho svým způsobem blažilo, že si nenechám nasrat na hlavu, vyčším všechno sama a až následně o tom začnu mluvit.

Nikdy jsem nechodila domů brečet a stěžovat si na údel. Když jsem chtěla jet někam přes noc, babička hned vše kategoricky zamítla. Tak jsem šla za dědou a ten moudře pravil: „No snad by se dal udělat kompromis“! Ta naše holka přeci nebude s nějakou partou nocovat někde tady, ale snad jí stačí jen dvě noci.

A bylo vymalováno, babička rezignovala, tatínek byl hlava rodiny a řekl, to bylo svaté. Tak jsem sbalila bál a s požehnáním vyrazila za hranice všedních dnů.

Když už byly dvě noci za námi a všichni ještě mohli zůstat i tady, tak proč nejdu? Zatelefonovala jsem domů, sluchátko zvedla vždy babička, tatínek se usadil v kuchyni a nebude chodit k telefonu.

Daly jsme spolu vědět, že je vše v pořádku a po asi krásné. Na to ekla, že se ve večer uvidíme. Přesto jsem chtěla ale ještě mluvit s ním. Jemu jsem ekla, že všichni zůstávají poslední noc a že bude táborák, zda bych se taky nemohla zůstat? A on ekla: „Holka, ty mě to ztřešuješ, to tu partu nemůžeš opustit, tak zůstaň a já to jdu vysvětlit mamince.“

Ta to sice nesla s nelibostí, le respektovala, protože rozhodla hlava rodiny!

Jó kdyby tenkrát šlo rodičům všechno říct na rovinu? Nešlo to, nehodilo se a neexistovalo, aby holka byla někde přes noc a navíc, oni tu zkušenost s Evou neměli. Ta se pořád držela doma a ležela v knihách. Zcela odlišná nátura.

Já jsem šla ze školy, k Brabcovi napsat úkoly a frr ven. Jen jsem musela být vždy do 18.30hod doma, protože jsem denně chodila se džbánkem pro pivo. Tenkrát mi ani nechutnalo, šla jsem mu na chuť až hodně později.

Pamatuji se, že se ve škole něco vešlo s Brabcovými kam se mnou, co bude dál, co nejvhodnější, zda do učení nebo do školy?

Můj přítel zdaleka neodpovídal tomu, aby mi připadli na jakoukoli střední školu. Sama jsem uvažovala buď o kadeřnici, nebo kosmetice. Ta představa, že babám namatlam nějaký krém na hubu a v kapse se budou hromadit drobné z tužek... Protože matematika byl nenáviděný předmět a zdravotní škola byla tenkrát jediná, kde se nematurovalo z matematiky, Brabcová rozhodla, že to se mnou riskne a ze všech sil pomůže. A na to byla kadet!

Šla se mnou do Belgické za editorem Stillerem a on nás připravil. Vešly jsme do pracovny a ona už ode dveří začala mluvit jako kniha. Že je sociální pracovnice, ráda lidem pomáhá, že mi zná od pěti inků a že je přesvědčená, že jednou bude ze mě kvalitní sestra. Prý nosím lidem v domě nákupy, dosud si hraju a přebaluju medvědy.

Usoudila, že je ve mně sociální citění a když mi holt nepřijmou, tak stát půjde o dobrou sestru.

Mezi dveřmi podotkla, že učením sice nic moc, ale sama dohlédne a kdyby pan editel potřeboval sehnat byt nebo boný, může se na mě kdykoli obrátit.

On ji nechal vykecat a obě si nás přes brýle prohlížel. Já tam stála jako blbec a dříve jsem se styděla, že si bude myslet, že přebaluju medvědy.

Jedno je ale jisté, že do týdne jsem šla poštou přihláška na školu, což slibovalo jistý úspěch. Naše Eva to komentovala, že půjde doba, kdy každý blbec bude mít maturitu a řídila se Leninem... učit se, učit se, učit se!

A že jsem přes veškeré nesnáze, přesery, dvojky z chování, editelské dtky i opakování druhého ročníku u toho celý život zůstala, za to může skutečně Gábina Brabcová, sousedka na patě.

Střední zdravotnická škola byla známá tím, že matematika byla pouze první dva ročníky. Jenže já na konci druhého ročníku dostala přítku, reparát neudělala, opakovala tedy druhý ročník po druhé. Málokdo má přítkou zdravotní školu!

Když naši vyváděli, že jim zatápím jak mážu, Evka přemiantka tídila a já pořád problémy. Zase to byla Brabcová, která pravila: "Ládku, hlavně, že je zdravá, aspoň si to zopakuje, vleze jí to pod kůže a uvidíš, že jednou s ní budeš spokojenej. Měla pravdu, uměla předvídat. Dáda byl hlavně spokojenej když jsem dělala ve Vojenské nemocnici a on šel k nám na operaci tělesné kýly.

Všude říkal, že tam se jen tak nějaký civil nedostane, ale dcera mu to zařídila. Škoda jen, že se nedokázal svého vrchování. Není to až takový post, ale on by byl pyšný až na přídu. Brabcová měla obrovský dar výživočnosti a vždy uměla tnout do živého.

Nejhorší ale bylo, když jsem druhý ročník opakovala po druhé, tak Ministerstvo školství vyhlásilo, že matematika na Zdravotnických školách bude ještě ve třetím ročníku. To byla šílená rána pod pás a ta představa, že si zdravku protáhnu třeba na osm let?

Do tříd se mnou chodila Alena Zemanová, která bydlela v Klánovicích, byla přemiantkou tídila a já od ní tu blbou matematiku opisovala. Záměrně jsem dělala chyby, abych najednou nevypadala jako Einstein, ale abych to vytáhla aspoň na týku.

Náš otec měl Alenu rád, párkrát u nás spala a to kamarádství se nadmíru hodilo i jinak. Jakmile jsem řekla, že pojedou do Klánovic dočítat se, tak jsem měla vždycky zelenou. Alena uměla mlčet jako hrob, tak jsem si dohodla přes víkend výlet s bezva partou a místo do Klánovic jsem jela s Karlem Čermákem do Rokytnice nad Jizerou.

Znala jsem ho z chmelové brigády, chodil na strojní prmyslovku, měl motorku, uměl hrát na kytaru, vousejtejpknejkluk a ty výlety byly úžasné!

Já byla v klidu, že si naši myslí, jak rvu do hlavy piblblá ísla. Snad si ale dosud pamatuju, že a na druhou plus b na druhou se rovná a na druhou plus dv ab a to celé na druhou. Nikdy jsem to na nic neum aplikovat a dožila jsem se i tak d chodu. N jaké rovnice o jedné i dvou neznámých? Pro m bylo neznámé všechno!

Mobily v té době nebyly, kontrola žádná a dnes m možná mrzí, že tenkrát se nenosil n jaký dialog mezi rodi i a d tmi.

Je pravda, že jsem ale našim vždycky chtěla udlat radost, n kdy neuvážen , le za každou cenu.

Když jsem na konci školního roku měla blbě vysvědění, zakoupila jsem zmizík a dohodla se spolužákou, která měla krasopis podobný t ídní u ítelce, že m známky oproti pololetí vylepší podle mých představ. Stálo m to sice padesát, ale zmizík...pane, to byla vymoženost! Vysvědění se psalo inkoustovým perem a sta ilo jen lehounce pot ít zmizíkem a bylo vyhráno.

Papír se jen pofoukal, na linky se napsalo znovu a lepší. Hrd jsem p íšla s výzem dom a maminka m nejprve poslala do pokoje za tatínkem. On nadzvedl brýle na elo prohlížel od shora dol a zase nahoru a pyšně povídá: "No vidíš, že to jde, když se chce"!

Já se kupodivu ani nestydla a nechtla domyslet jakékoliv d sledky, hlavní věc byla, že jsem mu ud lala radost. Povedlo se, dílo se zda ilo.

Nikdy jsem se s tím nechlubila, nikdy nikdo na to nep íšel, jen po letech se vodotisk jaksi rozpliznul a dosud leží doma v deskách.

Protože geny jsou geny a jablko nikdy nepadá daleko od stromu, tak jsem od té doby studovala vysvědění své ratolesti vždy proti oknu. Není nad vlastní zkušenost, by i takového kalibru.

Z vysvědění p esko ím na Manku, která je dodnes pro mne pojem! Charakterní ženská s trpkým životním údem, která nezatrpkla, byla maximálně rozumná, s nadhledem a umla vychutnávat život plnými doušky.

Jako dítě vyr stala v hospodá ství, zažila d inu a její dva brat í jí neud lali nic dobrého. Vystudovala Obchodní akademii, umla n mecky a anglicky, vdala se a p íšla válka. Jelikož její muž byl žid, tak ho odvěkli a nikdy se už nic o n m nedozv d la. Ani nev d la, kdy a kde zahynul.

Celý život pracovala v Telecomu v kancelá í jako mzdová ú etní. Tam se seznámila s Karlíkem Mazancem, který d lal šéfa vrátným a byl d sn d ležitý a blbý, nemla jsem ho ráda. Bylo to vzájemné. M lila s Mankou zvláštní vztah.

On byl svobodný, žil s maminkou v Kralupech a protože Manka neodpovídala představám jeho maminky, tak s ním do Kralup nejezdila, maminka si to nep ála. P es týden bydlel Karlík u Manky na Letné a na víkendy jezdil za maminkou. Ani Manka ho nikdy nebrala mezi své známé. U nás byl jednou a d da pak ekl: "Ma eno, kam jsi dala o í? To je n jaký blbec ví ? Manku to ur ít mrzelo, tak o n m nemluvila a život si za ídila podle svého.

asto k nám jezdila na návštěvu, soboty ned le na ob dy a celé roky veškeré váno ní svátky trávila u nás. Myslím, že byla ráda, že není v byt sama a tolerovala i jeho staromládenecké manýry. Já na tom jejich podivném vztahu jen vyzískala, protože bezd tná Manka se mnou jezdila na r zné rekreace, brala m na hory, ke známým, v lét na dovolenou .

A taky jsme spolu chodily do Žlutých lázní na plovárnu, kde měla dokonce předplacenou sk í ku. P estože jsem měla po ád na talí í od všech p íbuzných že bych si měla vzít p íklad z Evi ky, od Manky jsem nikdy nezaregistrovala jakés takés srovnání. Naopak to byla ona, která ekla, že každé dítě je jiné a nemá se zatracovat už v prvopo átku.

Už tenkrát to byl takový m j vzor. M lila ráda hezké věci, konfekci málokdy koupila, v tšinou si nechávala šít v r zných salonech a na zkoušky m brala sebou. Asi abych p í uchla té atmosfé e.

Pravideln chodila k holi í, do sauny a na masáže. Nábytek v byt m lila d laný na míru a na tehdejší dobu vyd lávala slušné peníze.

O všem nikterak nešpórovala a uměla si jich užívat. Nikdy nekouřila, ale ráda si zašla na oběd i ve večer, na víno i do cukrárny. Nelitovala peněz za šperky, které pak maminka Evě dávala na vánoce souhlasně s touto obálkou.

Kdybych si byla bývala ty peníze schovávala, maminka bych zcela určitě lepší penzijní příspěvek získala.

Když Karlíkovi matka zemřela, přesto hoval se natrvalo k Mance.

Kdysi dávno koupili chalupu v Jizerských horách. Tam jsem ale nikdy nebyla, protože Karlík nemohl rád dít a nikterak se tím netajil. Chalupa maminka byla z duše protivná, proto jsem ji s lehkým srdcem prodala za korunu, když jsem ji prodala.

Babka tam s nimi párkrát byla, líbilo se jí tam, ale vždycky přijela z Karlíka celá vynervovaná.

Manka se vdávat nechtěla, pobírala od státu k penzi tzv. dvacetipadesátku, což byl jakýsi obnos za manžela, kterého deportovali Němci za války.

Vdávala se až někdy v osmdesátí a bylo to od ní gesto z rozumu. Kdyby se s ní něco stalo, ztratil by Karlík státní nadělu.

Své jméno Bergmanová si ale ponechala až do smrti. Manka prostě k naší rodině patřila. Pak pravidelně s babkou jednou týdně jezdily na takové poznávací výlety. Jely někam metrem na konečnou, podívaly se po krámech, zašly na oběd a pak se každá rozjela sama domů. Společné výlety absolvovaly kolik let.

Nevím v kterém roce, ale určitě už byla v důchodu si Manka nahmatala v prsu bulku. Šla na vyšetření a byla z toho rakovina. V nemocnici na Bulovce o prsou išla a protože rakovina byla v pozdějším stadiu, čekalo ji jen pár dávek ozáření a na šestitýdenní úporná chemoterapie ji minula.

Brzy byla po fyzické stránce naprosto v pořádku a psychicky byla od zátky natolik vyrovnaná s osudem, až to zaráželo. Veškeré prohlídky a výsledky nasvědčovaly tomu, že nádor byl odstraněn, aniž by došlo k bujení, natož pak k metastázám.

Bylo nám s babkou líto, ale kupodivu to byla ona, která nás utěšovala.

Jednou večer maminka volala Karlíka, že je něco podivného s Mankou, že chodí po bytě, je nervózní a přestala mluvit. Řekla jsem mu, a okamžitě zavolá sanitku a on maminku podivně poslechl. Manku odvezli na Karlovo náměstí na internu.

Druhý den jsem za ní jela a zhrozila se. Byla v šíleném stavu, protože v noci přišel druhý a podstatně silnější záchvat mrtvice. V tu chvíli jsem jí přála, aby přišel ještě záchvat do tetice, zalil mozek a aby se už neprobudila.

Stejně je to na tom světě nespravedlivé. Hajzlové přezívají bez problémů a taková milionová ženská, která ani kdy neublížila si nezasloužila takový konec! Vykousla si to, jen co je pravda. Byla ochrnutá na půlku těla, podněty z okolí sice vnímala, ale nemohla mluvit.

Po nějaké době ji z nemocnice propustili domů a za al Karlíkovi otec. A jsem ho nemaminka ráda, přesto jsem ho obdivovala za jeho všestrannou péči.

Manka se posunovala po bytě, učila se číst podle slabikáře a Karlík nakupoval, vařil, pral, uklízel, vstával k ní v noci. Jakoukoli pomoc odmítal a já bych byla ráda pomohla už kvůli ní. Párkrát jsem ji byla na Letné vykoupat, ale on mi blb strach, abych mu ji přece neupustila. Rozhodně to nebyla první mrtvice, kterou jsem koupala, ale to on si neuvědomil.

Když jsem mu volala, jak to s Mankou vypadá, tak na mne nerudně spustil, že čekám na diktív a pro furt volám?! Bože to byl kretén do poslední chvíle.

Pak ranila mrtvice jeho a odvezli ho na Bulovku, kde posléze zemřel. Protože Manka nemohla zůstat sama doma, byla převezena na geriatrici do Londýnské ulice.

Tuhle zprávu mi sdělil jakýsi pan Kropelnický, který kdysi pracoval s Karlíkem, vozil je autem na chalupu a v důvě, že mu v závěti chalupu odkázal.

Jezdili jsme s Kropelnickým za Mankou spolu. Já dostávala v kanceláři Manky důchod, z kterého jsem platila veškeré poplatky za byt.

Když Karlík zemřel, přišlo veškeré dědictví na živoucí Manku, která o jeho smrti nevěděla, nevěděla, nevěděla jsme jí to. Když jsem jí řekla, že jsem byla za Karlíkem, ukázala na strop, jako že ví, že už je v nebi. Bylo to smutné.

Otékaly jí ruce, začínaly dekubity, blížil se konec a její ošetřující doktorka mluvil, že ji převeze do Vysočanu, kde je LDN, jakási poslední šance pro takové případy.

Převoz jsem si nepřála a s primáčkou domluvila, že dám geriatrii sponzorský dar. Na to konto mi slíbila, že si Manku nechají do konce. Byla jsem primáčkou vděčná a z Mančiny dle chodu jsem v nově patnáct tisíc. Vděkla jsem, že už to nebude dlouho trvat a můj odhad nezklamal.

Pak jsem vyřizovala pozůstalost jak po Mance, tak i po Karlíkovi. Bylo to těžké období pro mě, protože Honza byl v té době už dost nemocný, potřeboval mě a já časově těžko stíhala. Všechno odhlásit, objednat kontejner, vyklidit byt, najít ke všemu potřebné papíry, už bych si nic podobného nechtěla zopakovat.

Na Vinohradském hřbitově je hrobka, kde byla urna s popelem strejky Ladislava, což byl bratr babičky Pichrtové. Toho pána jsem párkrát viděla, dokonce jsme kdysi s Mankou u něj byly v bytě v Nuslích. Byl svobodný, prý samá ženská, vysoký pohledný chlap, který zpíval v operu u nás a ve Vídni. Podle poslední vůle Manky jsem měla tedy urnu Ladislava Švarce, babičky Pichrtové, Karlíka a Manky nechat rozptýlit v urnovém háji vzadu za kaplí Vinohradského hřbitova.

Nebylo to tak jednoduché, protože v zimním období se rozptýlit neprovádí. Jednoho dne jsme s Honzou zajeli na Vinohradský hřbitov, já šla regulérně za babou na přepážku, vzala veškeré potřebné papíry a řekla, že si potřebuju vzít dvě urny z hrobu šlo to a to.

Babička mluvil, že to není tak jednoduché, že musí z matriční knihy udělat výmaz a abych přišla nejdříve za matričníkem. To určitě! Já už to chtěla mít za sebou a hlavně splnit to, co se po mě žádalo, tak jaképak prodloužení?

Šla jsem za Honzou do auta, vyřídila situaci, vzala jsem sebou velké tašky a potřebné náležitosti. Honza by už v té době k hrobu nedorazil, bylo to tedy na mě a já v ponurém deštivém počasí šla přivést urny z prosklených chlívků. Šlo to ztuhle, letitě rezavě.

Nikde nikdo, bylo už těsně před zavřením hřbitova a když se dílo podařilo, urny jsem dala do tašek a s grácií prošla vrátnicí. Honza se mi smál, že chodím po veřejných vykrádat hroby. Doma jsem ale nechtěla mít ty dvě urny, tak jsme je nejprve vozili v kufru auta a pak jsem si je naskládala v práci za zábradlí. Uklížečce jsem řekla, že si nepřijdu, aby tam uklízela. A tak ty dvě urny stály v hale jako vojáci těm dvěma matričníkům.

Pak jsem teprve na Pohřební správě vyřídila vytoužený rozptyl. Koupili jsme s Honzou kytky a jakýsi hřbitovní rozptylový otevřel všechny urny, popel smíchal a pak teprve vysypal pod stříbrný smrček. Na popel jsem položila kytky a zapálila ty dvě svíčky. Oběd byl za námi a mě spadl kámen ze srdce, že už je to za námi. A co na tom, že není dosud v matriční knize výmaz? Pak jsem byla předvolána skrzeva dědictví. Měla jsem po pravdě říct všechno Manka vlastnila. Záměrně jsem zmlčela chalupu a řekla, že nic.

Jenže notář o chalupu věděl a osopil se na mě, že žádně nespolupracuju a abych si nemyslela, že mě jen tak spadne dědictví do klína. To už byl druhý den po Karlíkovi, který mě dědictví nepřál, a že mám škat, až mě znovu obešle.

Mezi obeláním jsem se objednala k notářce Gajané Rejskové, která byla v domov dle chodu za babičkou a ta se měla před svatky z říjí bytu v Navrátilce ve prospěch vnuka. Gajané jsem všechno vyřídila po pravdě, ukázala veškerá ležra a ta se poslední vůlí Karlíka vysmála. Vůle je neplatná, chybí datum, chybí svatkové a nárok na chalupu mám já. Bože to byla rána!

Chalupa pro mě znamenala bůženo, kvůli kterému jsem ani nespala. Karlík to zřejmě psal ve spisu a ta věděl, že by to mohl podívat parchant Vládka, to pro něj bylo něco nepřestavitelného.

Já Gajané na rovinu řekla, že o chalupu nejevím ten nejmenší zájem, nikdy jsem tam nebyla, nikdy tam nepojedu, nota bene ta přestava, že budu kdesi v horách s nemocným Honzou likvidovat zatuhlé krámy a harampádí s ervotem.

ty dva roky tam nikdo nebyl a podle toho to tam asi vypadalo. Na zahradě byly nějaké stromy památkově chráněné a prý je nesmím porazit. Tak to vskutku nehrozilo!

Zbavit se chalupy nešlo hladce, musela jsem mít ještě plnou moc od Evy, samozřejmě notářsky ověřenou, že s diktátem mohu disponovat jak já uznám za vhodné. Zavolala jsem Kropelnickému, že mu chalupu prodám za korunu, jedině tak to šlo.

Nesmýslné zákony, samé papírování, spousta zabitých lidí a vydání. Ten rychle přispěl, pozval mě na večeři a vyslechla jsem si bláboly z jeho soukromí. U Gajané jsme všechno podepsali a já se domnívala, že kauza chalupa pro mě jednou pro vždy skončila.

Po nějaké době mě přišla složenka z finančního oddělení, že mám zaplatit z chalupy dvanáct tisíc. Pro já? Zavolala jsem opět Kropelnickému a chtěla to po něm.

Kroutil se kurva jako had, že nemá, že si bude muset přejít a mě se nad ním zvedal žaludek. Ani trochu jsem nebyla ochotná platit a peníze po něm chtěla hned. Sešli jsme se znovu, tentokrát už bylo jenom kafe, které jsem si chtěla zaplatit sama, abych mu nenabourala rozpočet. Kafe zaplatil, s tím žkým srdcem předal peníze a od té doby jsem ho neviděla ani neslyšela.

Co udělala s chalupou nevím, nepátrám po tom. Ani trochu mě to nemrzí a mám z toho jen dobrý pocit.

Spousta lidí nemohla mé jednání pochopit, ani ta Gajané. Ta tvářela, že se s někým podobným ještě nesešla a když budu cokoli potřebovat, mám říct, že volá ta s tou chalupou a ona už prý bude v dle toho koho jde. Blaží mě dodatečně, že mé rozhodnutí toleroval muž, syn i sestra. Nikdo z nich mě nic nevyčetl.

Na Manku prostě vzpomínám velmi často a s velkou láskou, protože taková teta se široko daleko jen tak nenajde. Škoda, když už jsem v odchodu a měla bych víc času na přibuzné a na ledacos se jich zeptat, tak už bohužel nejsou mezi námi. Holt takový je život!

Rok co rok jsme jezdili na rekreaci od KD. Jen jednou v zimě jsme byli na horách na Lárovkách ve Vrchlabí, jako správná rodina.

Na ostatní rekreaci už se Eva trhlala, nikam nejezdila, musela se učit. Sice mě bolela na nervy, ale zase klobouk dolů, ona u toho učení a vzdělávání zůstala celý život. Je to chodící encyklopedie a vyděně dokázala zužitkovat.

V KD byla správná parta a dle mě byl mezi chlapy velmi oblíbený. Nezkazil žádnou srandu, po něm co vymýšlel, aby si tu těžkou práci jaksi okenil.

Mě přezdívku moušička, protože mě rád sladké. Brzy vstával, protože dle mě od šesti a v té době byly ve všech fabrikách píchačky.

Jednou zaspal a přijel asi na devátou. Píchnul si, převlékl se v šatně do montérek a jak procházel halou do vylévárny pánví, tak všichni chlapi na něco bouchali nebo zvonili.

Celá tovární hala se rozezvělela a někdo narychlo sesmolil plakát tohoto znění: Moušička chodí do práce jako do divadla! Ten plakát nikdo nesundal, sama jsem ho viděla. Byl vysoko, však ho tam taky pověsí jeřábci.

Rok co rok, vždy na prvního máje byl jakýsi den otevřených dveří ve fabrice. Měla jsem ráda ty mimořádné dny. Už v pět hodin ráno byl sraz ve Vysočanech, my jeli noční tramvají a to pro mě jako dítě byla ohromná událost, ani jsem kolikrát nemohla dospát. Všechno jsem tam viděla a jednou jsem si odtamtud nesla třešňku. Bylo z cínů a jak to ukapávalo a stýdlo, vypadalo to jako hory, po kterých teče láva. Spodek dle mě obrousil, bylo to hladké do ruky a hlavně jsem si odnášela domů něco, co nikdo neměl. Mezi těmi chlapy byla permanentní sranda.

Každý z nich měl srolovanou desetikorunu a já si pak ty roličky cpala do kasičky ve tvaru želvy, která se jmenovala Karolinka. Želva byla pouze na kovové mince, ale když jsem do otvoru napíchala papírové roličky, vypadala spíš jako ježek.

Z Vysočan šel prvomájový průvod směrem do centra. Vyvrcholení bylo na Václavském náměstí, kde byla tribuna s potentátama. Někteří zastupující dostali do ruky vlajky, obrazy Marxe, Engelse, Lenina, nebo nějaká přiblblá hesla, jako se Sovětským svazem navazujeme.

Dle mě nešel nikdy nic, vždycky říkal, že nám stačí jen krepová mávátka. Všechny hospody byly ten den zavěšené, aby se nestalo, že se někdo napije a pak bude vykřikovat protistátní hesla. Na Národní třídě jsme se trhlali a utmácení přišli domů.

Po letech m žu konstatovat, že jsem si s d dou užila neskute n krásné chvíle. Eva stále ležela v knihách, rvala v domosti do hlavy, které se jí pak sice v emigraci nesmírn hodily, já sotva p elouskala Babi ku, což byla povinná etba ve škole.

Když jsem chodila do n jaké sedmé osmé t ídy, byla jsem v dramatickém kroužku a na n jakém p edstavení p ed obecenstvem jsem hrála Boženu N mcovou. Od Manky jsem m la erné dlouhé taftové šaty, na hlav ernou paruku a do dnes si pamatuji, jak jsem sed la v k esle p ed oponou a zahled ná do obecenstva jsem pateticky pronesla: “Dávno, dávno již tomu, co jsem se dívala do té milé mírné tvá e, v níž se jevilo tolik dobroty a lásky. Dávno, dávno již tomu.

Pana Proška hrál Tomáš Bím, spolužák, který krásn kreslil. N kde doma jsou i fotky z té doby, jako d kaz, že jsem si nic nep ikrášlila.

A N mcová jsem byla krásná, ale za to mohly ty šaty od Manky. Úsp ch to m lo veliký. Naši se tenkrát naparovali a nedovedu si p edstavit co by teprve ekli mé vernisáži! To by s nimi rovnou seklo.

Zp t k d dovi. Když mu za alo haprovat zdraví v podob ucpávání cév, jezdil každoro n do lázní.

V té dob už jsem chodila na zdrávku, pak už pracovala, ale vždycky za ídila tak, abych za ním na pár dní mohla jet.

On m zajistil ubytování, v tšinou u n jaké pokojské. Ty dny strávené s ním v lázních byly neskute n krásné a p vabné.

Když m l procedury, já si zašla na masáž, po krámech, nebo do cukrárny i do kavárny. Byla jsem pom rn samostatná a nevadilo, že jsem ur itou dobu sama. I do kina, divadla do Varieté, do sauny, na plavání jsem si zašla klidn sama. Odpoledne jsme šli spolu na kratší procházku, aby ho moc nebolely nohy, protože jsme ve er chodili tancovat.

Jsem po n m, miluju tu atmosféru a jakákoli únava jde stranou. Jak už jsem se zmínila, m l obrovský smysl pro humor a tak spolupacient m ekl, že za ním p ijela milenka. Já to nev d la a bylo m divné, jak m všichni chlapi okukují. Na parket m to ekl, tak jsem v té roli pokračovala i já a vinula se k n mu, jako psí víno, abych v tom všechny utvrdila. Když mu pak všichni po mém odjezdu ekli, že má vkus, naparoval se jako páv.

Ráda jsem s ním trávila chvíle volna. Hráli jsme šachy, do kterých m zasv coval a jen jednou jsem nad ním vyhrála. Luštili jsme k ížovky, poslouchali gramofonové desky a sem tam prohodili i pár n meckých v t. Té n m iny mohlo být víc, abych furt nebyla za blba.

On um l perfektn , d íve d ti jezdili do N mecka na handl. Psal m i r zné vzkazy v n m in . Šel k n komu v dom a já m la na stole napsáno “Warte auf mich!

Ale zas až tak všechno ideální nebylo. Chvíle, kdy n co spravoval a zrovna mu to nešlo od ruky, tak u toho klel, val, nadával a nejhorší bylo, že jsem to vždycky byla já, od koho cht l asistenci. Eva se nemohla zdržovat, musela se u it, bab a zase „musela“ va it, tak jsem to odnesla já.

A servítka si v žádném p ípad nebral. Držela jsem baterku a ostrý kužel sv tla m l být v ur ítém úhlu pouze na ur ítý bod. Já tam nevid la, byla nervózní, ruka se m t ásla a on val na celý barák: “Kurva jak to svítíš, do prdele, to se na takovou práci m žu vysrat. B ž do hajzlu, všechno abych si ud lal sám“!

Já s brekem odešla k Brabc m a Bohoušek m ut šoval: “Tatínek zase n co spravoval vi ? Nic si z toho ned lej, zase bude dob e a až se vrátíš dom , tak o tom nebude ani v d t“! M l pravdu.

Jednou dostal od n jakého dobráka v práci ježka a p inesl ho dom v aktovce, abych m la radost.

V té dob jsem chodila s n jakým Standou, tak jsem ježka pok tila také tak. Bab a spráskla ruce, co budeme d lat s ježkem? Po pár dnech na to jméno i slyšel.

Na balkon m l od d dy stlu enou boudí ku, kde p ebýval, ale um l projít i obyvákem do p edsín p ívítat toho, kdo p íšel dom . Dávala jsem mu mléko, m l rád hruškový kompot a dokonce šlo i opatrné mazlení. Nikdy se neschoulil do klubí ka, spíš pozoroval okolí o i kama jako korálky. Byl dost hlu ný a v noci bylo slyšet dupání.

Cht la jsem v d t, zda ježci umí plavat. Napustila jsem vanu a Standu vystavila zkoušce.

Byl state ný a krásn plaval. Možná se mu to i líbilo.

Pak ale do vany necht la vlézt Eva, že prý se po Standovi koupat nebude. M li jsme ho pár m síc , zvykli si na n ho, ale jednoho dne Standa zmizel. Nešlo nám to do hlavy, až domovnice Zimmermannová ekla, že našla pod okny mrtvého ježka.

Nebyl to jen tak n jaký ježek, ale to byl náš Standa. Z ejm se nudil, prolezl otvorem na balkon do okapové roury, byl zv davý, ztratil balanc let l ze tvrtého patra, až p istál Zimmermann pod okny. Bylo m ho líto a Standu jsem obre ela.

D da m cht l ud lat radost, rozhodil sít v KD a p inesl dalšího ježka. Jenže k tomu druhému už jsem takový vztah nem la. Byl zablžený a neposlouchal jako Standa, tak ho d da vzal do aktovky a odvezl do Jinonic, kde ho vypustil do p írody. Nevím pro zrovna do Jinonic, sta ilo ho vypustit na Karláku...

Taky m jednou d da p inesl ve sklenici olky. S olkem se ale nedalo mazlit a trochu jsem se jich štítla. Jednou p ijel z práce, vylezl z výtahu a v ruce držel klec, ve které byl nádherný kohout.

Bab a se tenkrát zlobila, že chlapi ve fabrice nemají rozum, tak by ho mohl mít aspo on. Co budeme d lat s kohoutem? D da ekl:“ No když m ho chlapi dali, tak jsem si myslel, že ud lám té holce radost.“

Bab a si brumlala cosi pod vousy, že kohout je lepší, kdyby mu p inesli slona, bylo by to horší. Kohout byl p kný, krásn vybarvený a pestrá ocasní brka tr ela z klece ven.

Horší bylo, když se svítáním za al kohout jménem Pepík kokrhat na celé kolo, že ho bylo slyšet až k Lucern . Všichni v okruhu našeho bydlišt se divili, kdo že to má kde kohouta, že je ráno budí. Tak se rodinná rada usnesla, že ho rad ji sníme. Pan Brabec ho p išel zabít, oškubal ho a bab a ho ud lala k ned lnímu ob du. Jenže nikdo Pepíka necht l jíst, len rodiny se nejí.

A od té doby nesm lo bab e p es práh žádné živé zví e. Výjimku tvo ili váno ní kap i ve van pár dní p ed št drým dnem. A vždycky to byl Bohoušek, který nám je chodil zabít. Nikdy jsem to necht la vid t a nebyla u toho.

D da m l jednu vadu, že neudržel korunu. Jablko nepadá daleko od stromu a tu vadu jsem pod dila i já. Eva byla zase jiná v tomto sm ru, dokázala šet it.

Jednou jsme si dali s d dou sraz když jel z práce ve výplatní den. Nezapomenutelný den! Nejd ív jsme šli na P íkopy k Pelikánovi na jídlo a pivo. Nasycení jsme zašli do Darexu, kde m koupil erveno- erný kostkovaný kabát. V Asu jsme si koupili stejné svetry do vé ka. Já m la ervený melír, on šedý melír. Cestou dom jsme se zastavili u Zoufalého pro polárkový dort, aby maminka moc nenadávala a zchladila se.

Když nás vid la v p edsíni s rancem, spráskla ruce, že neví, jak ud lá rozpo et do další výplaty. D da pravil:“ No snad nebude tak zle, aspo n co s tou holkou máme, taky m n kdo mohl okrást a to bysme teprve m li hovno. Bab a totiž m la v kuchyni na stole stále otev enou knihu, do které zapisovala veškeré výdaje.

Každou ned li muselo být knedlo vep o zelo, jinak p es týden bylo maso minimáln . Šet ilo se jak to šlo a bab e to šlo náramn !

T eba na bramborové kaši v dolí kách nebylo máslo, lila jsem si tam š ávu z jable ného kompotu. Ovocem nás dostate n zásobovala Brabcová a jablka jsme si také vozili z Vokovic nebo z Mod an.

S d dou jsme pro sebe m li soboty. To už jsem chodila do práce a byla v balíku. Však jsem nastupovala na dev tsetšedesát korun! Zdálo se m to málo a d da íkal že m žu být spokojená, že on takovou sumu nem l ani když se ženil.

Když už byl po dvou infarktech, tak doma nekou il, aby bab a vid la, že se dal na správnou cestu. St ídali jsme spolu hospody. Jednou Ke kotv do Spálené ulice, kde byla i zahradní restaurace, jindy k Pravd m do Žitné. Tam jsme jednou sed li se známým fotografem Tylínkem, který jezdil po sv t a kdesi v Indii cht l mít unikátní záb ry tygr . Necht l fotit p es m íže, vlezl do klece a protože se tygr m nelíbily záblesky z fotoaparátu, tak po Tylínkovi vystartovali. Málem ho to stálo život a po t le mu z staly p kné šrámy po drápech. Dostala jsem tenkrát od n j knihu a d da mu zaplatil útratu.

asto jsme taky chodili do hospody K ížk m, což bylo na Karláku vedle lékárny u Ignáce. Ta hospoda dosud z stala, jen název se zm nil. Tam jsme si dali každý dv piva a n jakou tu tajnou cigaretu.

V hospod jsem mu stříhala i nehty na ruku. Platila jsem vždycky já a pak mu dala na cestu žvejka ku, aby babá a nic necítila. Pak jsme se rozloučili, on domů a já domů, tehdy bydlela s Mirkem na Pankráci.

Když jsem šla k ústní maturitě, nikdo to nevěděl. Sice byl před tím svatý týden, ale media tolik nezděrala, že se budou konat maturity.

Celou noc jsem nespala, pořádávala otázky, ráno všichni odešli do práce a já jsem byla na přípravu. Vzala květinové šaty od Manky a chtěla si ušetřit peníze, abych oslnila komisi aspoň vzhledem, když ne v domostmi. Nevedlo se a několikrát jsem to hnízdo na hlavě přesešávala a pořád to nebylo ono.

A jak se tak dívám na sebe do zrcadla u Evy v pokojíku, chytil jsem amok, že se nedávám a vši silou jsem přestí do toho zrcadla bouchla. To se samozřejmě vysypalo do umyvadla, já jsem plnou ruku skleněných střípků.

Levou rukou jsem si vyndávala pinzetou ty střípy z krvácející ruky, rázem jsem ochladla, ruku zavázala, a jak ušetřila a v tu chvíli vůbec nebylo podstatné, jak vypadá drdol. Ten moment znamenal vystřízlivění z raplovin do dalšího života. Copak za to, to zrcadlo mohlo? Od té doby jsem se krotila ve svém jednání, už jsem nebyla tak impulsivní a vždy, když přišel záchvat vzteku, tak jsem si na tuto příhodu vzpomněla.

Jedno je jisté, že jsem maturitu udělala a doma jsem pak řekla, že jsem chtěla Evě v pokojíku vytáhnout násadu od smetáku zavadila o zrcadlo. Opět milosrdná lež, ale copak se budu chlubit tím, že jsem magor?

Maturitní ples byl v Lucerně, kde jsme si zase s dádou a chutí zatancovali. Spolužákyně mě ho záviděly, měly ho rády. Tam si naši asi konečně udomilili, že je škola za mnou a jim asi spadl velký kámen ze srdce.

Spolužáka Vlasta Pospíšilová dělala na Bulovce a začala dojíždět do hospitalizací, když mě litovala se srdcem.

Všechno bylo ze známosti a já jí byla nesmírně vděčná. Na oplátku jsem pak dávala peníze stranou pro její dceru. Pavla se jí narodila kleštěm s těžkou srdeční vadou a museli ji hned operovat. Menší miminko než pomalu pean, hrůza!

Vlasta byla samoživitelka a kvůli Pavle musela práce nechat. Pavla potřebovala dohledět tyiaadvacet hodin v jednom kuse.

Do Pavliných osmnáctin jsem Vlastě dávala peníze a těsila se domů, že jsem byla sponzorem v době, kdy se to vůbec nepředpokládalo. Bylo to takové vzájemné pouto a Vlasta chodila s Pavlou k babě na návštěvu.

Vždy jí přinesla něco na zub, a už to byly dorty, ovoce, nebo flaška. Ještě jí tam vytvářela nebo vyluxovala. Babá si na tu výpomoc zvykla, že když viděla Vlastu na rohožce, tak jí vítala slovy: "Ahoj, byli tu zedníci, čeká tě úklid"! Vlasta bydlela v Brandýse nad Labem a denně dojížděla do školy.

Rok co rok vždy v září na její narozeniny jelo šest holek i s partnery k nim. Její tatínek byl kuchař, chtěl se ukázat a stoly se prohýbaly pod různými specialitami. Spali jsme ve spacákách na zemi a přes den chodili na opeky.

Milovala jsem tu dobu, kdy jde vlašský opech ještě sloupnout a to bílé nahé jádro se položí na jazyk!

Vždycky jsem přes zářič přibrala, protože jsem vždy našla v tu dobu dodavatele.

Chodili jsme na Houšku, kde byl stadion a její bratr tam skákal o tyči.

Večery se trávily v hospodě, kde byla zábava v plném proudu. Jednou tam za mnou přijel Buršík, který byl zrovna v té době na vojenském cvičení a zdrhnul.

Plná hospoda, bylo veselo, tancovalo se a najednou lítaška! Vojáci s policajty a prý že kontrola obanských přezků. Přeser! Buršíka mě odvezla motohlídka do kasáren v Ruzyni a hned do vězení.

Druhý den jsem si stopla nějakého kluka na motorce, bylo to rychlejší než se kodrcat tramvají. Vůbec jsem dříve dost používala autostop. Kluk byl hodnej a dovezl až před bránu kasáren. Na bránu jsem řekla, že nutně potřebuju mluvit se snoubencem, že to je velmi důležité. A svete div se, stálo pár telefonů a Buršík přišel za mnou na bránu a děsně se divil, jak jsem to dokázala.

Sama nevím, že to šlo tak hladce a bez známosti. Kdo dříve neměl známé, nezmohl nic. Možná to zní všechno dneska až neuvěřitelně, skoro jako výmysl, ale skutečně to tak bylo a konec konců se na to můžete zeptat a nechat si to potvrdit, pokud u tatínka nezpracovala skleróza, nebo strach z Jitky.

Vždycky jsem se snažila si n jakým zp sobem p ivyd lat. Ráda jsem si kupovala bižuterii ve velkém a n co na sebe, abych osl ovala okolí.

Z rozpo tu to dost dob e nešlo a plat zdravotní sestry samoživitelky dost dob e neumož oval n jaké vyhození si z kopýtka.

Annonce s nabídkou práce neexistovala, všechno bylo jen a jen ze známosti. P es pana ernocho, tatínka Honzy jsem m la práci ve Znak.Vyfasovala jsem krabice r zných kovových knoflík , které jsem t ídila, po ítala a dávala do celofánových pytlík k .

Z dnešního pohledu to byla šílenost, protože za napln ěný pytlík byl výd lek dvacet halé . Dnes m to p ijde jak v prvobytn ěpospolné spole nosti. D lala jsem to sotva rok, pak jsem s tím sekla. Ale každá koruna byla dobrá, by í za tuto cenu.

Letní brigády pro studenty existovaly, ale p evážn ěto byly Dopravní podniky, které nabízely práci. Brigádníci jezdili v tramvajích a štípali lístky dvakrát p es a jednou p ímo. Já si dva roky našla brigádu v oboru a domluvila jsem si služby v nemocnici Na Františku.

Myslím, že v té dob ějsem se nau čila kou it.

Když jsme bydleli na Pankráci, sehnala jsem si další p ivyd lek. Dávala jsem spirály do kalendá ě. Nevýhodou bylo, že byt byl malý a m ěvždycky p ivedzli obrovské bedny, o které jsme všude zakopávali. První spirála se pomalu zavrtávala do p ipravených dírek. Pak už jsem byla natolik zru ná,že jsem m la spirálu bleskov ězasunutou tak, že nikde nep esahovala a já ty konce už nemusela nijak upravovat.

Když jsem u t ěch brigád, tak v rámci školy mám za sebou hon na mandelinku bramborovou a to bylo hnusné, štítila jsem se jich. Prozíravá bab ěa m ědala sebou na cestu bílé hadrové rukavice, takové, které nosili kluci do tane ěních.

Pak to byly dv ěchmelové brigády a ani jedna z nich nedopadla nejlíp. Ob ěse konaly v Kn ěževsi. P ěi t ěprvní jsem sn ědla zkaženou paštiku a za šílený zážitek považuju výplach žaludku v nemocnici v Žatci.

Hadice tlustá jak násada od smetáku, tvrdá a neohebná. Výkon m ěd lali v ponuré koupeln ě, kde jsem kle ela u vany.Snad ětrnáct dní jsem m la od ený ěch tán a bála se i napít.

Druhá chmelová brigáda se taky vyda čila, jen co je pravda! Chmelnice byla rozd ělená podle škol a hned vedle nás dali organizáto ěkluky ze strojní pr ěmyslovky. Slovo dalo slovo a s jedním z nich jsem to dala dohromady. Byl jako robot a rychlý jako ješt ěrka. Rval štoky jeden za druhým, chmel byl krásný, velký, na echraný a v rtel ěp íbývalo. Každý t etí m ěp inesl, odnesla jsem si ho k váze sama, dostala žeton a díky tomu jsem pak byla mezi nejlepšími esá ěi a náležit ěodm ěn na.

Jednou k ve ěru m ěhledala t ídní u ítelka Kobosová, která po ítala ove ky a n jak se nemohla dopo ítat. Sondovala kde asi m ěžu být a nakonec m ěnašla v brázd ěza chmelnicí ve spole nosti Standy, toho, co jsem po n ěm pok ítila toho našeho ježka. Na víc jsme kou ěili a to Koboska už nemohla v ěbec vydýchat. Pr ěser! Prý jsem zdrhla, nikomu nic neohlásila, sed ěla s cizím klukem pod štokama a ješt ěs cigaretou. To prý tak nem ěže nechat, vyhrožovala, že zavolá tatínkovi a pošle m ěsofort dom ě.

Ale zasáhla n ějaká vyšší moc. Z Kn ěževse jsem jela opravdu d ív dom ě, ale sanitkou a rovnou do Thomayerovy nemocnice. Byla z toho salmonela.

Uzav ěené odd ělení, nic k jídlu, ani pro mne nem ěli p ístýlku a vrzli m ědo d ětské postýlky. M ěto bylo jedno, stejn ějsem nejm ěnu strávila na záchod ě. Bylo to nekone ěné a nepustili m ěd ív dom ě, dokud nebyly t ěi výt ěry po sob ějdoucí všechny negativní. Pod okno nemocnice za mnou chodili kluci a nosili šunku. Já byla hladová a dostávala jen ěaj a piškoty. Hodila jsem z okna rozmotané obinadlo, kluci na n ěj p ívázali balí ěek se šunkou, já rychle vytahovala, aby si nikdo nevšiml a neprásknul m ě. To by byl další pr ěser, ale p íšerný hlad m ědonutil takto riskovat. Když byly výsledky negativní, pustili m ěkone ěn dom ě.

T ídní u ítelka m ěnepráskla, z ějm ěse domnívala, že už jsem byla dost potrestaná. Stala jsem se hrdinou chmelové brigády. Nojo, ale co ěert necht ěl?

Ten Standa bydlel v Holešovicích a my se domluvili, že za ním p íjdu dom ěna návště vu. Kdy? P ěeci dopoledne, až bude sám doma. O.K.

Tak jsem nešla do školy a vydala se do Holešovic, protože ta cesta skýtala ur ěité dobrodružství.

Pijdu k němu a on mě nejedív zavedl do koupelny, kde byla napuštěná vana plná vody, do které nasypal prášek na praní, aby byla pěná. Nejaká pěna do koupele? K dostání nebyla a znali jsme to jenom z filmů. Ocenila jsem, že vytvořil pěnu po svém. Přes vanu bylo prkno, na kterém byly dva talířky s chlebem a dva kališky s vejci na tvrdo. Úžasné antré, vyznamenal se a já ocenila snahu.

Jenže, než jsem stihla vejce ochutnat, tak slyšíme štrachání v zámku. Ve dveřích se objevila jeho starší sestra. Nejedív se ptala, jak to, že není ve škole? Pak chtěla vědět, jak se jmenuje já. Když slyšela Pichrtová, tak ztuhla.

Náhoda je blbec a ona to byla spolužačka naší Evy ze sociálně právní školy. Ona byla už na tehdejší dobu dost známá atletka Eva Svobodová, která běhala osmistovku na Julisce. Zapomněla si tepláky, tak si pro ně o velké přestávce zaběhla domů. Káča! Na co myslela? Vzala tašku s teplákama, vypoklonkovala nás z bytu, zamkla a Standovi sebrala klíče od bytu. Voda zůstala ve vaně a vejce jsme se ani nedotkli. V tom šoku se tenkrát nikdo nikoho ani něho nedotkl.

Myslela jsem na to, jak voda stydne ve vaně a pěna ubývá do ztracena. Jak to pak u nich dopadlo už si nepamatuju.

Vím jen zcela bezpečně, že to byla slepice a naší Evě hned za tepla všechno vyslepičila. Ta se mě pak ve škole doma ptala proč chodím za školu, že jsem a budu hloupá, nebo v životě budu ty v domosti potěbovat. Následně jsem ale ocenila, že si to Eva nechala pro sebe a byl zažehnán další průšvih.

Když ty vzpomínky dávám postupně dohromady, tak si uvědomuju, že inteligence za naší Evou sice rapidně pokulhává, ale zase jsem daleko bohatší o zážitky a že ta škola života měla přece jenom něco do sebe.

Naše Eva byla svého času na žebříčku hned po králi na osmdesátém místě, s čímž se vždycky Honza chlubil, byl na ní pyšný. Měl být na co. Vydrželo jim to celý život a dosud jsou oba stále na vzdelání.

To já zase spíš preferovala zábavu, společnost a umět podat pomocnou ruku bytí na úkor vlastního pohodlí. A pocit, že jsem to byla právě já kdo pomohl, je k nezaplacení.

Je pár lidí v mém okolí s kterými nejsem v každodenním kontaktu a přesto vím, že kdybych něco potřebovala třeba o peníze, že pomohou. Možná si to namlouvám, ale i tak to hřeje u srdce. Kolika lidem jsem třeba půjčovala peníze a to šlo kolikrát o velmi pochybné existence. Chroničtí neplatí, alkoholičtí, feáci a nikdy se nestalo, že by peníze nevrátili.

Zrovna tak náhodou jsem se dostala k přátelství ke gayům. Kluci mě nevdají horší je to s lesbama. Obzvláště, když mám vlastní zkušenost.

Ještě dneska, když si na to vzpomenu, tak mám husí kůže. Dělala jsem si pomaturitní specializační studium v Brně. Spaly jsme v ubytovně a byly tam holky, které dojížděly ze všech koutů republiky. Jedna jediná byla z Brna a spala doma. Na první pohled normální holka, takový sportovní typ.

Tenkrát v Praze nebyly k mání velké pekárny a já je v Brně viděla. Po škole jsem se rozhodla, že se půjdu podívat po městě a při té příležitosti si pečárny koupím. Tahle holka že půjde ráda se mnou a ukáže paměťhodnosti. Ona mě ty zakoupené pečárny celou cestu nosila, abych se s nimi netahala já. Pak se mě zeptala, zda by s námi nemohla být na ubytovně aspoň jednu noc, že tam nikdy nebyla a to prostě edí nezná. No proč ne?

Já spala v jednom pokoji s Yvetou z Čep, kterou jsem vozila v pondělí do Brna a v pátek z Brna. Ve vedlejším pokoji byla jedna postel prázdná a na druhé spala holka ze Semil. Sprchový kout a WC byl společný. V noci už jsem spala a najednou podvědomě cítím pod dekou nějaké šmátrání a šepot. Rychle jsem se probrala a já měla v posteli tuhle holku. Bránda škemrala, brečela že se do mě zamilovala a že mě ukáže co je to láska a věrně umí být i na dálku. Já byla krátce po svatbě a na něco takového ani pomyslení. Skopla jsem ji ze své postele, řekla že z toho nic nebude a ať se vrátí do svého pokoje.

Při přednáškách mě posílala zamilované dopisy, na které jsem neodpovídala. Když studium skončilo, měly jsme jet na ústní a praktické zkoušky, ale to už jsme si musely sehnat ubytování samy. Bránda nám nabídla, že ty dvě noci měžeme všichni spát u ní. Na tu nabídku jsem keřvla, ale vzala jsem si Honzu sebou. Spali jsme spolu na zemi ve spacákách pod fíkusem a bylo nám dobře. Zkoušky jsem udělala, dostala jsem předáno a mohla dlat vrchní. Učení ale bylo náročné, zvláště po tak dlouhé době od školy. Ženské od rodiny se blbě studuje. Na víc jsme ještě dělaly zkoušku z Marxismu-Leninismu.

To je něco, co nejde pochopit, nejde se to naučit, nejde to okecat. V otázkách mě zaujala definice hmoty. Napsala jsem si to na různé papírky a měla rozetět po bytě. V kuchyni, koupelně, na záchodě, všude byla hmota a já se na to nevěcně koukala. Snažila jsem se hmotu trochu pochopit. Nevím jaká prozřetelnost zapracovala, ale před komisí jsem vytáhla otázku co je to hmota?

V tu chvíli se mě vybavily veškeré papírky po bytě a já ty naučené v ty poskládala do mozaiky a na komisi to udělalo dojem, jako bych přečetla Marx v Kapitál nejímětíkrát. Dostala jsem za dvě a když jsem odcházela z té dílny, tak už ve dveřích jako by mávnutím kouzelného proutku se hmota z mozku vytratila a rázem bylo vše zapomenuto. Při praktických zkouškách v nemocnici u sv. Anny jsem dostala těžkou diabetickou s amputovanou nohou. To nebylo nejhorší, snad jsem mluvila jako kniha a pak se mě zeptala tlustá brejlatá kantorka co si myslím, že by té pacientce pomohlo? Reagovala jsem okamžitě a že bych nabídla knihu o Meresjevovi – Příběh opravdového člověka. Komise se nadurčila, že situaci zlehčuji. Nepochopili mne, myslela jsem, že příklady táhnou. Meresjev měl stál trojku, ale hlavně, že to bylo za mnou.

Ještě se vrátím ke gayům. Jeden se mnou chodil do Grébovky, a psa neměl. Chtěl se jen s někým projít, postřezovat si a svítit. Když nám někdo pod okny zaškrábal na Wawky, byl to určitě Vlastík. Honza s ním z okna prohodil pár slov, já se oblékla a my jsme se Žandou hned společnost.

Vlastík byl dost nemocný, bývalý baleák z Národního divadla. Jednou v Grébovce v kopcích přestal dýchat, byl cyanotický a mezi těžkými nádechy mluvil, že si vzal jinou bundu, v které nemá Nitroglycerin. Nikde nikdo nebyl a já po kapsách taky nenosila lékárnu. Já ho podpírala a pomalu jsme se doplázili k domovu. Od té doby jsme spolu chodili pro jistotu jen po ulicích, jedna zkušenost měla. Když Vlastík skončil s baletem, motal se kolem fotbalu, uchnul taky k podsvětí, měl různé styky a vlastnil Volvo. Nechával si posílat z Anglie potahové látky a měl slabost pro pýchový porcelán. Dlouho žil s jedním chlapem, který ho opustil, když Vlastík začal marodit. Do poslední chvíle se vzorně staral o starou matku, která pak zemřela a jeho vlastní bratr ho přivrátil o část dědictví a to Vlastík nemohl překousnout. Odstěhoval se na chalupu do Bavorova a skončil tak, jak si opravdu nezasloužil. Dokonce o tom mluvili i v televizi. Někdo se mu na chalupu vloupal, okradl a pak zabil. Bylo nám ho s Honzou líto.

Další gay, který mě vlezl jaksi do cesty byl Karpíšek, který se přišel ucházet o místo sanitáře do domova důchodců. Před nástupem k nám pracoval v Thomayerovy nemocnici a tam měl nějaké tečtle se staniční sestrou. Zjistil, že mu je líp s klukama a ona to nemohla vydejchat a šla po něm. Tak se rozhodl změnit místo a my byli nejbližší. Protože mě všechno šlo na rovinu hned při nástupu, přijala jsem ho.

Udělala jsem dobře, protože to byla síla, které se nevyrovnaly ani leckteré diplomky. Po jeho službě byli všichni klienti v naprostém pořádku, lékárna srovnaná a sesterny s ošetřovnou svítily jistotou. V kolektivu zas až tak oblíbený nebyl pro svoji preciznost. Byl dost rypák a nic si nenechal líbit. Sestry těžce nesly, že je někdo lepší, a nemá diplom. Jeho práce bavila, občas za mnou přišel do kanceláře s nápady, jak co vylepšit. Udělala jsem nám kafe a při těch rozhovorech jsem se dozvídala i leccos z jeho soukromí. Byl jiný, byl zvláštní a měl k tomu důvod. Spolu jsme vycházeli úžasně. Když se rafnul s holkama na oddělení, vždycky se za mnou přišel a že jde dát výpověď. Párkrát jsem mu to vymlouvala, ale pak mě samotné došla trpělivost a jednou, když zase vyhrožoval výpovědí, tak jsem mu řekla aby si sedl a dala jsem před něj papír, aby výpověď napsal teď hned, než si to rozmyslí. Byl jako opačný, tohle nečekal a pro už ho tak najednou nechci. Vysvětlila jsem mu, že jako pracovníka ho chci, ale už mě nebaví poslouchat ty kecy a řešit žabomyší války na oddělení, které jsou naprosto zbytečné. Na papír nenapsal ani řádku, omluvil se, vycouval z kanceláře a už se tyhle výjevy nikdy neopakovaly. Večer mě pak zavolal, že si mě váží a výpověď dá až tehdy, až já přijdu do důchodu. Hádky na oddělení sice někdy ještě gradovaly, ale vyřešila si to staniční sestra sama. Já se do toho nemíchala. V listopadu v roce 2003 nám někdo před domem ukradl auto. To byla rána! Kalendář plný různých vyšetření s Honzou a najednou nepojízdní.

Od policajtek jsem přišla do práce zoufalá, ubrečená a nešťastná. Zvěst o ukradeném autě se roznesla po baráku rychlostí kulového blesku. Během chvilky někdo klepe na dveře a v nich stojí Karpíšek se službami. Řekl, že auto mě nepůjčí, ale když mu přeházím služby podle toho jak potěbuji, že bude Honzu na veškerá vyšetření vozit. V tu chvíli to bylo to nejlepší, co mě mohlo potkat a krom toho byl dobrý idiota, což ocenil i Honza. Co Karpíšek slíbil, to splnil. V domluvenou dobu bylo před domem přistavené auto, Honzu odvezl, doprovázel po chodbách špitálu, absolvoval s ním veškerá vyšetření a ještě mě o všem informoval, posílal SMS a sdílel, co už mají za sebou. Dělal mi dobře, že se dozví i novinky v tomto oboru a v nemocničním prostředí byl jako ryba ve vodě.

Po skon ení zase odvezl Honzu dom , n kdy si dali spolu kafe a pak p ijel do práce. Honzy si d sn považoval jaký je pacient, ale zároveň se dozvídal i r zné taje o autech, což byl Karpíšek v druhý koník krom zdravotnictví.

Na sv j v k a na to, že nebyl automechanik aut m rozum l a dovedl si spoustu v cí ud lat sám. Párkrát m l rozebraný motor i s palubní deskou a dokázal dát vše do p vodního stavu. V servisu cht l být vždy u všeho p ítomen, aby okoukal kde je závada, jak se odstra uje, aby si p íšt na tom mohl d lat sám. Jeho auto bylo vždy dokonale ísté z venku a uvnit bylo tím sterilní. Na zadní seda ce vévodil r žový polštář ek a na pedním okn visel vo avý strome ek.

Krádež našeho auta jsme ešili s Honzou co nejrychleji. V bec jsme ne ekali, že policajti auto najdou. P edtucha byla reálná, auto se dosud nenašlo. Zlod je jsem proklela a pop ála, aby m l n kdo z jeho blízkých rakovinu, leukémii, nebo kardiomyopatii, pokud možno všechno dohromady, aby si ten kretén uv domil, jak je v takovém p ípad auto nezbytné, zvláš , když je na zadním okn cedule s invalidním vozíkem.

Já vybrala peníze, jeli jsme do Á ek, tam Honzovi padlo do oka sou asné auto, koupili jsme ho a on s ním byl nadmíru spokojený i co se týká jízdních vlastností. Honza už je pátý rok po smrti, s autem jezdím já a Myslivec a spokojenost je po ád.

Auto se všemožn vylepšovalo, dokonce jsme nechali ud lat i st ešní okno. Tu potahy, podlážky, disky, po ád to znamenalo sahat do úspor, ale Honza byl tak spokojený, že to ur ít stálo za to. Honza a auta...k tomu se ješt vrátím ale chci nejprve dokon ít story s Karpíškem.

Když Honza rok po krádeži zem el, byla to doba, kdy jsem poznala opravdová p átelství. Jako by se n kte í p edhán li kdo víc pom že. Jeden sanitá , který byl v n bez pen z a chodil si ke mn p j ovat jak peníze, tak cigarety..podotýkám, že vždy vše do mrt vrátil a ješt k tomu p inesl t eba malou vo avku, tak tenhle kluk za mnou p íšel a nabídl celou výplatu, prý abych m la na poh eb. S díky jsem odmítla, ale byl to moment, na který se nezapomíná.

Ovšem byl to Karpíšek, který se mnou absolvoval celou anabázi. Jel se mnou pro urnu, s urnou na h bitov, po r zných ú adech a denn volal i jezdil, abych nebyla sama. Debaty byly základem pro p átelství do budoucna. Oblíbil si m natolik, že m m l za druhou mámu. Když jsem šla do d chodu, skute n dal výpov a jezdil se sanitkou. Jednou p emítal nad svým osudem a poslal m SMS tohoto zn ní: Stejn jste poklad. Takových lidí je málo a já znám jen vás, tak nad tím p emýšlím a vzpomínám, dokázala jste vést ten ústav a naslouchat zam stnanc m, uznat jejich práci, radost, trápení a pomoci. Takovou nad ízenou už nikdy nenajdu, vím to. Kéž by se vrátil as. P eji hezký ve er. Taková esemeska pohladila po duši. Karpíšek chodil s jedním klukem a byl dost zamilovaný. Soužití n jak sk ípalo, protože on je náro ný, maximáln po ádný, ale náladový, málo co umí tolerovat, tak to moc nešlo dohromady a kluk vzal do zaje ích pro jistotu až do Anglie. Karpíšek to nemohl vydýchat a užila jsem si s ním až dost. Když m bylo do ouvej, pomohl nezištn taky, m la jsem co oplácet. Následoval nespo et no ních telefonát , že život pro n j už nemá cenu, rozebírali jsme situaci, byly to hodinové debaty. Jeho máma na m žárčila, že k ní Roman nechodí a se vším se sv uje mn . T žko se z takové překerní situace vybruslí. To je t žké, máma zdravotní sestra, asto naložená v lihu, ty i d ti, táta ožrala, nem l to ten Karpíšek zrovna dvakrát lehké. Máma a v d la, že je gay, p esto na n j úto íla, že se nežení a ona touží po vnu atech. Vždy ala do živého a on p ijel holt za mnou.

Jednou v noci v p l tvrté volala, že jí Roman nebere telefon, že ho zvedne ur ít jenom m , abych zavolala a zeptala se co se d je. Najednou jsem jí byla dobrá a veškerá žárlivost šla stranou. Nebrala jsem si servítky v tuto hodinu a zeptala se jestli v bec ví kolik je hodin a že se z jejich vztah v rodin už poseru. D sn se omlouvala ale to m bylo prd platné. Nicmén jsem Karpíškovi zavolala. Telefon zvedl, ale n co blábolil a já nev d la, zda pil, nebo sežral n jaké prášky. P edal m k telefonu p ítele. Ten se p edstavil a podle zabarvení hlasu a komunikace jsem na první poslech diagnostikovala serioznost. Seznámili se spolu krátce p ed tímto incidentem, moc ho ješt nezná a p ijel za ním, když mu volal a vyhrožoval sebevraždou. M l o n j strach. U postele prý je nedopitá láhev vína a rozházené n jaké prášky. Dobrá kombinace! ekla jsem tomu Mírovi, a ud lá kafe, pokud možno ho nenechá usnout a když za ne chr et, a zavolá sanitku. Míra byl rád za každou radu a slíbil že bude vartovat do rána a pak m zavolá jak to probíhalo. Mámu jsem necht la vyplašit, zavolala, že je vše O.K. Tohle se událo ze soboty na ned li a já m la jít do ateliéru uklízet.

Zavolala jsem tedy Karpíškovi v neděli v poledne a chtěla, aby mě přijel do Karlína pomoci. Vymlouval se, že už Míra odjel a že je unavený, že nevstane a kdesi cosí. Na konci rozhovoru svolil, že se vykoupe a přijede za mnou.

Já zavolala Mírovi a nasmrovala ho též do Karlína, aby na nás šel v pizzerii, že tam po úklidu s Karpíškem přijdeme a dáme se ve ticho. Chtěla jsem to být emeno v podobu Karpíška nasmrovat na Míru. Než Karpíšek dorazil, já už měla téměř uklizeno, pozamykala všechny dveře a navrhla, že bychom mohli jít spolu do pizzerie. O Mírovi ani slovo a on souhlasil. Vejdeme do poloprázdné pizzerie a v rohu u okna sedí statný chlap, překonalečný a před ním ve váze dlouhá růže. Ta byla pro mne! Karpíšek se nestačil divit co jsem dokázala zinscenovat, ale nebylo mu to proti srsti. Jen se před námi stydl, co provedl. Všichni jsme si popovídali, já vzala rži, odvezli mě před barák a jeli spolu n kam na výlet a vešli si dali na Karlštejn. Oba pak volali a dkovali. Pro oba to byl krásný den po té šílené noci.

Myslela jsem, že to chvíli vydrží a já budu mít trochu klidu. Chodili spolu pár měsíců, Karpíškovi přibývaly doma věci, jako nová lednice, gauč, televize, ale prý je na něj Míra starý. Že mu nevalil ten věk, když si nechal kupovat ty hodnotné dary? Rozešli se a zas to byl Míra, který potřeboval vrbu. Bože co jsem komu udělala? Hodinové hovory z mobilu a na druhém konci zoufalství, pláň a touha se setkat. Zašli jsme s Mírou do pizzerie, ale tentokrát na Moskevské, abych to neměla daleko a se Žanetkou. Všechno je to o náhodě a my spolu začali jezdit na výlety, jezdili jsme do Kostelce, kde bylo Labe čistě a teplé, on si Žandu oblíbil, házel jí do vody balonek, občas jsme zašli na výstavu, prostě jsme si užívali a Myslivec nám jen záviděl. Míra totiž vlastnil samoobsluhu n kde v Královské a pracovní dobu si více méně užíval sám. Proto jsme mohli k vodě třeba už dopoledne.

Míru jsme rozebírala a narovinu řekla, že s Karpíškem by opravdu neměl žádný med. On byl kdysi ženatý a měl dvě děti, už dospělé. Typovala bych, že bude těsně před padesátkou. Rozvedl se a zároveň rozhodl, že by to rád zkusil s mužským pohlavím. Ale nikdo to nevěděl. Sám není žádné o ezávátce, má hotelovou školu a asi i něco víc, protože po celé prezidentování Havla byl u Hradní policie. Má spoustu známých z kdekjakých kruhů, ale přesto jsem to byla já, neznámá stará baba, které maximálně dával.

Karpíšek ovšem nevěděl, že se stýkáme. Těžko by to chápal, že je to vůbec možné.

Když jsem dostala šanci a jezdila od Casting Barrandov po vlastech českých s Penny Marketem, byl to Mírek, který se nabídl, že pro mě bude v noci jezdit do Karlína a odveze mě domů, aby se Myslivec mohl vyspat. Vraceli jsme se vždy v pondělí v noci, někdy až k ránu, já poslala SMS, že už se blížíme k Praze. Autobus dorazil před ateliér, natahali jsme dovnitř lavice, flašinet, kostýmy, já si stihla ještě uklidit, osprchovat a Míra stál před domem v Karlíně, plném cikánů. Odvezl mě domů, pomohl natahat tašky narvané koláči a perníky až před byt a k tomu ještě sám přidal obrovský hrozen vína, abychom si dali s Myslivcem k snídani. Úžasné!

Pak se Míra v nějakém buzerantním klubu seznámil s Pavlíkem, kterého přivedl představit. Zase mladý kluk! Bude mu to líce, vzhledem je to taková ušlechtilější Karpíškovina. Slušá ek, který si potrpí na značkové zboží, perfektní boty, etížky, náramky a v uších svítí Swarovski, krásně ostříhaně, nagegovanej, prostě do módního časopisu jak dlaně. Má byt v Plzni, splácí hypotéku a ten zamilovanej Mírek pustil v Praze práci i byt a odstěhoval se za ním. Odvaha nebo blbost? Nevím, ale asi obojí. Mladý chce chodit po diskotékách, starý na to nemá, žárlí a není to takové ržové, jak si oba v začátku představovali.

Občas se pohádají, oba volají a stěžují jeden na druhého, ale to už neeším. Pavel miluje od začátku kariéry Lucii Bílou, jezdí n kolikrát na její muzikály a přišel na mě s tím, že si s Mirkem založí registrované partnerství a jemu přijde za svatka Bílá a já že to odsvídím Mírovi. No snad k tomu nedojde! Nevím, jak ten jejich vztah bude pokračovat, ale žárlivost a nedvěra jdou ruku v ruce, k tomu se přidávají dluhy a bude po lásce.

Ještě jeden zvláštní příběh se váže k Pavlovi. V souasně době prožívá něco převratného. Má sice rodinu, ale ti jsou adoptivní. Asi od sedmnácti let, kdy se dozvěděl, že kdesi žije pravá máma, tak strašně toužil po setkání.

Dělal pro to dost, něco se dozvěděl na matrice, něco u lékaře a snažil se najít kořeny s rznými přestávkami. Když jsme to spolu probírali, já mu to trochu rozmlouvala. Snažila jsem se vžít do té situace. Když se na mě někdo vykašle, nebudu ho vyhledávat.

Asouhlasně pikyvoval, s buldoří vervou hledal dál. Obrátil se na televizi, která jeho příběh přehodnotila a pozvala do postupu Pošta pro tebe. Pavel přišel na návštěvu, všechno líbil a řekl, že by si přál, abych ho do postupu doprovodila.

Jako doprovod měl paní učitelku, která ho učila od páté třídy, vzal kolegyni z práce a nezbytný byl Mirek, který s ním prožívá všechno. Jednu sobotu se natáčelo celé odpoledne. Když se objevila máma, změnily se rychle názory na to zanevření. Porodila ho, nebyla ještě plnoletá a v porodnici ji dítě sebrali a dali do kojeneckého ústavu. Ona se pídila, ale úřady byly neoblomné. Máma je cikánka, tatínek byl gádža a měli spolu sedm dětí. Táta zemřel poměrně mladý, ale máma samoživitelka držela všech šest dětí zkrátka. Žijí v Bruntálu a je s podivem, že všichni pracují.

Tak najednou přišel Pavel z nich nic k šesti sourozencům. To setkání, u kterého jsem byla od prvopočátku bylo nesmírně vřelé, radostné a smutné navzájem. Maminka přijela s druhým a dvěma syny. Jeden z nich byl téměř jako dvojče Pavla. Denně se dorozumívají přes počítač, píšou si SMS a Pavel je na vrcholu blaha. Přijmu to.

Oba byli bez práce, nemohli nic sehnat. Mirek hlídal na parkovišti, v souasně době dává vrátného v ubytovně na Borech, ale to je všechno za smyšlný peněz. Pavel denně dojíždí z Plzně do Prahy a pracuje na Flore, prodává módní pánské oblečení a je jako ryba ve vodě.

Je pravda, že si často voláme, ba i navštívíme. Oni jsou u nás častěji, my byli v Plzni dvakrát.

Nevím, proč po těchto procentních mnapadly hbitovy, zvláště pak Olšany. Hbitové, hbitové, zahrada zelená... zpívá se v jedné písni a co se Olšanských hbitov týče, je to i pravda. V době moru v roce 1680 tam koupila staromstská obec velkou zahradu a zřídila hbitov pro oběti morové nákazy. Souasně byl na pozemku postavený kostelík, který byl zasvěcen morovým patronům sv. Rochu, Šebestiánu a Rozálii. Napadla mě Rochova sloužila do koupele. Že by byla podle zmíněného patrona? V roce 1784 císař Josef II zakázal pohřby na hbitovech u farních kostelů a tehdy se staly Olšany jakýmsi ústedím pro celou Prahu. Protože nestačily, tak se stále rozrůstaly. Dnes lze Olšany bez nadsázky nazvat pražskou čtvrtí zesnulých. Jsou zde pochovány mnohé významné osobnosti našich dějin.

Jsou zde státníci, spisovatelé, umělci, jako Bernard Bolzano, Václav Matěj Kramerius, Karel Havlíček Borovský, František Melakovský, Ladislav Stroupežnický, Klicpera, Sabina, Karolina Světlá, bratři Mánesovi, Ženíšek, Karel Jaromír Erben, Eliška Krásnohorská, Eduard Vojan, Tyrš, Slavíček, Mošna a spousta dalších. Kromě toho velice mnoho v jednom hrobu odpovídá část našeho příběhu, kteří žili v předminulém století a hlavně tam je i náš milovaný děda s babou.

Ze hbitov přejdu na veselejší téma. Jak jsem vycházela s tchýněmi. Někdo nemá žádnou, někdo jednu po celý život a někdo jich má i několik. O tchýních koluje spousta vtipů. Nejznámější je podle mě, že tchýněn užený je nejlepší studený.

No já jich pár měla a ani na jednu si nemůžu stěžovat. O mamince Honzy Buršíka už jsem se zmiňovala. Tchýně, o které se dalo mluvit v superlativech, úžasná a každá nevsta by mohla olíznout všech deset.

Mirek Kačka přišel o maminku velmi brzy a vychovávala ho starší sestra Jiřina. Byla mu víc mámou než sestrou. Párkrát byla u nás na návštěvu na Pankráci, ale v tšinou jsme chodili my k ní a to v sobotu na oběd. Asi měla pocit, že má Mirek mladou, která neumí vařit, tak nás zvala. Byla vyučená kuchařka, vařila dobře a rychle. Bohužel Mirkovi podstrojovala samé omáčky, které zrovna nemusím.

Na mě jvkus dělala příliš často teba koprovku nad kterou se rozplýval a ještě mezi dvěma příchody příchvalu, jaké ta koprovka měla grády. Já Jiřinku nemusela, ale nevdala mě. Pořád nás tlačila do svatby a zejména mě oň strach kvůli našemu vřelému rozdílu. Tomáška ale milovala a na víkend vždy připravila nějaké hry. Co mě vadilo, že byla komunistka až na půdu. Mirek ji pořád omlouval, že je estná a není jako ostatní. To je možný, ale kovaná byla.

Je pravda, že když jsem sháněla matešskou školku, tak všude bylo plno a nikde to nešlo. Byla to Jiřinka, která školku sehnala přes známé ústedí a uložila výbory. Mirek nikdy nechtěl, aby se Jiřinka někde setkala s dědou. Dobře věděla, že kdyby se zabrousilo na politiku, byl by oheň naště. Děda by si rozhodně servítky nebral a Mirek se obával o její zdraví, které bylo chatrné.

Když Jiřinka zemřela, byl to Mirek, který se staral o zbytek příběhu.

Jeho nejstarší sestra Fanyňka byla slepá a těžce nemocná, umístil ji do domova dle chodce v Kobylisích, kde také zemřela. Chodil za ní beze mne, já nikdy neinklinovala k nějakému rodinnému sešlostem ani v naší rodině, natož pak v cizí.

Maminka Honzy Berana - pane to byl samorost! Já jí říkala Žofinko a tykala, což maminka nemohla odpustit švagrová Boženka. Ta jí celé roky říkala podlézavě maminko, vykala, citu v ní bylo jak v prdeli medu a nakonec ji po smrti stejně okradla. Žofinka špatně viděla, slyšela i chodila, ale byla s ní neskutečná sranda a to po ní určitě podíl Honza.

Chodila nakupovat o francouzských berlích s batohem na zádech a přecházela ulici, kde ji zrovna napadlo. Auta troubila a vyhýbala se jí. Honza jí nadával pro to dle lá, že má chodit po přechodu, zvlášť když blbě vidí. Ona mu na to řekla: "Ale Jeníčku, vždyť mají přeci brzdu né?"

Když už byl Honza po transplantaci a ona o jeho zdravotním stavu nevěděla, rozhodl se, že jí to řekne. Přišli jsme k ní a Honza trochu s obavami říká, že je po transplantaci srdce a ona mu odpovídá: "To nic není, ale maminka zas dala silnější brýle." Jo a abych nezapomněla, byl tu Jiříček a přinesl mi jablíčka. A to už se Honza dekoval, že musíme domů.

Jirka jí přivezl padaná jablka z chalupy a ještě si je od ní nechal zaplatit. Ale vždycky to byl hodný syn Jiříček. Honza jí tam rval plné tašky s nákupy, koupil jí televizi, pračku, slunečník na balkon a nikdy ho nenapadlo říci jí o peníze. To Jirka byl jiný kadet. Jó tak svítá odplácí. Když Žofinka zemřela, tak ji Jirka s Boženkou vykradli celý byt, vzali i staré povlečení, všechno, skříň zely prázdnotou. Při té příležitosti sbalili i vkladní knížky aby Honza oštrouhal. Neuvěřitelné! Není nad příbuzenské vztahy!

Honza tenkrát dlelal v Benzíně, byl nad věcí, ale přišly okamžiky, kdy ho to sakra žralo. Zkušenosti nasbírané v domov dle chodce párkrát potvrdily, že to holt v rodinách tak chodí a vždycky se najde nějaký ten sup a hyena.

Maminku Myslivce jsem viděla jen jednou a to ještě v době, kdy ani jeden z nás netušil, že to dáme spolu dohromady. Jednou v době oběda jsem jela s Myslivcem natankovat a při té příležitosti jsme zajeli do Modan.

Maminka byla dost nemocná, každou chvíli v nemocnici, tak Myslivec uvítal, že se na ní pojedou podívat. Měla jsem na sobě bílý plášť a přivodněla zstat v autě. Když ji viděl, že sedí před domem na lavičce, šli jsme spolu. Říkala mi paní doktorko a nastavovala ruku, abych změřila puls. Pak nás vzala domů na kafe, aby si Jiříčka užila, a byl v pracovní době. Nezapomenu na obrovský vysoký hrnc plný vařených brambor až po okraj a vzdychala nad tím, že to musí vymíchat na kaši. Nabídla jsem se, že jí pomůžu a zároveň zeptala, zda čeká návštěvu? Kdepak holenku návštěvu, to bude pro Jiříčka k večeři! Skoro jsem se lekla, že mu vaří na týden dopředu. Nebylo to na týden ale jen na večer. Uf!

Maminka měla kardiostimulátor a jak už jsem řekla, co chvíli po špitálech. Myslivec se ale přikladně staral a maximálně se jí vnoval. Jednou v poledne za mnou přišel do kanceláře, že mu maminka nezvedá telefon, zda bych mu půjčila auto, že by zajel do Modan. Nemohla telefon zvednout, našel ji mrtvou. Bezradně volal, byl to pro něj šok. Vbec nevěděla, co dělat. Zavolala jsem do Thomayerovy nemocnice do Helfi, však pohřebci byli můjmi kamarády. Však jsme je taky zásobovali rožňásky sto dvacetin kousky.

Po smrti Paní Myslivcové došlo k dělení majetku mezi ním a sestrou Miluškou. Ještě, že nebylo víc dělení, ale taková jedna Miluška vydala za tisíc hyen. Poznala jsem tak mimořádnou mrchu, že zstával rozum stát. Za celou mojí éru jsem nepoznala člověka tak zlého, vychcaného a prospěchářského. Při návštěvách v Modanech jsem byla několikrát svdkem, jak chodila po bytě a snažela do tašek co odnese hned a do krabic, co odnese později.

Málem zstala v Modanech holobyt, posléze odvezla i starou, lefunkně lednici, protože jí se hodí na chalupu a bratr jí nebude potřebovat. Pak maminka řekla, že jsem sebrala po mamince lišící epici, abych ji koukala vrátit. To už byl vrchol! Řekla jsem, že jsem měla kožešnicku a během jednoho roku jsem dostala sedm kožich, že lišící epici už mám jednu a na její se mnou vykašlat, stejně už je nemoderní. Dobré vychování šlo stranou a tady přestplatilo přislůvím, že na hrubý pytel hrubá záplata.

Pak už jsem měla i klíče od bytu, ale ona je měla též a odmítala vrátit, prý z nostalgie, je to její domov. Svůj byt měla a má na Jižním Městě, tak jakýpak domov v Modanech? Přicházela bez pozvání i bez nostalgie. Jednou v neděli odpoledne zazvonila dole na baráku a hrnula se do bytu.

My zrovna m li jít na návštěvu a nem li na Milušku nejmenší chu . Hlaholila v p edsíni, že nese párky k ob du, abychom m li co jíst.

Jak jsem ji vid la ve dve ích rozbolel m žaludek, klepala jsem se vzteky. Te nebo nikdy! ekla jsem jí, že se m nelíbí, když tam pořád chodí a bratra obírá i o v ci, které jsou jeho. A nota bene byl to on, který se do poslední chvíle o nemocnou mámu staral nejvíc. A vrátí klí e a že nechci u t ch sourozeneckých setkání asistovat.

Let la do kuchyn , z hrnce tahala mokré noži ky párk , pokládala na p edloktí a v tom miniaturním byt skákala jak papírový ert a vala, že to je pořád její byt a nebudu jí vyhazovat.

Hádka v p edsíni gradovala, až jsem ji poslala do prdele a dala si na tom pat i n záležet. Práskla dve mi a byl pokoj. Od té doby jsem ji nevid la. Ješt sta ila p ed odchodem za vat ve svém domov na milovaného bratra, že si teda p kn vybral! M ly jsme se ob plné zuby, bylo to vzájemné.

Mn v bec nešlo o n jaký botník, zrcadlo, lednici, knihy, obrázky, nádobí, m šlo o Myslivce, který by si býval nechal rozebrat celý byt, aby už nem la pro co chodit. Tolik rozdílné sourozenecké povahy!

Odnesla si zlato, peníze, knížku a furt m la málo. Myslivec má m a Žandu, ona dv polomentální dcery, jedna z nich se tajn vdala a d átko nechce babi ce ani ukázat. Aspo tady zapracovala vyšší moc v podob oplatk .

Vzpomn la jsem si na jednu uklíze ku z domova d chodc . Vyr stala mezi devíti sourozenci v rodin alkoholika a mámy zlod jky. Však tém všichni sourozenci m li za sebou diagnostický ústav, pas ák, celu p edb žného zadržení, ba i v zení. Jedna z jejích nejmladších sester šlapala chodník a já skoro všechny znala, protože chodili za Renatou v den výplaty. Ta chudák byla v n bez pen z, protože ji vychytralá rodina o n systematicky p ipravovala. Renata už v té dob m la malé dít a její p ítel sed l v lochu za r zné vloupa ky a napadení policajt .

Navrhla jsem jí, aby si ke mn dávala ást pen z a s tím zbytkem se snažila vyjít, ale a rozhodn nepokra uje v rozmazlování povedené rodinky. ekla, že to zkusí, ale asi bude pot ebovat pomoc. V den výplaty p išla za mnou, dala do obálky n jaké peníze a dom šla p es zahradu a p elezla plot. U vrátnice bylo sročení p íbuzenstva.

Šla jsem mezi tu sme ku a oznámila jim, a vypadnou a ned lají rozruch, že tam Renata stejn není. Kupodivu poslechli, vzdálili se a m síc od m síce jich p išlo ím dál tím mí . Zvykli si na to, že už jim ségra nic nedá.

Renata byla nadšená, že jí peníze u m p íbývají a když za mnou p išla, že by si n co vybrala, tak jsem ji vypakovala, že to dostane až na vánoce. Párkrát to ješt zkusila, ale já byla neoblomná. Jednou volali z Thomayerovy nemocnice, že jí zem el d de ek, že obtelefonovali p íbuzné, ale všichni odmítají vypravit poh eb. A byla to Renata, vnu ka, která jako jediná se trhla od rodiny a cht la žít normální život a vychovávat dít jinak, než byla vychována ona.

Ani nemrkla brvou a d de kovi ten poh eb za ídila. Té holky jsem si nesmírn vážila. Sice m la nižší IQ, ale v jádru hrozn hodná holka a v mezích možnosti si šla tvrd za svým cílem. Byla snaživá, pak si dokonce ud lala sanitárský kurz a z uklíze ky se stala p íkladná ošet ovatelka.

O kluka se starala jako málokterá máma. Byla p esv d ená, že lze dát dít ti lásku a vychování i s málem pen z. Ob as se za mnou zastavila, vylila srdce, pen z v obálce p íbývalo a p ed váno ními svátky jsem jí slavnostn p edávala obálku, ve které bylo na kolo pro chlape ka. Byla š astná, že to dokázala a d kovala, že jsem nepodlehla a b hem roku ji z obálky nikdy nic nedala. Když už chodil její chlape ek do školy, sama si nev d la rady s eštinou a tak za mnou p išla, zda bych nedoplnila do sešitu m kké i a ypsilon. Když jsem odcházela do d chodu, byla neš astná, že už nemá nikoho, ke komu by m la takovou d v ru. Nechápu chování a jednání nad ízených. Kolikrát sta í tak málo, projít barák, prohodit pár slov se zam stnanci, vyslechnout je, um t pochválit, ale zároveň i spíchat.

Ne asto, ale jak jsem za ala vát sprost , v d li, že to myslím vážn . Každého lov ka formuje rodina, prost edí, škola, výchova, samoz ejm zásluhu mají i pod d né geny, ale Renata byla zá ný p íklad, jak se ze všeho vymanit. D lá v domov d chodc dosud a pat í mezi nejsv domit jší ošet ovatelky.

Dneska jsem byla objednaná k zubaři na devátou, ale musela jsem si sakra povstat, protože mě ještě před zubařem čekal úklid v ateliéru, neb se tam přes celý víkend natáčelo. Od šesti do osmi byl ateliér uklizený a já jela metrem na Městek. Protože jsem měla čas, šla jsem pomalu po poloprázdném Václavském náměstí.

Prohlédla jsem si v klidu výlohy, vyšplouchla oko, zjistila co je kde nového, dávno už nechodím do těch končin tak často.

Skupinky cizinců zírali po ránu na koně a na muzeum. Evidentně byli uneseni, aspoť s šikmým okem s kamerou na pupku. Po zubaři už jedu za Žanetkou, je mně dobře, nic mě neeká, nikam už nemusím a ta vidina, že budu malovat a čas v ní jen sama sobě...úžasná představa! Při té představě mě polil pocit blaha a v odlesku výkladních skříní zjišťuji, že se usmívám.

Kolem spěchají nerudní, zamrazení pracující, pomalu se otevírají krámy a já vzpomínám, jak jsem dříve tak často chodila po dlažebních kostkách tohoto náměstí. Nejen Václavské náměstí, ale i Karlovo náměstí jsem pováb. Na Karlák jsem chodila už jako dítě, nejdříve s koloběžkou, pak na rande, později kolem sv. Ignáce jsem ráno metelila do Všeobecné nemocnice jako žáčka. Nemocnice stojí od roku 1790 a snad žádné místo v metropoli neprošlo během staletí tolika změnami.

Kromě kupců, kteří jezdili prodávat dobytek se tu scházely i zástupy věřících, kteří toužily zhlédnout korunovační klenoty, které se jednou ročně vystavovaly v kapli Božího těla, jež se tyčila uprostřed náměstí.

Okolní domy se staly svdky i první pražské defenestrace v roce 1419, při níž rozlícený dav vedený kazatelem Janem Želivským vyhodil z okna Novoměstské radnice pražské konšele. Jak ráda bych defenestraci zopakovala i v dnešní době. Stačilo by zajít před parlament a lidé by to nesmírně ocenili, aspoť soudím podle sebe. Před radnicí stála socha Jana Želivského v životní velikosti. Měla na sobě brnění a krásnou drátěnou košilku, kterou jsem si vždycky chodila pohladit, když jsme šly s babou kolem.

Ráda jsem tam chodila pozorovat svatby, jak vycházely z obadní síně a později jsem tam byla na několika módních předhlídkách.

Náměstí bylo založeno Karlem IV v roce 1348 jako Novoměstský rynek. Od roku 1367 mělo náměstí monopol na prodej slanečků. Tohle všechno já nepamatuji, ale pamatuji dost a matně vzpomínám, že tam byly i pouta a podél celého Karláku byly stánky, jeden vedle druhého. Tam bylo k dostání všechno jako turecký med, okurky v láku, mejdlíka, pendreky, žužu, zelí v sudech, různé druhy ořechů, slané, sladké, pražené, všeho byla hojnost a příjemné usměvavé babky v krojích, které daly někdy i něco zadarmo.

Jak chci napsat všechno možné, abych tu dobu přiblížila, závity v mozku se rázem odvíjejí a najednou v myslí vytanou vzpomínky, které byly v podstatě celý život jakoby zavazene v šuplíku.

A zase zpět do reality. Nepochopím, proč žena kupuje muži a podotýkám, že ještě mladému muži olej z dýňových semen pro správnou funkci prostaty? Zřejmě by mě došlo, že mladá statnej chlap typu plemenného býka se mnou nechce spát, rozhodně to nebude ani v něm ani prostatou, ale chybu bych hledala v sobě.

Kdekomu nahrazuju vrbu, nebo z povídky a dozvídám se tolik perleček a různých historek ze soukromí, že až žasnu. Nejlepší je, když se vypovídají a ekají nějakou radu. Copak jsem dříve vševěda? Empatie je krásná, vřiju se do toho a eknu, jak bych to řešila já a své tělo div se, ono to kupodivu funguje. Mám leccos za sebou, absolutně mě to nemrzí a semen bylo na trhu vždycky dost, ale rozhodně to nebyla dýňová.

Asi mě daly sudičky do vínku takové to zdobení. Od malinka jsem si přejívala kdejaké korále, sponky, náramky. Babám měla hřebíček do vlasů, na kterém byly ze štrasových kamínků hvězdičky. Nosila to jen na plesy, bylo to zavazene v krabičce a když jsem byla kórhodná, tak mě hřebíček přejívala a já byla na výsost spokojená před zrcadlem a vždycky jsem říkala, až budu velká, taky se budu parádit.

Propíchnuté uši jsem měla už z porodnice. Tenkrát se to tak dělalo, jakmile se narodila holčička, nikdo se rodičkou na nic neptal a jako se kupírují štátomocásky, tak šup a ně se stálo novorozené vzpamatovat, už mělo díry v uších. V té době byly jen malinké pecky, nebo náušničky ve tvaru pomněnek. Od všech pár náušnic zbyla vždy jen jedna, protože jsem druhou někde ztratila.

Postupem doby jsem od zlata upustila a pomalu, ale jistě začala hromadit bižuterii. Však na každé narozeniny, svátky, vánoce jsem dostávala od kdekoho krabičku, v které jsem nacházela poklady.

Mla jsem už vytypované různé speciální krámy, kde byla jiná a mimo žádná bižuterie, v d la jsem kdy chodí zboží. Jablonecká bižuterie m la v šedesátých letech minulého století obrovské renomé, d lala s ní díru do sv ta a podotýkám, že to bylo za pakatel. Každou sobotu jsem chodila na Václavské nám stí pod D m potravin okouknout nové zboží a skoro vždy n co zakoupila. Však tenkrát velké barevné klipsy byly za hubičku, stály ty i koruny. Nesmírn jsem si považovala r zných cetek dovezených z venku. Bylo to n co, co nikdo nem l.

S bab ou jsme chodily do Tuzexu a bony, které posílala Eva jsme rozto ily za bižu. Na každou p íležitost jsme každá n co m la a to jsme si to ještě p j ovaly, aby byla obzvláš pronikavá zm na.

Když jsem za ínala chodit s Honzou Beranem, jednou m pozval na ob d, ale ekl, abych si nezapomn la vzít pas. Jeli jsme do Berlína na biftek a p i té p íležitosti m koupil náhrdelník z foukaného st íbra. Nádhera, tady nic takového nebylo. Nádhera byl i ten výlet! asem se m to tak doma hromadilo, že to množství nemohlo být ustájeno na jednom míst a já pak hledala a lovila po celém byt tu i onde.

Až na stará kolena jsem si splnila sen a dop ála ten p epych, že jsem si namalovala a nechala u truhlá ud lat obrovskou šperkovnici s dvaceti šuplaty za deset tisíc. Honza nebyl proti, truhlá i se trochu divili, když jim Honza ekl, pro a na co mají ud lat takovou komodu. V bec m to nemrzí a já postupn ty šuplata zaplnila. Aspo mám ty poklady p kn rozt íd né na jarní, letní, podzimní, zimní, d ev né, kožené, sklen né, štrasové, perle ové, hadrové, na den i na ve er, ale i do Grébovky. Doma všechno odkládám, ale když jdu ven, musí všechno ladit, jak se pat í.

I to moje dít m lo od malinka vkus. Jednou našlo n kde na zahrad ve školce miniaturní klí ek. P išlo dom a cht lo na m etízek, ale nesm la jsem v d t na co. N jaký jsem našla, on na n j pov sil ten klí ek, zabalil do krabi ky od sirek a vít zoslavn p inesl. Takové v ci mají pro m cenu zlata! To jsou ty pravé poklady.

K emu zlato, které nemám ani doma a je schované n kde v bance v sejfu?! Když jsem vid la sbírku, kterou vlastní kostymérky Barrandovských ateliér , musím podotknout, že jsou proti mn p kní b ídilové.

Na jakékoliv natá ení nebo focení se zásobuji podle oble ení a všichni jen zírají. Je to prost moje chlouba a ur it pod d ná po bab e. Ta do poslední chvíle cht la mít prstýnky, náramky, náušnice a ještě k tomu nalakované nehty. Na to já nikdy nebyla. Žádné laky na nehty, na vlasy, šminky, barvy na vlasy, vo avky, nic takového m ani zbla nezajímalo.

Když dneska vidím v r zných rodinách to neuv ítelné množství lak na nehty a ještě ty odstíny...proboha! Žluté, erné, zelené, fialové i s flitrama, no hr za. Plné koupelny r zných flaští ek, ale umyvadlo plné vlas , posraný záchod a froté ru ník od šminek! To jaksi nejde dost dob e dohromady. Mn tedy ne! N jaké lí ení? To m p išlo jednak jako vyhazování pen z a škoda asu.

Vlasy jsem m la do padesáti dlouhé, jednou týdn umyté, klidn í jádrovým mýdlem s jelenem. Do svých padesáti let jsem byla pouze dvakrát u kade níka a ob návšt vy dopadly katastrofáln . Jednou na maturitní ples, po druhé na první svatbu. Pane to byla šílenost, jeden vlas jako druhý, všechno slepené lakem Lybarem, jiný lak ani neexistoval, já let la od holi e dom a ten ztvrdlý strup na hlav umyla, roz esala a u esala po svém. Vyhozené peníze! A ještě u kade nic ty kecy o d tech, vnou atech, o chalup , všechny baby si notovaly, jak jim co kvete na zahrad !

To nemusím a jsem ráda, že jsem našla kade nici, která dává slevu pro d chodce, vezme mn kdykoli pot ebuju, m žu k ní chodit se Žandou a žádné blbé drby neprobíráme.

Moje další výd le ná innost k platu sestry v domov d chodc , v dob , kdy už byl Honza nemocný a pobíral d chod šest tisíc po osmat iceti odpracovaných letech...Cht la jsem op t vylepšit rodinný rozpo et a zase se hrála roli náhoda.

Jdu po Francouzské se Žandou íslo jedna a na výloze malého krámku se starožitnictvím visí cedule, že hledají paní na úklid. Zv davost mne nasm rovala dovnit , kde byl mladší žoviální chlápek, takový typ chasníka.

Domluvili jsme se, plácli si na to a já tam chodila každou st edu tak na dv hodiny. Utírala jsem prach ve sklen ných vitrínách, je pravda, že jsem ani nedýchala. Když jsem m la v rukou mimo ádné kousky z Míšn , zlato, brilianty a v ci ze za átku devatenáctého století.

V rohu místnosti stály obrovské stojací hodiny a sloup zdobila intarzie. Byly jako ze zámku a kupodivu šly naprosto přesně.

Bylo to pro mě něco zase z jiného soudku. Vždycky jsem měla strach při umývání křehkých baletek, abych jim náhodou neulomila vytrěnou hnátu, nebo nedej bože, abych to neupustila. Majitel starožitnictví se jmenoval Michal, byl to jakýsi maarský Slovák a nejednou tam přišla i jeho maminka. To byla pane kuchařka! Co já se u ní najedla různých speciálních krajových jídel! Michal žil s krásnou holkou, opravdu jako panenka. Jenže panenka byla vyprávěná kráva, což se potvrdilo až později. S ním se měla jako prase v žití, stačilo se před ním zmínit o novém autě a do mě síce ho měla. Chtěla dlouhý liší kožich, on jí ho koupil. Měla psa a provokativně přijela za ním do krámu v novém kožichu za tři sta tisíc na kterém byly sliny od psa jak traverzy a ponechalo jí to klidnou, ani to nesetřela.

Hned mě bylo jasné, že Michal do toho šlápnul a ještě se v tom otočil. Bylo mu něco jakých patřících, chtěl mít rodinu, ale s takovou fuchtli by toho moc nepočítal.

Ona mě zprvu akceptovala, občas se v krámě zastavila v době, kdy jsem tam zrovna byla. Párkrát jsem dokonce od ní dostala kosmetiku, značka mě nic neříkala.

Během těch let jsem se postupně dozvíдалa intimnosti od obou, ani jsem to v době nemusela. On toužil po dítěti a ona mě jednou při kávě řekla, jestli mu to nemůžu nějak rozmluvit, že by jí dítě zkazilo postavu. Tak do toho jsem se fakt nemotovala. Ona si totiž tu postavu dokázala zkazet sama.

Nejdříve si nechala zvětšit už tak dost velká prsa, odsát sádlo ze stehů, nechala si zvětšit rty a během pár měsíců z ní byla překrásná vohera. V jeho očích byla zřejmě stále krasavice, měl holt rážové brýle na očích.

Někdy se za mnou zastavil v práci na kafe, když jel kolem a neprozetelně jí zavolal, že je u mě. Byl ke mně vstřícný, uznalý, dobře platil a každou chvíli něco dával. Co dlouho neprodal, aby to neměl na očích, tak mě to dal. Velký skleněný džbán, na kterém byla cenovka tisíc osm set, pak cenu snížil, ale když džbán ani tak nešel na odbyt, nesla jsem si ho domů. Dal mě sošky budhů, náušnice z prvorepublikového stříbra, dva japonské hrnky na dně s hlavičkami Japonek a k vánocím jsem dostala madonku na krk, která byla zabalená do papírovky. Dobrá obalová technika!

Nechodila jsem tam jen uklízet, ale také venčit psa, balit prodané věci, pro které si měl zákazník přijít.

Scházel se u ní starožitníci a já jim vařila kafe, podávala kozí sýr, ten musel být v lednici vždycky. No a po těch letech služby za mnou zase jednou přijel do práce a byl ve dveřích jako opačný. Poznala jsem, že se něco děje.

Děsně se omlouval, ale zároveň sdělil, abych tam už nechodila. Jeho obluda chtěla, aby krám přepsal na ní, zakázala mu se mnou se stýkat, žárlila na mě, že se, se mnou smije víc než s ní. Bože jak to bylo slaboduché!

Prostě a jednoduše pro mě to byl konec nejen práce v příjemném a zajímavém prostředí, ale přišla jsem tak i o příjemnou dotaci.

Cesty osudu jsou nevyzpytatelné a asi to mělo být. Honza mě čím dál tím víc potěboval vedle sebe a mě už pak obtěžovalo chodit i do práce.

Starožitnictví se přestěhovalo na Fügnerovo náměstí, majitelkou byla skutečná ona, aspoň to signalizovala cedule na krámě. Dlouho tam nevydržela, změnil se krám i sortiment.

Nevím jak to s nimi dopadlo, jen jsem se podívovala nad tím, co dokáže zamilovaný chlap a ke všemu do takové bezcharakterní duše.

On se v kšeftu maximálně vyznal, zato ona a nebyla blondýna, tak těžko rozpoznala Monu Lisu od Úprkovic selky. Každému, co jeho jest.

Mimoděk mě napadla ještě jedna brigáda, kterou jsem si sehnala ještě při škole. Bylo to zrovna v době spartakiády a já dělala servírku v jednom prestižním hotelu na Letné, ve Splendidu. Byl to hotel takového prvorepublikového stylu a chodila tam elita. Dělal jsem tam měsíc, plat nebyl horentní, ale každou chvíli mě hosté strčili do kapsy zástřiky pár drobných a dohromady s platem byl výdělek slušný. Obdy jsem si nemusela platit a s kuchařem jsem vždy dohodla nějakou minutku. Zpravidla jsem si dávala játra na všechny způsoby.

Bab a celý život sbírala autogramy herců a já ji bychem toho jednoho mým síce zahrnula tolika autogramy, že se jí o tom ani nezdálo. Když jsem přinesla podpis akademika Heyrovského, Högra, Cupáka a spousty jiných herců, byla pyšná, že dcera s nimi přišla do styku. Když se brigáda ubírala ke konci, přišli naši na večeři a aby byla poádná útrata, vzali sebou i Gábinu s Bohouškem. Dádal říkat, aby Splendid nezkrachoval, že ho přijdou zachránit a roztočit to tam. Spíš bychom chtěli vidět v akci, proto bychom jinak jezdili do drahého hotelu až na Letnou? Je pravda, že taková práce by mě bavila, ale byla rozdílaná zdravotnická škola, tak jsem se tam zase vrátila. V době spartakiády byl firmol a lidé navštívvali kdejaká zařízení od bufetů po ínaje a exkluzivními hotely končí.

Dnes jsem přijela do Louvic a nikdy nevím, co mě čeká. Gary nebyl doma, vrátí se ze Singapuru po třinácti dnech až v sobotu, na pátek nebyla letenka.

Eva vezla Verunku do školy a Natálka prý skuhrá, že ji bolí břicho, tak jí udělá čaj a odveze do školky později. Zatím co Eva odjela do školy s Verou, tak Natálka naléhala, abych to nějak s mámou zařídila, aby nemusela do školky. Ptala jsem se pro máma ke školce takovou averzi? Prý tam furt nic co musí! Chce se trochu zamyslet, dívá se z okna a šup, hned dostane od paní učitelky nějaký příkaz.

Z jejího pohledu to má logiku. Eva se vrátila, já nic neříkala a Natálka skuhrala, že jí pořád bolí břicho a že do školky nemůže. Eva se přišla zeptat, zda by mě nevadilo, když Natálku nechá doma. Samozřejmě nevadilo, protože s tou holkou se pobavím, není ani trochu protivná a vím, že chce být se mnou a pravidelně jí bolí břicho vždy ve středu, když jsem tam já.

Sotva za Evou zabouchly dveře, tak Natálka rázem ožila a povídá: "Vidíš, tak nám to vyšlo!" Já šla tít díť prádlo ze sušičky, ona mě radila a skládala ponožky do páru, abych dlouho nemusela hledat. Vyndávala jsem nádoby z myčky, šla sama od sebe uklízet přebory. Zeptala se, zda neeknu mám, že ten čaj, co jí uvařila, že nechutná, prý smrdí po vajících a tedy ho vylije. Nosím si sebou Coca Colu a jestli jí naliju do hrníčku? Proč ne? Ale hned se ptala co jsem si přinesla k svačtině.

Sama šla do spíže a přinesla pytel ookolád, bonbonů, pišingrů a lízátek. Jestli si prý mám dát? Prý jí v noci už opravdu bolelo břicho plakala a budila mámu, jenže ta prý spala jako dudek a nebyla k vzbuzení.

Ptám se co tedy udělala. Na to odvětila: "Ale Vlastko bude to jen mezi námi, takové tajemství. Vyhrnula jsem si košilku a máma měla na nočním stolku nějaký krém, tak jsem jí ho vzala a břicho si namazala. Bylo to lepší? Pomohlo to? Ptám se. Že váháš přišla odpověď. Řekla jsem jí že je nad všechny doktory. Ona začala přehrabovat ty laskominy v pytlí a že jí už kruží v břichu, tak asi potěbuje něco sladkého, aspoň lízo! Rozohnila jsem se, aby jí snad opravdu něco pak nebylo. Táta v Singapuru, máma někde v Praze, hned mě napadla náhlá přehoda bříšní a povídám: "To si snad děláš...ale už nedopovědla a nevěděla jsem, jak tu v tu dokončit. Pomohla mě sama, zahrozila na mě prstíkem a povídá: "Tak kozy si rozhodně nelám!" Žasla jsem, jak to šestileté dítě umí přistoupit na mé myšlenky. To kolikrát dospělý nedokáže!

Natálka za mnou chodila po bytě, nosila magneták a vyhrávala mě, hrála si na dýdžeje. Malovala, hrála na piáno, zašla nahoru k sauně, kde lehává Žanetka a šla se snít pomazlit. Když obudu chtěla udlat špagety, snídla malou misku, ale pak si nasypala do misky Mozzarelu, na kterou nalila Keup.

Dopoledne nám spolu uteklo, jako voda a o půl druhé přijela Eva. Šťastná přím pohledu na Natálku, že vypadá zdravě. Bodej bych nevypadala. Dlouho nám to asi procházet nebude. Zdaleka jsem neměla hotovo, ale a prý všeho nechám, že zajedeme za dědečkem, který nás oekává, koupil dorty a udělá kafe. Má rozkopený celý byt, co zeměla babička, tak jako by ožil a dělá obrovské úpravy v baráku. Bude nová koupelna, topení v podlaze, plovoucí podlaha bez šílených koberec, nová kuchyň, vestavné skříně od Spilky, však si na to všechno vzal přímku.

Bude mu k osmdesátce, ale nevypadá na to. Ještě je aktivní, je to přímkný chlap a zřejmě na několik letly baby. Bude přímknější, schválně mě dává pusku na rozloučenou před sousedkami. Ale co? Když mu to dělá dobře?! Je vždy hladce oholen, čistá a moderní oblečení, třeba ještě udělá díru do stěny. Přála bych mu to. Nevím, jak moc si v životě užil, ale ona byla taková myška u plotny, viděla se ve vnučátkách, on byl spíš do stěny. Přímí často o Louvicích a o Natálce, je pořád co psát a za ty ty roky se toho tolik nahromadilo, ale zase se vrátím víc do vzpomínek a následující řádky budou zas o přímúbenstvu.

Neumím psát chronologicky ucelené kapitoly a mám dojem, že ten celek bude mít v tšívab, když to bude hop sem hop tam.

Narodila jsem se v porodnici v Londýnské ulici a zprvu jsme bydleli na Pankráci, Na Palouku. Když mi byl jeden rok, udlala se vím na bytu do Navrátilky, kde tehdy bydlel dědek Anders. Protože brzy ovdověla, měla u sebe hospodyně Boženku Plevkovou. Kde ji tenkrát schrástil nevím, nikdy mi to nezajímalo, jen vím, že měla pracovní knížku, kde byla jen ta nejlepší doporučení. Byla to starší panna a silná dívka. Od dědky se starala perfektně a dokonce docházela i k nám, pomáhala babě hlavně s žehlením prádla. Milovala Evku a já jí k srdci nijak neprostla. Byla osamělá a k naší rodině prostla jako zadek na hrnec. Sloužila u nás celá desetiletí.

K stáru byla dost nemocná, měla silné astma. Zařídila jsem jí pobyt v domově chodce na Praze šest v Thákurov ulici, kde byli chodci ještě pohybliví a uměli se o sebe v podstatě postarat. Dováželo se tam jídlo ze Šolínovy ulice a sestra tam docházela jen udlat p evazy a napíchat injekce. Boženka tam byla spokojená.

Byla víc než skromná, uzavřená do sebe a k Bohu. Za svého života si našetřila na pohřeb a do poslední vlnapsala, že by byla ráda, zda by pohřeb zařídil pan editel Miroslav Kačka. Pohřbená chtěla být do hrobu na Olšanech ke své mamince a ještě za života si nechala vyřít od kameník své jméno. V domově chodce také zemřela a pozstalost byla mizivě skromná, což se jen tak nevidí. Obnošené šatstvo, náramkové hodinky, pár svatých obrázků a Pražské Jezulátko. Já na její hrob chodím vždy o vánocích, hrob je zpustlý, trochu se propadá, koupím jmelí a zapálím svíčku.

Nikdo tam nechodí, není kdo. Eva zaplatí hrob vždy na deset let dopředu. Měla jí ráda, tam to bylo vzájemné.

Boženka nebyla sama, koho jsem dostala do domova chodce. Byl to taky strejda Karel, bratr babičky. Bydlel též v Navrátilce, hned proti nám v řísle deset. Za ženu měla tetu Mílu a spolu měli tři děti. Honzu, Káju a Dášu. Ta je jediná, která z p řbuzenstva ještě zbyla. Léta jsem ji neviděla, jen na pohřeb. Byli to moji dva bratřanci a jedna sestřenice.

Strejda Karel byl muzikant téměř i duší do poslední chvíle. Ještě když byl v domově chodce a nemohl chodit, odvezla jsem ho do společenské místnosti, posadila k piánu a on rázem ožil, hrál bez not a zpíval. V takovém společenství starých lidí byl nesmírně oblíbený, protože ostatní aspoň na chvíli přestali myslet na neuduhy a vzpomínali na mládí. Strejda byl obrovský bohém, v řn bez peněz, dokázal platit za celou hospodu a co chvíli si chodil p řjovat k naší babě.

Ta mu vždycky p řjila, vždy všechno vrátil, ale p řiváděl ji k šílenství, protože bydlel v ulici, ale peníze posílal pouze poštou a ona si musela chodit do P říně a vystát frontu. P ři každé p řjice mu kladla na srdce, aby jí to p řinesl domů. On slíbil, ale stejně zas musela na poštu. Hrál na piáno v řzných barech, na tancová kách, měla podlomené zdraví, dost pil, málo a špatně se stravoval.

S tetou Mílou se rozvedli a on bydlel v jedné díle, v temném bytě na Malé Straně. Z pavla se vešlo rovnou do takové temné ratejny, byla to šílená špelunka, nic tam nebylo, vše stařil rozprodat a p řikřýval se kabátem. V domově chodce měla aspoň svoji postel a řist povlečený polštář s dekou.

Teta Míla jezdila na tramvajích jako p řvodčí. Když jsem byla malá, poměrně často jsme se stýkali, návštěvy jednou u nás, po druhé u nich.

Ona byla zručná na ruční práce, po řádě něco řila a jednou měla rozebraný řicí stroj a na stole v misce všechny řroubky. Děda našel v kapse jakousi matku a do misky ji p řihodil. P řilo se pivo, povídalo, teta dala stroj dohromady a po řádě něřlo do hlavy, kam patří ta matka, co p řebývá. Když to chtěla rozebrat po druhé, tak vzal děda matku do dlaně a vyhodil ji z okna. Když ří stroj řije, tak je matka z řejm zbytečná. Ona se řdivila, ale myslím, že ří to ne řekl, jak to bylo.

Byt měli taky p řknoponurý, okna do dvora, kde byly stromy a řtínily. V jednom pokoji bylo obrovské k řídlo a v tom bytě snad nikdy nebylo ticho, strejda po řád hrál. Mezi dv řma pokoji, kde byly dvouk řídle dveře visela houpka a já se tam ráda chodila houpat. Dáša je asi o řt ř roky starší než já, kluci byli asi ve v řku Evy. řím se v řu řil Honza si nepamatuju, ale Kája byl knihař a do pozdního v řku vázal knihy. Babě nebo Evě krásně svázal jednu kuchařku.

N kdý v ředesátých letech byl nábor do dolů, kde se daly vydlat p řkné peníze. Ze všech plakátů se zubil řerný horník s bílým řsměvem s kahanem a pod ním slogan: Já jsem horník, kdo je víc?

Hodn mladých kluků se na to tenkrát chytlo s vidinou peněz. Na tehdejší dobu to byl skutečně zlatý důl. Tak se Honza s Kájou trhli od rodiny a začali fárat do dolu. Jednou si oba dva vyměnili službu, protože museli na nějakou práci. Zrovna v tu dobu došlo k výbuchu a celá jejich parta tam zavalila. Oba zdesetění kluci šli večer do hospody zapít kamarády a své druhé narození. Přehnali to s chlastem a z hospody jeli na motorce, řídil Kája. V noci měl bouřku s tragickými následky.

Kája byl na tom sice o něco líp, ale když se dozvěděl, že Honza zřejmě přijde o pravou ruku, tak přes noc zešedivěl. Oba si pobýli měsíce v nemocnici, pak následovala dlouhá rehabilitace v Kladrubech.

Honza měl porušené nervy v ruce, do smrti měl brnít, ale ruku si dal vždy do kapsy a nenechal si ji amputovat. Když se z toho vylíkal, učil se psát levou rukou a našel si místo svačiny. Často chodil za babičkou, když už ovdověl. Oženil se a bydlel v Nerudovce. S Buršíkem jsme u nich strávili jednoho Silvestra. Dost pil, pravidelně chodil po hospodách, rozvedl se a jeho konec života bych nikomu nepřála. Měl rakovinu jazyka, který mu pak na obličejové chirurgii Na Karlově vyřízli jako Nepomuckému. Užil si, jen co je pravda. Nemohl mluvit, krmili ho sondou, pak se rozjely i metastázy a on zemřel.

Kája byl bezdětný, odstěhoval se do Teplic a dělal na nádraží posunovatele. Ten kluk byl mimořádný v tom, že byl jako ženská. On uměl plést svetry se složitými norskými vzory, tkal koberce, uměl hákovat a to co uměl on, nedokázala leckterá ženská. Když měla babička osmdesátiny, tak ji přijel pográtulovat a ona si toho nesmírně považovala. Jeho žena byla těžká diabetička, nikdy jsem ji ale neviděl. Do Prahy jezdil vždy sólo. Dvakrát se za mnou zastavil v domově chodce a sondoval, co je potřeba aby se do takové instituce dostal, dokud mu to ještě bude myslet. Báł se stáří a nemohoucnosti.

Rakovina hrtanu ho předběhla a zemřel v nemocnici na popáleninách. Vánil si šípkový čaj, neudržel balanc a obličejem do něho spadnul. Všechno vím od Dášy, s kterou se v poslední době stýkám.

Ona si přivydělává k dělu chodu a prodává v obuvi na Vinohradské. Občas se za ní se Žandou zastavíme. Vždycky jí něco přinesu, má malý dělu chod a boty prodává ve kšeft, který patří nějakému Libanonci a platí jí padesát korun na hodinu. Takového vydělaváče bych poslala někam.

Dáša bydlí v Braníku, je vdova, má pejska z útulku a spoustu vnoučat od svých třídětí. Jednu dceru jsem viděl na Malvazinkách, když jsme ukládali urnu s Kájou do hrobu. Když jsme byli všichni malí, jezdili jsme často s rodinou Andersovou do Vokovic, kde bydlela tetička Jindra, což byla sestra mojí babičky, kterou jsem nezažila, zemřela, když bylo babičce šestadvacet. Ani její svatby se nedožila. Tetička Jindra měla za muže Aloise Hodače, vojáka téměř i duší, ten se snad už jako voják narodil.

Cestou od tramvaje se šlo poměrně dost daleko podél vleků a z druhé strany bylo pole. Vila se jmenovala po ní Jindra. Ona byla dělnice u šitelské ručních prací. Co ta všechno dokázala! Hákovat všechny možné vzory, opletení ani nemluví, ale ona uměla šít a paliť. V pokoji stálo houpací křeslo a na stěnách visely šavle z dřívějších dob. Na zahradě bylo pár ovocných stromů, jablka, hrušky, špendlíky, meruňky a podél plotu byly keře červeného rybízu.

Andersovi i my jsme měli po těch letech i káček. Jak mě tenkrát nebavilo jezdit tam drbat ty mršavené kyselé kuličky. Dostala jsem do ruky takovou stávkovou mísu, na které už byl vyřisovaný dekor. Já se jednou podívala o tu mísu opírala a ona se rozpílala. Domnívala jsem se, že už nebude do něho trhat. Další víkend jsem dostala tu samou mísu, jenže sdrátovanou. Tenkrát chodili dráteníci a myslím, že měli i dost kšeftů. Halekali: drátovat, letovat a lidi vylézali a zahrnovali je rozbitým nádobím, které oni zachraňovali. Tohle měsmo naprosto upadlo v zapomnění a dokonce takový dráteník chodil i do Navrátilky, dole u schránek postavil na kozy prkno a už to kydlil.

Tetička Jindra Hodačová byla malá drobounká, dobrosrdečná a já ji znala už jako dost starou. Byla to taková šmudla, když jsme měli přijet, napekla tvarohové koláče, v tvarohu byly napíchané těstičky, ale bohužel i sery. Asi už na to neviděl, ale radost chtěla udělat za každou cenu.

Nikdo to nechtěl jíst, tak rodinu naši i Andersovu spravedlivě podělila a my to pak cestou k tramvaji svorně vyhodili.

Když už byli hodnostáři a nemocní, tak jim tam babička jezdila každé pondělí pomáhat s úklidem. Nanosila jim uhlí ze sklepa, povlékla postele, zametla, vytřela a hlavně natahovala obrovské pendlovky, na které si musela vzít židli.

Strejek Alois byl takový nohsled, všude babu sledoval, jestli to dělá dobře. No byl to voják. Ona vždycky ze sklepa s putnou utíkala po schodech, aby stihla natáhnout bicí hodiny bez jeho asistence. Nikdy totiž nezapomněla říct: "Má enko nepetáhni péro, a nepraskne!" Nebo dohlížel, jak rovná těsně u koberec, muselo to být pomalu na milimetry, jinak by prý zavadil holí.

Úklid ji nevadil, ale ostříží vojenské oko ji dost ubíjelo. Babu za tu službu tenkrát dostávala padesát korun. Když se seděla v pokoji u kamen, tak to ještě šlo, ale jinak tam všude byla hrozná zima.

Do koupelny se šlo po schodech a hned vedle záchodu byla ve svícnu zapálená svíčka, aby voda nezamrzla. Jak uměl strejek Alois si ani nevybavuji, ale docela z etelny se pamatuji, jak jsme jezdily s babou za tetinou do Motola, měla rakovinu stěvy. Když zemřela, v závěti vše vnovala babě a strejdovi Karlovi. Svoje děti neměla. Sehnal se jakýsi kupec, vilu koupil a peníze se rozdělily rovným dílem mezi jejich neteř a synovce.

Vím jen, že strejda Karel to záhy prošťuroval, a že mu to babu vyřítala. Ještě jsem si vzpomněla, že tetinka Jindra měla snad sestru? Někou Betynku a my k ní šly s babou na návštěvu. Bydlela v nějaké honosné tvrti, jako Oechovka, nebo tak něco. Na rohožce, ještě než babu zabouchala na klepadlo na dveřích, tak mkladla na srdce, že se musím poklonit a říct rukulíbám. Já na to neekla nic a když ta Betynka otevřela dveře, já to ze sebe nevypravila. Prostě nešlo mě to z huby. V tu chvíli jsem onemocněla. Babu a mklapala pod kulatým stolem s těžkým vyšívaným ubrusem. Betynka ekla, aby Mánička nenaléhala, že se Vládka nají a půjde na jiné myšlenky. Ty dvě si onikaly.

Za chvíli přešla Betynka do pokoje se stěbným tácem, na kterém byla nějaká tepaná konvice s ajem, hrnky s podšálky se silným zlaceným okrajem a na talíři hafo malých koláčků s různými náplněmi. Podívala se na mě, pokynula rukou směrem ke koláčům a ekla: "Vzala si!" Voněly, vypadaly nádherně, byly s mákem, tvarohem a ta vidina, že se nebudu muset dělit s Evou! Jedla jsem jeden za druhým a Betynka občas prohodila: "Nestyděla se a jedla!" Mě bylo nějakých sedm osm let a ona mě těž onikala. Já se nestyděla, ale jak mě pak bylo špatně! Přišel jsem se u ní přezerala a dlouho jsem pak nejedla žádné koláče.

Jednou bylo namrzlo a šíleně kluzko, že obyvatelé domova odchodem li zákaz vycházení a bylo slyšet na ulici jen houkání sanitek. Lidé padali jako švestky. Já šla ráno z domu se sousedkou a když jsme tu hrzuviděly před barákem, ona se vrátila se domů pro popel z kamen a házela to před námi, jako když sype slepicím. Dostaly jsme se na autobus, ale jeli i jen kaskadéři. Horkotěžko jsem se dopravila do práce a volám babě. Telefon vyzvání a nikdo ho nezvedá! Opakuji to co chvíli a konečně to zvedla. Ptám se co se děje, pro nezvedá telefon?! Její odpověď byla odzbrojující. S klidem ekla, že musela jít koupit náhradní žárovky, aby byla doma rezerva, kdyby zase nějaká praskla. Když jsem se rozložila, tak ekla co šílím, šla s holí, opatrně, kolem ní všichni padali, ale ona to zvládla a pak ekla: "No jaká jsem?"

Když jsem se zmínila o tom drátování, ještě s tím souvisí obory, které vymizely. Ve Smečkách měla krámk nějaká paní Malá a my k ní chodily s babou dávat brousit nůžky. V jám vedle Keramiky byl krám, kam ženské nosily dřevěné silonové punočky a nechávaly si tam vychytávat oka. Punočky byly drahé, málo kdy k dostání, tak se to tak ešilo. Byly tam dostásto i fronty a já to pak vyěšila po svém. Měla jsem dlouhé vlasy, vytrhla jako dřevě Vševedovi, navlíkla do jehly a silonová punočka byla zcelená, že by nikdo nepoznal, že na ní kdysi utíkala oka.

Taky jsem babě vyráběla knoflíky. Eva jí poslala látku na kostým, paní Vrbová nastříhala, babu a si ušila pkný kostým a já prala broskvové pecky, aby na nich nebyla žádná vlákna. Pak jsem je dala do svráku a utahovala. Pecka praskla a p lka se rozdrtila. Do druhé p lky jsem navrtala dvě dírky, přelakovala nitrolakem a babu a honila parádu. Když jí někdo kostým pochválil, tak ekla, že dostala látku od dcery ze Švédska. Když někdo chválil knoflíky, tak to že jí udělala zase druhá dcera. Ještě někde je fotka babu i v tom kostýmu.

Zpět do reality. Tě roky jsem chodila uklízet do Castingu Barrandov do Karlína. Na jednu stranu bylo ideální, že jsem tam docházela pouze přes víkend. Na druhou stranu, když bylo krásné počasí a mychtěli k vodě, tak jsme se honili, aby byl po ránu úklid za námi. Když jsem tam chodila sama, trvalo to necelé dvě hodiny. Když s Myslivcem nebo s Vojtou, za hodinku bylo hotovo.

Oni vyluxovali, já vynesla koše, umyla pár hrnků od kafe, přelakovala povrchy a umyla dva záchody, celkem slušně udržované.

Nejhorší byla velká bílá plocha, která se jmenuje grabolet a používají ho baletky. V ateliéru se na té ploše fotilo a natá elo.

N kdy to sta ilo jen set ít vodou, jindy se erné šmouhy musely drhnout ru n houbou a pískem. Zvykla jsem si, že se musím vyhýbat r zným stojan m na kamery, už vím co jsou fabiony nebo negry. Jednou m Petr volal, abych se p išla podívat, že se tam bude natá et lev. Myslela jsem eský lev, ale šlo o opravdického lva. Dovezli ho autem, a cht li, aby lezl po sch dkách. Na grabolet položili silný modrý papír. Natá ení se protáhlo na n kolik hodin a lva lákali na šleha ku ve spreji. Než bylo natá ení u konce, sežral jich osmnáct. Lva zase odvezli, modrý papír vyhodili, jenže od té doby m l grabolet modré skvrny, které nešly ni ím zlikvidovat. Bylo to od jeho agresivní mo e a on to tam post íkal, kde se mu líbilo. Když jsme tam pak jeli se Žandou, ta byla úpln nep í etná, všude ho cítila a jezdila tam jak fretka.

Tu agenturu vlastní dva spole níci rovným dílem, kte í se navzájem nemají rádi, d lají si naschvály a co chvíli se hádají a to dost na fest, sama jsem byla sv dkem.

Volal mn Petr, že by cht l p íjít k nám dom a n co vysv tlit a vy ešit. Z jeho hlasu jsem vycítila cosi a povídám: “Budu kon ít?” A on na druhém konci drátu m ouknul, že jo.

Ti dva se d sn raflí a protože jsem k Petra, našel si uklíze ku pro zm nu ten jeho spole ník a ekl mu, že te bude po jeho. A v bec, po m tam byly pavu iny! Petr p íjel k nám, já mu dala klí e na st l a jen trochu jsem nad tím p emýšlela, rozhodn si z toho ned lám t žkou hlavu.

Sice u nich p íjdu o patnáct set, které si vyd lám jinde, ale jde m hlavn o ten zp sob. Dva dosp lí chlapi, z toho jeden má titul inženýra a oni mezi sebou eší spory p es uklíze ku?! No Boží mlýny melou pomalu, ale jist ! Druhý den za námi Petr p íjel na Berounku na ryby, koupil pizzu a dorty. Celou tu situaci si bere h než já. Ale co? Já mám Myslivce, ale oni hlavu v pejru a furt je n co žere. ert je vem, když nejsou dva lidi schopni spolu bez afektu komunikovat.

Když jsme u té reklamní a komparzní agentury, zmíním se, jak jsem k tomu v bec p išla. Jak jinak? Op t sehrála roli náhoda. Kadlecová shán la n jaké místo ve stavebnictví. Jejich firma krachovala, ona má ještě pár let do d chodu tak tedy co dál? Celý život d lala sekretá ku, nemá ani maturitu, jazyky nezná a s po íta em možná trochu n co málo.

Co jí jde dokonale, je vyhledávání psích výstav doma i v zahrani í, kde jsou jaké chovné stanice, bonitace, svody podobn . Po prvé v život jsem koupilaannonci a hledala pro ni volné místo sekretá ky. P í té p íležitosti jsem našla Lou ovice a Agenturu Vouge, která hledá modelky. V dov tku stálo, že v k nerozhoduje a to m trochu zasko ilo.

Spíš ze srandy jsem tam zavolala, hned ekla kolik m je a oni, abych i tak p išla. Myslela jsem si, že se cht jí podívat na drzou babu, nicmén jsem do Vodí kovy ulice jela, kde agentura sídlila. Následovalo focení v Daibenu a postupn jsem dostávala adresy r zných agentur, kde jsem se zaregistrovala. A sv te dív se, ono to n jakým zp sobem za alo fungovat a zvali m na natá ení reklam, film a chodila jsem i na r zné televizní sout že do publika.

Za t i roky jsem m la kolem stovky natá ení, poznala jsem p í tom nejen zákulisí, ale spoustu zajímavých lidí. Peníze z natá ení dávám stranou a pak je rozto íme na dovolené. Nezapomenu na mé úpln první natá ení. Byl chladný listopad, už poletoval první sníh. Sraz na place byl ve er v devatenáct hodin v B evnov . Kostymérka napsala v esemesce, že mám mít na sob kalhotový kostým temn jší barvy. To problém nebyl. Vzala jsem si hn dý, lodí ky na podpadku, krokodýlí kabelku a pom rn tenký svetr na tu slotu. V bec jsem ne ekala co se bude dít. P íjela jsem na místo ur ení, vidím p enosové vozy, osv tlova e, kamery a všude byla spousta lidí, jak od štábu, tak komparsist . P íhlásila jsem se u takového maníka, on si m odškrtl a že mám ekat. Nev d la jsem jak dlouho.

To už dnes vím, že natá ení ehokoli je jenom o ekání. Komparsisti se znali, kdákali mezi sebou a byly to otázky typu: “Už máš zpátky propité papíry? Vzali t na tu reklamu? Už poslali peníze? Vnu ka už je z nemocnice doma? Vzal od tebe fundus ty uniformy?” ...atd. Pak si mne všimla jedna z nich, vid la jak zimou podupávám a povídá: “To se p íšt musíte po ádn oblíknout! Já mám pod kalhotami pun ochá e a legíny! Na nohou m la koza ky a p es kostým zimní bundu, šátek a rukavice. Jak já jí závid la, sama jsem si p ípadala jako modelka, která má p ejíť po molu v teplé místnosti. lov k sbírá zkušenosti po celý život! Po dvou hodinách, kdy se v bec nic ned lo ke mn p íšel chlap v džínách a v zást e, jestli nechci polévku?

Bylo m divné, pro si vybral z toho chumlu zrovna mn a zatvrzele jsem ekla, že d kuji, ale co kdyby m pot ebovali a n kam bych m la jít s tím davem?

Prý nemám mít strach, on ví kde se co práv d je. Mám jít s ním do autobusu, že m delší dobu sleduje jak se klepu. Byl to majitel cateringu zvaný Charlie.

Uvnit autobusu posedávali známí i mén známí herci a popíjeli. Dáša Bláhová m la p ed sebou na talí ku párek, který p isunula p ede mne a povídá: "Tak to sn z, musím na plac, dám si pak teplý. Charlie m p inesl ku ecí vývar, myslím, že jsem lepší nejedla. Pomalu jsem roztávala, sledovala cvrkot a seznamovala se s r znými lidmi. To je pane osud ! P isedl si ke mn malý starší zavalitý chlap, který d lal celý život kucha e na zaoceánských lodích. Je v d chodu, financí málo, tak si p ivyd lává komparesem.

S Charliem se znal, mrknul na n j a poru il m grog, prý abych opravdu roztála. Ale pravý námo nický, halb und halb, p es okraj sklenice kole ko citronu, do kterého byly zapíchané vo avé h ebí ky.

Super zábava, nic m nescházelo, odkudsi p išel grog ještě druhý a t etí. Já pomalu, ale jist dokonale rozehála a když zaveleli, že se jde na plac, tak jsem málem z toho autobusu vypadla. Nicmén jsem to ustála a vrzli m do davu do vchodu domu, odkud vynášeli na nosítkách nebožtíka a my se m li zv dav a nev ícn koukat a sledovat poh ebáky. To ila se jakási detektivka. Párkrát se to zopakovalo a p ed p lnočí režisér pod koval, že mu to sta í a že kon íme.

Najednou vidím, jak se ten dav komparsist dal do pohybu, byl to úprk za asistentem pro peníze. Šli jsme tedy s námo níkem ještě do autobusu za Charliem, tentokrát už jenom na kafe. Než prý vyplatí, máme as si kafe vypít. M l to zmáknutý a m l pravdu.

Byly to tenkrát moje první ty i stovky na ruku, ale sakra h ály v té zim ! Cht la jsem jít na tramvaj, ale Charlie zamkl autobus, zavolal taxíka odvezl m dom , dal navštívenku a zase se vrátil do B evnova, musel p emístit cateringový autobus do jiné lokace, kde se m lo následující den natá et, ale tentokrát už beze mne.

P i mém prvním natá ení jsem byla vnímavá, sledovala co jak kde chodí, abych snad n kdy p íšt nebyla za blba. Všichni si mezi sebou tykají, p i p íchodu na plac se objímají a navštívenky se rozdávají na setkání. Však si komparsisti mezi sebou i volají a dávají si typy mezi sebou.

Od té doby se ozývala jedna agentura za druhou a bylo m divné, že i ty , u kterých jsem nebyla zaregistrovaná. Posílají si fotky mezi sebou, to jsem nev d la. Dneska, když mám p es stovku natá ení za sebou už jsem tak trochu mazák, už i já mám mezi komparsisty své oblíbence a t ším se na setkání s nimi. S n kterými obzvláš ráda to ím. N kte í se rekrutují z ad intelektuál , umí n kolik e í, jezdili po sv t a za komunist zastávali významné posty. Pak je tam pár nemaka enk , kte í nemají žádné školy, nic neumí, obcházejí agentury, jen mají št stí, že jsou vhodnými typy pro filma e a tímto zp sobem si vyd lávají na živobytí. Je to ale zp sob riskantní, nejistý a do asný. Jsou vlezlí, kradou v cateringu i sá ky s ajem, odsypávají si kafe, aby bylo na doma. Mezi normálním komparesem oblíbeni nejsou, ale nikterak je to neirituje.

P evážná v tšina to d lá kv li financím. Skoro s hr zou jsem zjistila, kolik jich je v áste ním nebo plném invalidním d chodu. B hem ekání na záb r vyslechnu spoustu osud , od zapeklitých rodinných vztah až po rozmanité pracovní p íležitosti. Od n koho se to dozvím p ímo, o n kom zas vím z druhé ruky. N kdo nemá doma nikoho a pot ebuje se vypovídat. Já nikoho nezpovídám, nenaléhám, jen naslouchám a leckdy nev ím vlastním uším, jaké niterné záležitosti z t ch lidí padají.

Komparsisti jezdí do Prahy z r zných m st republiky. Z t ch bližších Praze je t eba Kladno, ale žasnu, že n kdo jede pro p tistovku t eba až z Kolína, Liberce, ba dokonce z Ostravy. Z vyd laných pen z moc nezbude, protože musí platit vlak nebo autobus. Samoz ejm všechno je o št stí a nejsou všechny role jen za pár stovek. Dostane li n kdo epizodní roli, nebo dokonce ú ast v reklam , pak se honorá pohybuje v desítkách tisíc. Záleží na fyziognoimii, na typu, který se práv zamlouvá režisérovi.

Velmi blízký m byl jeden komparsista výjime ného vzhledu. Bohaté bílé kudrnaté vlasy a obli ej lemovaný bílým vousem. Vždy elegantní, zábavný, nikdy vlezlý, nechodil klepat na dve e agentur, on to nem l zapot ebí. Každou chvíli ho obsazovali do pohádek i do reklam. Vypravoval o své chat na Orlíku a jak hlídá vnuu ata v rozmezí t í až patnácti let. Vymýšlel pro n r zné bojové hry, va il a když je ve er uložil ke spánku, sedl k po íta í a psal knihu o povodí Vltavy. as s vnuu aty si užíval, ale když p išla SMS, že bude natá ení, rád p ijel do Prahy, že zase chvíli bude mezi dosp ílymi.

N ikdy nem l žádné zdravotní problémy, na nic si nest žoval, nebral léky. O to v tší byla rána pro všechny, když se rozneslo, že Franta je po smrti. P es víkend ješt to il reklamu, v pond lí jel s vnou aty na sv j oblíbený Orlík a když jel v lese na kole, skolil ho infarkt. Bylo mu šedesát let.

A už jen proto, že lov k neví dne ani hodiny, je t eba užívat si každého dne a žít na plné obrátky. S ukon ením pracovního pom ru jsem si ješt víc uv domila, že je škoda každého promarn něho dne a pro pocit dokonalého sebeuspokojení je pot eba žít na plné obrátky. Rad ji vstanu ráno v šest nevyspalá a rozlámaná, než bych ležela celé dopoledne v pelechu. Však se ta únava b hem dne rozplyne, p ijdu na jiné myšlenky a aspo je za mnou n co vid t. Pokud nemám v plánu n co konkrétního, doma je vždy co d lat, musím se Žandou a p i té p íležitosti si n kam zajdeme, a už je to pizzerie, zahrádka, kde dám malé pivo, Žand koupím zmrzlinu a pak mám dobrý pocit na duši a ve er vypravujeme, jak prob hl den.

V erejší úklid na Žernovce byl obzvláš mimo ádný. Ráno jsme p ijely se Žandou p ed barák, já si otev ela branku, pomazlila se s Dorinkou, dala tašku p ed dve e a vyzvedla Žandu z auta. Šly jsme do ranního lesa a t sn po p l osmé zvoní telefon a on to Robert...prý kde jsme? V lese, kde jinde? eká na mn se snídání, nesp chá, do školy nejede, Terežka je ve škole v p írod . Na stole prost eno, p ebohatá snídan chleba z domácí pekárny, tousty, sýry, salámy, šunka, paštika, žervé, nakrájená raj ata, džus a nezbytná káva. Já p inesla reve ový kolá , tak jsme posnídali, popovídali a on odjel do Robdesignu. Pak volala Eva z Lou ovic a d sn se d kovala za prvot ídní úklid, protože jsme se ve st edu dopoledne už nevid ly. Na to volal d de ek a d koval se za jídlo, které jsem mu nechala v lednici a Eva mu ho p edala až v ten tvrtek.

A zas vyzvání telefon. íslo neznámé a já se zprvu domnívala, že jde o jakousi agenturu. Byl to mužský hlas a p edstavil se jako Panenka. Ptám se, zda je aspo Antonín? M ouknul, že je Arnošt. Co m m že Arnošt Panenka chtít? Když ekl, že je z T-Mobilu, hned jsem opá ila, nech zabrzdí, že žádný paušál nechci a ani žádné výhody, že jsem spokojená s tím co mám. ekl, abych nebyla tak rázná, má pro mne výhru. Vyhrála jsem už Myslivce! Nechápal, nevádí. Po íta mne vyhodnotil a v pond lí p ijede kurýr a p iveze m mobil Samsung 1120 s MP3 a smlouvu, kde bude napsáno, že t icet šest m síc budu mít 20% slevu z provolaného tarifu. Každý m síc m bude chodit složenka na p t set. To není špatné, jestli to bude fungovat opravdu tolik m síc .

Žanetka ležela v hale v k esle, m se dob e d lalo a když byla na teplom ru voda dvacet osm celých šest, vzala nov zakoupené plavky v Luha ovicích a šla jsem je do bazénu zasv tit. Krásný pocit. Venku přšelo, ale nálada nádherná.

Za sebou jsem m la uklizený barák a bylo m dob e na duchu i na t le. V celém dom jsem zatáhla žaluzie, paní domu si to tak p eje. Ovšem, když tam p ijdu, všechny žaluzie roztáhnu, byt se tím úžasn prosv tlí, odnikud tam není vid t a pohled na rozkvetlou zahradu je úchvatný. Jak tahám za š rky, je to taková asociace a vždycky si vzpomenu na pionýrské tábory, kdy se ráno po rozcví ce vzty ovala vlajka a ve er zase dávala dol .

Ve er jsem Vojtovi sd lila, že dostanu mobil a jak prob hl den. V bec nechápal. Prý myslel, že tam chodím uklízet a ne hodovat, koupat se a ješt mám št stí na po íta , který m vyhodnotil.

Taky si n kdy sama íkám, jak v poslední dob všechno vychází a jak se p i té práci cítím svobodná a na každém úklidu to v elé p íjetí! Peníze vždy leží na baru, nestane se, že by zapomn li a já je musela uhán t. Ve er pak p išla SMS od d de ka: M žeš se vdávat! Pln né papriky byly božský a po zbašt ní guláše nemám jinou možnost než závid t Myslivcovi a jeho p edch dc m. D da Roman.

V pond lí ve er p ijel kurýr a cht l na mn kopii ob anky, že to tak vyžadují a uvnit je smlouva. Šlo tedy o paušál, který jsem si nep ála! Balí ek jsem nep ijala a v úterý volal Panenka, že to pošlou znovu. Poslala jsem Panenku i s mobilem n kam. Mám svoji Nokii a kredit si budu platit ze svého tak, jak to bude vyhovovat. Není všechno zlato, co se t pytí!

Jó, jó, s v kem p íbývá neduh , ale zatím si mohu gratulovat, že se cítím dost dob e. Když jsem unavená, sta í spánek spravedlivých a druhý den je zase dob e.

Zatím po doktorech nechodím, jen pravidelné prohlídky na gynd a u zuba e. Celý život m trápily migrény a p epadaly z ni eho nic. Nedalo se vyzorovat, kde je zakopaný pes.

Už v dob , kdy jsem d lala ve Vojenské nemocnici zkoušeli na m páni dokto i všechno možné, jako EEG, akupunkturu, což bylo v té dob cosi tajemného, mimo ádného p evzatého od Asiat .

Brala jsem různé prášky i preventivně. Při záchvatu nešlo vzít nic, to jsem se hned dávala, chtělo to jen ticho, tmu a ledový hadr na hlavu.

Všichni v mém okolí si v tomto ohledu se mnou užili. Někdy jsem měla i výpadky vidění a nešlo to nijak zakrýt, každý to na mě hned poznal, protože jsem byla bílá jak stěna. Vzpomínám, jak jsme jednou šly s babou do cirkusu Busch, který byl vždy na Letenské pláni.

Když jsme přišly a zasedly, nic mě nebylo. V cirkusu byla mimořádná vystoupení artistů. V manéži stáli dva sloni proti sobě, gumová artistka vyskočila jednomu slonovi na hlavu, který jí pomohl chobotem. Pak dala jakýsi povel, sloni od sebe pomalu začali couvat a ona mezi jejich choboty držela provaz. Zase se sloni k sobě přiblížili, ona seskočila a to už jsme se s babou draly za burácejícího potlesku ven, protože mě spadla migréna.

Všude samá svítlka, blýskavé flitry, hlasitá hudba a ta vypjatá atmosféra asi vyvolala záchvat. Doma ve tmě se studeným hadrem záchvat odeznil a ráno jsem šla do školy, jako by se nechumelilo.

Jak přišla bolest přišla, tak zase odešla a já byla zase klidná. Někdy to trvalo hodinu, jindy víc, někdy i celou noc. Bohužel v tu dobu na migrénu absolutně nic nezabíralo a v době záchvatu jsem vůbec nemohla fungovat. Od úznutí odsvěta a nepoužitelná.

Když mě migrény přepadávaly na praxi v různých nemocnicích, párkrát jsem strávila v lékařském pokoji v klesle. Ležet nešlo, žaludek se obracel naruby.

Někdy v sedmdesátých letech jsem se seznámila s docentem Synkem z Thomayerovy nemocnice. Byl to úžasný diagnostik a měl ještě lékařské knihy po svém otci, dával mi i pradávné, všichni byli lékaři. Ten mě tenkrát vymyslel recept na rozepsané pilulky, které zmírnily bolest a záchvat netrval tak dlouho. Já je opatrovala v lednici jako oko v hlavě. Měla jsem je pořád v kabelce, vozila si je na dovolenou. Alpa a pilulky, to byla moje lékárna. Spíběvající v něm intenzita záchvatů měla sestupnou tendenci, ale i tak to dokázalo po nějaké době potrápít a vzít chuť do života.

Někdy kolem roku devadesát byl vyvinut a hlavně u nás k sehnání zázračný lék Imigran. Tablety různé síly, nebo ve spreji který se vstříkával do nosu. Nesměl ho psát kdejaký lékař, pouze neurolog. Já měla to štěstí, že mě ho dodávala naše dvorní psychiatrická zdička. Konečně to byl lék, který zabral během dvou hodin. Dva prášky stály osm stovek. Skoro jsem se před každým spolknutým pilulem pomodlila. Když záchvat migrény odeznil, měla jsem po Imigranu vždy polykací potíže, jako by obsahoval šípový jed curare, ale dalo se to vydržet. Ještě pořád mám doma dostatečnou zásobu. Kdyby snad rezerva došla, není problém, protože se už stalo tradicí, že vždy před vánoci zavůzím všechny doktory, s kterými jsem držela. Udělám oběd, poklábosíme, dáme navzájem dárky a slíbíme si, že zase za rok....

Jednou jsem jela na natáčení a v šest hodin ráno už byl nástup na plac. Zjistila jsem si tramvaje, lehce po páté stojím na refyži a cestou z domova ani na stanici nebyla živá duše. Kontroluji, zda tramvaj šlo dvacet dva skutečně v určený čas přijede a v tom kde se vzala tu se vzala přišla ke mně snad tiskárnice, živiální a trochu nametená. Nebyla mě nepřijemná a hned spustila: "Tak co? Kdy nám to jede?" Než přijela tramvaj, tak ze sebe stála vychrlit, že ve mě jde pracovat do baru a to poprvé po deseti letech. Těch deset let strávila v Itálii. Itala si vzala v Praze a když s ním jela domů, zjistila, že Ital bydlí v Alpách a má obrovské hospodářství.

První zamilovaná se učila dojit krávy a kozy, ovesky vodila na pastvu nejméně čtyři hodiny. Krmila králíky, slepice a prasata. Naučila se italsky, Ital byl s ní spokojený, ona vyvažovala, jenže on začal pít, což v začátcích nedělal. To jí vadilo a ani se nedivím. Párkrát navštívili Prahu, kde se mu nesmírně líbilo, jenže po tu dobu museli někoho sehnat a tvrdě zaplatit, aby se jim někdo o tu veškerou havě postaral. Ital se zamiloval v Praze do kasína a jednou prohrál pětapadesát tisíc a nezbylo už ani na cestu zpět. Přijela si peníze od maminky. Představila se že je Silva a má vystudovanou Obchodní akademii. Když na štěstí ve mě přišla slavnostní tabuľ, Ital byl natolik ožralý, že se ani k tabuľi nemohl dostavit a o nějakém dárku nebyla ani řeč.

V tu dobu se Silva rozhodla, že se vrátí do Prahy a posléze se rozvede. Rozvod bude řešit až našetří nějaké peníze, ve skrytu duše doufala, že najde nějaké slušné místo a bude si k tomu přivydělávat u nějaké italské firmy. Nic kloudného v Praze nenašla, tak zatím sáhla po místě v pochybném podniku, kde tančí u tanečnické společnosti.

Majitel jí bude platit keš každé ráno po službě. Byla bych ještě naslouchala, ale přijela tramvaj.

Ráda poslouchám cizí osudy. Každý má něco na hrbu. Povídalý jsme spolu ještě v tramvaji cestou k Náměstí Míru, kde vystoupila a jela za maminkou, která bydlí na Bílé Hoře. Jen jsem se otázala, kde se vyprdla v noci ve Vršovicích?

Prý jí kamarádi pozvali na panáka, sice zaplatili, ale po chvíli se vypařili, tak popíjela sama dál a hodnotila svůj život. Jela se vyspat, vybalit z kufru věci a hodit se do gala, aby oslnila pana majitele. Popíjely jsme si navzájem hezký den a vystoupila. Do tramvaje stála zahalekat, že ve mně našla dobrého posluchače.

Já cestou na Karlák přemýšlela, jaké jsou někdy cesty osudu. Pro mě se narychlo vdávala a nejela se předem podívat, kde Ital bydlí? Jestli všechno byla pravda, obdivuju takovou holku, která pojedou do hospodářství a vydrží deset let! Pro mě stávkového lovcůka je to přece šílená změna. Alpy jsou krásné, ale podívat a zase se vrátit zpět do civilizace. No každý to jinak bere.

Na jednom natáčení jsem se seznámila s holkou, poměrně nevýraznou typičákní. Jednoduše oblečená, bez šperků, neměla ani hodinky. Zeptala jsem se, co dělá a ona že si vydělává muzikou. Přesobí na íních a zaoceánských lodích jako houslistka. V době, kdy se v komparsu jen čeká a čeká, mým vypravovala a já ráda naslouchala.

Vypravování bylo nesmírně poutavé a zajímavé, protože se hned s někým takovým nesetkám. Ve smlouvě mají napsáno, že se na lodích hraje především večer, ale aby agentury vydělávaly, tak musí muzikanti hrát podle přání hostů. Dokonce museli podepsat, že budou k dispozici hostům, kteří nemají na palubě žádného partnera a chtějí hrát různé hry, bude jim některý z muzikantů přidělen, aby se nenudili.

Dříve nemuseli platit za jídlo a pití, ale v dnešní době se jim všechno odpovídá z karty. Na lodích jsou různé lákadla, můžou si koupit, co chtějí, ale zaplatit to samé jako hosté. Tak se mě že státní, že při výplatě se proto í panenky, protože na kontě zůstane nemalý obnos.

Dokonce se jeden kapitán zastavil v přítavu, ale neví se kvůli čemu. Co mě udivilo, že se na lodích nesmírně chlastá. Že pijí pasažéři mě neudivuje, ale že i posádka?

Dvakrát se jí stalo, že opilý kapitán drhnul kýlem o mě línu a to je sakra blbý pocit. Kapitáni nejsou jen Rusové, pije se všeobecně!

Projezdila toho hodně, provozuje to sedmým rokem, ale z pevniny toho moc nezná, je málo času. Její přítel je též muzikant, tak se spolu plaví po mořích. Kde taky jinde by někoho našla? Už se tím rokem domlouvají, že zakotví někde na souši, ale pořád je láká exotika a výdělek.

Jsem ráda, když na natáčení potkám pár známých, s kterými se dá mluvit, nebo někoho cizího a zajímavého. Za tu dobu už jsem pár osudů vyslechla a bylo by to na romány.

Nenávidím komparsisty, kteří mluví jen o sobě a o svém natáčení, ukazují fotky společně s herci a sami si hrají na to, že vyfasovali aspoň pár Oskarů. Jedním takovým je nějaký Jarda Jodl, který dělá v komparsu už několik let.

Já ho jednou vyfasovala jako manžela na svatbu, když se točila reklama na Blesk v psychiatrické léčebně v zámečku. Když se zeptal, jak dlouho to čítím a slyšel, že pár měsíců, hned se mě jal poučovat, co mě žu a nemě žu. On je starý mazák a mám si nechat od něj poradit. Jelo se na ostro a v tom Jardovi začal zvonit mobil, protože ho zapomněl vypnout. Na to jsou ze štábu zvlášť alergičtí a vůbec se jim neřídím. Kompars hází do jednoho pytle, je to pro mě nenažraně pól. Hlavně, že si někdo hraje na herce mazáka, chce poučovat ostatní a pak kvůli němu zkaží zábavu!

Už jsem zažila několik českých i cizích režisérů, náš i cizí štáb. Proti Rusům jsem zaměřená, stále ve mně přetrvává osmašedesátý a když slyším ruštinu, vaří se ve mně krev a připadám si, jak na Rudém náměstí.

Jednou mě volala agentura, že Rusové natáčí film Oficiři, který běží v Moskvě ve formě seriálu a má obrovský úspěch. Vzala jsem to jen proto, že nešlo o žádnou davovou, ale chtěly pouze dvě manželské dvojice. To je vždycky něco úplně jiného.

Já měla za manžela opatřil Wälzera, což mě vyhovovalo. Sraz byl před Izraelským vyslanectvím. Stavěl se catering, autobus fungoval za kostymérnu. Po parkovišti pořád někdo pobíhal a ke mně přišel takový stáhounek v kravatu, elegantně oblečený a ptal se, co se tam bude dít, že jde přímou z vyslanectví. Já v duchu, že se bude točit válečný film, tak jsem z hecu řekla: "Jo, tady se bude stílet!"

Když jsem viděla, že to vzal vážně, raději jsem ho poslala za štábem, aby na nás nenastoupila URNA. Ale při žádném natáčení jsem nezažila větší pohodu a takové souznění duší. Štáb se skládal z Arménů a Moldavanů. Nikdo z nich nevypadal jako typický Rus. Přicmrdovali naši technici a náramně si navzájem rozuměli. Byla vybraná ta nejkrásnější lokace. To bylo se v Hanavském pavilonu. Praha jako na dlani, sluncem ozářená Vltava se všemi mosty.

Jen Karlův most se hemžil pod masou turistů. Pohodový režisér z Kišineva a mohl jsem ho jako Rosenbaum. Vypadal jako Pánbůek z filmu Stvoření světa od Jeana Effela. Menší, zavalitý s opálenou pleší, kterou lemovaly bílé vlasy. Na sobě červené tričko a plátěné kalhoty. Obrazy byly dlouhé, to bylo se v kuse třeba čtyři minuty. Když se to bylo na ostro, tak jednomu ze štábu zapípala vysíláčka. Režisér jen rozptáhl ruce, za chvíli stopa s úsměvem zahlekal: "Páče?" Catering byl mimořádný a společné jídlo herců s komparsem. Nikdy se mezi štábem necpu, znám své hranice a vím, jak je všeobecně kompars oblíben! Některým si hrají na velké herce, nežízeně žerou, protože to je zadarmo, ale to pak padá špatné světlo šmahem na všechny komparsisty.

Byla doba oběda a já postávala na trávníku vedle cateringu. Pan režisér přišel pro mne, dal židli vedle své a pravil, že dáma je jedna z nich. Spadla měle. Docela jsme si rozuměli a mě nenapadlo, že po čtyřiceti letech budu v mozkových závětech opřazovat školní ruštinu a hledat slovíčka.

Začátek natáčení byl pro mne trochu kontroverzní a já se ptala sama sebe, co tam vlastně dělám?! Když měla být kamera, ozvalo se z tlampače: "Vnímání, vnímání, prigratováni, motorizováni!"

Behem dne se blbé vzpomínky, vzpomínky rozplynuly a já se tam cítila víc než dobře. Byla tam jakási Lena a a Ruska, měla nádhernou češtinu. Uměla ty i e i a k filmu se dostala úplně náhodou díky tlumočení. Jezdí se štábem skoro tři roky, přitom studuje vysokou školu, baví ji oboje a kupodivu obě i zvládá. Práce u filmu, škola a jazyky, klobouk dolů! Vyprávěla mi o jednotlivcích ze štábu a ptala se, zda toho režiséra znám? Prý je ve světě docela uznávaný. Řekla jsem jí, že znám jenom Kotěnkina, který dělal Jenůvku její zajíci a ona se smála. Natáčení Oficírů nemělo chybu.

Týden na to se to bylo v Milovicích, kompars hrál mrtvolky, ve vedru je vojáci v protichemických oblecích dávali do igelitových pytlů, odkud pak vylévali pot. Všichni byli z natáčení rozčarováni, ale já si to užila.

Natáčení se v různých lokalitách a já mám tak někdy možnost prohlédnout si zákulisí. Mám prolezté skrz naskrz třeba celé Rudolfinum, na letišti nejznámější salonky, kam se dostanou jen ti vyvolení.

Nádherný byl zámek v Ploskovicích, kde se s odstupy natáčila reklama na Max Factor. Tam jsem byla nejen ve vedru, ale i v dešti a zimu. Pak to byly lokace v Obecním domě, v Kolbence, Hostivařských a Barrandovských ateliérech, fabrika Rudý Letov, Komoňanské ateliéry, Lucerna, Kavčí hory, parníky, Hrzánská pasáž, Vinohradské divadlo, restaurace Fregata, noční natáčení na Karlově mostě, bylo toho dost, snad ještě nějaký čas bude, ale dost se taky jezdilo po republice. Jen namátkou Tinec, Třebíč, Chomutov, Beroun, Kladno, Prácheň, už zmíněné Ploskovice a jiná další.

V tšinou jde o kompars v davu, ale párkrát jsem byla vybraná do restaurací jako host, nebo jako pacientka a mrzí mne, že jsem mohla být v Psychiatrické léčebně celý natáčení den v posteli. Sama jsem to pak musela zrušit, protože jsem slíbila v Louvicích hlídání holčiček.

Nemusím vždy všechno a za každou cenu. Když už je něco dohodnuté, nerada to měním. Jsou komparsisti, kteří koukají především na výdělek. Já to nedělám. Mám něco dohodnutého za čtyři stovky a když se vyskytne další nabídka a honorář je dvojnásobný, neruším to a jdu na tu méně placenou. Umím držet slovo a snad to někdy některá z agentur i ocení, nevím, ale já sama mám dobrý pocit.

Mám za sebou veškeré tleskací pořady, umily kdesi vzadu, kteří absolutně v televizi při promítání nejsou vidět. Mě to nevadí, hlavně že je za to nějaká kačka.

Ale znám ty frontové bojovnice, co se derou do studia a zabírají první řady, jen aby je pak poznali při úvodu a známí. Jednou jsem byla pozvaná na natáčení pořadu Pošta pro tebe. Nikdy se přede mnou neptám co za to bude. To bylo se v Komoňanských ateliérech celý den hned několik dní najednou.

Kompars seděl na schodech bez možnosti opření, bylo to krajně nepohodlné a když se na konci dne vyplácelo a já dostala na ruku necelých čtyř stovky, řekla jsem, aby už mne na tento pořad nezvali, že je to pro mne ztráta času a i ve svých letech bych si vydělala rozhodně víc v Perlovce.

Přesná česká televize nemá peníze. Kdo je má? Tak a nic netočí, když neumí ohodnotit kompars? Beztak jsou to stupidní náměty, druhodí herci, kompars se skládá z takového obludaria, že se nevidí tolik rozdílných fyziognomií na jednom fleku. V tu chvíli mne napadlo, že Quasimodo by byl zvolen mezi tolika ošklivci zaručeně králem neodolatelných krasavic.

Jednou se točila v Holešovické tržnici reklama na anglické sušenky. Hala byla uzpůsobena jako stará fabrika, kde chlapi v montérkách vozili na vozíčkách krabice zmíněných sušenek a v části haly byly vytvořeny jakoby kusé pokoje, kde vévodila stará pohodlná křesla, stojací lampy a staré ženské patičky nymodně mly vedle sebe jakýsi kolovrátek a ty sušenky jsme jako pletly a házely do prázdných připravených krabic.

Chlapi je od nás brali a tahali hupcukem nahoru do patra. Byla tam nesmírná sranda a tam jsem se poprvé viděla s Boženkou. Když byla pauza na oběd, všichni se vrhali ke cateringu. Já si šla zatím zakouřit a Boženka se mnou postávala opodál, než se ti nenažranci zasytí. Na které baby mně byly tak z duše protivné, že mě to odpoledne při pauze venku nedalo a zavalila jsem: "Svavina"!

Jako když stělu do holub, v mžiku ten dav nemohoucích bab se šel ke cateringu, kde dlouhé stoly zely prázdností. To bylo rozarování, le s Boženkou jsme se nesmírně pobavily a od té doby se setkáváme. Je tam jakási stejná krevní skupina a stejská se nám oběma, když se delší čas nevidíme pro zaneprázdněnost.

Při známém natáčení jsem se dostala do blízkosti herce, zpěváka, moderátora a tam se pozná, kdo jak se chová. Na kdo zaleze do autobusu a vylezá na scénu jen při samém natáčení, na kdo rypák nahoru, jiný se jde pobavit i s komparsem. Nemám ráda komparsisty, kteří se chtějí fotit se známými lidmi, aby se pak mohli chlubit.

Na kterým hercem to evidentně vadí a to bych se asi propadla. Zajímavé zážitky mám v hlavě a nemusím se nikde ukazovat, jak jsem stála vedle nějakého herce našeho, nebo cizího. Možná by byl výjimkou Banderas a to si ani tak nejsem jistá. Ani bych se s ním nedomluvila... Při natáčení mám ráda bezvadnou společnost a teplé počasí. Nejvíce teplou ka jsem si užila v létě při reklamě na Vodafon. To šlo se celý den na Strahov, na stadionu Rošického. Seděli jsme na tribunách, mávali vlajkami, valili a oceňovali výkony sportovců. Teploměr se šplhal ke čtyřicítce, výše obrovská, nikde ani náznak stínu a co po 1 hodiny jsme dostávali láhev s dobrou vodou.

Kompars padal jako švestky, ale tam jsem si prohlašovala staré kosti dokonale a bylo to i lépe placeno. Když skončilo natáčení, zatáhla se obloha a než jsme došli na autobus tak přišla buřina. Nikdo s tím nepočítal, všichni tedy bez deštníků ale všichni rádi zmokli. Ten déšť byl nesmírný balzám na spálené tělo.

A jako protiklad nejvážší zima byla na natáčení v Pražonicích, zase nějaká stupidní reklama na Bingo. Sto padesát bab v koktejlových šatkách, ozdobených co nejvíce blýskavou bižuterií. To šlo se v noci. Přiletělo UFO a my ve tmě ve vysoké mokré trávě vyfasovanými baterkami se šly na to UFO podívat. Vlhko, nevlídno, mokro, zima, tam nás zase poád napájeli horkým ajem z várnice, které neustále doplňovali.

Takový náhoní mezi štábem a komparsem byl jakýsi Jugoslávec, který mě měl neuvěřitelnou sloní paměť a všechny nás znal podle jména. Na co neuvěřitelného a nikdy se nespletl. Z výšky si na nás zašajnil světlo a zařekl: "Vleka dva kroky doleva"! Já se v té tmě otáčím a on haleká znovu: "Vladimíro neotáčej se, to platí na tebe a prosím dva kroky doleva". Svážel nás autobus do civilizace k metru, které stejně ještě nejezdilo, ale tenhle Jugoslávec se nabídnul, že mě odveze domů, že sám bydlí na Vinohradech.

Nesmírně jsem to uvítala a cestou jsme si i pokračovali. Ráda jsem dala horkou sprchu a vlezla do postele, zatím co ostatní ještě tou dobou čekali až začne jezdit první metro.

Ráda to mám s šikmookým štábem. A už jsou to Japonci, nebo Korejci. Jsou maximálně pracovití, nemají zbytečné prostroje, práce odsejpa, jsou vďšní komparsu, za všechno děkují, na cateringu nešetí a i slušně zaplatí. Při takovém jednom natáčení jsem se seznámila s vietnamskou manželskou dvojicí. Taky to byla shodou okolností noční, taky se skončilo dříve a nic nejezdilo. Hledat složitě noční autobusy se mě nechtělo a najednou se manželé nabídli, že mají na parkovišti auto a že mě odvezou domů. Ve čtyři ráno mě vysadili v Sevastopolské. Náhěra!

Takové věci nejdou předem naplánovat, to se všechno vyvríbhem natáčení. Slovo dá slovo, nikomu se do auta necpu, ale když se na kdo nabídne, ráda té služby využiji.

Dobré natáčení je taky v létě, když se ale vše situuje do zimy a pokud možno i s umělým nafoukaným sněhem. Pořád lepší, než v zimním období točit reklamu na plavky.

Zažila jsem už nkolik takových natáčení, ale nejlepší bylo v Kutné Hoře. Na náměstí sněh, stánky, káď plná kapr, prostě vánoční atmosféra jako vyšitá. Z nebe padaly mobilní telefony a my je jako chytali.

Dokonce jsme si mohli vzít domů živého kapra. Odmítla jsem. Přece nebudu vozit dříví do lesa a co by tomu řekl můj rybář? A že jsme se trochu zapotili? Co na tom? Stálo to za to. Reklama na vánoce pak probíhala v pídisekundách.

Jednou večer mě volali z Barrandovských ateliérů, že by potřebovali můj typ na reklamu Pantene. Vzápětí volala kostymérka, zda mám sukrový tmavší kostým? Mám všechno. Ráno sraz u Smíchovského nádraží a pojedete pro mne auto. O.K. Auto pojedlo do ateliéru, pan režisér si mne prohlédl a kroutil hlavou.

Byl to Američan polského původu. Pšla za mnou nešťastná kostymérka, že si pan režisér raději přeje, abych měla černý kalhotový kostým s bílou halenkou. Zda ho vlastním, ptala se. Jasně! Tak jsme zase sidiem ve špičce jeli do Vršovic, kde jsem se převlékla a pojedli zpět, to už režisér jásal, že to teprve te bude to pravé oechové.

Na plac pojedla Američanka s dlouhými vlasy, pojedle k ní amant, hrábne jí do vlasů a je okouzlen! Nojo Pantene! A já měla za úkol je sledovat a závidět tu nevšední krásu Pantene. Hodně reklam se natáčí u nás, ale pouští se pak někde ve světě. Myslím, že bych záviděla i v tom tmavozeleném kostýmu, ale režisér má jiné oči. Po skončení se, se mnou pojedl rozloučit a podkovat.

Každou chvíli přichází SMS bhem dne i n kdy tě sněp edp lnocí, že by mohli dát k dispozici mé fotografie na to a to, zda souhlasím a budu mít v určený termín i as.

Podívám se do diáře a když to jen trochu vychází, tak na to kývnu. Ne vždy to vyjde, ale nezoufám, neobcházím agentury, netelefonuji, aby mne někam obsadili. Je mě to proti srsti. Když něco vyjde, jsem ráda, ale v opačném případě mě to skutečně nevaří a vždy najdu náhradní řešení a nikterak se nenudím.

Jsem zaregistrovaná v nkolika agenturách, jiné nové už nevyhledávám, už tak bych musela ten čas nafouknout.

Pi zaregistrování se vypluje podrobný dotazník. Chtějí vědět všechno. Míry, váha, výška, tetování, barva očí, vlasy, zájmy, jazyky, pohybové schopnosti, sportovní výsledky, zkušenosti v reklamě a modelingu atd. Vždycky jsem na závěr napsala, že dosud se nepomohuji. A je na nich, jak dalece mají smysl pro humor.

Když se konečně nachýlil den „D“ a já byla poslední den v práci, procházela jsem branou s náručí plnou kytek a absolutně bez nostalgie. Nkteí obyvatelé i zaměstnanci mně p esv d ovali, abych ještě zstala, tvářili se, že mě mají rádi, ale kdepak, bylo to silnější! S n kterými jsme si pobřešli, ale ta vidina, že si konečně můžu dlat co chci, že už nebudu dlat m síc co m síc výplaty zaměstnancům, nemusím honit termíny, kdy jaký nesmyslný canceled musí být v as na Magistrátu, na Hygieně i na Ministerstvu.

Nemusím už řešit různé stupidní požadavky hamižných pfbuzných, usmírovat vášně a vyhrocené mezilidské vztahy na stanicích. Byla jsem vnitřně vyrovnaná a pyšná na sebe, že jsem se už nenechala zviklat. Nevěděla co chci, ale za to věděla co nechci. Nedošlo mně, že finance budou tristní.

Zaála jsem zase po letech malovat, ale nabylo to z dlouhé chvíle, byl to spíš letitý přest. Dříve nebyl čas, ani nálada, s nemocným Honzou to dost dobře nešlo. Zaála jsem s větší gruntováním, vyhazovala nepotřebné věci, které se lety nahromadily. Rozešité věci jsem bu došila, nebo zlikvidovala a hálala mě představa, že nakoupím zásoby na zimu, pojediju ji doma v teple a na jaře zas vylezu. Jenže ono je všechno jinak. Nejen že vylejzám, ale dokonce sedám v tom marastu do auta a jezdím za výdělkem. Jezdím nerada a se strachem, šílenc jezdí víc a víc, ale když dojedu na místo určení, spadne mě kámen ze srdce.

Ona taková ranní procházka se Žandou v zasněženém lese, kde si dlatáme první stopy má taky něco do sebe. Zimu jsem neměla nikdy v oblíbenosti, sice jsem chodila bruslit a byla párkrát na horách, le nevidím v tom žádnou seberealizaci.

Plácnout sebou u moře, kdy se vzduch tetelí vedrem, to je jiný kafe! I rozpálené ulice mají své kouzlo a nemusí to být ani u vody. Takových dnů je v roce vskutku málo, tak se snažím co nejvíce na erpat paprsky. Z ejm jsem byla v minulém životě ještě rka. Čím v tší vedro, tím víc mám energie.

Když všichni vzdychají a mouchy padají vedrem, já nad lám nejvíc práce. Práci p izp sobím podmínkám. Jak je parno, vezmu na Žernovce plavky a jdu mýt okna kolem baráku. Co na tom, že ze mne st íká pot? Pak se v baráku osprchuji a hup do bazénu, který je kolem dokola prosklený a svítí slunce i do vody, z které je nádherný pohled do rozkvetlé zahrady.

Když prší a děš bubnuje na st ešní okna v mansard , podlaha je teplá, vytáp ná pod povrchem, v krbu praskají polena a na baru leží tisícovka, kterou nikdy nevezmu d ív. Až p i odchodu, když mám všechno hotovo.

Bab a vždycky m la u postele n jaký krém a mazala si d kladn nohy. Tehdy jsem si íkala, že je dob e, když tak o sebe pe uje. Dneska sama poznávám, že to nebyl žádný rozmar, nebo cílená pé e, ale nutnost. D lám to taky, i když ne tak pravideln . Stárnoucí k že je suchá a tak usedám a vtírám krém do chlup , na kterých jsem si vždycky zakládala. Po ádnou srst jsem m la vždycky a dá se íct, že jsem na ni balila i chlapy. To nebylo jako dneska, kde jsou v každé koupeln r zná holítka a odchlupovací papírky. Celosv tový trend je oholit každý chlup. Jednou to narostlo, tak to má z stat. Líbí se mn , když je znát, že chlap pochází z opice. Mít v posteli vyholeného lesklého chlapa, p ipadala bych si, že spím s úho em fuj!

Bezdky jsem si vzpomn la na Jelena, který je takovým úho em. Volal v týdnu, že p jde na operaci s vyh ezlou ploténkou a cht l se mnou prodiskutovat léka ské zprávy, které se mu zatím nahromadily. Hodil klí e z okna, já vcházím k n mu do bytu a co nevidím? Jelen ve vytahaném obstarožním pyžamu, erstv vyholená lebka jak po chemoterapii a dokonce byl bez zub ! Mimod k jsem vzpomn la na dobu, kdy zem el Honza a Jelen m držel nad vodou, jezdili jsme na výlety, vyva oval a my k n mu se Žandou chodily.

Jednou prohlásil, že k vršovické bohyni si nikdy nic nedovolí, aby ji neztratil, ale p eci jenom, když budu chtít, abych dala impuls! Bože! Kdyby byl jediný chlap na sv t , tak by k žádnému impulsu nemohlo dojít. Mr avý, vyholený, s pand rem, ukecaný, hlu ný, le zábavný a m v té dob dost pomohl. Jezdili jsme spolu na hrobe ek, k Toni ce na chalupu, na výlety a vždycky jsme se n kde zastavili na pohár.

Kdysi jezdil po Evrop s nákladními auty a rozvážel zboží. Mám ráda dobré idi e, kte í se vyznají v každé situaci, jsou vesm s spole eňší a není s nimi nuda. Stále si vykáme, ob as zatelefonuje n kdy jen tak prohodíme pár slov, jindy se ozve, že chce p j it peníze, které vždycky vrátí. Poslední dobou ale stále víc a víc mluví o chorobách. Je toho plný a myslí si, že se musí sv ovat bývalé zdravotní sest e.

Taky jsem mu chodila d lat p evazy a píchat injekce. V ím ale, že kdybych mu zavolala o p lnoci, že n co pot ebuju já, že by ur it pomohl. Je dobré mít okolo sebe takové lidi v záloze. Jako kamaráda ho mám ráda, ale impuls? To rozhodn v žádném p ípad !

A zase st eda a Lou ovice...Gary v Singapuru, Eva odvážela Veroniku do školy, Natálka si m chce užít, odveze ji tedy pozd ji do školky. Jsem ráda a nic nenamítám. Odvedla jsem Žanetku do patra, odložila tašku a šla dol za Natálkou. Sotva za Evou a Ver ou zaklaply dve e, spole ný as te pat il jen nám dv ma. Ptala se, zda si pamatuju, jaké sny se m zdály, když m bylo šest let? Trochu p emýšlím a íkám, že ur it n jaké zlé sny byly, ale s odstupem asu detaily vymizely. Lehly jsme spolu v jejím pokojí ku na obrovský kulatý polštá v pr m ru asi metr a p l na zem, ona se m schoulila do náru e a jala se vypravovat sv j hr zostrašný sen, z kterého se p ed pár minutami probudila.

P itom se m držela jako klíšt . Honil ji vysoký pták s velkým zobákem a s dlouhýma oranžovýma nohama, ze zadu ji chytil za vlasy a cht l škrtit. S hr zou se probudila, posadila na posteli, budila mámu, která ovšem nebyla k vzbuzení, tak si poplakala a zase usnula. Bylo na ní vid t, jak se snaží si ten sen vybavit a náhle p ejde do reality a pokrač uje:“Tak jsem si Vla ko myslela, že bychom spolu p emluvily mámu, že bych nešla do školky a pomáhala ti tady t eba t ídit ponožky...jak to vidíš ty“?

íkám, že to pravd podobn neprojde, ale Natálka nereaguje a hned pokrač uje, že táta není doma, máma jde ve er do divadla a holky mají spát u kamarádek. Pro by Natálka nemohla spát u nás, když jsem taky její kamarádka. Zah álo to u srdce, ale vím dop edu, že ani tohle neprojde.

Aby nebyla zas až tak moc zklamaná, íkám, že doma nemám nic k jídlu. V bec ji to nerozhodí, prý se n jak odbudem...Je to pro mne obrovská pocta, že u toho bezelstného precka vyhrávám na celé á e. Eva vchází do dve í a Natálka haleká, že n co s Vla kou vymyslely. Ta to sice mezi dve mi vyslechla, ale myšlenkami je úpln jinde, na druhý den d lá zkoušku ze sociologie, tak ten výmysl zavrhla hned v prvopo átku.

Prý až n kdy jindy. A bylo vymalováno!

Natálka byla jen pár minut smutná, že nevyšel plán, ale já jí slíbila, že to určitě zas n kdy vyjde, pomohla jsem s oblečením, uesala a ona odhopkovala do školky.

Eva se pak zavěla se sociologií do pracovny a já šla po baráku. Pak jsme si udělaly přestávku a šly na terasu na kávu a jakýsi vynikající americkýokoládový dort.

Odpoledne Eva přivezla Natálku ze školky, já byla v zadní místnosti a povlékala postele. Řekám, ale to dítě za mnou nepišlo! Myslela jsem, že se zlobí, protože jsem se ráno málo přimlouvala. Pak přišla, klepe si na čelo a povídá, že za mnou nemohla přijít hned, protože už by hlady nedošla a musela to tedy vzít přes lednici.

Žanetka mě ten den přikně vyplašila. Šla jsem se za ní během dopoledne podívat a já ji nikde nenašla. Všude hledala, volala a nakonec jsem ji našla v sauně na horním patře ležela rozplácená na osušce. Evidentně měla radost, že jsem ji našla až po dlouhé době. Škoda, že jsem neměla přiručku fóák!

Kozoroh a astrologie...

Jemný zdrženlivý lov k vyšší postavy s utajenou krásou. To je Kozoroh!

Na první pohled vypadá nepřístupně, odtažitě až chladně. Nedejte se mýlit, v jeho těle dímá horké srdce plné vášně.

Jeho šarm Vás na první pohled neoslepí, ale proniknete-li Kozorohovi pod kůži, zjistíte, že je jedním z nejzajímavějších znamení zvěrokruhu.

Je pedantický, přesný, samostatný a iniciativní. Je ze všech nepraktičtější a nejpohotovější. Jste-li v louži, pomůže Kozoroh jasně, prakticky a účinně.

Kozoroh velmi dobře zná cenu úspěchu, ví, že cesta dlážděná potem a krví. Klíčem k tomu, jak se dokonale prosadit, je podle Kozoroha plánování. Jsou to stratégové, kteří chtějí vnést strukturu a systém do všech aspektů svého života. Disciplína je jejich přirozeným kladem. Svou velkou pílí, ctížádostí a neúnavnou prací postupně dosahují velkých úspěchů. Alespoň tak jim to prorokuje klasická astrologie.

Jejich život provází málo přelivných náhod, o své štěstí se musí zasloužit. Též je jim prorokován nesoulad v manželství. Štěstí potkávají až ve druhém manželství.

Ke štěstí dosahují klidu a vyrovnaní. Milují samotu a nesnáší hloupé lidi. Jsou pracovití, mají skvělý organizační talent a smysl pro detail.

Jsou vytrvalí a nikdy nepodléhají depresím. Nikdy po úspěchu nezačnou být samolibí. Kozoroh zdolá vrchol hory, rozhlédne se a začne zase stoupat na další vrcholek. Vypadá to, že jsou dokonalí, ale jen my ostatní však víme, že jsou nesnesitelní, ale mají okamžiky, pro které se vyplatí s nimi žít!

Konečně po roce jsem se objednala na pravidelnou preventivní prohlídku na gynekologii. Doktora Rákosníka znám dlouho, chodím k němu snad třicet let, protože nastoupil do Palacké hned po Dr Horové, která bydlela v Navrátilce.

Bylo ten den poměrně vedro, já měla na sobě letní šaty. V kabině jsem odložila kalhotky, otočím se směrem ke dveřím a tu: Do ordinace vstupujte pouze v kalhotkách, nebo v sukni bez kalhotek! V tom mně sestra vyzývá, abych vstoupila.

Pootevěla jsem dveře do ordinace, strčila hlavu a říkám, že nevím, zda mohu vstoupit. Nemám ani kalhotky, ani sukni, mám jenom šaty. Dr Rákosník se smál, že mě domů nepošle, a jde i v těch šatech. Jak už jsem řekla, známe se dlouho, měl svého tatínka v domov dle chodce, docházel za ním často a párkrát byl dokonce i u nás na kafi. Žand vždycky přinesl pytel piškotů, čímž si u mne náramně šplhl. Probrali jsme i politickou situaci, pak mne vyšetřil a já seskakující ze stolu se ptám co jsem dlužná? Podotkla jsem, že před týdnem jsem se vysypala u zubáře, tak mě toho moc nezbyvá. Líná huba, holé neštěstí! Zřejmě jsem zaplakala na tom správném hrobě a pan doktor řekl, že ze známostí nemusím platit nic. Zajásala, podkovala, rozloučila, oblékla a zase bude na rok pokoj.

Po doktorech nechodím, nebaví mě to a bohatě stačí jednou za rok absolvovat gyndu, mamografii, o ní a zubaře. I tak je toho dost. Oči se horší, ale jinak si všude libují, jak mám všechno v pořádku. Těšíto samozřejmě i mě!!!

Ono ale když něco je, dá se zvyknout jak na pobyty v nemocnici, tak na časté kontroly. S Honzou jsem si toho všeho užila až do aleluja.

Krátce po svatbě jsme ještě dodělávali byt a já jsem se špatně dýchala. Byla zima, přičítal to jakési skrytý chřipce. Nic nepomáhalo a stav se zhoršoval. Honza tedy zašel k obvodní doktorce, která si s ním nevěděla rady a ptá se: “Koukáte?” A Honza při pohledu na její plný popelník na stole pronesl: “No tak jako Vy rozhodně ne.”

Jí to naštvalo a řekla, že neví co s ním. Honza se nenechal jen tak odbýt a řekl, že by ho snad aspoň mohla poslat na EKG. Když jí poradil, vypsalá žádanku a poslala. Jenže z EKG ho rovnou vezli do Obloukové, kde byla nemocnice pochybné pověsti.

Dneska je z toho prvotní diagnóza. Jak jsem se to dozvěděla, hned letěla za ním a mluvila s ošetřujícími lékaři. Řekli, že tuší, že se domnívá, že by mohlo jít... šlo to z ní jako z chlupaté deky. Mluvil o dilatační kardiomyopatii. Je to nemoc, o jejímž průběhu se v té době zatím až tak moc nevědělo.

Přecházel anginy, stres, alkohol. To první přecházel, toho druhého si v Benzínu užil dost, ale alkohol? Ten nepřicházel v úvahu. Napil se, ale vzhledem k tomu, že dříve sportoval, tak tomu alkoholu moc nedal. Uměl se napít až po závodech, zvláště ty, které vyhrával. Jezdil silnicí na dvacetipadesátkách a úspěšně. Dotáhl to na mistra republiky. Se Svazarmem byl ale vlněná kordy pro jeho nevymáchanou hubu.

Ale abych se vrátila k tomu osrdí. Dr. Jokl objednal Honzu na sonografii do Vinohradské nemocnice. V té době nic takového nebylo a sono vlastnila ještě kromě Vinohradské Ústřední vojenská nemocnice. Sono potvrdilo Joklovu předtuchu, ale já tomu věřit nechtěla a zařídila kontrolní sono ve Střešovicích. Jednoznačně byla diagnóza potvrzena. Ale co dál?

Profesor Vidimský mě řekl, že by to chtělo transplantaci, ale oni ty možnosti nemají, abych si to nějak zařídila. Bože, teď když si na to zpětně vzpomenu! Nejprve jsme se potřebovali dostat na IKEM. Ale jak? Neznámého pacienta a bez doporučení? To se s námi nikdo nebude bavit!

Na hematologii dělala v té době primářka Dr. Horák, který mě na zdravotní ústav internu. Objednala jsem se k němu a když jsem vešla do pracovny, říkám, že nevím, zda mě ještě pozná, že jsem nechodila na srazy. On mě šel v elepřivítat se slovy: “Bože, Vlasta Pichrtová! To mě vzal vítr z plachet.” Řekla jsem mu jaký mám problém a on hned přede mnou zavolal na IKEM a už bylo vyhráno.

Někdy tam byl Honza hospitalizován a prošel si všemi vyšetřeními, aby zjistili jak na tom je a zda ho vůbec můžou zařadit do transplantace programu.

Abych byla co nejvíce s ním, tak jsem to vždycky nějak zařídila v práci a já si Honzu sama vozila mezi pavilony a vyšetření jsem absolvovala s ním. Zásadně jsem chodila v sesterském a doktoři přede mnou ani před ním nic neskrývali. Honza byl hrdina každým coulem, nikdy neskuhral, ale poslední dny před čekáním na transplantaci jsem už myslela na nejhorší. Denně jsem mu na noc píchala do žíly Syntophyllin, aby se aspoň trochu vyspal. Jednou jsem si ho vzala na víkend domů, v neděli jsme pověsili kuřáky a ve večer volá Dr. Gebauerová, že už můžou Honzu převézt, vrtulník s dárcem je na cestě.

V tu chvíli se mě zastavilo moje srdce v krku. Věc si nepamatuju jak jsem ho tam odvezla, kde jsem zaparkovala, jak jsem zase odjela domů... po tu dobu mám okno jak výkladní skříň. Byla jsem na to sama, jen se Žandou šlo jedna. Nechtěla jsem to ani zavolat babičce, abych ji nestresovala. Nespala jsem celou noc, ve čtyři ráno mě volala sestra, že už je po operaci a odvezli ho na pokoj.

Já ráno u vaničky do práce a vrchní mě poslala domů, že tam stejně nebudu nic platná. Jela jsem na Karlovo náměstí, hned vedle mléčného baru byl vyhlášený krám, kde mě dali dárkové balíčky, dárkové koše a na přání zhotovili to, co si zákazník přeál. Obrovský dárkový koš mě dali do pytle, abych to mohla odvézt tramvají, byla jsem bez auta. Přijela jsem s tím balíčkem za profesorem Konečným a jala se mu to cpát.

Řekl, že to dáme sálovým sestřím, že si vezme jenom láhev něčeho dobrého, ale až bude Honza opouštět špitál. Prý abych šla za sestrami, ony mě obléknou a my se spolu pojedeme za Honzou podívat, že by už mohl být probraný z narkózy.

Vešli jsme tedy do místnosti, kde postel byla v prostoru, Honza ležel na zádech, dosud zaintubován a kolem něj samé hadičky a pípající přístroje. Vzala jsem ho za ruku, probíral se a chtěl odstranit intubaci. Koandrle ho zachránil, zbavil ho té šílenosti a první slova byla, zda nesou něco k jídlu?!

Nejprve mu přinesli plzeňské pivo, to dávali každému po transplantaci. S chutí se napil a já mu dala broskvový kompot, který jsme vyndali z toho dárekového koše. Už to dopoledne seděl v křesle napojen na přístroje a s brýlemi na očích si četl knížku.

Byla jsem na něj strašně pyšná, když ho všichni chválili, jak to statečně bere. Jedna doktorka prohlásila, že pan Beran je biologický zázrak. Měla pravdu, velmi statečně nesl svůj úděl a transplantaci to nekončilo. Pak ještě následovala operace žlučníku, prostaty, kýly, kterou si vysmál v oblasti šití kolem sterna a v roce devadesátitímupišli na nádor na ledvině. Konzultovala jsem to s Koandrlem, který už ve špitále nedělal a on mu začal řídit toho nejlepšího operátora, primáře Vomáčku. Když už byl Honza po transplantaci na normálním pokoji, chodilo se za ním v empíru a s rouškou na hubě.

Chtěl vidět mermomocí Žandu a já mu chtěla vyhovět. Vzala jsem ji do auta a když jsme projížděly bránou nemocnice, řekla jsem jí, aby se schovala. V tu ránu ležela na zemi za sedáčkami, aby nebyla vidět. To byl inteligent! To se jen tak u psa nevidí. Šla jsem za sestrou, že si vezmu Honzu jen na chvíli před pavilon. Ona souhlasila. Pěšili jsme s Honzou do auta a ona měla obrovskou radost, však všechno prožívala se mnou.

Vbec na něj neskákala, oba byli šťastní, že se po tak dlouhé době zase vidí. On se s ní pomazlil, já ho odvedla zase zpět na pokoj. Canisterapie pomohla a já si Honzu odvážela a ještě neuplynul ani měsíc po operaci srdce. Měl sníženou imunitu a musel se vyvarovat jakéhokoli nachlazení a chřipky. Den před Honzovi byl transplantován jeden Slovák, Pepík Haviar. Dvěma spolu rozuměli a dokonce jsem je jednou oba ukradla z oddělení a odvezla si je domů v županech na knedlo vepřo zelo. Po obědě jsem je odvezla zpět a vbec nikdo to nezaregistroval. Oba na to pak rádi vzpomínali.

Byli ve styku, volali si, psali máily a dokonce jsme za Haviarem jeli na dovolenou.

Bylo to v září 2004 a v listopadu Honza zemřel. Haviar žije dosud a jsem s ním ve spojení už jenom já. Je na tom celkem dobře, do Prahy už nejezdí, co se rozdělila republika, starají se o Slováky v Bratislavě. Buď píše dopisy, nebo máily, párkrát i zavolal. Je už daleko a to by Honzu nejvíc pobavilo.

Na hrob u Marie jsem nebyla aspoň dva roky. Jeli jsme s Myslivcem na ryby směr Líšno, Slapy, Rabyně. Jelo se přes Netvořice, kde měli Kavanovi chatu a my u nich byli velmi často. Za Netvořicemi je Vysoký Újezd, kde je kostel s pilehlým hřbitovkem, kde je Marie pochovaná. Při zpáteční cestě jsem se na hrobě zastavila. Byl už večer, po silném dešti a šílené bouře. Hřbitov je otevřen po západě a mně udivilo, že je na parkovišti poměrně dost aut. Vzala jsem z auta malovanou sklenici, do které jsem dala svíčku a otevřela vrzající těžká vrata. V kostele byla prázdná a ovesky seděly v lavicích. Do kostela jsem nešla, měla jsem krasu a byla promoklá a špinavá.

Zamířila jsem rovnou k hrobu, který je nedaleko vstupní brány. Žasla jsem nad tou nádherou. Před žulovým náhrobkem byl obrovský trs levandulí, které mně vehnaly slzy do očí. Rázem jsem si vzpomněla, jak Marie byla přímou posedlá levandulí a z každé dovolené, ať už Španělska, nebo z Francie vozila obrovské kytice. V Žuku na zpáteční cestě se nad námi vždycky houपालy.

Ale ta atmosféra! Liduprázdný venkovský hřbitov, vsakující se voda po dešti, vlhký ale teplý vzduch, den na rozhraní s večerem, taková hodina psů a vlků. A do toho ticha pohled na rozsochatý keč aspoň metr vysoké rozkvetlé levandule, jejíž květy byly plné vlněného meláku. V tom hrobovém tichu se rozléhalo po hřbitov hlasité bzoučení. Levandule jako by se celá hýbala při tom melákovém hemžení. Přesobilo to blahodárně na moji duši i city. Vyvolalo to ve mně vzpomínky na společně prožité dovolené s Marií a Honzou.

Nejvíce jsem se pozastavila nad pilepenou malovanou dřevěnou beruškou, kterou jsem dala na náhrobní kámen těsně po pohřbu. Po devíti letech je sice beruška už téměř bílá a bez teček, ale stále pilepená.

Od hrobu jsem odcházela sice ubreštěná, ale blažená a spokojená, že hrob vypadá tak nádherně a že venku před branou na mě čeká milující Myslivec se Žandou. Cestou domů nebylo dvakrát do očí, vzpomínky se příliš vracely, ale o Marii se v příběhu psaní ještě zmíním v ucelenější formě.

Nechci, aby v mém povídání a vzpomínání byl nějaký větší smutný celek. Proto je to tak proházené, smutné s veselým, jako samotný život.

Te je na ase zmínit se trochu víc o cestování. V době nejv tší totality se hodně jezdilo do NDR, N mecké demokratické republiky, což byla ta p lka N mecka, s kterou jsme mohli kamarádit. Druhá ást N mecka byla spolková, která se vyzna ovala imperialistickými živly, s kterými nebylo radno se jakkoli stýkat.

Proto jsem tenkrát nemohla za Katkou ani za nic! Zájezdy do NDR po ádaly r zné podniky, já tam jezdila ráda a ásto. K vid ní bylo n co jiného než u nás, bylo lacino a hlavn ceny se m dob e po íaly.

Východon mecká marka s kružítkem byla naše t i koruny. M li laciné boty echt Leder, nádherné um lé hmoty r zných barev. Každá ženská si vybrala barvu a tou si za ídila celou kuchyni. Od džbán , misek, umyvadel, cedník p es trychtý e, p íbory až po koupelnové sk í ky, které máme dosud. U nás nic takového nebylo.

Jezdila jsem s d cho ákem, ale i sólo, ásto s Hankou Havlíkovou, s kterou jsem se seznámila v lázních. Ta tenkrát d lala v Autoturistu, m la známosti, znala se i s celníky a to byly úžasné dovolené.

Dv t i noci jsme p espaly v hotelu, zašly do sauny, zaplavat si, na prohlídku m sta jsme m ly dostatek ásu, ale co bylo zvláš senza ní, bylo to, že ona tam tenkrát postupn zakoupila celý cibulový servis. P edem zjistila kdy který celník má službu a nikdy nikdo nás na hranicích neobt žoval. Já si p i jedné takové dovolené s klidem zakoupila dvoje troje koza ky a nepo ítan pár bot. Samoz ejm z každé návšt vy NDR jsem p ivezla dv štangle métského salámu.

Nebyla to jenom nákupní hore ka, ale byly jsme i v muzeích, v galerii, zašly jsme tedy i za kulturou.

Jednou jsem do Dráž an let la za holkou, s kterou jsem se poznala v Polsku a ona m pozvala. Cena letenky byla v té době sm šná.

Když jsem byla s Mirkem, jezdili jsme pravideln rok co rok do Jugoslávie. Jen jednou jsme let li do Titogradu, jinak to byly cesty autobusem. Když jsme jeli po prvé, ptal se Tomáš kdy už budou kone n ty mo e?! Byly mu t i roky a cestování v autobusu ty iadvacet hodin bylo náro né pro dosp lé, ne ale pro Tomáše.

Bu pozoroval ujížd jící krajinu, nebo m pospával na klín , ale jinak bavil všechny sedící okolo nás. Nejprve plaval s dv ma nafouknutými rukávkami, pak jen s jedním a jak se p etá el pod vodou, vypadal jako leklá ryba, kterou nadnášejí vlny. Po prvním splývání p íšel vod na chu a do nekone na piloval jak splývání, tak se snažil skloubit tempa. Z po átku si pletl ruce a nohy. Necht l ani z mo e ven a záda m l opálená do erná, jen uma byla bílá. Nevydržel ležet.

Za t ch t ináct let jsem dokonale poznala pob eží Jugoslávie, od severu k jihu. D lali jsme výlety do nejr zn jších známých i mén známých m st, ale i lodí na ostrovy.

Muselo se žádat o vycestování a nikdy do poslední chvíle nebylo jisté, zda p ijde kladné vy ízení. Byl omezený po et dinár , cifra byla zaznamenaná v pasu a bylo toho neskute n málo, že bychom si nemohli pomalu koupit ani zmrzlinu ve slasti arn .

Tak jsem vždycky sehnala marky, složit d lala ruli ky a zašivala do menstrua ních vložek. Ty byly silné a papírová ruli ka se zavrtala do vrstev buni iny. Okraje vložky jsem slepila k sob a prošila svým vlasem, aby to nebylo znatelné. Dnešní vložky s k idýlkama by nebyly nic platné Marky by prosvítaly jak ruka manželky z nejznám jšího roentgenova snímku. Když jednou celníci vytáhli na hranicích z celého autobusu jenom mne, m la jsem ješt za podprsenkou n jaké marky. P i vstávání ze sedadla jsem je rychle dala Tomášovi do zadní kapsy kalhot. Musela jsem vybalit m j krásn složený kufr a celníci profilovali úpln všechno, le nic nenašli. Z ejm byli zklamaní, tak m zavedli do prostorné kancelá e, kde byl jen st l, židle a v rohu místnosti obrovský fikus. Ani po tolika letech se na to nedá zapomenout!

Komisní slovenská celnice v tesilové uniform si sedla za st l, op ela bradu o ruku a pravila: „Zosvle t sa! A všetko! T eba byla lesba a kochala se, nevím. Já ji ale p edvedla takový striptýz, že na n j do smrti ur it nezapomn la! Já se nesvlékala, já ty svršky odhazovala a myslím, že to byl striptýz profíka. Sice poko ená, nasraná, plná beznad je, ale divadlo to tedy bylo.

Když žádné peníze p i svlékání nevypadly odnikud, tak ješt poru ila, abych se oto ila a p edklonila. A jsem ji neuspokojila, sm la jsem se obléknout, vzít batožinu, dala m pas do ruky a že m ůžu do autobusu.

Cestou po dlouhé chodbě jsem si aspoň zašla na záchod. Cestující autobus nesměli opustit a už křičeli nohy. Jak jsem tak vlácela kufr z celnice k autobusu, při pohledu na něj jsem se musela usmát. Přilepené nosy na oknech, lidé seděli ve vedru, měli zákaz opuštění autobusu, před sebou vidina vytoužené dovolené a nějaká ženská je zdržuje! Čekali jen a jen na mě. Rozhodně jsem nebyla jediná, kterému někdo z rodiny emigroval. Snad to bylo na udání... Je ale pravda, že od té doby jakmile jsme se blížili k celnici, tak jsem to odnesla migrénou. Bohužel to bylo jak při cestě tam, tak i zpět.

Ubytování jsme si vyzkoušeli jak v hotelu, tak v soukromí. Obojí mělo svůj plus, bylo dobré jídlo, víno při jídle na stole, hodně ovoce a hlavně Jugoslávci měli ochutnání rádi. Zároveň říkám Jugoslávci, tenkrát se nijak nezdávalo, zda jde o Srby a Chorvaty.

Téměř v každém autu i autobusu byla fotografie Jozipa Broze Tita, který silou a mocí stmeloval celou zemi a lidi ho milovali, protože se dokázal vzepít Brežněvovi a Jugoslávie byla odlišná od ostatních lidodemostrací.

Přírodní scenérie byly úchvatné, skaliska, pláže oblázkové, které nebyly nikterak na závadu, borové lesy, moře rovné jako zrcadlo, někdy i vlny na kterých se dalo houpat. Hlavně se dala najít i mini plážka jen pro dva.

Bílé hory a bílé domky, které pak majitelé mohli přistavovat a zvedat patra skrzeva cestovní ruch a dostávali na to i dotace od státu.

Při mém dalším cestování s Honzou jsem toho viděla dost, ale na Jugoslávské pobřeží se nedalo zapomenout a vždycky vedlo.

Dnešní dovolená v Chorvatsku mě už dávno neláká, protože po její válce už je všechno jinak. Pobřeží plné rozevaných a nenažraných břehů, všude draho a v bance! Už není nic, co bývalo. Když jsme ale přijeli do hotelu, sebrali nám pasy, aby je uložili v hotelovém sejfě. Prý, abychom je neztratili. Houby neztratili! Vedoucí zájezdu se chtěla posichrovat, aby jí někdo ze zájezdu neemigroval přes Terst do Itálie, měla by z toho polízanici a přišť už by nejela.

Jenže, Eva i Katka mě posílaly do tamější banky peníze, to nikdo neviděl, nikde se to nezaznamenávalo a tudíž veškeré doklady z převodu jsem vždy před zpáteční cestou vyhazovala, aby nebyl důkaz při eventuální prohlídce.

Jenže já ten pas do banky potřebovala, tak jsem si vždy vyhlédla sympatického recepčního a když byl sám, šla jsem ho o můj pas požádat. Oni samozřejmě věděli jak na tom jsme, byli vstřícní a šli nám na ruku.

Od Němců měli marky, od nás nic a přesto nás měli rádi. Tak to rok co rok vycházelo a nevím, co bych dělala, kdyby mě pas nevydali a já musela peníze v bance nechat?!

To byl pocit, když jsem vycházela z banky do sluncem zalité ulice, v tašce už dináry a mohlo se utrácet. V té době to vypadalo, že jiná místa na zemi kouli ani nepoznám, ale protože mě Jugoslávie udivovala, tak jsem to neešila.

K jedné tyčící narozeninám jsem dostala od Honzy auto, starší ojetou Škodovku stovčáček. Ještě před tím mě učil jezdit, ale idiota, podle babičky v deníku jsem si dělala v té nejméně vhodné době.

Byla jsem v práci přesvědčena a více méně donucena znovu po letech zasednout do školních škamien. Pomaturitní specializační studium jsem dělala v Brně, v Praze to bohužel nebylo. Učení náročné, dojíždění do Brna, k tomu učení pravidel silničního provozu a to jsem ještě docházela na angličtinu na Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Aby toho nebylo málo, tak v té době jsme budovali byt. Úžasně plodné a náročné období a já se divím, že jsem to přežila bez úhony i v práci. Tak jsme domluvili první společnou dovolenou. Sledkem byl slogan: za hranice všedních dnů, sledkem do svatky! My si to upravili po svém. Za hranice všedních dnů, se Žukem do svatky. Zažádali jsme úřady o vycestování do Německa a ono to vyšlo.

V bance jsem nevěděla, jak co přivést, Honza jen řekl, že mám mít všechno, co budeme potřebovat. On že se postará o auto, náhradní díly, trasu, pojištění, prostě vše kolem auta a já budu mít na starosti to ostatní.

Zašla jsem dlat v pokoji různé hromádky a když viděla na té mé hromádce zlaté boty, skoro štitivě je vzal do ruky, položil opodál a řekl, že zlaté boty opravdu potřebovat rozhodně nebudou.

Nachýlila se vytoužená dovolená a my vyrazili. Stále jel on a já myslela, že to tak zůstane. Vždy jsem měla ještě skoro mokré díky. Vlastně měli jsme každý dva, protože mělo vyžadovat především Mezinárodní díky pro kaz.

Někde před Salzburkem zastavil a řekl, že se vystoupíme. Myslela jsem, že zešílel. Myslel to vážně, sedl si na místo spolujezdce, mapu položil na klín a pravil: “ Máš díky? Máš “! A auto jako auto. Každý má volant, pedály a šaltpáku. Nemá pravdu! Není auto jako auto. Tohle byla velká kráva, vysoko nad silnicí, obrovský volant jako v autobusu a já před tím tím žkým, dlouhým a vysokým monstrem měla nesmírný respekt. Nicméně jsem zasedla a pomalu jela. Když jsem zastavila na neosvětlené křižovatce, rozhlížela se a stála déle, než je zdrávo, tak procedil mezi zuby pro měkám na auta, která se teprve vyrábějí.

Nebo se mi zdála silnice příliš úzká a já byla přesvědčená, že se tam nevejdu. Prý nemám mít strach, vejde se tam cisterna i s návesem. Jen ať na to šlápnu a pojededu ty líné lemry. Neposlechla jsem.

Srdce mi tlouklo hrůzou a já počítala kilometry, kdy se už zase vystoupíme. Zpoátku vedle mě Honza seděl a ostřížím zrakem všechno sledoval. Nikdy cestou nebylo puštěné rádio, abychom slyšeli jak jede motor. Na rozdíl od nás jsem předložená, za to jeho ucho poznalo jakékoliv výkyvy.

Veškeré dovolené se Žukem byly víc než kouzelné. Nikdy jsme nestavěli v žádném kempu, prostě kde se nám líbilo, tam jsme se uhníždili. Bylo to taky v době, kdy policajti nenaháněli do kempů, jezdili kolem nás, zdravili, někdy zastavili, prohodili pár slov a spíš byli zdvořilí, jak vypadá vnitřek auta.

Karavan tolik nejezdilo a tak bylo zvykem, že se potkávající karavanisti na silnicích zdravili. Troubili, svítili, mávali. Na odpočívadlech si mezi sebou ukazovali interiéry, navzájem se vařila káva a blafalo pomocí rukou.

Některé vnitřky aut byly přímo šílené, uprostřed vedly plyšové klubovky, na oknech silonové záclony, nebo těžké závěsy. My všude zastavovali v karavancentrech a sbírali různé moudra, opisovali vychytávky, abychom se pak opíjeli.

Když Honza udělal volant a šaltpáku z olivového dřeva převezené z Mallorky, bylo to něco, co vskutku nikdo neměl. I odborníci nad tím žasli.

Od roku osmdesát sedm do roku dva nula, nula šest mám popsané veškeré dovolené a po letech, když v tom počítám, má to každopádně svůj povab, připomenu si a vybaví se i neskutečné situace. Teba když jsme jeli v lednu dvakrát po sobě za Evou a Honzou na Mallorku, všude sněh a led, cestou bylo vidět i zmrzlé vodopády a my měli v kabině auta minus deset stupňů. Cestou na Grossglockner dávali všichni na osobní auta lety. My jsme měli taky pro strejka příhodu, ale vyjeli jsme jako téměř jediní bez letů! A to se Honza dmul pýchou.

Nejdelší naše dovolená byla do Portugalska, kde jsme se v Lisabonu sešli po třicetiletých letech s Evou a Honzou. Jsou to všechno nezapomenutelné zážitky a já jsem za ně neskonale vděčná.

Všechny cesty byly zajímavé a nemusela to být zrovna cesta do Afriky přes Gibraltar. Jen o našem společném cestování by mohla být samostatná kniha.

Někdy mám pocit, že nestihnu udělat to, co jsem si předsevzala. Ale zase při pohledu zpět mne vůbec nemrzí, že mám za sebou tak přepestřený život. Někdo ho má sice ještě pestřejší, jiný ale neprožil ani desetinu toho, co já.

V životě hraje roli náhoda, osud, naturel, geny a nejznámější setkání, které nejdou dopředu naplánovat.

Především bych měla každý člověk v životě dosáhnout. Ne vždycky jsem to v dělála, žila jsem bez cíle, ze dne na den, ani trochu ctižádostivá a ambiciózní. Nejvíce ze všeho jsem preferovala partnerské vztahy a musím uznat, že vycházely! Nikdy nikdo mně nedal kvinde.

Jen jednou se to stalo, když mne opustil Honza a to jednou pro vždy. Říká se, že jednou všechno skončí, ale zase něco za jiná. A zařalo!

Nevím, co to bylo za prozřetelnost, která mi naštrčila do cesty Myslivce, který mě Honzu nahradil. Oba narození ve Vodňanech, diametrálně odlišní a přesto spoustu společného a v sobě něco, co mi vyhovuje. Plnohodnotný prožitý život byl od mých dětství a pak v děchodu. Jsou to prakticky celá desetiletí, kdy jsem s jednou přítelkyní prázdná po Honzovi byla šťastná, spokojená a maximálně vyrovnaná.

Cítím se báje n , práv tak, jako jsem se cítila na našich cestách se Žukem. Te by z ejm m lo p ijít na adu vypráv ní o dovolených.

Na p edešlých stránkách jsem se už zmínila, že první dovolená byla v ecku. Jeli jsme p es NDR, NSR, Rakousko, Itálii a z Brindisi trajektem do eckého Patraje. Zpáte ní cesta vedla p es p echod Evzoni do Jugoslávie a Rakousko dom . V roce 1987 se fasovaly v bankách a r zných Reisebüro bloky na benzin. Celníci nás nepustili p es p echod Duderstadt a napsali nám poznámku do výjezdní doložky, což zaván lo pr švihem na hranicích p i zpáte ní cest . Šet ili jsme každou kapku benzinu a nechápali tu byrokratickou mašinerii. Museli jsme si zajet hodný kus cesty. Kdybychom mohli jet podle našich plán , byli bychom u Katky už cirka za hodinu. Ale! P edpisy jsou p edpisy, my byli nuceni se vrátit a p ijet na p echod Wartha, kde to bylo bez problém .

P es t i bezpe nostní pásma se kone n dostáváme z východní hranice na západní. Pane ta zm na!!!

Východní celníci by nás nejrad ji sežrali, západní se usmívají, nebuzerují, necht jí po nás ani pasy a p ejí š astnou cestu.

Kone n vytoužený ve er v Bad Gandersheimu a setkání s Katkou a Petrem. Dv noci jsme u nich p espali a b hem dne nám cht li všechno ukázat. Školu Katky, kde u ila, v zení Petra, kde d lal kurátora, h bitov, kde je pochovaný krom maminky Katky i jejich t íletý Rafael, prolezli jsme m sto, lázn , parky a restaurace.

Bylo nám u nich báje n , z stali bychom klidn í déle, jenže nás tla il as a my museli pokračovat v naplánované cest .

Odjíždíme od nich na Göttingen, je cítit guma, tak stavíme na parkovišti a Honza pod autem zjistil, že je zni ená levá zadní poloosa, je rozpadlé ložisko a z kuli ek je kaše. Cestou to byla první závada a já se bláhov domnívala, že už nás nic nezasko í...

Byl srpen, tudíž teplo, ale p ed námi se ty il zasn žený Grossglockner. Naho e v horách bivakujeme, pod námi mraky jako v letadle a v bec není vid t na cestu dol .

Tam jsem si po prvé všimla, že Honza t žko dýchá. Šlo i o klidovou dušnost, která n v stila nic dobrého. Padla na m úzkost ze všeho. Z té mohutnosti, i z toho, že bych m la eventuáln sjet sama dol do civilizace.

Okolo nás se rozhostilo hlasité ticho, v noci nespím a pozoruju Honzu, jak dýchá a p edstavuju si, že každou chvíli budou kolem Žuka b hat vyjící vlci. Rychle jsem tu p edstavu zavrhla a usnula.

Ráno bylo kouzelné, vrcholky hor zalité sluncem, modrá obloha, zv davé krávy p išly až k nám. Já je krmím ztvrdlou houskou a jedna kráva dokonce olízla Honzovi z tvá e p nu na holení. Ráno je oproti noci v naprosté pohod , tak stoupáme ještě výš na Edelweisspitz, který je ve výšce 2579 metr a já si v krásném horském krámku kupuji perle ové náušnice, které byly jako náhražka za strach z p edešlé noci.

Dalekohledem pozorujeme nejen horské svišt , ale i horolezce na štítech ve sn hu. Cesta dol byla nekone ná, klikatá, jelo se po ád na dvojku, samá zatá ka a nám praskla pravá zadní pneumatika. Byla to v t ch horách rána jako z d la a samoz ejm se to stalo v tom nejmén p íhodném míst .

A aby toho nebylo málo, za al nám vytékat benzín, nebo bylo erstv natankováno. Honza nahodil montérky, já vylet la s trojúhelníkem, aby do nás za zatá kou n jaký blb nenarazil. Rezerva v cukru letu namontována a my jeli do první autoopravny p ezout gumu. Pro tyhle p ípady jsem m la karton plze ského piva a každý, když dostal pixlu, tak zajásal. Pokra ujeme v cest a žasneme v Cortin d'Ampezzo. Desítky krám , kde je k mání jen a jen lyža ská výzbroj a výstroj. Sm rem na Longarone stavíme u eky, nikde nikdo, panenská p íroda, ístá voda, písek a my plaveme, jak nás Pánb h stvo il.

Po o ist pokračujeme, p ed námi Venezia a kone n mo e! Parkovišt vhodné na p espání jsme nenašli, jedeme se tedy vyspat na letišt .

Procházíme letištní halou, prohlížíme vzlétající i p ístávající letadla a žasneme, že desítky letadel jsou neustále v pohybu. Z Ruzyn jsme znali n co jiného. Pár Tupolev na ploše a jedno letadlo za hodinu ve vzduchu. Cestou z letišt do Žuka se chci ještě zastavit na WC, kde zažívám šok v tom kapitalistickém sv t . Na dve ích vidím hol í ku, chci je otev ít, ale jdou ztuha. Op u se víc, dve e otevírám a nev ím vlastním o ím. Na zemi v chodbi ce hned za dve mi leží na zemi souložící dvojice.

Nechci je p eskakovat, vycouvám a suverénn vcházím do dve í s chlape kem. No a co? St etávám se s vycházejícím Honzou a on se m ptá, zda umím íst?! Bodej bych neum la, le na správném m nebylo umožn no, hledám tedy nejbližší východisko. Jiný kraj, jiný mrav!

Ráno jsme jeli lodí po Grand kanálu na nám stí svatého Marka. Lo stála t i tisíce lir, ale zpáte ní cestu jsme neplatili, protože se nám poda ilo vstoupit na palubu se skupinou Japonc . Blažilo nás každé ušet ení jakékoli m ny.

P išli jsme na parkovišt , já vzala karti ku, šla zaplatit, jen jsme se v Žuku ještě jaksí zdrželi a p i výjezdu z parkovišt nás necht la závora pustit.

Holt blbí a neznalí! Museli jsme hned po zaplacení odjet a to jsme neud lali. Šla jsem do kancelá e za mladíkem a pomocí n m iny jsem si zahrála na mima a p edvedla co se stalo a závora je neoblomná.

Asi jsem hovo ila dost dob e italsky, mladík vše pochopil, smál se a vyšel sm rem k závo e. Vylezl na rampu, otev el budní ek, s n ím zašteloval, p ístroj byl spokojen, dal pokyn závo e, ta se zdvihla a my mohli projet. Zase n jaká ušet ená lira.

V noci jsme zastavili v Raven , kde zem el básník Dante. P ed námi se vyloupila malinká osv tlená cukrárni ka, která byla celou noc otev ená a já po prvé v život vid la ve vani kách vedle sebe ty icet osm druh zmrzliny. Bože! Ale te kterou? U Honzy vždycky zvíť zila citrónová, já hledala druhy, které u nás nebyly k mání a t ch bylo hodn . Dala jsem si Malaga. Republiku San Marino jsem vid li z Rimini v noci p kn osv tlenou.

Je to v podstat kopec plný krám , lákadel pro turisty, kde jsou úzké uli ky a jezdí tam spíš motorky než auta. Zaparkovali jsme dole u skály nikomu tak nep ekáželi, nikde nebylo místo k zaparkování ani na malinkého Smarta, natož pak na Žuka.

San Marino jsme si prošli, pokoukali, nakoupili a protože mají svoji m nu, na mincích, které vypadají jako liry, ale je na nich vyraženo Repubblica di San Marino. Hned jsem si dala pár mincí stranou s tím, že budu mít náušnice jako raritu. Tu raritu mám dodnes v podob nárámku, náušnic a San Marino visí i na krku.

Trochu ušlí, ale spokojení p icházíme k p ilepenému Žuku ke skále a vidíme za st ra em pokutu od místních policajt . Cifra ty icet tisíc lir nás nepot šila. Co te ?

Honza m l v t chto p ípadech bleskové nápady. Jen ekl: Hlídej a eventuáln zabav policajta! Vlezl do Žuka postranními dve mi, nastartoval já k n mu sko ila a my z místa ujížd li co to dalo. Policajt se mohl upískat, zvuk píš alky se vzdaloval a my jen doufali, že se mezi sebou nedohodnou p es vysíla ky.

Dopadlo to dob e a my s perfektním pocitem zašli do krámu, kde si Honza za ušet ené liry koupil startovací pistoli, která byla i na prase í náboje.

V noci bylo v aut neskute né množství komár a nezabíral ani sprej. Museli jsme mít pod prost radlem i hlavu. Ráno bylo to prost radlo celé krvavé od zabitých much a komár . Na p íšt jsme uvažovali i o moskytié e. V Riccione jsem zavzpomínala na bab u, ráda tam jezdila s d de kem Andersem ještě dávno p ed válkou.

Tam po prvé Honzu bolela ruka p i plavání a to byla p edzv st blížící se kardiomyopatie, což nikdo z nás ještě nev d l. Cestou vypadl sací ventil od benzinového erpadla. Pro Honzu nic nebyl problém, ale m každá taková patálie na chvíli vyvedla z rovnováhy. íkal, že je to jenom auto, které bohužel p es rok stojí, a na n m v pr b hu roku po ád n co d lal, stejn se stále n co objevovalo, což m zasko ilo.

Ventil opravil na dvo e u n jakých kulturist , byla už tma a já svítila baterkou. Po oprav jsme se osprchovali hadicí, která byla skoro pro nás p ipevn na na zdi a ani nevodila studená voda.

Vše uklizeno, p evléknuto, chceme odjet a nic, auto ani neškrtilo. Znovu vyndat montérky a pracn uložený vercajk p ed n kolika minutami, svítím baterkou, tahám za pumpu, aby Honza zjistil odkud kam závada vede. Ješt ke všemu byla prasklá hadi ka. Opraveno a odjezd hluboko po p lnoci.

eká nás ím. Ve fontán di Trevi si ve vedru má íme nohy. Slunce praží, le karabinié i jsou neoblomní a zakazují osv žení. Projíždíme ímem, n co v aut škytlo a motor se nechytá. S bídou jsme najeli k chodníku. V tu ránu kolem nás samí policajti v nepr st elných vestách, houkání, pískání a na nás jsou namí ené odjišt né kvéry.

Nezávidí ní hodná situace, jen co je pravda! Dodatek zjistíme, že stojíme u vchodu banky a kolem nás projíždí pancéřové vozidla s hotovostí. Honza uléhá pod auto a je to celé jako z filmu o upádní banky. Pancéřové auto odjelo, policajti se uklidnili, kvěry zastrčili, hlídací postet se zmenšil, ale stejné poád Žuka obcházelí kolem dokola, jako pešek. My jim z pod auta vidlí jen nohy v kožených holínkách. Po opravě jsme zajeli ke Coloseu. Z té mohutnosti na nás dýchla historie.

Ve Vatikánu bylo úmorné vedro, lilo z nás, tak se chceme ochladit, le dovnit nás nepouští, protože má Honza kraasy a já šaty na ramínka, holé ruce a nic na hlavě. Kašlem tedy na celý Vatikán, ani nás to nemrzí a hlavu rozhodněv šíme.

V plánu máme Neapol. Vidíte a zemíte. Před cestou Honza ještě naléval benzin z kanystru do nádrže a vystříklo mu to do obličeje. Nevidí a ve nám, a ho poleju vodou! S ním je samé vzrůšo a jeden se vskutku nenudí! Je to holt nátura a po chvíli je jako rybička, která sedá za volant.

říkám, že k volantu nemám slepečkou hůl, ale no ní Neapolí jsem jet nechtěl. Za to on za tím volantem prozel. Po ulicích korzují nahé šlapky jen ve vysokých kozačkách. P řšerný dojem, špína, prostitutky, pasáci, všelijaká lůza a verbež. Báli jsme se zastavit. Za okny v úzkých uličkách jsou vedle sebe vidíte krucifixy, svaté obrázky, ale i srpy s kladivem s obrázky Stalina. Ujíždíte li jsme odtamtud hodně rychle.

Cestou ještě vidíme na ulicích jeden pohledbní ústav vedle druhého, haly honosné, náhrobky z prvotřídního mramoru a nad nimi se tyčí vysoké palmy.

Před námi kouzelné no ní Palermo, nádherné zátoky a shora vidíme stovky nových aut jako krabičky od sirek, které jsou připravené na lodě. Pokračujeme v cestě na Tárantó.

Trochu bloudíme, mapa m ukazuje jiný směr a tak se domlouvám s Italem o směru naší naplánované cesty. Honza žasne, jak nám to jde, ale hodí se slova z latiny, jako dextra, sinistra a já navádím na správnou cestu. A se mu to nezdá, nedvěuje, le rezignuje a jede podle mých rad. Za pár kilometrů m dáva za pravdu, protože se vyloupne Brindisi.

Moc času nebylo, aby nám neujel trajekt. V cestovní kanceláři je třeba vyídit formality, nechat si potvrdit jízdenky na loď a zajít s pasy ke carabinieri m pro razítko. Když jsme vše absolvovali, pomalu jsme se sunuli k lodi Flavia. Nejprve se naložovaly vozy TIR, pak karavany a naposledy osobní auta. Prohlížíme si celou loď, nahoře jsme si dali kávu a připadalo nám, že nám patří celý svět.

Na WC byla k dispozici i sprcha, noc byla teplá, a plavba klidná. Na lodi všichni spí, kdo nemá kajutu, pospává ve spacáku na zemi, nebo v k eslech.

Jsmenad jediní kromě kapitána, kdo nespí. Chceme si to všechno vychutnat a užít a ne to zaspát. Ráno bereme plavky a jdeme se vykoupat na horní palubu. Slunce praží, ale pofukuje vítr, tak je to snesitelné. Po oběd už je vidíte pevnina, přístav Patras.

Nezbytná celní prohlídka, kterou zajímají jen videokamery. V bance m níme liry za drachmy.

Jedeme směrem Kata Aktavia, krámy zavěné a nám chybělo peřivo. Stavíme před jakýmsi hotelem, já jdu do hotelové kuchyně na žebrotu. Dali chleba zadarmo a ještě jsme se mohli osprchovat. Úžasná vstřícnost!

Jak tak jedeme ve erním městem, otevřeným oknem ucítíme libou vůni. Honza hned zavřel, zastavil a v přezdu se rožní sele, už je z poloviny do zlatova upeřené. Koupíme s hoičím a křenem, v papíře to ještě pálí, ale neseme si do auta veěi. Vezeme si vepřo bez knedla a zela a sjíždíme do no ní Olympie.

Všude živo, krámy otevřené, korzující lidi, máme vozí mratav kořácích, které ku podivu nespí a pozorují ten no ní mumraj. Zajeli jsme do pomeranového sadu a zalehli. Ráno nás vzbudil krocan, který stál pod schůdky, strašněval a dožadoval se nějakého žrádla. Cosi dostal, ale my už neusnuli a pokračovali na Tripolis.

Stavíme u hnděky jako Ganga, ale i tak osvřžující, nikde nikdo, tak do ní lezeme jako Adam s Evou. Uplavali jsme pár metrů od břehu, když m Honza ekl, že není vidíte skrz tu barvu ani na krokodýly. Vrátila jsem se rychle ke břehu a mla po náladě. Ale scénérie tam byla jako v nějakém mexickém kaonu. Kouzlo!

Trhám si ze stromu vlašské oechy, kolem nás se pasou oslí, kozy a ovce. řlověk v dohlednu žádný. Nádherná vegetace, obrovské kaktusy s jedlými plody, ale pro jistotu ani neochutnávám, nemusím mít všechno.

Cestou hodn v elích úl . Vřak také na tržiřtích prodávají nep eberné množství sklenic s medem, ve kterém jsou nalořena jádra vlašských o ech .

řla jsem si odsko it do lesa a jak tak sedím na bobku, kde se vzal, tu se vzal projel kolem m ztepilý ek na bílém koni. Nikterak jsem nevyvedla z míry ani eka, ani kon . Silnice je samá zatá ka nad srázy, a dole vidíme vraky aut, která zatá ky nezvládla a popadala dol . B hem cesty vidíme velmi ásto pomní ky s rozsvícenou lucernou, vedle stojí plná láhev n jakého alkoholu a leckde je i plný talí , nebo n jaký balí ek. Poz stalí tak nosí nejen sví ky, ale i jídlo s pitím. Pomní k jsou po celém ecku desítky a n kdy tak blízko sebe, že se až zdá osv tlená silnice.

Sm ujeme na Korintos a Athény. Už z dálky vidíme jakési atrakce, koloto e, st elnice, sv telné laserové paprsky b hají po no ní obloze. Dohadujeme se, zda zastavit, nebo si to necháme ujít.

Práv v onen okamřik jsme se znovu narodili, protože se uvolnil pravý rejdivý ep. Jsou strřené závitý. Oprava na ruřné silnici, jezdí auto za autem, já op t svítím a trnu. Pot ebujeme nový speciální řroub, který sebou nemáme a nemají ho ani idi í, kte í zastaví a cht í pomoci. Dáváme tedy náhradní řroub, který je ale z nápravnice. Cestou všude sháníme řroub o pr m ru dvanáct milimetr a jeřt je závit ve Witwortu. Ptáme se všude, kde si myslíme, že n jaký takový p eci musí vyhrabat.

V Korintu jsme jeli p es most kolem kanálu, který je vytesaný ve skále, kde projížd í lod , pouze pomocí lodivoda. Z té výřky jsou lod jako krabi ky od sirek, je to p kná hloubka. Kanál je p íliř úzký, ale ze skály nádhern osv tlený. Stojíme na most , díváme se do té p ířerné hloubky a máme pocit, že jsme na trampolín . P ířern se pod námi všechno t ese pod projížd ícími auty.

Cestou do Athén stavíme v každé díln , v každém servisu a ptáme se po řroubu. Všude kroucí hlavou ale nakonec je vše korunováno úsp chem a řroub dostáváme zadarmo, a bychom platili v tu chvíli t eba zlatem. Dokonce máme do foroty ty i na víc. Po obou stranách hlavní t ídy jsou ve výlohách jen samá auta a motorky. Mají zde zastoupení všechny zna ky, dokonce i řřkodovka.

V Pireu jsme zastavili, já se řla vykoupat a Honza zvládnul opravu bez mé asistence a pak p ířel za mnou k mo i. Ve er stavíme už za tmy kdesi v polích v jakémsi podh í absolutn mimo civilizaci.

Kdyř se ráno probudíme, zjistili jsme, že stojíme uprost ed melounového pole. Kolem nás je ale soustava zavlařovacího za ízení, která pracuje na plno. Stát tam jen o trochu dýl, tak už nevyjedeme. Honza vzal hned n ř a dva p inesl. Jednoho jsme sn dli hned, druhý se kutálel v řřuku. Meloun je nad všechna diuretika a tak stavíme skoro na každém rohu. Bylo to jako na blatech, kola už se bo íla do promá ené p dy. Rychle jsme odtamtud ujířd íli.

Sm rem z Larisy na Tesaloniky stavíme na jídlo, ale chceme dohnat denní p íd l kilometr , tak na dlouhé vyva ování není ás. D lám jen míchaná vají ka se salámem. Kdyř myl Honza pánev odkudsi p íb hli hladoví, ale p ítulní psi. Dáváme jim salám a dokonce meloun. Jeden z nich byl obzvlář vd íný a pomáhal Honzovi mýt pánev dlouhýma uřima.

Tak jsme projeli ecko skoro k ířem krářem až jsme se dostali k Jugoslávřké hranici. Projeli Skopje, Priřtinu, Rřaje, Ivangrad, Pjo u až k Titogradu. Na ten jsem m la z d ív řřka rozporuplné vzpomínky.

Let la jsem tam tehdy s Mirkem, p ířtání se m ani trochu nelíbilo, vypadalo to z té výřky, že padáme do mo e a hlavn kolem letiřt byly v té dob obrovřké požáry. I na tu dálku na nás fun l pekeln horký vzduch a požárníci hasili ze zem í ze vzduchu. Nebylo to ani trochu p íjemné a dokonce se mluvilo o tom, že se bude evakuovat letiřt .

Ve er za tmy sedíme v řřuku, kolem les, popíjíme a kocháme se krásn umytým p edním oknem, které nám umyl hořík u pumpy.

Na st ra i sedí obrovřký chrobák a já po oukám Honzu, aby ho zhoupl. On poslechl, zapnul st ra e, jenže my v té tm nevid íli mraky malinkých muřek na skle. Ta hav řla za sv tlem, narazila na sklo a už tam z stala. Jak Honza na sklo nast íkal a pustil st ra e, vzáp tí se ud lala na skle hn dá muří kaře, že nebylo skrz to umyté okno v bec vid t. P id lala jsem si práci, protože jsem si to celé vymyslela, tak jsem to řla i umýt. Z stali jsme na tom míst dále než bylo zdrávo, ale ud lala jsem v aut po ádek, u potoka vyprala a Honza zase d lal údrřbu na aut . Za to všechno mohl ten chrobák.

V Tovaru jsme koupili ku e, že si ho ve er ogrilujeme.

Až v aut jsme zjistili, že kuře smrdí na sto honů. Honza se do kšeftu vrátil, vyval je, oni kuře vymílají za to nejhorší, které měli a my jeli trajektem přes Boku Kotorskou a v Herceg Noviku kuře tak chutnalo... Honza miloval tu atmosféru, kdy sestavoval gril, vynášel stoleček, židličky a při samotném grilování se popíjelo a dělali jsme plány a těšili na výsledek kuřete.

Nikdy jsme to neuspěli chali a tak v nás se linula dlouho do noci, jižní obloha plná hvězd, z blízkého kamene nás pozoruje ještě ruka a veškerá křídlatá havě se slétá za světlem. Pouštíme italské kazety, zpíváme, jsme sami a těšíme se, až budeme trhat do zlatova upečené kuře a kosti házet za sebe. Tenkrát po prvé a naposled jsme spolu snědli celé kuře na posezení.

V Dubrovniku obdivujeme muzea a mořské akvárium. Pak následovala Rjeka, Postojná, Lublaň a jak tak ukrajujeme kilometry, najednou jsme se ocitli na jugoslávsko-rakouské hranici.

Vše proběhlo bez problémů a bez razítek. Cesta z celnice údělá. Sedmnácti procentní klesání, před námi kolona obrovských vozidel, stojíme po řád na brzdách, které jen hoří. Mám strach o brzdové destičky.

Před námi je Vídeň a nenecháme si ujít návštěvu Prátru. Honza si sedl na motorku a před sebou na displeji ubíhala klikatá silnice. On se do té jízdy tak vžil, až z motorky spadnul. Smála jsem se mu a nevěřila, že je mistrem republiky.

On se měchtl z ejm pomstít a zaplatili jsme si jízdu na bobové dráze, což byla v podstatě horská dráha. Posadil si mě před sebe, já nic netušila a na jízdu se těšila. Sotva jsme vyrazili, došlo mě, že vystoupit už nemůžu. Prudký vítr ve výšce nadouval tváře, že nešlo ani zavít pusou, nešlo se ani nadechnout. Připomínalo to výcvik kosmonautů. Když jsme se přiblížili na konec roviny, boby padaly téměř kolmo dolů. Byl to přehřívající a nezapomenutelný zážitek. Vylezla jsem v cíli skoro potyech, ochraptělá a s krvavými koleny, jak jsem cestou brzdila, ležela zcela zbytečně.

Dovolená pomalu ale jistě vypršela a my se přiblížili k hranici, kde jsme zažili šok. Celníci na nás doslova řvou, proč jsme jeli do Německa přes NDR?! Nepříčetný celník se vřít do Žuka a sledoval, řmucha, všechno otvíral a klepal do boric auta. Nevím co hledal a co nenašel, ale chtěl na Honzovi, aby vymontoval přední sedadla.

Ten mu opáčil, že nic montovat nebude, a si je chytrý celník vymontuje sám, ale že pak musí dát vše do provozního stavu, jinak si na něj bude Honza stěžovat u náčelníka. Jestli se toho celník zalekl, nevím, nic se nemontovalo, ale po krásné dovolené to na nálad nepřídalo. Ti celníci snad byli školení, jak vytočit lidi, kteří jedou na dovolenou a z dovolené zase zpátky. Byla to snad závist, že sami nemohli vycestovat? Tolik zloby a arogance! Co asi dělají dneska tehdejší celníci? To byla diležitost sama a mysleli si, že si mohou skutečně všechno dovolit. No na každou svini se vaří voda. Jen někdy než přijde k varu to trvá na měj vkus příliš dlouho.

Jelikož jsem vždy a všude všechno zapisovala v etně najetých kilometrů, tak dneska vím, že do Německa a zpět by mě přes NDR do NSR za Katkou to udělalo 6750 kilometrů.

Další naše dovolená byla vymyšlená a připravená víc než dokonale. Naplánovali jsme Portugalsko, pokud ovšem dostaneme vízum a hřebem programu mělo být setkání v Lisabonu po třicetileté době s Evou a Honzou. Dovolená začala v úterý a trvala měsíc.

Nechci psát žádný cestopis ale přeci jenom bych se ráda zmínila o některých momentech na našich cestách a podělila se tak o zážitky. Přípravy byly sáhodlouhé a kolik měsíců předem. Zvolili jsme tu nejkratší možnou cestu, abychom mohli pobýt v Lisabonu co nejdéle. Jeli jsme po placených dálnicích, kde se platilo neklesanské mýtné. Jelikož nám Eva slíbila, že vše bude sponzorovat, tak jsme si to mohli dovolit. Sami bychom na takovou dovolenou těžko ušetřili, protože jsme v té době komplet zařizovali nový byt.

Podrobné mapy v té době u nás nebyly k sehnání, ale dostali jsme od Katky krásný atlas, podle kterého jsme se roky orientovali. Je pravda, že za tu dobu se leccos změnilo a já pak do map dokreslovala už nově postavené dálnice.

Měla jsem od Evy několik pohledů Lisabonu, které nám při hledání na cestě pomohly. Mobily nebyly a Honza vypočetl, kdy asi budeme na místě určení. Eva v dopise napsala adresu jejich hotelu, jen nám kladla na srdce, abychom se vyhnuli Madridu, skrzeva bloudíme a zbytečně ztratíme čas. Měli jedině plán, chtěli přivést Olomoucké syrečky.

Zprvu jsme se domnívali, že to nemůže být takový problém. Syreky byly zavazence ve šroubovací sklenici, ta byla zabalená do několika vrstev novin a to celé v igelitovém pytlíku a přelepeno leukoplasty. Honza pak sklenici upevnil pod autem. Cestou se ale uvnitř auta intenzivně jí a intenzivně jí vznášel takový odér, že si laik při vstupu do auta musel myslet, že převalíme mrtvolu.

Když celníci chtěli vidět vnitřek Žuka, spíše jen ze zvědavosti, nikdy se nezdrželi a vypadli ven. Cestou jsme chtěli sklenici kolikrát vyhodit, respektive já to chtěla, jenže budoucí švagr chtěl dostat slibu a syreky přivézt. Tak jsme vydrželi cestu ve smradu, rádi sklenici převalili a při pohledu, jak oba sedí na útesu a debužirují delikatesu, kterou desetiletí neměli, bylo vše zapomenuto.

Ale postupně! Jeli jsme opět přes NDR do NSR, kde byla nezbytná přestávka v Bad Gandersheimu. Jeli jsme se Žanetkou číslo jedna a už v zájmu dovolené skýtala nevšední zážitky. Trochu jsme bloudili po Stuttgartu, kde začaly zlobit brzdy. Na parkovišti Honza vstříkl olej pod manžetu brzdové pumpy a zase je vše zažehnáno a brzdy chodí jako z partesu. Ve Švýcarsku jsme vyměnili peníze, aby bylo na mýtné. Pro ten úhel jsem měla několik peněz a v každé jiná měna podle států, kterými jsme projížděli. Dnešní euro v tomto případě leccos eší.

Švýcarsko je z velké části pod centry měst podtunelované, vše nádherně značeno a tunely široké, na kde i ty proudové. V Zurichu a v Bernu byla pauza, přišlo jsme si udělali prohlídku a jen zírali. Pro nás draho, ale i to, samá banka, téměř jedna vedle druhé. Lidé vstřícní a usměvaví, ochotní a laskaví. Na dálnicích vofuk, když aut, ale i když si vycházejí maximálně vstřícně. Nikdo není nervózní, nikdo netroubí, neukazuje z okénka na prstech parohy, když se motáme v jiném pruhu a hledáme ten správný směr.

Kolem dálnic jsou ploty kvůli zvěři a nad dálnicemi jsou postaveny úzké mosty, aby zvěř mohla přecházet na druhou stranu a nedošlo k úhonnosti. Mosty jsou využity, srnky si zvykly a kolikrát jsme je viděli, jak štrádají a dívají se dolů na auta. Všude stáda stejných a zřejmě spokojených krav. Krávy jsou bílé nebo černé, hnedých je pomálu a fialovou Milkou jsme neviděli ani jednu.

V Bernu jsem obdivovala v krámu šperky, ale zdály se drahé. S obchodníkem jsem dala vše s mojí chabou měnou a když se dozvěděl, že jsem z Československa, tak mě dal výraznou slevu.

Honza byl pyšný, jak dokážu šetřit rodinný rozpočet a že vymámím z jalové krávy tele. Před Ženevou bylo stádní řízení za volantem, chtěla jsem zase pozorovat okolí a když řídím, nestáhám už na nic jiného koukat.

To Honza byl jiný kádr. Ten za jízdy viděl i veverka na stromě a houby v lese. Ptala jsem se, zda byly ervivé.

Už jsem se zmínila, že nám na cestách ušlechtily letiště a přístavy. Nenechali jsme si tedy ujít letiště v Ženevě. Vstup na terasu byl jeden švýcarský frank na osobu a dokonce se směl fotografovat.

Byla nezbytná kontrola a procházelo se rámem. Honzovi pípala kovová spona od opasku

.Létalo jedno letadlo za druhým a když letělo portugalské, uvítali jsme si, že nemůžeme otálet a cesta do Lisabonu byla ještě před námi dlouhá.

U pump jsem se postupně učila, jak se v které věci ekne bezolovnatý benzin. Ten se už snad dnes nikde ani nevyskytuje. Blei frei v Německu, sans plomb ve Francii a ostatní jsem už zapomněla. V Ženevě jsme měli štěstí a před námi přecházel silnici Jean Luis Trintignan. Honza zastavil, on se na nás usmál a zamával nám. Taky zážitek! Hodně filmů s ním jsme viděli.

Cesta přes Švýcarsko byla téměř celá deštivá, ale vidíme nádherná jezera v oparu a na nich stovky plachetnic. Cesta na Grenoble je dost hrozná, klikatá, na jedné straně hory a na druhé hluboké srázy. Na kde dokonce úseky bez svodidel. Když je na víc deštivo a pošmourné, je to skoro deprimující. Ale přesto, že za pár dní uvidíme Evu s Honzou nás žene dopředu. Cesta je celá prošpikovaná tunely a tunýlky a jsem ráda, když už sjíždíme do údolí.

Chceme sice na Nice, ale smůlka na Monaco nás přesvědčila a míjíme tedy do Lancy na her a vášní. Buračka v tunelu, policajti, odtahová služba, mraky aut a my se suneme krokem. V Monacu parkujeme hned u moře. Prohlídka přístavu, nádherné luxusní obrovské jachty, kde stojí na palubě vysoké vzrostlé stromy. Před jachtou je taková velká ošatka plná bot, protože na loď se nesmí v botách. Ptáme se místních na kasino a oceánografické muzeum Jacka Cousto a na palác knížete Rainiera III. Před casinem je přehledná rušňo a tři nádherných bouráků a motocyklů!

Je to úplně jiný svět. Projíždí jí pánové v kabrioletech, zaparkují, klíče od auta hodí liftboyovi, bafnou dámu v róbě, která se paří s liškou na krku, snad aby bylo vidět, že na to má a spolu kráčí po schodech do kasína.

Honzovi se tam moc nechtlo, ale zase když už jsem u zdroje, tak si to nenechám ujít. V hale visí p epychové lustry a zrovna byla výstava soch Salvadora Dalího. Na ploše podstavce ležela kamenná hlava ženy, místo vlasů b e an a ze zavěšených očí jí v pramínkách teou slzy do kašny.

. Bohužel v celém kasínu je zákaz fotografování. Tam by byly žň !!! Honza vsadil sedm franků, vyhrál sedmnáct, jenže já je v cukru letu prohrála. Zanecháme hazardu a odcházíme okouzleni nádherou a p epychem. Nad prohrou si vlasy nerveme.

Máme za sebou ten den ty i sta padesát kilometrů, ale vbec se nám nechce spát, chceme si všechno užít, prožít a zažít. Parkujeme přímo u bazénu, který je známý ze závodů F1. V p l t etí ráno slyšíme hlasy a kdosi nám kývá autem. Honza otevírá dveře a tam stojí dva policajti. Nejprve zdvoile pozdravili bon joure a zrovna tak zdvoile oznámili, že non parking.

Honza duchapítomně řekl, že motor kaput! Usmáli se, zasalutovali a odešli. Žádná buzerace. Po snídani a seřízení ventilů jedeme k paláci. Další nádhera před námi. To ani nejde popsat, to se musí vidět.

Líbilo se mi, jak se mi podařilo nacytat Honzu. Šel se v knížecím parku za palmu rat, já ho chvíli nechala a zašeptala: "Bacha, jde Rainiér"! A koliv m m l sakra prokouknutou, skočil na špek, spchal z parku a p i tom si pochcal nohy. Pak si je sprchoval před oceánografickým muzeem a já se bavila.

Dlouho jsem pak byla ve stěhu a ekala, kdy m to oplatí. Lístky do muzea stály osmdesát ty i franků a rádi jsme je dali, protože to byl mimoádný zážitek. Na prohlídku jsme sice m li jen pár hodin, chtlo by to aspo t i dny, ale nádhera podmořského světa stála i za t ch pár hodin.

Pokračovali jsme plni dojmů přes Nice, Cannes a v Marseille jsme museli cht necht okouknout p ístav. Práv odplouvala lo Napoleon. Ani lo nep ipomínala. Byl to dvanáctipatrový barák, takové obrovské monstrum.

Když jsme si vyšplouchli oko, pokračovali na Salon, Nimes, Montpellier, Garbone, Perpignan a přes echod do Špan lska. Jeli jsme přes Figueres, kde se narodil Salvador Dalí. ekli jsme si, že až bude víc asu, ur it tam ještě zajedeme a p i té p íležitosti uskute níme i návštěvu jeho muzea.

T sn před p lnocí parkujeme u vodopádů, Honza vybral nádherné místo, jako by m l uchometr na ty scenérie s panenskou p írodou bez lidí. Tam nebyla živá duše a my se ocitli v úplné pohádce. Rekognoskují terén s baterkou, tmu propichují jen hv zdy z jižní oblohy. Svlékli se do naha a následovalo koupání.

Sice zuby nám drkotaly, voda ne studená, ale ledová a já marn hledala plovoucí kry. Honza íkal, že má voda nejvíc osmnáct stupňů. Já mu to v íla, ale myslela pod nulou. V posteli pod duchnou v aut nám ale bylo hej.

Za svítání pozorujeme ještě z pelíšku bujnou vegetaci, strán plné žlutých a fialových kv tů. Stoupáme do hor, vzduch ídne, zaléhají uši a ídký vzduch je vid t i na plameni va í e. Projíždíme do Urgelu, kde sídlí biskup, který spravuje Andoru. V Ando e jsou na všem uvedeny ceny jak ve francích, tak v pesetách.

V tšina lidí hovoří špan lsky i francouzsky. Koupili jsme si video, na které nám pak Eva napsala glejt, že ho dostáváme jako svatební dar, abychom nemuseli platit zbyte n vysoké clo.

V Ando e je pumpa vedle pumpy, dá se íci, že je přímo pumpama prošpikovaná. Benzin laciný a my vždycky dojeli až do Andory, natankovali všechny nádrže a naplnili i kanystry, které ležely pod postelí. Všechno m lo ur íté místo, před kanystry byly umyvadla a bedna s ovocem a zeleninou. To celé ještě zajišť no silným gumovým pavoukem. Aby nám náhodou p i brzd ní kanystry neskákaly na záda.

V Ando e se hojn p stuje tabák, kterému se v t ch podmínkách neskute n dá í. Listy tabáku zapl ují kdejaké místo ko a v krámech je obrovský výb r r zných doutníků. I balení doutníků je impozantní. V pr hledné krabici leží v d evité vln jeden doutník, který je spletený ze dvou. Jak se to kou í je m záhadou.

Když jsme se pokochali Andorou, ani ve snu nás nenapadlo, že v t ch místech budeme rok co rok tankovat a že se do Andory podíváme ještě tolikrát.

Ve Valencii jsme blbli v mo i a já si v píse ných dunách ud lala výron. Zabalila jsem nohu do mokrých plavek, položila na palubku a pokračoval se k vytouženému Lisabonu.

A koliv to bolelo jako ert, chtěla jsem kotník rozhybat a sedla si za volant. Jedeme krásnou krajinou a blížíme se k Madridu, kterému se máme v podstatě vyhnout.

Honza p i mé jízdě nastavuje ucho a začíná být jaksi nervózní. Ptá se mě, zda slyším ten motor. Bodej bych neslyšela...p ede. Prý hovno p ede a jsem asi hluchá!

Zastavila jsem v cedrovém lese, prý se na auto musí podívat, jinak mu to nedá spát. Zdá se mu, že to vypadá na první prasklý válec. Nebylo mi jasné, o jakou závadu jde, co všechno to skýtá asov a ještě jsem si myslela, že slyší trávu r st.

Žuk jde na hever, motor rozebrán, sundal vanu, vylil olej a začíná se stmívat. Já v montérkách p icmrduju, svítím a podávám ná adí jako instrumentá ka na sále. Cestou jsem se už nau ila rozpoznávat velikosti klí podle ísel a souhra mezi námi byla i pod tím autem.

V lese i v širokém okolí ani živá ka. Auto rozebrané do mrt , šroubky a matky se válejí a chrastí v poklicích. Co dál? Být na tomto místě s kýmkoli jiným, tak už zpanika ím. Ne tak s Honzou. Jeho p edpov s prasklým válcem se potvrdila a v momentě se rozhodl.

Auto dá zase dohromady a pojedeme do Madridu na ambasádu a pak se teprve bude ešit co dál. Nesmíme hned podléhat zkáze, vždycky se n jaké ešení najde. Byl v tomto sm ru úžasný a já se o n j mohla kdykoli op ít.

Nálada v autě je sice na bodu mrazu, každý si p emýšlí po svém a hledá alternativy. P ed námi se vyloupil Madrid. To není m sto, to je Babylon a ještě ke všemu p íšerné vedro. Ptám se taxiká e na eskoslovenskou ambasádu. Koukl se do jakéhosi slovní ku, kroutil hlavou, že to je daleko a kreslil r zné áry, k ižovatky a semaforey. Napsal, že to je ulice Pinar.

Samoz ejm došlo v tom spletitém m st k bloud ní, vynervovaná jedním okem sleduji corridy, až jsme zajeli k univerzitě a ptám se mladých manžel s vl ákem. Vyndali plán Madridu, složitě n co vysv tlovali a když vid li naši bezradnost, sedli do auta a odvezli p ímo p ed ambasádu.

Dala jsem jim pivo, jí šperk a vl ákovi žižlavou kost. Byli nám obrovským p ínosem a dokonce nám dali navštívenku, kdybychom cokoli pot ebovali, že se máme ozvat. To se jen tak nevidí.

Na ambasádě jsme se dozvonili a my po dlouhé době slyšeli eštinu a slovenštinu. Diskutujeme s kdekým, každý nám chce pomoci, každý má n jaký nápad a nevdá, že t eba i blbý. Snad by se m l najít servis na Volhu, uvidíme ráno, až p ijde pan konzul Machá ek. Ten pak obtelefonoval kdeco, ale nad je byla pramalá. Volha není ve Špan lsku zastoupena. ídi konzula byl úžasný a nápady z n j jen padaly. Co takhle poslat píst z Prahy? Jenže my sp cháme a letadlo z Prahy do Madridu létá jen jednou za týden.

A další spásný nápad! V centru Madridu je malá dílna, kde je jakýsi Špan l, který je ochoten vysoustružit výlisek, ale musí vid t vymontovaný píst.

Ve 12.45hod jsme začali s demontáží, v 15hod bylo hotovo a Honza jel s konzulem do dílny za soustružníkem. V d la jsem, že to snad dobře dopadne, že by si eventuálně píst vysoustružil sám, pokud by mu to Špan l dovolil.

Já hlídala auto, všude byly bandy zlod j . Zalígrovala se a p ípravila pistoli. Ten as než se vrátili byl nekone ný.

Blíží se konzulovo st íbrné Scorpio a letím ven. Nepochodili nijak, protože už bylo zav eno, musí tam až druhý den. Po ád přší, je pom rně chladno, nemáme chu k jídlu, jsme rozlad ni, padá na nás beznad j, ale navzájem se povzbuzujeme.

P ed ambasádou už jsme známí, každý nás zdraví, mává, n kdo p ínesl koblihy, jiný coca colu. Ráno sedá Honza s rane kem, ve kterém je píst do Scorpia a odjíždí s konzulem.

P i návratu vidím úsm vy a konzul troubí a svítí dálkovými. Máme radost, Špan l to ud lá, bude to hotové v p í druhé za trnáct tisíc peset.

Když všechno dobře dopadne, mohli bychom ještě ve er odjet od ambasády.

Pozamykali jsme auto a já jela s nimi. Jak nás Španěl viděl ve dveřích, položil hned píšťku na pult. Konzul mu přinesl plnou tašku knih o muzice. Měli jsme štěstí, že vlastnil piano z československa a byl na něj nesmírně hrdý. Prý až zanechá emesla, bude se cele v novat hudbě. Ukázal nám dílnu trochu v podzemí a tam si Honza přikmýřil vyšplouchl oko. Staré soustruhy, regály plné různých píšťek i odlišných. Rozloučili jsme se a nesmírně se do kovali.

Před ambasadou v patnáct hodin začali s montáží. Souhra mezi námi neskutečná. Ledva Honza řekl něco z podvozu, já už podávala žádané. Dokonce svítala nad je, že do Lisabonu stihneme přijet v termínu.

Nejvíce času jsem strávila vystřihováním těsně pod hlavu motoru malinkými nůžkami na manikéru. Byla to práce pro vraha, ale stříhala jsem s láskou a péčí. Když ve večeru byl Žuk zase pojízdňý, konzul Macháček a idi Cetl se přišli rozloučit a poplástli šástnou cestu.

Konečně po nucené přestávce předešel motor nejen mě, ale už i Honzovi a my můžeme pokračovat v cestě. Výron z té hrůzy přestal bolet a my se zase stíhali za volantem. První jsem zajela ke stojanu u pumpy a byla pochválena, čehož jsem si považovala. Druhý den Honza se stíhla ventily a utíhl hlavu momentovým klíčem.

Sjeli jsme k ece El Tejo, kde byla ořista, umyla jsem si vlasy. Jak jsem stála v předklonu a dlouhé vlasy rozprostřené ve vodě, připlouvaly zvědavé rybičky.

Konečně přechod Badajoz, hranice španělsko-portugalská. Na hranicích jsme vyplnili nacionále, bez front a bez komplikací odjeli k první bance. Zaveno!

Zě i jakéhosi turisty jsme vyrozuměli, že mají všechny banky zaveno, protože je stávka. Co teď? Budeme mít na mýtné? Ptám se tedy v hotelu, studují dolary, ale escudos dali. Máme vyhráno.

Vzduch se teplem tetelí, cestou vidíme rozsáhlé šavnaté pastviny, ale i vyprahlé trnovníky, kaktusy a opuncie. Stříbné lístky oliv jsou přiběžně všude. Vidíme po prvé na vlastní oči nahé oholené kmeny stromů, ze kterých chlapi svlékají kůru z korku.

Korkové zboží je nádherné, skoro jako z olivového dříví. Pomalu ale jistě se blížíme k Evě. Po delším sondování a ukazování pohled se konečně dostáváme na místo určení.

Jejich hotel je hned naproti bordel, kde postávají spole odněšlapky venku i za sklem. Honza se převléká a v tom někdo klepe na dveře. Eva! Po našem vstupu objetí praví: "Zejména ten pán ve spodkách bude asi můj švagr"! Nemýlila se.

Pak přišel Ernoch, vybalili jsme dary a šli k nim do hotelu. Nejprve sprcha, jídlo, pití a nekonečné vypravování. Těch dvacet tisíc let přestupu bylo znát.

Oni znali Lisabon dost dobře, oba státníci z portugalského a to se nám to chodilo, jezdilo a hlavně koukalo! Lisabon je známý výrobou nádherných dlaždiček, které jsou k vidění na každém domě i dvorku.

Každá kašna je oblepená různými velkými dlaždičkami. Některé jsou přilepeny celá staletí a ani jedna neodpadla. Muzeum dlaždiček je toho dokladem.

Starý Lisabon je dosti kopcovitý, jezdí krásně barevně pomalované tramvaje po úzkých kolejkách. Jeli jsme lanovkou na vyhlídku a celý Lisabon byl jako na dlani.

Následovala prohlídka Sintry, akvárium, muzea, univerzitní město Quimbra a jedeme po dřevěném mostě k soše Krista. Druhá největší socha po Riu de Janeiru. Vyjeli jsme výtahem, nahore nádherná vyhlídka a rozhled do široka i daleka. Nahore i pofukoval vítr, dole bylo nedýchatelno.

K dostání tam byly jen samé svaté obrázky, křížky, různé žence, nic pro nás, ale byl to opět nezapomenutelný zážitek.

Odtamtud výlet k oceánu. Už jsme viděli tolikrát moře, mysleli jsme, že voda jako voda. Není to pravda, oceán je něco z čeho jde až mráz po zádech. To šplouchání vln a hukot je intenzivnější než u moře. Je vedro, slunce praží, pláže poseté lidmi, ale nikdo se nekoupe. Nahý Ernoch na pláži se natírá olejem. Vlezla jsem do vody a hned mě bylo jasné, pro lidi jen tak leží na pláži a vodu ignorují.

Skoro hledám na hladině kry. Nepředstavitelná ledárna. Do té by snad nevlezli ani zkušení otužilci, snad ani tuřáci.

Honza jel nap ed autem a my t i šli p šky asi dv hodiny podél oceánu po pláži. Cestou vidíme rybáře, jak tahají plné sítě ryb. Když jsme došli k Žuku, nohy ledově skoro na upadnutí, ale krásný pocit, tak jsem se dala do d lání ob da. Oni na pláži a já jim p inesla až pod nos slívové knedlíky. Žasli a knedlíky m ly úsp ch.

Ve er nutná údržba Žuka. Dotažení hlavy, se ízení ventil ,kontrola dotažení sb rného potrubí, kontrola oleje a dolití vody do chladi e. Po n kolika nádhern prožitých dnech jsme jeli všichni ty i na sever Portugalska s tím, že od hranic se vrátí Eva s Honzou zp t vlakem do Lisabonu a my se budeme ubírat k domovu.

Byla to nádherná dovolená a my už cht li být s Honzou v d chodu, aby nás po ád tolik netla il as. N kolik nocí jsme p espali ve ty ech. Není to zrovna pohodlné ma kat se jako sardinky, ale v mimo ádných situacích to lze p e kat a zvládnout.

V Gard došlo k nejhoršímu, a to k lou ení. Nikdo z nás nev d l, kdy se spolu zase setkáme. Koho by tenkrát napadlo, že za dva roky p ijde n jaká sametová revoluce, kterou nota bene prožiju s Evou a Honzou ve Stockholmu?

Z Bilbaa jsem jela já, na dálnici vidím p ed sebou turnikety, kde bych si m la vzít z p ístroje karti ku, kterou na konci dálnice odevzdám i s p íslušným obnosem. Mezi turnikety jsem se kupodivu vešla, lístek vzala, ale už neodjela.

Pomohli nás odtla it od turniket a Honza op t natahoval montérky. Však taky byly na dob e p ístupném míst . To byl od v, který nejvíc užil!

Jal se hledat p í inu a zjistil, že je vypadlá jakási svorka, která vede k elektrice. Necht la jsem už za volant. On svlékl montérky a šiboval se na místo spolujezdce a ekl, že kazisv t m že jet klidn dál. Tak tedy jel kazisv t až do San Sebastianu, kde byla zastávka na jídlo. Honza si n jak rychle zvykl, že ídím.

Žasnu, jak m v í a p i jžd si te, nebo dokonce i pospává na posteli. Na dovolených jsme toho moc nenaspali, po ád nás honil as a hlavn jsme toho cht li hodn stihnout, hodn vid t a hodn prožít. To je život! Já abych to od ídila a ješt va ila. Je pravda, že nikdy jsem nemyla nádobí, to byla jeho práce.

Ve Versailles jsme museli ud lat pauzu a prohlédnout aspo n které ze zahrad. Nedá nám to a mí íme k letišti Orly. Kv li terorist m je uzav ená vyhlídka.

Tak tedy následuje no ní Pa íž, která je ale tak osv tlená, že to zdaleka noc nep ipomíná. O n jakém zaparkování jsme si mohli nechat jenom zdát. Všude tolik aut, že se už snad ani jedno nikam nevejde.

Neplatilo to ovšem pro mého drzouna, který zaparkoval p ímo pod Eiffelovkou. Snad ani ješt nevyndal klí ek ze zapalování a už se hrnou policajti. Honzova ok ídlená v ta z Monte Carla op t zafungovala. Motor kaput nás definitivn nechal stát na míst . Policajti nám dali n jakou známku za st ra , aby ostatní policajti v d li, že je vše vy ízeno. Takové služby jsme ocenili.

Hned jsme koupili za osmdesát osm frank pro každého lístek na Eiffelku a to až nahoru. Výtah staví celkem t íkrát a podle toho se odvíjí cena. Nejsme troška i, když už, tak už. Kolikrát pojedeme ješt na Eiffelovu v ž?

Byla práv p lnoc, když nás výtah vezl nahoru. No ní Pa íž má sv j p vab a jsem ráda, že nám to nevyšlo p es den. Tolik sv tel! Tam tedy neskrblili na n jaké reklam ! Naho e sedí voskové figuríny Eiffela, Alberta Schweizera a ješt jednoho d dka, jehož jméno jsem zapomn la. Vyspali jsme se v tom aut co má motor kaput, ješt jsme si ud lali výlet lodí po Sein . Výklad byl v angli tin , nic jsme z n j nem li, ale pozorovat krásu m že i tupec, který se nedomluví.

Navštívili jsme Muzeum Invalides, Moulin Rouge, Napoleon v hrob a v Pa íži je po ád na co koukat, dokonce i s otev enou pusou! Když jsme se náležit pokochali, celkem bez problém jsme našli sm r Maux Chalons.

Ve Verdunu cht l Honza do podzemních chodeb, ale bylo zav eno. P espali jsme tedy a druhý den byla prohlídka vojá k . Pevnost plná hrob , vojev dc a spousta vojenské techniky. Honza ocenil, že jsme tam p espali a po kali až otev ou. A už se pomalu blížíme k naší hranici. Mannheim, Öhring, Nürnberg. Jedu já a vidím nad sebou, jak létají samé helikoptéry a stíha ky. P kn rušno! A ješt ke všemu m p edjíždí kolona vojá k , Ameri ani ve vojenských Hummrech.

Zastavili jsme v Norimberku a šli koupit ještě pár ptákovin. Vracíme se k autu a pilná policajtká nám dala pokutu 10 marek za špatné parkování. To určitě! Ujeli jsme vždycky, tak kousek před Prahou si nebudeme hrát na oslíky, kteří se mají oklepat. Šla jsem se jí zeptat, kde najdu poštu a Honza mezi tím nastartoval, ujel a čekal na mě za rohem.

Jedna z posledních zastávek je Amberg. Nemůžeme sebou vézt zbytky různých měn, celníci by nám je zabavili. Neriskujeme to a podle domluvy to posílám Katce. Ve Weidhausu Honza potkal spolužáka Vlastu Pádu, který jezdí po světě s historickým šermem. Celkem jsme najeli přes osm tisíc kilometrů a dovolená trvala pouhým měsícem, vzpomínky nám zůstaly na celá desetiletí.

V roce 89 byla naplánovaná krátká dovolená ve Stockholmu. Honza byl doma se Žanetkou a já letěla právě v onen osudný den sedmáctého listopadu. O všech událostech jsem se dozvěděla následující den u Ferných.

Pak jsme byli s Honzou denně v kontaktu. Ten byl na všechno sám, v tu dobu dělával v Obzoru garážmistra a ta překotná doba plná zvratků ho sice nadchla, ale s klíčem zvonit nechodil. Stačila mu televize a mrzelo ho, že to neprožíváme spolu. Já tam sice byla jen deset dní, měla se jako prase v žitě, ale strašně mě stýskalo a těšila jsem se domů. Tam už bylo tou dobou překvapivě nevládně, napadl i sněh.

Vracela jsem se zpět akorát na generální stávkou. To, co se dělo v Ruzyni na letišti, nejde ani popsat a já se dosud dívám, že jsme se vůbec našli. V létě pak přiletěla Eva s Honzou do Prahy.

V roce devadesát jsme zvolili dovolenou v Rakousku. Líbilo se nám, bylo blízko a aspoň jsem se tam domluvila. V první řadě nás vyvedla z míry ta závrtná změna v chování celníků. Jak to tak rychle dokázali? Rok po revoluci z nich najednou byli mírumilovní beránci, hovorní, přátelští, cestu každému pomáhali, usmívali se ale já to měla v sobě zakořeněné a stejně čekala kudlu v zádech.

Na to nelze zapomenout co dokázali udělat za peklo. Naplánovali jsme to tak, abychom toho co nejvíce viděli, ale při tom žádný kvalitní měřič jsme v úmyslu denně najet kolem tísť sta padesáti kilometrů. Není to zas až tak jednoduché, když si chceme něco prohlédnout, nakoupit, natankovat, uvařit, umýt nádobí a k tomu připočítat i různé pauzy. Někdy ten limit nebyl dodržen, jindy byl překročen. Záleželo na různých okolnostech.

Zvláště pak, když jsem seděla za volantem, já a Honza cedil mezi zuby, že takhle nikam nedojedeme, že jsem pomalá. Všude Rakušáci obdivovali Žanetku. Pár schnauzerů jsme viděli, ale žádný nebyl tak krásný. Bohem cesty Honza zjistil, že se nenabíjí baterka. Ku podivu závadu nenalezl a vrtalo mu hlavou, kde je zakopaný pes.

Jde snad o diodu v alternátoru? Proč se zase něco rouchá? Ptáme se, kde nám zjistí závadu. Prý firma Polstitz. Vousatý mladík přemluví, dílna plná diagnostických přístrojů a místo, že by se dalo jít z podlahy. V zápatí hlásí, že Machina ist caput. Hrklo v nás jak ve starých pendlovkách. Nejde o diodu, ale hned o celý alternátor. Dohadujeme se o ceně a chce na nás tisíc devět set šilinků. My je ale nemáme, zbytek doplatíme v markách a on souhlasí. Kalkulačka byla nezbytnou součástí na cestách.

Honza poád něco násobil a dělala já jen vyndávala peníze z různých peněženek. Necháváme to opravit. Situace je vážná, nikoli však zoufalá.

Ležíme na posteli a máme plány za chodu. Chtěli jsme zajet i do Jugoslávie, ale zvolíme jen severní část, abychom tolik neutratili. Montér vyměnil alternátor a ještě dostal plzeňské pivo. Oči se mu rozzářily.

V Jugoslávii stojíme na odpočívadle a nevěšili si, že je v kol takový zelený mravčí sajrajt. Záhy byla Žanda obalená malinkejma kulíkami, byla zelená a vypadala jako strašidlo ze Spessartu. To byl film, kde lidi po požití ehosi mění barvy jako chameleón. Musela jsem jí dle kladně proesávat, kulíky byly i mezi polštáky v tlapkách. Vždycky zašla někde kousat, aby mne přivedla na stopu a já jen esala a esala.

Pak jsme zajeli k moři a kousek od auta zalehli na pláž. Honza sejkova, že přijdou policajti a vyženou nás do kempu. Jeho předpověď se naplnila měrou vrchovatou. Přijela milicija a chtěli vidět pasoš. Dala jsem mu všechny věci, ale nad psím mávnul rukou. Policajt se divil, že nemáme v pase razítko kempu.

Honza mu řekl, že jedeme na jih, pospícháme a nemáme čas hledat kempy. Odpověď mu stačila a odjel. Moře je studené, není to na plavání, pouze na smolení ve vedru. Žanda má na teplotu vody jiný názor, nic jí nevadí, plave, líbí se jí vlny, honí motýly a racky.

Jugoslávie nás tentokrát nenadchla a vracíme se zpět do Rakous. Domníváme se, že vyměníme dinárové šeky za šilinky.

Rjeka banka nechce vyměnit. Lublanská banka také ne. Jugo banka...kroutí hlavou. Proč? Kdyby měli po nějaký peněz, neměli bychom šeky. To už se nám nelíbí a chceme direktora. Snad se baba za předávkou lekla, zašla šeky předepsat a skládat podle úřadů. Konečně jsme dostali tisíce nových dinárů. Uklidili mamona a jedeme k Záhořebu. Tam platíme na dálnici devadesát nových dinárů, což je devět set starých. Tolik nul na bankovkách mě nevyhovuje, předání je příliš složité. Aspoň pro mne.

Z Jugošky jsme rozčarováni, je nepořádek v autě, Žanda nechce žrát potmě a nemůžeme rozsvítit, útočí na nás komáři. Jsme spálení, je tma, dusno a blýská se. Rychle pouklidit a pryč od komárů směr Maribor.

Jela jsem já, cesta špatná značená, směr rovky téměř na zemi u chodníku, nebo schované za stromem. Kupujeme něco k jídlu, ale všichni jsou otráveni, že platíme starými dináry. Tak honem do Rakouska, zbývá už nějakých deset kilometrů. V rakouské bance měníme zasrané dináry za šilinky. Dobrá výměna a Honza je spokojený.

Čeká nás řada tunelů. Jedu já desetikilometrovým tunelem a Honza hlásí závist. Mnohdy ovšem stoupá sebevdomí. V tunelu je hukot, auto za autem, všichni drandí osmdesátkou a předpokládají, že by došlo k bouřce, nebo nedej bože k požáru mě polévá horko. Však jsem chtěla taky po tom tunelu vystoupit.

Smekám před lidmi i profíky, kteří jedou sami ve velkém voze a ještě daleké trasy. Do Linze zbývá stovka kilometrů a konečně Honza nemusí závidět ten můj dlouhý tunel. Jeho čeká taktéž, ale je pravda, že jen pět kilometrů.

Před námi se rozprostírá malebné město Windischgarsten, kde jsou malé barevné domky, hodně zeleně, pevné barevných kytěk visí z oken a rozmanité úrodné obilniny. Prodáváči usmívají, vstřícní a ani trochu vlezlí. U skály je takový malý výhledek a protože hledáme místo k nocování, hned tam stavíme. Je tam kámen s Kristem a dvě lavičky. V protější stráni se pasou krávy se zvoncem na krku. Nádherně to zní a k tomu hučí voda v nedalekém potoku. Nádherný orchestr na spaní.

Honza namazal auto, dotáhl šrouby na skříně řízení a seřídil spojku. Rád se hrabal v autě na cestách. Vlastně nejen na cestách. Předse to nás na každé cestě něco překvapilo. Se Žukem se jezdilo jen jednou za rok a sice na tom dlel každý víkend, ale stejně to bylo málo. Kovová kobyla!

Pro další noc Honza vybral les, ale to se mu nepovedlo a mě se to místo nelíbilo. Jeli jsme za město, k tenisovým kurtům. Házeli Žanda balonek, grilovali a domnívali se, že si nás nikdo nevšimne. Chyba! Všiml.

Přišel za námi správce kurtů a ptal se zda chceme nocovat na tom místě? To prý nemůžeme. To jsou kecy! Dostal pivo a ukecala jsem ho, že brzy ráno odjedeme. Tak mu nezbyvalo, než souhlasit a ještě se zeptal, zda se máme čím umýt. Nevím, zda myslel vodu či mýdlo? Vzal nás do klubovny, kde byla sprcha. To se nám potom spinkalo!

V noci svítily světlušky a ráno bylo kolem auta plno zrzavých slimáků. Zprvu jsem myslela, že tam kdosi poházel mrkve.

Žanda viděl bažanta a rozebral se za ním, jenže bažant uletěl. Vrací se za mnou a předemichem jí předhl zajíc.

Ráno se nás předšel správce kurtů zeptat, jak jsme se vyspali. Že bychom měli další pivo? Udělali jsme kafe, on si pochvaloval, rozloučili a odjeli.

Při našem cestování jsme narazili na nejrovnější lidi. Při jíždě do Freistadtu a na náměstí je před námi živo a veselo. Vyhrává kapela, u dlouhých stolů se pije pivo z vysokých korbů, jsou tam koně, poníci, stánky plné třepek, ale voní uzené a vepřové maso. To Honzu zvlášť oslovilo. Nakoupila jsem tedy něco na zoubek, sundali to v autě a Honza chce vzít ještě vodu, aby byla v autě rezerva.

U jedné pumpy akorát stáli benzin, byla tedy zavazena a nechtěli jsme čekát. Jdu dozadu do dvora, kde sedí chlap v budoucím. Bafla jsem na něj, sice sebou trochu trhl, ale smál se. Říkám mu, že potřebuju vodu. On vstal, zavedl do určité dílny, kde byl v rohu vodovod. Zřejmě myslel, že mám žízeň a stačí mi sklenička.

Uvádím to na pravou míru, on souhlasí a já začínám nosit kanystry.

Pomáhá s nošením a Honza sedí v autu, má speciální ták, který se vejde do volantu, pochutnává si na mase a diví se, že jsem zblblá a našla nosiče vody.

Chlapa zveme dovnitř, evidentně se mu u nás líbí, vaříme pro všechny kávu a vyměníme si cigarety. Ještě nám na rozloučenou přinesl popelník, abychom prý na něj měli památku. Loučíme se a jedeme na Dolní Dvořiště.

Ve Volarech mě Honza špatně navigoval a já při couvání obtiskla modrou barvu z auta, které stálo za mnou na Žuka. Sice jsem do auta víc drkla, ale hlavu jsem si z toho nedělala a odjela. Nějaký dobrák nás vyfotografoval a přišlo předvolání k policajtm. Honza to vzal na sebe, ale pak mu ukázali fotku, jak sedím za volantem já. Platili jsme pokutu, ale už nevím kolik. No a co? Zkušený z nebe nespádl. Ani jsem nedostala vyřazení.

Jeli jsme do Arnoštova, kde byl Tomáš na brigádě. Tam jsme ho nenašli vzali jsme to přes Křižanov do Písku, kde sloužil. Má to být pěkně, tak jen doufáme, že nebude v base. Bohužel nebyl ani v Písku.

Vojáci si dělají co chtějí a Tomáše poslali do Vojenského rehabilitačního ústavu na Slapechvař. Těšíme se, že uděláme předpověď. Stavíme v Chotilsku, kde je kolem nás samý jezeři.

Žanetka se šla vyřadit jen před auto, ale spolkla osinu. Byla hrozně neklidná, štkala, dávala se, škytala a kašlala. Byl to pohled pro bohy. Hltala suchý chleba a už jsme mysleli, že budeme shánět veterinu, když se pomalu zklidnila. Jedla piškoty a chlemtala vodu. Trvalo to přes hodinu, pak usnula. Zůstali jsme přes noc, ráno jsem ji odnesla na vyřazení, dostala sunar a cítila se evidentně dobře. Na jazyku měla od osiny velkou modrou skvrnu. Byla to modřina. Stojíme před Vojenským rehabilitačním ústavem chceme mluvit s Tomášem.

Po dlouhých telefonátech konečně přišel a jen zíral. Překvapko se podařilo. Šel se zeptat, jestli s námi můžeme na oběd. Hmm, nemůže. Prý rodina má, když ukáže areál. Komu to stačí? Voják? Nám tedy ne. Co uvidíme na areálu. Rozloučili jsme se s ním před vrací a pokračovali za rohem.

Tomáš se zatím převlékl do civilu, prolezl dírou v plotě a jeli jsme na oběd do Štětovic. To bylo rozhodně lepší než prohlídka areálu. Bože svítá chce být klamán! Zase jsme Tomáše vrátili a jeli do Navrátilky zavazovat zážitky z cesty.

V říjnu devadesát byl Honza na IKEMu transplantován a my si oba mysleli, že je s cestováním konec. Když k nám ale přišel prof. Koňáček na večeři, sám se ptal, kam plánujeme dovolenou. Řekli jsme, že s dovolenými je zjevně utrum.

Jen jsem se zmínila, že máme pozvání na Mallorku, ale bohužel to nejde uskutečnit. On se divil proč to nešlo? Prý je Honza teď mladý kluk, dostal srdce sedmadvacetiletého sportovce, tak a nepodléhá zkáze. Připili si spolu na to Whiskou, jen je potřeba naplánovat biopsie před a po dovolené a mít sebou rezervu léků. Tak jsme si na rok devadesát jedna poštěpdyrovali dovolené hned dvě. První byla v lednu na Mallorku, druhá v srpnu do Vídně s Evou a Honzou. Eva nám cestu opřít hradila, zase jsme psali kdejaké mýtné, benzin a trajekt. Vše bylo napsáno, na Mallorce proplaceno a to se to pak jezdí na dovolenou!

Tím si se po transplantaci jsme vyjížděli na měsíční dovolenou. Dokonce mě to přáli i v práci a Tonika se, se mnou podělila o svoji dovolenou a to se jen tak nevidí. Mezi častými biopsiemi následovaly nezbytné přípravy a konečně nastal den D.

Přes Německo, Rakousko, Itálii, Francii, Andoru do Barcelony a trajektem do Palmy. Sice už jsme měli leccos za sebou, ale absolvovat tak dlouhou cestu krátce po transplantaci srdce a po zmrzlé Evropě, to byl zjevně husarský kousek.

Opřít aspoň na chvíli stavíme tam, kde už to známe a kde se nám líbilo. Nešlo zastavit třeba v Monte Carlu.

Msta vypadají zcela jinak v parném létě a jinak v zimě. V Andore nezbytné tankování do nádrží i kanystrů. Je to velká záležitost, ale i úspora.

Z Andory jsem měla hrůzu. Na vrcholcích se drží sníh i v létě, tak jak to asi bude vypadat v zimě? Tma, zima, vítr, sníh, náledí a nás čeká jen stoupání. My to zdolali bez potíží. Koupili jsme Evě malou kapesní televizi Philips jak si přála.

Šílená cesta byla přes rozkopanou Barcelonu a konečně se dostáváme do Porta. Platíme ve všech možných měnách a najíždíme na ložnici jménem Valencia. Platíme padesát osm tisíc tisíc dvacet pět za auto a dvě osoby. psa jsme zatajili, ten ležel na posteli za skříní a nikdo nesměl vidět, že tam je.

Na lodi rozarování, pes nesmí na palubu. Spala v autě v podpalubí a my strávili noc na palubě. Noc ubíhala pomalu a ta představa, že je Žanda bez nás a my na palubě bez ní nás iritovala a vymysleli jsme plán do budoucna. V Palmě na nás čekal Honza s Ernochem a jeli jsme do hotelu.

Osprchování, papání, povídání a hlavně vymyšlení výlet, abychom toho viděli a stihli co nejvíce. Však Eva s Honzou znají za těchto třicet let ostrov lépe, než místní. Chodili jsme s nimi i po návštěvách, což bylo velmi zajímavé. Španělsko si nevezme do baráku jen tak někoho a my díky Evě jsme všude dveře otevřené. Trhali jsme přímo ze stromů pomeranče i citrony.

V lednu bývá na Mallorce kolem patnácti, dvaceti stupňů. Na koupání to není, ale na procházky po ostrově je ideální a hlavně v tuhle dobu nejsou nikde davové turisty.

Je poměrně dost NMC, kteří tam jezdí s pravidelností hodinového stroje na několik měsíců. Nejsou žádní troškaři. My se chodily s Evou koupat do hotelového bazénu. Navštívili jsme veškerá místa i městečka, ale i ryzí tichá zákoutí, kde lišky dávají dobrou noc.

Obrovské trhy se zvířaty, rybí restaurace, kde v akváriu vyloví návštěvníkovi kraba nebo chobotnici a během chvíle připraví delikatesu. Chapadla chobotnice jsem ochutnala od Honzy a zrovna jako delikatesa mě to nepřipadlo. Připadlo mě to jako kyselá gumová froté žínka. Leželo to v hlubokém talíři a zalité citrónovou šťávou. Citrónem se nešetí, všude jsou obalené stromy.

Každé ráno při snídani se rozprostírá mapa Mallorky a někdo zabodl prst do určitého místa a tam se pak jelo. Každý den jsme viděli něco nového a zajímavého. Převážně jezdil Honza, protože v horách jsou úzké serpentiny a cesty nemají krajnice a všude se sypou kameny. Honza měl rád adrenalin a jezdil v takovém terénu mu dělalo potěšení.

Do hotelu, kde byla Eva ubytována se nesmělo se psem. To tak!! Přeci Žanetku nenecháme v autě. Je to člen rodiny, tak bude s námi. Vyšli jsme to následujícím způsobem. Dala jsem Žandu do velké tašky, hodila přes ní osušku a řekla jí, že musí být zticha.

Prošla jsem tak kolem recepcie s nezbytnou dvacetikilovou taškou, která ani nedutala. Vyjely jsme spolu výtahem a na pokoji Žanda vyskočila z tašky, oklepala se a její vousatý úsměv nasvědčoval tomu, že tu hru s námi hraje moc ráda. Dělali jsme tento rituál denně a jak jsem řekla, že pojedeme do hotelu dát sprchu, sama už vyhledávala otevřenou tašku. Jó byl to holt inteligent každým coulem!

Dovolená se rychle krátila a nás čekala ještě dlouhá cesta přes zamrzlou Evropu. Ale návštěva Mallorky v tomto období, kdy není tolik cizinců stála rozhodně za zhlédnutí. A tak byla za námi Palma, Palma Nova, Calvia, Solitér, Espurlos, Waldemosa, Soller, Deia, Polensa, Alcudia a další městečka.

Ve Waldemose v horách je speciální hospůdka, kde stojí vedle sebe asi třicet soudků a v každém je nějaký likér. Vedle soudků táč se štamprlaty. Převážně projde, porozhlédne, vybere, ochutná a to, co mu nejvíce chutná, pak zakoupí u pokladny rovnou celou láhev. Likéry chutnaly, což o to, ale byly zrádné.

Evin Honza ochutnal ze všech soudků, chutnaly mu všechny, nezakoupil nic a odpočíval se ven z krámu. Cestou z Waldemose jsme se zastavili v klášteře mnichů. Na plácku před klášterem hráli mniši fotbal ve svých kurtánech, převázaných tkaničkou. Šlo jim to dobře a zjevně byli rádi, že mají umily.

Byla tam též krásná vyhlídka a Mallorka jako na dlani. Zašli jsme do sklárny, kde nám místní ukazovali, jak se fouká sklo, převážně malé figurky. Foukali ryzí zvířátka a já dostala na památku zeleného koně. Když se nachýlil a my museli pojet s návratem. Tentokrát jsme jeli trajektem přes den. Vyjžděli jsme z Palmy v poledne lodí Salamanca a kolem jednadvacáté hodiny nás přivítala Barcelona. Cestou zpět stavíme jen na to nejnepatrnější. V té době mě pořád ještě trápily migrény, jako vlastní celý život. Ležela jsem v tu dobu na posteli s hadrem na hlavě, Honza šel a na sedadle spolujezdce seděla spokojená Žanda, před sebou rozloženou mapu a hrála si na dležitou.

Když záchvat pominul, vstala jsem z mrtvých a za volantem bylo stádní. V jednom dni jsem měla ráno nohy v moři a večer zachumlaná ve vtrovce v Alpách na sněhu a házela koule po Žandě, které za letu chytala.

V noci vidíme osvětlené sjezdovky, stavili jsme pro Žandu igl. Krásná, istá p íroda, ale ta zima! Spali jsme v aut navle eni snad do všech šlupek, topení nebylo a Honz v Sandimmun jsem m la mezi nohama.

V noci byla Žanda ke mn p itisknutá, bály jsme se pohnout, aby nám zima nevlezla pod deku. Jak m fun la na krk, stékaly pot ky a d sn chladily.

P ed Mantovou jsme zjistili, že je prasklé p ední okno. Nebylo divu. Ráno jsme uvnit auta nam íli minus deset stup . Honza a po transplantaci zvládal dob e, ale já zimou trp la. Na oknech ledové kv ty, voda pro Žanetku v misce zmrzlá na kost. Va íme ásto aj a pozorujeme cestou bílá zasn žená m sta, m ste ka í vesni ky. Je to jako v pohádce a má to p vab.

Do kostela krá í babky zahalené do pléd , všude ísto, uklizeno, íší z toho pohoda, ale to bílé jasno strašn bodá do o í. Cestu jsme p e kali ve zdraví, najeli p es ty í tisíce kilometr a ani ve skrytu duše nepo ítali s tím, že si p íští rok tuto cestu zopakujeme.

Když následující rok p íšlo další pozvání a placení od Evy, za ali jsme d lat plány, jak p ežit v zim . Už jsme v d li do eho jdeme, tak to bylo snadné.

Honza vyplnil vnit ky dve í polystyrénem, namontoval jakýsi p ímotop na zvláštní bombu a ud lal do Žuka díru pro rouru od topení. Druhá cesta op t v lednu, to už bylo jiný kafe! Zima nás nemohla zasko it. P ed odjezdem nezbytné prohlídka, nabrat dostatek lék a protože je po transplantaci snižená imunita, co chvíli se n co nep edvídatelného objevilo. A tak jsme odjížd li a Honza ješt dobíral Penicilin. Denn jsem m íla a zapisovala tlak a pulsy, protože po návratu cht li dokto í podat raport. Tak tedy následující rok jedeme po stejné trase, p es noc zapojíme kamínka a libujeme si, že jsme na tu zimu tentokrát vyzráli.

Ráno zjiš uj, že nem žu polykat a v zrcadle svítí bílá mandle. Je pot eba s ní n co rychle ud lat, nebo nakazím Honzu a máme po dovolené. Hnis stírám št ti kou namo enou v Ajatinu, preventivn beru Aspirin, obklady, kloktám a na št stí se obejdu bez hore ek. ásto m ím Priesnitz, cucám nechutné bonbony, ale za pár dní se angina vytratí do ztracena. V Barcelon svítí slunce, je p t stup pod dvacítkou a Špan lky se halí do kožich , aby si jich ješt užily.

M sto je stále rozkopané p ed blížící se olympiádou. Už je nám leccos pov domé. Hlavní t ída, kterou jsme loni jeli k p ístavu je tentokrát odklon ná, ale Honz v instinkt nezklamal. Nervozita nabírá na intenzit , otevírá se pokladna a já kupuji palubní jízdenky.

Za ten rok p kn podražili! Platíme o ty í tisíce sedm set peset víc než loni. Všiváci! To se Eva prohne! V okénku pokladny sedí stejný pán jako loni, ba i ve stejné modré vest . Já ho poznávám, on m íne.

Zase mluvím Žand do duše, že ji nesmí nikdo vid t a vypadá, že chápe. Dochází k nalo ování. Spousta jakýchsi regul ík diriguje kam které auto má najet. Nejprve vozy TIR, p ív sy, nákladní a na záv r osobní auta. Mají to dob e zorganizované, ale na spodní palub je neskute ný mumraj, lomozet z , protože každé auto musí být náležit p íkurtováno. Po tragédii, kdy se otev ela zadní vrata trajektu jsou zp ísn na pravidla. V nest eženém okamžiku jsme se zamkli v Žuku, zatáhli záclonky i p es p ední okno, zalehli a šeptali Žand , že nesmí skákat, aby se auto nepohnulo. A když bude hodná, budeme s ní p es noc v aut . Hluk, lomoz a halekání chlap se uklid uje a najednou slyšíme dunivé zabouchnutí t žkých kovových vrat, slyšíme zaklapnutí závor a najednou se rozprost elo ticho.

Všichni jsou na palub , jen my t í zamknuti v podpalubí. D j se v le pán , snad se ráno st etneme v Palm s ernochem?! Není to p íjemné, ale v objetí se to dá vydržet. Lo se houpá, r zn naklání a my slyšíme, jak se šoupou a p evalují mohutné et zy pod p íkurtovanými koly aut. Jedeme pom rn dlouho a nezdá se nám to. Vyhlížíme z okénka Žuka, ale vidíme v tom šeru jen siluety voz . Kone n náraz!

P ístáváme a vzáp tí slyšíme odemykání závor i vrat. Op t nastává hlahol, chlapi v rukavicích odjíš ují et zy. Když na nás p íchází kone n áda, sjíždíme po plošin a šineme se pomalu k Honzovi, který už nás o ekává a haleká pro máme takové zpožd ní. Aha! Proto tak dlouhá plavba, která se nám nezdála. T eba po ítali pasažéry a my jim na palub chyb li. Nep íjemný pobyt v uzam eném prostoru je rychle zapomenut a nás eká situace, která se po roce opakuje. Žanetka do tašky, s taškou do hotelu, návště vy, výlety k mo í i do hor, restaurace, vyhlídka, nákupy, trhy a opakujeme si i Waldemosu a ochutnávku likér . Snídáme pravideln u nich na balkon , který už je od rána zalitý sluncem. Je šestého února a m í Honza slaví padesátiny.

Tentokrát navštívíme i jiná místa, která byla loni z časových důvodů jaksi opomenuta. Děláme piknik v Can Picafortu u moře. Fouká vítr, ale svítí slunce a je teplo. Honza našel v moři část bílých dveří a měl spásný nápad. Položil na palubku, upravil, přimontoval, já na to hodila deku s osuškou a Žanetka má výhled z auta a nemusíme se spolu tísnit na sedačce. Z blízka jsme si prohlédli katedrálu, která má nejvtipnější kulaté mozaikové okno v Evropě.

Dole plavou černé labutě s červenými zobáky. Absolvujeme návštěvu u jejich známých. Francisky a Eduarda.

Domeček bez oken a uvnitř všude studená dlažba. I v tom nejteplejším počasí je poměrně chladno. Uprostřed místnosti je obrovský kulatý stůl s tmavým ubrusem, jehož tlamy kopírují podlahu. Pod stolem je drátěný košík, který vypadá jako velký hluboký pánek. Do něj se dávají skořápky z mandlí a když se to zapálí, pod stolem se rozhostí krásné teploučko. Není to zrovna dvakrát příjemné posezení, protože záda jsou ledová a nohy z rozpalených skořápek jsou ošlehané teplem.

Španělé jsou nesmírně pohostinní, všechno nám ukazují, provádějí barákem, Eva překládá. Franciska šije doma a všude se povalují různé barevné křesla. Párkrát ží dostávám a Honza mi pak z nich šil kabelky, penženky a různé futrály na brýle, na lupu a manikuru. Na strop visely uzené šunky, které se i u stropu ukrajovaly. Španělé pohostinní a neustále něco snášeli na stole. Na příští den jsme pozvaní k Pedrovi a včera netušíme, co nás čeká.

Jedeme ještě pro Margaretu a Jajmého. Zajímavé, že on řídí auto, a neumí řídit. Jak udělal idiota, je nám záhadou. Sídlí Pedra je vysoko v kopcích zakuklené v lesích, jako Hitlerovo Orlí hnízdo. Ani Žuk nevyjede, necháváme ho pod kopcem a postupně nás Pedro odváží terénním autem. Když se všichni scházíme nahore, jsme pomalu v mracích a Palma je hluboko pod námi.

Je tam spousta lidí, živo a všichni mají ochraptělé hlasy. Píjí bych to hyperfunkci štítné žlázy. V kolonádě rozsochaté olivové stromy, kolem nás se pasou ovce, kozy, pobíhají psi a posedávají kachny. Všechna zvířata jsou Pedra. Je zajímavé, že každá ovce a každá koza mají jméno nějaké pohádkové bytosti a když svolává Snhurku, Popelku, Snhovou královnu, Karkulku, Pyšnou princeznu a jiné, tak ty kozy se řítí k němu, aby je podojil.

Zvířata mají na krku rolníky a zvonečky a každý podvečer při svolávání se ta nesmírně zajímavá krajina v horách rozezvoní. Ověček je dokonce sto dvacet, sama ani tolik pohádek asi neznám, ale je to balzám na duši. Vyjeli jsme si s Pedrem, s Honzou a motorovou pilou do širokého okolí Nisanem, abychom na ezali nějaké olivové dříví. Pedro proezává olivové stromy i tisíc let staré.

Děvo je tvrdé a musí se používat vidiové pily i vrtáky. Oliva je zvláštní tím, že neplave na hladině a když se z ní cokoli vyrobí, detaily děva se znásobí až pod vrstvou laku. Vystoupí léta a mimoádná kresba, kterou ostatní děva postrádají. Místní z tohoto děva vyrábějí upomínkové předměty a dole v Palmě se vše poměrně dost dobře prodává.

Honza byl z olivy nadšen a chtěl si vzít pár páezů a vtí do Prahy, že z toho po vysušení něco vyrobí. Pedro byl rád a snažil se. Dostali jsme toho opravdu dost.

Cestou to leželo pod postelí a pak jsem ty páezy vzala do práce, uskladnila do prádelny, kde se sušilo prádlo v tendrech a byla tam tedy stálá teplota i vlhkost. Pak z toho Honza po větrech vyráběl volant, šaltpáku, chlívěčky na brýle do Žuka, ale i různé šperky, které jsem před tím navrhla.

Mám celé olivové sady náušnic, náramků a různých náhrdelníků a broží. Stále to má úspěch, protože to je něco mimoádného a nevšedního. Když odloupl jen tenoučkou planžetku, která pak praskla, ani se neroziloval, odložil a pustil se do nového. Pro něj neexistovalo, že něco nejde! Tak dlouho nad tím dumal, až to opravdu šlo.

Trochu jsem odbočila od Pedra. On uměl se zvířaty mluvit, že mu fakt naslouchala. Jedeme lesem nahoru a v cestě nám stojí osel. Respektive oslice Ramona. Když na ni zavolal, aby nám uhnula, stála jako přibitá. Když teprve vylezl z auta, šel k ní, pohladil ji a zašeptal do ucha: "Tys neslyšela? Potřebujeme projet!" Spiklenecky se na něj dívala, kroutila kornoutky uší a pak poodešla z cesty.

Žanda na ni nevěcně koukala a pak když jsem se zeptala, jak dělá Ramona, uměla přesto po ní kroutit ušima. Žanda byla dáma každým coulem a chovala se všude zpo sobě, až vybraně.

Na nikoho nešt kala, nikoho nehonila, jen se všemi kamarádila.

Úžasné bylo, když se pekly sardinky, naházely se na plechový talíř, který dal Pedro pod stůl. Z toho jednoho talíře jedli společně psi i kočky dohromady. Nikdy nedošlo ke rvačce. Současná Žanda by si talíř chránila a bránila do krve, že by nejdříve asi sežrala kočky, pak psy a sardinky by byly jen a jen pro ni. Když várka zmizela, grilovalo se dál a postupně se talíř doplňoval. Ta hladová havě zpočátku sežrala a pak současně ponořila všechny do talíře.

Pedro nás zase svezli Nissanem dolů do civilizace a my jeli do hotelu, kde jsme ještě chvíli popíjeli a zobali pistácie, fíky, datle a hroznové víno. Obrovské mísy se prohýbaly pod tlakem natrhanými pomeranči, které dostávala Eva od kdekoho. Jediný pomeranč se nekoupil. Na zahradách jsou pomeranče a citrony jako u nás jablka.

Stromy pomerančů a mandloní jsou zvláštní tím, že je na stromě současně jak květ, tak i plod. Na Mallorce jsme zjistili, že neukazuje tachometr. Rozbil se jeho náhon. Honza vytáhl bovden a zastavili jsme v autodílně, jenže neměli tam autogen. Zastavili jsme v jiné dílně, ale tam se jim zase do opravy moc nechtělo. Před Evu se Honza domluvil, že když mu na chvíli půjčí autogen, spraví si to sám. Tak se i stalo. V dílně jsme pokračovali a za ochotu a zapůjčení autogenu dostali pár pixlíček Plzeňského.

V další dílně zase půjčil brusku, aby bovden zbrousil a ohladil. Honza přerušil vždycky postával před dílnou, nechtěl ani dovnitř, tak s námi absolvovala všechno Eva.

Jednak byla zvědavá a my ji potěbovali jako tlumočníci. Všechno nám vycházelo, ale dovolená se rychle krátila a my museli pokračovat cestou zpět. Představte si, že se uvidíme v létě v Praze se nám odjíždělo a louilo o trochu lépe.

Na trajektu jsme si zopakovali jak vypadá uzamčení v podpalubí. Už jsme byli mazáči a viděli, co nás čeká. Ve Figuru jsem si prohlédla muzeum Salvadora Dalího. Uchvátilo mě to natolik, že jsem si prohlídku doplácela ještě další rok, abych to po předání vstřebala. Honza do muzea nechtěl, že si budou raději v autě se Žandou řídit.

V noci se mě o exponátech z muzea zdálo a když se ráno probudím, otevřu oči, vidím, jak mě Honza pozoruje. Ptám se co se děje? Prý musím zajít na radnici a zaplatit rámusenku. V noci jsem tak chrácala, že přišel starosta. No, když mě na ni dá, půjdu ji zaplatit!

Na dálnici směr Miláno vidíme v dálce šlehat plameny. V protějším pruhu byla velká bouřka, na zemi leželi lidé, motorka na boku, které se ještě točila kola a jedno auto hořelo. Je to šok pro okolo projíždějící auta. Začínají houkat sanitky, policajti a hasiči.

V Itálii jedeme strašně dlouho, protože je série tunelů a tam to jaksi nejde. Sjíždíme na Bellano, kde je úzká a rohatá silnice, která vede k Lago di Como.

To je nádhera a idylka. Barevné plachetnice, klid a nádherná příroda. V noci zvon na kostele oznamoval každou celou. Slyšela jsem ho v jednu a pak až večer. Ostatní zvonění jsem zaspala.

Je deset stupňů, svítí slunce, ale vrcholky hor jsou zasněžené. Projíždíme k Édolo, kde je trasa podobná Grossglockneru. Stoupáme do toho masivu, všude bílo, stráně osvětlené, jezdí kabinková lanovka a všude kolem množství barevných lyžařů.

Jsmo ve výšce skoro dvou tisíc metrů nad mořem, děláme fotky, Žanda hází sněhové koule. Ani není zima, isto, bílo a všichni tleskáme v tom prašanu. Žaneta je nevšední cestovatel. Poslechne na slovo, dá packy na mapu, jako by se chtěla připojit k plánování další cesty.

V tunelu se opevně automaticky osvětí zády, aby lépe viděla. Dokonce umí i zapnout střešiny, ale ne po každé. Před Brennerem zase vidíme ohořelý autobus s úplně propadlou střechou.

Před Německem má Honza přejíždět a co parkoviště, to zastávka. Dávám černé uhlí, vařím ho kýčej, nic nepomáhá a chce jet dál. Je zima, sníh a silný vítr z hor. Ale po chvíli přece jen stavíme. Zaskočila ho zimnice, namočila jsem tělo, starám se jako o miminko.

Dávám epici, rukavice, všechny svetry, bundy, deky, ale pořád drkotá zuby a dokázal rozvibrovat i auto. Po Aspirinu ráno jen zvýšená teplota, dostal čaj a suchary.

Pro jistotu jedu já a Honza po té šílené noci poklimbává vzadu na posteli.

Je zesláblý, ale proto mám zastavit u prvního ezníka a koupit šunku, která ho urit postaví na nohy. Známa na co má chu, to obvykle rotyku v t le ned lá. Po ád skuhrá a básní o šunce. Dlouho to nevydržím, odolávám a šunku kupuji. On si libuje a prý by bodlo ještě jablí ko, které ovšem v Žuku není. Tak popojeďu, zastavím ještě p ed zeleninou a kupuji dvě velká zelená jablka, za které by se nemusela styd t ani ježibaba. Sn hurka by žasla! Každé jablko bylo zabaleno do hedvábného papíru a p elepeno zlatou nálepkou.

Honzovo transplantované srdce se smálo už i na obal. Kone n p ejždíme naše hranice a je to znát.

Všude leží starý špinavý sníh a kusy led . Máme za sebou ty i tisíce ty i sta kilometr a t šíme se dom . V srpnu devadesát jedna p ilet la Eva s Honzou do Prahy s tím, že bychom si mohli ud lat delší výlet do Vídn a p ilehlého okolí. My ten návrh s pot šením p ijali, Honza hned začal vyndávat mapy a studovat cestu.

Já p ipravila v ci a po ob d jsme vyrazili ve ty ech a se Žanetkou. Skoro jako ty i z tanku a pes. Prohlédli jsme si Tel a zastavili v Lechovicích.

Zašli do vinného sklípku na ve e i, která se jaksí protáhla až do ranního kurop ní. Ale neplánované v ci v tšinou vždycky stojí za to. A tohle tedy stálo, jen co je pravda. Šlo se po p íkrém schodišti do prvního patra, kde hrála pravá nefalšovaná cimbálovka.

Hned jsme s Honzou v d li, že jen tak do Vídn nepojedeme. Bylo to po prvé od transplantace, co jsme si zase spolu zatancovali. Honza vyzval zp va ku k tanci, která byla v kroji a kožených holínkách. Sám se vyzul ze sandál a bos to s ní roztá el.

Nádherná atmosféra a já byla na Honzu pyšná, protože nikdo nepoznal, jaké útrapy má za sebou. Oni pili Müllera, já z stala u piva.

Vina i sice na m koukali skrz prsty, ale já jediná byla ráno st ízlivá. Bože, co ten m j Honza s Evou dokázali vypít!! Vyprazd ovali spolu jeden džbánek za druhým, evidentn bylo na Honzovi znát, že je zase ve svém živlu.

Zpívalo se, tancovalo, pilo, jedlo a bylo veselo, jako ve sklípku. Vid t ho tak Ko andrle?! K ránu se všichni tak ka skutáleli z t ch p íkrých schod , naskládali se do Žuka a usnuli.

Stáli jsme u rybníka a já si šla ráno se Žandou zaplavat, abych p išla k sob . ernochoch se ošíval, že je voda na jeho vkus trochu zelená, ale m to bylo jedno. I kdyby byla voda k iš álová, stejn by tam nevlezl. Mn bylo fajn a oni si lízali rány.

Po snídani jsme cht li popojet, ale Žuk se ani nehnu. Honza se cht l podívat na baterky, ale po t ch Müillerech po prvé v život nev d l, kde baterky jsou!

Odmontovala jsem seda ku spolujezdce, Honza baterky p em il a v tu chvíli naprosto vyst ízliv l. Co te ? Když nás n kdo vytáhne od rybníka do kopce a pak roztla í, t eba baterky chytanou. A to byly dvě baterky! Koho te sehnat? Naložený Žuk má ty i tuny! P j ıla jsem si kolo od n jakého místního kluka u rybníka a jela do vesnice sehnat pomoc. No a kam jinam, než do hospod.

Taky jsem v jedné sehnala traktoristu, který nás od rybníka vytáhl. Eva v bec nev d la, že tam s nimi nejsem a když m vid la sed t na kole, protírala si o i, zda se jí to nezdá.

Kolo jsem vrátila ale se Žukem potíž, protože baterky ani neškrty. To není dobré na za átku dovolené, ale my s Honzou všechno ešili za chodu a vždycky n co vyšlo. Zas až tak nás n jaká prázdná baterka nemohla rozházet. Zvláš po tak nádherném ve eru a noci.

Domluvili jsme se s jedním pánem v hospod , že mu zaplatíme, když nás odveze do Prahy a zase zp t. Na št stí nepil, sotva dosedl. Až jsem žasla, jak rychle souhlasil.

Ta vidina z ista jasna ud lat si výlet do Prahy ho nadchla. Pán jel na vkus Honzy zna n pomalu, tak ho Honza vyst ídal. Nejprve jsme zajeli do dílny na Smíchov pro vercajk, pak k Honzovi do práce a tradá zp t na Znojmo. Stihli jsme to za dvě hodiny a p t minut.

Eva šla zatím na procházku se Žandou, ernochoch polehával v aut . Všichni žasli a já se dmula pýchou. Z ejm to byl rekord, ale hlavn cestou nikde ani policajt.

Dali jsme baterky, nastartovali a motor p edl jako panna. My se s Honzou ješt po té cest vykoukali v rybníku, co v n m byla ta zelená voda. Honza ješt odvezl pána dom do sídlišt , zaplatil a pod koval. Pán m lo em asi ješt dlouho p emýšlet. Byl š astnej a prý strávil mimo ádný den plný zážitk a ješt stihnul letmo vid t Prahu. Prý se s takovými lidmi ješt nesetkal. Ale my také ne. Kdo by dnes byl ochoten n co takového a pro cizího ud lat, nevím. Kápli jsme holt na dobráka.

No a to nemluvím o Ev s Honzou. Pro n to byl taky nezapomenutelný zážitek.

Tak jsme po té nucené zastávce v Lechovicích zase mohli jet dál. Prohlédli jsme si Schönbrunn, ve e e byla u ohn na grilu. Dopoledne u Dunaje, odpoledne bylo stráveno v Prátru.

N kdy byli oba Honzové se Žandou a my s Evou vzaly útokem r zné krámy a nakupovaly. Týdenní dovolená všem vyhovovala. Najeli jsme jen p es tisíc kilometr , ale všem se líbilo a pak se ješt jelo k nám do Prahy, kde dovolená v podstat pokračovala.

V roce devadesát dva jsme zvolili jiný sm r. P es NSR, Luxemburg a Belgie do Holandska. Dá se íct, že všude je n co pozoruhodného, ale Holandsko m u arovalo.

N kde na parkovištích je krom WC k dispozici i sprcha, ásto jsme ji tedy oba využili. Jednou jsem šla do sprchy sama, Honza byl v aut a Žanda na m ekala p ed dome kem se sprchou. V bec jí nevadilo, že celou dobu stála v mraveništi a m tím p id lala práci, než jsem mravence vy esala.

V Lucembursku všude krásná pozinkovaná svodidla, isto, krásné dálnice a op t podél dálnic pletivo kv li zv í. Na stráních pasoucí se ísté krávy, ovce, kozy a kon . Z t ch zví at vyza uje pohoda a spokojenost. Pobíhají, hopsají, honí se a kon se válí spokojen na zádech. Radost pohled t!

Pro nás ovšem dost draho. Ale i tak jsme nuceni koupit ty nejzákladn jší potraviny. Bylo m tak dob e, že jsem Žuka rozparádila a ru í ka tachometru se p ehoupla za stovku. Honzovo ucho poznalo zrychlený otá kom r. Prý nás to sežere i s botama.

Nejlepší bylo jezdit tak kolem p tasedmdesáti kilometr v hodin . Mám zas bílou mandli, kašel a rýmu. V lét na dovolené m to kazí náladu. Musím být fit, abych se mohla starat o Honzu. Tak nastoupí klasika. Set ít mandli, Aspirin, zábaly, kloktání a ekání, kdy to odezní. Evropské cesty v Belgii mají zelené zna ky a speciální zna ky ozna ují oto ný, nebo zdvihadí most. Mýtné se platí belgickým frankem.

Prohlížíme Brusel a Vavre. Zaparkované auto hlídá Žanetka a my se kocháme v ulicích. Pod Bruselem op t sí n kolika proudových tunel , osv tlených a dob e odv traných.

Jedeme na Antverpy , je teplo, mlhavo a dusno. Za alo lít jako z konve a na oba p išla d ímota, tak si na parkovišti všichni t i hodinku zchrupneme.

V Rotterdamu je nádherné námo ní muzeum. K vid ní jen samé lod , koráby, lana, lodní šrouby a nejr zn jší uzly na špagátech a lanech.

Ve ery jsou nádherné. Stavíme d ív, než se setmí, dáme sprchu, dobré jídlo, pití, posloucháme hudbu, teme si a dovolené náležit promilujeme.

Prohlídka Amsterodamu, ale m sta jsou si podobná jako vejce vejci. Po ád dokola. isto, po ádek, všude všechno k dostání, ale tou nejv tší pozoruhodností pro suchozemce jsou zvedací mosty na k ižovatkách, pod kterými plují r zné šífy, parníky, lod í malinké lodi ky. Jezdí i vyhlídkové lod v Pa íži po Sein .

Holan ani jsou nesmírn milí, usm vaví, mávají na nás a zdraví nás. Z ejm mají Žuka i nás za kuriozitu kterou jen tak nepotkají. N kde zastavíme, sedneme u auta na deku a už na nás troubí, z okének mává n kolik rukou a p ejí dobrou chu . Abychom to mohli v klidu dojít, rad ji zalézáme do útroh.

Jedeme na Altmar. V lednici je bílý jogurt, tak šel Honza natrhat ostružiny a hned máme n co dobrého k odpolední káv . Ve er jsme zakoupili pizzu, která nám moc chutnala, protože to bylo po dlouhé dob zase n co odlišného.

Zastavili u nás policajti, dokonce s námi chvíli pobyli, dali s námi kávu a my jim ukazovali na map , kde všude už jsme byli. Poblafali s námi trochu n mecky, trochu rukama i nohama. Pak se rozlou ili a pop áli š astnou cestu.

Na mo í jsou mraky labutí, plachetnic a lodí. U pump je perfektní servis.

S m ujeme na Harlingen a z ni eho nic jsme sjeli ze silnice na trávu. Honza staví celkem na kvap, aniž by p edem cokoli ekl. M l žlu níkový záchvat. Prohrábnu lékárnu, dostává Tagamet, Baralgin, No-Spu a Febichol. Hadrem namo eným v Alp mu otírám elo.

Žanetka vycítí kdejakou situaci, jen nás pozoruje. Honzu jsem po chvíli úpln uhladila ke spánku.

Za chvíli to polevuje, ale pro jistotu jedu já. Na noc stavím u trafa ky a nevíme co nás eká. Po chvíli komá í nálety. B hem chvíle jsem tak poštipaná, že nemohu hnout hubou a za žádnou cenu nevyslovím souhlásky B, M, P a V. Honza byl na tom o n co lépe.

Ve ty i ráno jezdíme po prázdném m st a hledáme parking bez komár . P estávám vid t a hlásí se záchvat migrény. To ješt scházelo. Ješt , že jsou v lednici moje ípky. Bez t ch nedám ani ránu.

S nadcházejícím dnem nás opoušt jí veškeré neduhy a Honza si p eje po žlu níkovém záchvatu bramborový salát. Ale po ád žadoní, že si ho ten žlu ník p eje. Zním ho, vím co dokáže, tak ho jdu koupit. Žlu ník byl spokojen a už se o n m nev d lo.

V Brémách jsem se zase osprchovala na nerezovém WC a jedeme sm r Oldenburg. Tahle dovolená má zase zlatý h eb v podob ě Bad Gandersheimu. U Katky se dlouho nem žeme zdržet, dovolená co chvíli kon í. Od Katky ídí Honza, já naviguju a dostávám vynadáno, pro jsem zvolila pr myslové m sto Kassel. Dostává zapálenou cigaretu a už m zase miluje.

Celý den Žanetka tloukla špa ky. V Hirschau na nám stí ku, kde je studánka s m d ným emblémem kupuji nádherné um lé kytky, n jakou bižuterii, pár ptákovin pro známé, ale Honzovi rozbrušova ku s nádhernými kotou i zna ky Bosch. Je v sedmém nebi, chce si to prohlížet do nekone na, je jak malý kluk nad stavebnicí Merkur. Posílá mne, abych si šla ješt koupit n jakou bižuterii, aby m l as v klidu si Boschku prohlédnout. Nejdou a rozplývám se nad rozbrušova kou s ním. Však i Žanetka nad ní jeví nevídaný zájem.

Na hranicích chci štempl na papír od zakoupeného zboží. Nedali a jen mávli rukou. Náš celník je rozumný a v Rozvadov razítko dává bez problém .

V Plzni stavíme v pivovaru Spilka, kde si Honza dává G šest a já dvojité pala inky. Je tam veselo, vyhrává n jaká kutálka. Jednou jsme si sko íli a rovnou z parketu sp cháme do auta za Žanetkou a neseme vep ové rag . P íblížujeme se k domovu a na špatné situaci b hem cesty už nemyslíme.

V devadesátém t etím roce jsme zvolili Rakousko, SRN, Itálii, Francii a op t p es Andoru do Špan lska. Za Parmou v Itálii Honza staví p ed nákupním st ediskem, ale je zav eno. Je pouze p ístup k bankomat m a na WC. Na záchodech místo mísy jsou turecké šlapky, perfektn ísto a v rohu je sprcha i s teplou vodou.

Následuje pohádková cesta. Jedeme po žluté na La Spezia, vysoké srázy, po ád stoupáme, jede to leda na dvojkou, ale kam oko dohlédne, jsou vid t pouze rozkvetlé vl í máky. Nepojedeme do Pisy, ale p ímo k mo í. Šikmá v ž jist jen tak nespadne a možná ji v budoucnu ješt uvidíme.

Zatoužili jsme po zmrzlin . Vysko ím z auta jen v tri ku a mí ím k baru, kde je t icet šest vaní ek a jedna lákav jší, než druhá. Na zmrzlinách leží erstvé ovoce, pistácie, vlašské o echy, citrónová k ra, kusy okolády, prost pastva pro o i a chu ové pohárky jsou nabuzené. Beru t íkrát t i kope ky za šest tisíc lir a prchám s tím do auta. Žanetka se tumluje, fixluje, kouše kornout, aby byla první a mohla dostat ješt od nás.

Cestou stavíme tam, kde se nám líbí. Všichni se vykoupeme, p íjdeme k autu a zjiš ujeme, že te e levá nádrž. Zas n co! Honza dal samo ezny šroub a už nic nete e, ba ani nekape. Rozprostírá se p ed námi p echod Wentimiglia a nám už známé Monte Carlo.

Je noc, zajíždíme k paláci, ale Rainier už spí a policajt nás žene do p ístavu. Žádný karavan nesmí stát p es noc p ed palácem. Myslím si o tom své. Co kdyby Rainier nemohl v noci spát a podíval by se z palácového okna a vid l Žuka? Víím, že ur it by se mu líbil.

Chceme ráno odjet, ale vyskytla se další závada. Je prasklý emen. Vezeme sice náhradní ale to znamená zvednout postele, vyndat veškeré plechovky, lahve s colou, gril, uhlí, r zné krámy a pak se teprve dostávám do spodních útrob, kde jsou jakési náhradní díly, co bychom mohli eventuáln pot ebovat. Honza je prozíravý a bere toho rad jí víc a dob e d lá. Rezerva je rezerva.

Opraveno a sotva vyjedeme, objeví se cedule Peage! Zase nás kasírují všiváci! Co chvíli platíme mýtné. eká nás Montpellier, ale ješt stavíme u mo e v Le Grau de Roi. Siln nám to p ípomíná Holandsko.

S amé bárky na mo i, hejna voucích rack , osv tlený p ístav a r zné knajpi ky plné rybá i zbloudilých turist .

P ed Narbonne sm rem na Andoru stavíme vedle karavanu mladých N mc . P íšli k nám na návšt vu s lahví erveného vína a povídali jsme hluboko p es p lnoc. Následující den stavíme u kostela svatého Petra a za sklem p í p íchodu vidíme zas pokutu dva tisíce t í sta peset. No to tu dlouho nebylo! Ujeli jsme op t.

V Le Barcares je krásná pláž, Žuka máme u nosu, je vítr a nikdo se nekoupe. Honzu chytly záda, bolest jde do nohy a sotva dojde pár metr na pláž. Když jsem ho uložila na pláži, jdu natáhnout do st íka ky Eunalgit a zároveň беру tonometr s fonendoskopem. To je servis! P ed námi je cedule na které je napsáno: Caravanes interdikt. Nevíme co to znamená, tak drže p ed cedulí parkujeme. Honza zobe Eunalgit jako cukrlata. Mám ještě t í ampule, ale schovávám na horší asy. Kdo ví co se s ním ještě vyvrbí?

Žanda už druhý den odmítá konzervu, tak máme v úmyslu té mlsoť koupit lalok jater a ogrilovat. Dáme si rádi s ní, pokud nám nechá. My taky jíme na cestách leccos, co nám dvakrát nešmakuje. Jinak to nejde a nem žeme stav t jen na bifteky.

Cesta zp t prob hla bez problém a tentokrát jsme najeli necelých p t tisíc kilometr . M síc po této dovolené jsem si vzala další a jeli jsme ve ty ech s Kavany do Rakouska. P edem jsme dohodli, že já budu va it a Marie bude mýt nádobí. Ob ma to vyhovovalo. Za Kitzbühlem stavíme, grilujeme, sedíme, povídáme a se zakoupeným Stroh rumem to za alo celkem nevinn . Aber die Ende!!!

Druhý den jel chvíli Jirka, byl dobrý idi , tak se Honza nebál Žuka sv ít do cizích rukou. Ale protože byl Jirka mr avej, dal mu Honza pod zadek polštá , aby ho bylo za volantem vid t. Prý aby si protijedoucí nemysleli, že Žuka nikdo ne ídí. A byl Jirka ješitný, na polštá i sed l, aby z té jízdy taky n co m l. Dlouho to nevydržel, bál se a ízení zase p edal Honzovi. Týdenní dovolená ve ty ech prob hla celkem hladce, utekla jako voda a najeli jsme dva tisíce kilometr .

V íjnu devadesát ty í jsem op t let la do Stockholmu. Honza byl doma se Žandou. Bylo m u nich dob e, snažili se toho co nejvíc ukázat, m la jsem se jako prase v žit . Ale tolik jsme se s Honzou i po letech milovali a byli jeden na druhého natolik vázaní, že nám bylo zat žko být od sebe, by í na pár dní. Denn telefonáty a vzájemné t šení.

V lét devadesát ty í jsme jeli op t do Špan lska, ale v jiné sestav . Tentokrát s námi jela Marie bez Kavana. Trasa se trochu protáhla, protože jsme si ud lali výjime nou dovolenou a jeli trajektem p es Gibraltar a zajeli si do Maroka. V Casablance jsme se dohodli, že už víc na jih nepojedeme a vrátíme se do Špan lska.

Cesta to byla nesmírn zajímavá, ale všem nám to sta ilo natolik, že už Maroko víckrát nemusíme. Honza p id lal t etí seda ku, aby Marie mohla koukat na cestu a nebyla vzadu na posteli. Nejkratší naplánovaná cesta vedla p es Rakousko, N mecko, zase Rakousko, Itálii, Francii, Špan lsko, Gibraltar, Algeciras Ceuta do nám neznámého sv tadílu Afrika. V Maroku jsme navštívili Tetuan, Rabat, Kenitru, Laroche a Casablancu.

V Ando e bylo nezbytné tankování a to byla vždy složitá akce. P evorat celého Žuka, vyndat všechno pod posteleva, protože zadní nádrž m la hrdlo práv tam. P ípravit vercajk, baterku, kalkula ku a peníze. Honza nem l as sledovat stojan, tak jsem hlásila kolik litr už je v nádrži. V dob tankování šla Marie se Žandou do kopc a a koliv jsme jeli koncem ervna, p inesla nám vždycky sn huláka. Sjíždíme z Andory a dole už je teplou ko, t icet sedm stup . Jak to asi bude se stupni vypadat v Africe? Tentokrát jsem si vezla už z Prahy pásový opar táhnoucí se od zad p es žebra k boku. Bolí jako mrcha, špatn se í sedí, nem žu se po ádn op ít. Na slunci opar kryju šátkem. as od asu spolknou analgetika a docela zabírá potírání oparu Whiskou. Marie s Honzou vou, že hazarduju a nezbude jim na pití. Je zajímavé, jak ta Whisky zkldní nalité bolestivé puchý ky.

V Cartagen p inesla Žanetka v kožichu snad šedesát klíš at. Zatím jen lezou, nesta í se zakousnout. Probíráme všichni její srst a až když nevidíme nic, pouštíme ji teprve do auta. Nemáme št stí najít kus po ádné pláže, všude je narváno.

Ten den se nevyda il. Pásový opar bolí, klíš ata na Žand , blbé koupání, Honzovi se motá hlava, má nízký tlak a ještě praskla hadice od bomby k va í i.

Ver jsme konečně objevili prázdnou pláž. Honza zajel neprozetelně blízko k moři. Sice krásné koupání, ale při odjezdu jsme zapadli do písku a bez pomoci se nemohli vyhrabat. Pomáhali místní chlapi z pláže, podkládali kola kameny, až se nakonec podařilo vyjet.

Jsmo už hodně na jihu a přes Sierra Moreres a Sierra de Cantal auto do kopce škytá a pokašlává. Honza diagnostikoval úžeh. V noci kolem nás kroužili policajti my grilovali a popíjeli. Při sedli k nám dostali pivo a prý nás budou hlídat. Taky dobrý! Přes Sierra Nevadu do Malagy bylo už nedýchatelno. Všechny Sierry stála za prd.

Už jsou vidět arabské nápisy. Zakoupila jsem lodní lístky, cesta přes Gibraltar netrvá dlouho a je pořád se na co dívat. Všude se smlouvá, na trzích je všechno, ale pitná voda je dost drahá. Parkovat lze sice všude, ale všude se nedá vylézt z auta.

Žlutí škorpióni pochodují vesele a je neskutečné vedro. Marie je zásobena a má několik teploměrů. Namířila ty icety i stupně a polomrtví zajíždíme k moři. Voda je ale neskutečně ledová. Na slunci se dá vydržet sotva pár minut.

Žanetku musíme přenášet, vše je rozpálené a ona není fakír a spálila by si polštářky na packách.

Vedle nás zastavili Švýcaři, kteří cestují po Maroku už pátý týden. Dávali nám různé rady. Prohlédli jsme si dle kladně Gibraltar a parkujeme u majáku, kde byli pašeráci, navigátoři s vysílačkou. Byl to zvláštní pocit, skoro jako ve filmu.

Ráno jsme šly s Marií do gibraltarského parku, kde pobíhají a různé visí na stromech jejich typické drzé opice. Ani jednu jsme si nepohladily.

Už po ránu začíná horko a my míjíme k celnici. Tam je nepředstavitelná fronta lidí přes šáchy a ty proudy čekajících aut. Pobíhají tam samí malí černoušci a jak zahlédnou bledou, vrhají se k nim a nastavují dlaně. Pytlík bonbonů, který rozdávám je hned pryč, bezdenné zásoby sebou nemám a zjišťuji, že to byla neprozetelnost. Přesť už nedostane nikdo nic. Parchantík se nemůže zbavit. Byla to ale zase jedna zkušenost.

Po nekonečném čekání v dusivém parnu, kdy se vzduch ani nehnul konečně dostáváme přes slušná razítka a první cesta vede do banky. V Madridské bance mě nechtějí vyměnit, neznají švédské koruny. Buzeranta jsem vyvala, co dělá v bance, když nezná Švédsko, které mu ukazují na mapě.

Jiná banka vymění, ale chlap za přepážkou hledal v obrázkové knize bankovky všech zemí. Našel, uvěřil, že nějaké Švédsko existuje a že mají tudíž taky měnu. Nakoupili jsme nezbytné potraviny, mimo jiné vynikající pidi jogurty La Lechera. V Tetuánu na nás dýchla naprostá chudoba a všude se válí a poletují roztrhané cáry černých igelitových pytlů.

Mezi auty chodí velbloudi, osli, kozy a muly. Na křižovatkách jsou sice semaforey, ale každému je úplně jedno, zda svítí zelená nebo červená. Kdo je drzejší, ten vítězí. Každé auto troubí, zvuk klaksonů je rozmanitý. Honza si též troubil jako o závod a zpočátku ho to i bavilo.

Ani náhodou bych si nesesdla za volant. I tak mě z té šílené dopravy hrůzou rozbolel žaludek. Auta neosvětlená a pravidla nepravila, klidně se přejíždí dvě plně číry.

Korkové stromy, které známe už z Portugalska lemují silnici. Když zastavíme, nejprve sama rekognoskujeme terén. Žandu musím přenášet přes bodláky, trny, naprosto vyprahlou zem, z které místo trávy lezou tvrdé dráty, které propichují i podrážku pantoflí. V neposlední řadě sledují různé lezoucí havě.

Žanda je úžasná v tom, že vycítí kdejakou situaci a nikde nepobíhá, kde ji postavím, tam se vydrá a zase ji přenesu do auta. Nikde není nic zeleného, jen samý vyprahlý suchopár. Namalovali jsme si na palubku arabskou značku Dej předenost v jízdě. Před námi se prostírá civilizovanější Rabat.

Vykukují nádherné mešity, ale jedeme po prašné cestě a vyhýbáme se obtíženým mulám. U silnic na široširém prostoru čítající desítky kilometrů je vystavená jen a jen keramika. Všechno to nejde projít, jak je to rozlehlé, ale v podstatě je všechno jedno a to samé. Vázy, hrnky, misky, konvice a ozdobné velké talíře. Všichni na nás koukají jako na exoty, Žuka vidí po prvé a Žanetky se bojí.

To je dobře, protože se díky ní bojí i žebrať. Koupila jsem si vázu, jen abychom měli nějakou památku na Afriku. Až posléze doma zjišťuji, že není uvnitř glazovaná a že teče.

V Kenít e jsme koupili mimo ádn dobrá a lahodná raj ata. Marie z nich vybírala zrní ka, sušila a pak je p stovala na chalup .

Z auta v p íšerném vedru jsem vyb hla na chodník, kde ležela sto ená hadice, z které vytékala voda. Cht la jsem se post íkat. M la jsem na sob jen kalhotky a takovou rozevlátou halenu. Než jsem sta ila nasm rovat hadici proti sob , už byl u m policajt. Zhnusen pozoroval mé holé nohy a ukazoval, že se musím obléknout a ukazoval želízka, že m m že i zav ít. Honza se smál, ale halekal, že nechce odjet beze mne, a rad ji vlezu do auta a neprovokuji.

Ženské i chlapi se halí do hábit a na hlavách mají erné turbany. Na tak zvané dálnici na nás cht li patnáct marek. Honza jim to necht l dát, že asi nev dí, jak vypadá dálnice. Necht li nás pustit bez bakšise. Honza za val, že chce direktora a otev el dve e Žuka a Žand ekl, aby št kala. Oni se lekli, mávli rukou a otev eli p ed námi závoru. Spadl m kámen ze srdce, ale Honza se Žandou m li úsp ch.

Dívali jsme se a na nikom platit necht li, tak pro to cht li po nás?

Šly jsme se v Rabatu s Marií podívat do mešity, Honza odmítl, Arabové mu lezli krkem. Na mešit p ed vchodem jen cedule v arabštin a my do ní šly po první. Prohlížíme vnit ek dokonale zdobený a stav ný na velkou ránu. Když si nás místní všimli a zjistili, že jdeme po rohožích v pantoflích, mohli nás ukamenovat. P ece nenecháme u vchodu pantofle! Ješt nám zmizí a my n co chytne, jak p jdeme bosky. Tak nás vyhnali, ale protože si nás všimli až za dlouho, sta ily jsme si mešitu ádn prohlédnout.

Byl to paradox a p íliš velké rozdíly mezi naprostou chudobou a neskute ným bohatstvím jen pár metr od sebe.

Nemohli jsme nikde zaparkovat, nikde nebylo žádné p íhodné místo k p enocování. Zajeli jsme ke kasárnám, já si vzala dlouhé kalhoty, abych vojáky nikterak neiritovala a šla se zeptat, zda bychom mohli venku p ed bránou zaparkovat? Chvíli se mezi sebou dohadovali, pak otev eli dlouhou železnou jezdící bránu, my vjeli do kasáren a v jejich areálu jsme mohli p espat. V okénkách se objevují erné enichy voják a neustále jsme pod dohledem. Honza byl dobrák od kosti a p ed spaním nám ekl, že už se ta brána nikdy neotev e a z kasáren se nedostaneme. To ovšem nem l íkat ani ze srandy, protože jsme m ly s Marií t žkou noc. Ráno jsme m li u brány na d ev ném stole v pochybných miskách p ípravený aj. Pod kovali jsme a vojá kové dostali na rozlou enou piva. Z ejm drželi tu plechovku v ruce prvn v život . Pozorovali, osahávali, mazlili se s tím a mávali nám jako zb sílí.

My m li v programu mešitu Hasana. Ješt , že máme n jaké prospekty v n m in a já m žu aspo n co p elouskat. Vytvá ím jim tedy program a ono se da í! Do království Hasana se m že jít jen p šky.

Nádherné stavby, š avnat zelené parky, prskající fontány bohat zdobené a kolem velké mešity je kolem dokola spousta malinkých mešitek, které jsou zdobené kachli ky s r znými ornamenty. Zase byl znát ten propastný rozdíl mezi bohatstvím a chudobou. U vchodu mešity byl lavor se sv cenou vodou na nohy My jsme lavor minuli, ale Sáhíb nás vrátil, že suchou nohou nesmíme do mešity vstoupit. Taky víme, že jen bosky bez pantoflí nesmíme vstoupit na rohož. Nevíme kolik Arab se p ed námi v lavo e šplouchalo, le rezignujeme a nohy by s odporem, ale má íme ve sv cené vod . Dokonce m žeme i fotografovat. Asi za to, že jsme namo ili nohy.

Nem žeme za nic na sv t utratit jejich dirhamy, protože není za co. Vázu už máme, ko ení z pytl , které leží v prachu a písku nechceme, ovoce se bojíme. Narazili jsme na rozlehlý trh, kde je k mání snad všechno. Honza leží v aut se Žandou a my se vydáváme s Marií za dobrodružstvím. Chodíme r znými pr chody a p esv d ujeme se, že víme, kde jsme a že cestu zpátky najdeme.

Po chvíli jsme zjistily, že jsme skute n zabloudily a že nevíme, kde stojí Žuk. Obrovské tržišt bylo stav né do hv zdice a my v bec nevíme, jak jsme mohly tak zabloudit. Už jsem za ínala podléhat panice. Asi po p l hodin , která se zdála být sakra nekone ná, jsme Žuka našly. P kn nám odlehlo!

Ve erní modlitba, to je zážitek! Po celém m st se rozezvoní zvony a každý utíká se srolovaným kobere kem k mešit . Na place p ed mešitou to vypadá jako u velkého Bati. Plné nám stí sandál , pantoflí a r zných k usek. Jak si po modlitb najdou svoji obuv je nám záhadou.

Modlitba se rozezvu í i z pouli ních tlampa a otev enou mešitou vidíme jen ohnutá záda v barevných hadrech.

U mo e jsme se vykoukali v plavkách, jak taky jinak, ale byla to jen taková rychlovka. Jsme totiž jaksi pod drobnohledem a opovržlivými pohledy okolo stojících Arabů sice v moři, le v hábitech. Měli jsme strach, aby nás nezavleli pro výtržnictví.

Arabové neplavou, jen stojí v hloučcích v moři, diskutují a s opovržením nás sledují. Mo e nás na chvíli osvítí a tak hurá do auta schovat nahátla.

V Casablance jsme se rozhodli, že se vrátíme zpět do civilizace, která je nám podstatně bližší. Buzerace na hranicích pí zpátě ní cestě neznala mezí. Divili se, proč jsme byli v Casablance jen tři dny? Jako by byla má sta omezena po těch dnech, co jim je do toho? Důsně je zajímalo, zda vezeme hašiš nebo marihuanu a kam jsme to schovali? Bože ještě toho trochu! Do všeho nám vlezli, proklepávali strop, boky auta a my mli z toho kousku Afriky, který jsme viděli pkně nepříjemný pocit. Konečně vyizování formalit pro nás i vehikulos.

Jen pro srovnání cena za osobu na lodi byla tisíc osm set padesát peset a za auto třináct tisíc šest set peset.

Lo s názvem Punta de Europa nás převáží přes Gibraltar a na pevnině Honzu bolí žaludek. Nedivíme se, však to byly nervy! V dle jsem, že je mimořádný idiota, ale zvládnout ten neskutečný chaos to chce notnou dávku umění, drзости a maximální posteh, aby nedošlo ke střetu s jiným autem, neku-li pak s velbloudem. Dávám No-Spu, Baralgin a ukládám do pelíšku. Aby měl klid, jdeme se s Marií a Žanetkou projít. Ještě jednou nás čekají všechny Sierry, kdy se vzduch ani nehne.

Žanda je zabalená do mokrého prostěradla a my toužíme mít v puse kostku ledu.

Marie hlásí, že na teploměr namíla už tyčice deset stupňů a v tom teploměr praskl. Nic to nevydrží!

Pláže jsou špinavé, samý bordel, ale nám nejde o ležení, jen o vykoupání a pokračujeme. Mo e je i stejé a teplé. Honzovi se ulevilo a kupujeme na trhu ryby, že budeme večer grilovat. Ranní procházky po pusté pláži a koupání bez plavek patří k silným zážitkům a Žanetka to prožívala s námi.

Jedeme po úzké, ale dost rušné silnici, Honza na štěstí za volantem a v tom se to stalo!!! Mezi El Perelem a El Salerem nám upadlo levé zadní kolo. Rána jako z dle a drhnutí po silnici. Kolo se kutálí a idiota se mu vyhýbají. Honza má v tu chvíli plné ruce práce a my s Marií snad přestaly i dýchat.

Stavíme trojúhelník, sledujeme, jaké to napáchalo škody a přijíždí policajti a odtahová služba. Ještě abem nás odklidili stranou do rýžového pole. Bodláky, trny, suchopár, vedro, komáři a neskutečná vlhkost vzduchu.

Oba s Honzou navlékáme na zpocená mokrá těla montérky a vyndáváme z útrob auta náhradní poloosu. Honza byl prozíravý a myslel na zadní kolečka. Začínáme makat jako v depu pí Formuli.

Opět se osvěduji jako instrumentálka, leč jaký klíč už poznám, aniž bych se dívala na číslo. Však taky Honzova okídlená vta byla: Poj se podívat, jak se to dělá, a si to nevezmu do hrobu!

Marie je se Žandou zalezlá v autě, rychle se přehoupne tma a já svítím pod vozem, když zrovna nic nepodávám. Zároveň zabíjím na Honzovi komáry a je to nesnesitelné v tom prostědí ašovém presu. Po několika hodinách je vše na svém místě Honza se drhne Solvinou a ještě ab nás zase pokládá na silnici.

Asistovali i policajti, aby do nás nějaký kretén ještě nenaboural. Zaplatili jsme za odtahovou službu dvacet tisíc peset, ale zaplatili celkem rádi. Všichni nás sledovali s velkým zájmem, my se rozloučili a pokračovali.

Auto stálo zase na všech čtyřech kolech a nehodu připomínal jen zmačkaný podběh, který trochu drhnul pí brzdění, ale dalo se jet.

V Praze pak Honza v dílně zase uvedl do správného tvaru. Cesta pokračovala podle plánu, n které dny byly krásné a slunečné, jiné popršely. Právě tak s Honzou. N kdy se cítil dobře, jindy se něco vyvrátilo. Když se mu špatně dýchalo, dostal Berotec, ale do Prahy už přijel se zapoatým Penicilinem.

Veškeré změny jeho zdravotního stavu jsem měla zaznamenané a pak hlásila na IKEMu přebh cesty, kdy jsem co přídávala a kdy ubírala. Byla jsem pochválena, že jsem to hladce zvládla a léky korigovala dle potřeby.

Byly zaznamenané denní tlaky, pulsy, dýchání, bolesti, prostě všechno. Byla to mezní situace a v tom padesáti stupňovém vedru, a jsme hodně pili, došlo u Honzy k dehydrataci. Honza byl výjimečný v tom, že jeden den byl na umění, druhý den ale mohl skály lámat.

V roce devadesát p t jsme si dali dovolenou ve Špan lsku a tentokrát Marie p emluvila Jirku, aby jel s námi. On jí to sice odkejšval, ale m l vztek, cht l si rad ji sám užívat v Praze.

Celou dovolenou jí vy ítal a choval se jako blbec. Ona vid la náš krásný vztah a cht la ho napodobit aspo v lét o dovolené. Jenže to nejde a s blbcem se nedají krásné p edstavy realizovat. Mrzelo jí to a omlouvala se za n j. Manželství jim sice klapalo, on byl samá ženská, ale ona si hrála celou dobu na slepou, hluchou a n mou. V novala se rodin a za své t i d ti by nejrad ji dýchala.

Jirka um l celou rodinu dob e finan n zajistit, ale manželství muselo být o istcem. Celé dny pospával na pláži, nebavil se, moc se nekoupal, s ni ím nepomáhal a trochu se rozmluvil až ve er, když upil. Mr avý chlap s Napoleonským komplexem a jeho pravou povahu jsem dokonale poznala pozd ji, když Marie umírala na leukémii.

Od roku devadesát šest do roku devadesát dev t jsme jezdili do Špan lska jen s Marií samotnou bez Jirky. Byly to nádherné dovolené, všem se nám líbilo a Marie nikdy nebyla rušivým elementem. Um la p iložít ruku k dílu a d lila se s námi o placení.

Za ty roky jsme si našli nádherné místo pod Taragonou a Barcelonou, kde bylo vše, co jsme pot ebovali.

Žuk byl zaparkován na pevném podklad , blízko u lesa, blízko k mo i, ze všech stran bylo vid t na auto a ješt na pláži sprcha. Blízko na nákup do m ste ka Miami.

Taky jsme si ud lali známosti a párkrát jsme byli pozvaní do špan lské rodiny na ve e i. Pán domu byl specialista na jadernou fyziku a dokonce byl párkrát v eži. Mluvili jsme n mecko anglicko špan lsky.

P esn v dob naší dovolené po t i roky jezdil N mec, který bydlel blízko francouzské hranice. Byl to hasi a ve ery jsme trávili u grilu v nesmírné pohod , kdy se jedlo, pilo a povídalo. Užili jsme si neskute né legrace kolikrát až do ranního kurop ní.

Ve Špan lsku jsem kupovala kartu na telefon a vždy vyhledala n jakou boudu a telefonovala bab e, nebo Toni ce, která se po dobu dovolené o ni starala.

Blízko francouzsko špan lské hranice leží m sto Sigean, kde je africká rezervace, která je rozd lena na dv ásti. Do jedné se jede autem po vyzna ených trasách do druhé se chodí p šmo. Když jsme projížd li první ást, Žanetka ležela na prkn na palubce. M la tak za sklem p edního skla vše z první ruky. Sledovala lví rodinku, žirafy, opice, nosorožce a vše bylo od nás vzdáleno n jaké ty i metry. Voln a bez oplocení. Okénka aut musela být zav ená.

Pštrosi byli zv daví, klovali nám do zrcátek a když zjistili, že se v zrcadle vidí, necht li se hnout a my nemohli popojet. Projeli a prošli jsme ob rezervace a byl to zážitek pro nás pro všechny.

Stavíme p ed Lyonem, byla už tma, ale i tak jsme rozeznali, že stojíme u nektarinkových plantáží. Ráno jsme se s Marií vzbudily a nev íly svým o ím. V aut nebylo k hnutí pro samé bedýnky plné nektarinek. Honza šel ješt v noci s baterkou na obch zku a narazil na plné bedny p ipravené k rannímu transportu. Pár basi ek nanosil do auta a šel na další obhlídku. Vedle nektarinek byl ješt broskvový sad, stromy obalené meru kami a hrušková alej. Vnit ek Žuka byl rázem jak stánek s ovocem.

Cestou jsme ovoce neustále p ebírali, aby se nám zbyte n jedno od druhého nekazilo. A jídelní ek byl v tu ránu p izp soben. Ovoce se jedlo erstvé, ale i v kompotu, d lala jsem knedlíky, dávali jsme si ovoce šlehané i s mlékem. Nikdy jsme nesn dli tolik ovoce b hem dovolené, jako v roce devadesát šest. D kladn jsme to místo zaznamenali v map , t eba by se hodilo i p íští rok na p enocování.

Ale pro ten další p ípad jsme nakoupili p epravky, složili a p ikurtovali gumovým pavoukem na st echu.

Následující rok jsme s Marií ocenily Honzovu prozíravost a d slednou p ipravenost, protože už nem li u strom plné bedny. Nikdo nám ovoce nenatrhal, tak jsme museli sami a m li jsme to do eho dát. Vždycky jsme ekali na noc, abychom to místo navštívili za tmy.

Honza pro ten p ípad namontoval na rám zrcátka další reflektor, obrovský sv tlomet, jehož kužel sv tla nám umožnil, na které plantáži se práv nacházíme. Vycházelo nám to ty i roky po sob . My už byli natolik zru ní a souhra mezi námi, kdy každý v d l, co má d lat.

Taky šlo samoz ejm o as, v dáli se rozšt kal pes a my trnuli, kdy se na nás p í tí. Žanetka hlídala v otev eném aut , my snášeli jednu tašku za druhou.

Já pak z tašek ovoce překládala do přepravek a oni se míjeli na cestě s plnými i prázdnými taškami. Když bylo auto naloženo, sundal se sv. tlomet a s dobrým pocitem jsme ujížděli dál. Nikdy jsme nemuseli kupovat ovoce, vystačilo nám toto, vlastnoručně natrhané. Začalo to na melounovém poli v okolí Tain Hermitage a pokračovalo plantážemi nektarinek, broskví, meruněk a dokonce jsme narazili na keř s rajčaty.

Ještě jedno místo ve Španělsku jsme zvlášť milovali. Kousek od hlavní cesty v kopcích stála taková polorozpadlá barabizna, samozřejmě neobydlená a tam na nás čekala alej plná mandloní. Natrhali jsme i mandle, do kterých Honza po věrech bušil kladivem, abychom se zbavili tvrdých skořápek, které nám zbytečně zabíraly místo. Každá jsme si vezly domů přes tři kila už vyloupaných mandlí.

Večer jsme si je pražili k vínu se solí, nebo jsem dělala rýžovou kaši plnou čerstvého ovoce a sypanou mandlemi. Když jsme cestou míjeli pole s kukuricí, tak byl jídelníček podle toho, kudy a kolem něho právě projíždíme.

V roce dva tisíce jsme jeli sólo jen se Žanetkou, protože Marie byla čerstvě po operaci krční páteře a z cesty měla přirozeně hrůzu. Tak si pro tentokrát lízala rány ale děsně jí to mrzelo, nás samozřejmě taky. Byli už jsme zvyklí na určitou souhru, společné přepřívky, i soulad při různých akcích. Marie byla inteligentní se svérázným humorem, který nám oběma vyhovoval.

Ani v roce dva tisíce jedna s námi Marie nejela, protože se rapidně zhoršoval zdravotní stav její maminky a dovolenou strávila na chatě s Jirkou.

My jeli sami opět do Španělska, ale tentokrát jsme zvolili jinou trasu a to vnitrozemím. Udělali jsme dobře, stará trasa už byla okoukaná, tentokrát to bylo zcela jiné a neustále jsme leželi v mapě.

Ve Španělsku je neskutečně rozmanitá geografie, vidíme spoustu letitých aquaduktů, které dosud fungují. Jsme téměř sami na silnici a v malých městech nepotkáme živou duši, všichni dodržují siestu po obědě a my skoro čekáme, kdy se objeví sedm statečných. Tak moc nám ta scénérie připomíná zmíněný film.

Sice jsme pro tentokrát oželeli naše sady s ovocem, ale ani při této cestě nejsme zklamaní. Cestou nacházíme mandloně, které nám skoro patí, narážíme na skleníky, jejichž otevřená vrata nás vybízejí a my trháme nádherná rajčata. Na vinohradu pak stíháme hrozny vína a máme dokonce na výběr, zda víno bílé či modré.

V roce dva tisíce dva už víme, že budeme navždy jezdit bez Marie, ale o tom až později. Chtěli jsme v cestování výraznou změnu, zvolili jsme tedy Dánsko. Vyjeli jsme začátkem srpna přes Německo bez problémů. V Dánsku nás vítaly divné nápisy a s Dány je i divná domluva. Stojíme u myčky aut, kde jsou dvě roury a nad nimi dva stejné zelené knoflíky. Honza vzal kanystr, že natáhne vodu, ale z roury vytéká přinejmenším šampon. Druhou rouru už nezkoušel a já se jdu ptát chlapa v kukani a zároveň doufám, že bude umyté mečky. Mám vyhráno, uml. Ptám se na vodu a on pravil, že pitná voda je v pravé rourě. Dánsky se to ekne vandrent, ale označeno to nijak nebylo, tak že zřejmě i Dán by tápal. Byli jsme aspoň trochu chytřejší.

Po asi v Dánsku bylo všelijaké, dost přšelo a pofukoval vítr, že i pootevřenými okénky byla slyšet hvízdající meluzína. Mělo bylo chladné a do dálky mlhové. Dánové nejsou zdaleka tak vstřícní a přáteliví jako Holanďani. Vždy jsme ale našli přiměřené místo na přenocování, kde jsme byli sami a to nám vyhovovalo. Pokud nebyl silný vítr, tak jsme grilovali, Honza při grilování loupal mandle ze skořápek a já mu k tomu etla.

Honza černoš byl v té době u nás v bytě a bylo dohodnuto, že za námi do Dánska přiletí Eva ze Stockholmu. Bylo by to bývalo jisté zpeřování, ale okolnosti u ní v práci to nedovolily, tak let zrušila.

Dánsko není nezajímavé, ale zas až tak nás nenadchlo. Projeli jsme toho dost a úplně jsem uchvátil jeden obchodní dům, kde měli všechno pro všechna zvířata. Od psích a kočičích konzerv přes obrok pro koně, hračky, ohlávky, sedla, oblečky, od místních pro kečy až po veliká napajedla pro krávy. Tam snad měli i rukavice pro hada! Dům byl dvoupatrový, rozdělený do jakýchsi kójí a poád a všude bylo na co koukat. Nikdy nikde jsem neviděla nic podobného a takový zájem a péči o domácí, hospodářská i cizokrajná zvířata.

Klece, pelíšky, umělé vzrostlé stromy pro papoušky a sovy, plyšová zvířata velikosti slonů, botičky pro psy všech druhů a velikostí, vše dobře známo, k mání letáky, kde byl popis i nákresy co nabízejí, kde to nabízejí a pro která zvířata to je určeno. To byla nádhera!

Mí íme už z Hamburku na Berlín, když t ináctého dostáváme šílené SMS od Tomáše a Honzy , že se na Prahu valí stoletá voda. V bec si nedokážu p edstavit, pro došlo k evakuaci nemocnice Na Františku, která je tak daleko a tak vysoko od Vltavy.

Ve Frankfurtu nad Odrou už chytáme první eské zprávy. I nám cestou siln prší a u malých pot k a byst in vidíme vojáky, jak podél vody na sebe kladou pytle s pískem.

Honza se rozhoduje pro další cestu p es Polsko. Bylo to nekone né, zdlouhavé, v lijáku, a bez zlotých, protože všechny banky byly zav ené. Cesty z dob snad ještě ko ky, špatn zna ené, neosv tlené a co chvíli se nám valí proudy vody pod koly. Nic p íjemného a do toho d sívé zprávy, že už jsou první utonulí.

Kone n vidíme Kudovu Zdroj a Kladsko. Za chvíli p ichází vytoužená hranice a p es Hradec Králové jedeme do Ob dovic poob dvat.

Naše cesta vede do Kbel rovnou za Tomášem do Dely. Dostáváme nahranou kazetu a noviny, abychom byli v obraze, jak záplavy probíhaly.

V roce dva nula, nula t i bylo naplánováno zase jednou Špan lsko, ale holt lov k míní, ale Pánb h m ní. Honza šel p ed tím na b žnou d kladn jší kontrolu, kde mu zjistili nádor na ledvin .

Bral tyhle zprávy s lehkou hlavou a doktorce ekl, že nás eká dovolená a po ní se sám p ihlásí. Já ekala na lavici p ed ordinací p kn nažhavená jak to všechno dopadne a Honza si pro m p íšel, že chce paní doktorka se mnou mluvit. Za ala m p emlouvat, že by bylo záhodno operovat co nejd ív a dovolenou posunout. Nebylo o em se domlouvat.

Zavolala jsem profesora Ko andrleho, nastínila problém a ten doporu il primá e Vomá ku, který prý byl jeden z jeho nejlepších žák .

Hned mu zavolal a Honza šel na doporu ení na operaci. Já se objednala k primá i, on v d l, že jsem sestra a ekl, že si na devadesát dev t procent myslí, že jde o Grawitze. P i tom výroku m p eb hl mráz po zádech, nebo jsme se u ili, že Grawitz v nádor je jeden z nejhorších.

Jde o zhoubný nádor a m v tu chvíli hned napadly metastázy. ekl, abych nepropadala panice, už jich pár vid l, pár odoperoval a pokud je to v za átku, což ukázalo jak sono, tak CT, že by vše mohlo prob hnout hladce.

Domluvili jsme termín operace a já byla ve špitále víc než doma. trnáct dní, než p íšel výsledek biopsie bylo krutých. Dr Vomá ka ekl, že byl Grawitz úpln v za átku, nesta il se rozvinout, pro jistotu odebral celou ledvinu a Honza nemusí chodit ani na onkologii, nechá si ho v pé i sám.

Honza se po operaci zmáto il celkem rychle, jako ostatn vždycky a za aly debaty o dovolené. Necht la jsem tentokrát za sluncem, nebylo by to ani moudré, tak jsme naplánovali dovolenou za humny.

Jeli jsme za Haviarem na Slovensko a do Polska. I tahle dovolená na rychle vymyšlená m la sv j p vab.

Nikdy jsme nev d li, kde složíme hlavu. Žuk stál v díln a my jeli Škodovkou. Cestou se našel n jaký penzion, kde to šlo i se psem. Moc se nám líbilo v penzionu U ježka v Rajnochovicích a p edb žn hned domluvili stejný pokoj na p ístí rok. V roce dva nula, nula ty i byla tato trasa projeta po druhé.

Jeli jsme až v zá í, aby nebylo vedro. Když jsme oznámili Haviarovi, že se zase zastavíme, tak zajásal. Prý u nich máme pokoj k dispozici t eba týden.

Nezbytné sbalení a už jsme ujížd li p es Brno, Uherské Hradišt , Tren ín, Dubnicu nad Váhem na Dolní Lieskov, kde Havia i bydlí.

V elé p íjetí, p átelské ovzduší a maximální pohošt ní.

Vzali jsme je do Povážské Bystrice na ve e i a p izevli jsme spoustu pot ebných v cí. Pen z mají málo, on invalidní d chod, ona na pošt a k tomu t i d ti. Pod okny záhumenek, aby si vyp stovali pár brambor a n jakou zeleninu. Byli š astní a ekli nám, že budeme spáva v obýva ke a jedále se zm ní na jejich nocležnu.

Pokoj ístý, hezký, ale na všech st nách visely krucifixy a panenky Marie. Duchny vážily aspo šestnáct kilo.

Nemohli jsme spát, byli po ád vzh ru, Honza se dusil a já šla potichu v noci do auta pro lékárnu. Nebe plné hv zd a venku se rozšt kali psi snad z celé Slopné.

P i odjezdu jsme ud lali ještě pár fotografií. Haviar si šel ještě pro žluté tri ko z IKEMu, na kterém byla šedesátka. Honza m l doma jednašedesátku. íslo ozna ovalo po adí v transplantacích od za átku.

Na cestu nám dali tašku zemiakov a my mí ili k objednanému pokoji v Rajnochovicích. Tam jsme dojeli za tepla, ubytovali, nave e eli, domluvili p íští den cestu do Polska a zalehli.

Ráno se probudím, Honza ještě spal a cht la jsem jít se Žandou ven. Potichu scházíme po d ev ných, le vrzajících schodech, vezmu za kliku, ale penzion je zamknutý. Co te ? Nemáme klí e, je brzy a všichni ještě spí.

Šla jsem prázdnou jídelnou do kuchyn , op t rekognoskuji terén a vidím, že z kuchyn vedou dve e na dv r. Myslela jsem, že máme vyhráno, Žanda se vy rá a vrátíme se k tatínkovi.

Otevírám dve e, vcházíme na prázdný dv r a Žanda si to mí í k n jakému záhonu. Já stojím v t ch otev ených dve ích a najednou se z poza rohu p í ítili dva velcí erní vl áci. Nevím, zda šlo o psy nebo fený. Žandy si ani nevšimli, ale sedli si p ede m a up en na m zírali. Zatrnulo ve mn a nev d la jsem, jak Žanda mezi nimi projde a jak se jich zbavíme. Láskypln jsem na n mluvila, ale jejich výraz vypadal dost hroziv .

A co se nestalo? Žanda se vy rala, s grácií ty dva vl áky rozhrnula, prošla mezi nimi, snad se jim po psím omluvila a vše náležit vysv tlila.

Psi ani nešt kli a já mohla dve e zav ít a zamknout. To byl balvan, který spadl ze srdce! Na pokoji jsme vše vylí ili tatínkovi, sbalili v ci a šli do jídelny posnídat.

Jdeme k autu na parkovišt a s hr zou zjiš ujeme, že je otev ené st ešní okénko, celou noc siln přšelo a my máme z auta bazén. Nacucané seda ky, na podlážkách se drží dob e p t centimetr vody. To bylo roz arování! Co po neme?

Vyléváme vodu a seda ky pokrýváme igelitovými pytli a kryjeme dekami. Když jsme dosedli, tak to p kn vachtalo. vachtající zvuk nás provázel i v každé zatá ce. Ale vyjeli jsme podle plánu do Polska.

Honza si p ál karamely s krávou. Koupila jsem mu celý pytel, jako bonus, že nechal otev ené st ešní okénko.

Sebou jsme m li knížku všech penzion í s obrázky, byly vyzna eny ceny, jaký je servis a zda se m že lov k ubytovat i se psem. Vždycky jsme n jaký penzion vybrali a zvláš se nám líbil u Náchoda n jaký Provodov. Za osobu, noc a snídani cht li t i stovky a psa tolerovali zadarmo.

Na pokoji televize, satelit na balkon , tak se Honza vy ádil se všemi kanály. Bylo tam obrovské apartmá, vše za ízeno v mysliveckém stylu, starožitný nábytek. V noci šel Honza na záchod a domníval se, že mu posta í pouli ní osv tlení. Ukopl si palec o roh knihovny, za val a šel si zase lehnout.

Ráno vidím cestou do koupelny všude zaschlou krev. Nejprve jsem zahladila stopy a pak došlo na zalepení jeho palce.

Ráno snídán na vidli ku, zaplatili pokračovali v cest . P i nastartování m lo auto divný zvuk u výfuku. Dojeli jsme do servisu, kde nám to p edem majitelka penzionu dohodla. Výfuk byl shnilý, ale ud laj nám to promptn a rovnou vym ní za nový.

Šli jsme zatím na procházku, lehli na mez, zašli na kafe. Po t ech hodinách byl výfuk nový a bez potvrzení stál šestnáct set a Honza byl spokojenej.

Ve Dvo e Králové na ob d a Honza si po ob d sklopil seda ku, že si zatím zd ímne a my šly se Žandou do ZOO. Nejvíc ji zaujaly surikaty a tyg i. Od enich je d lila jen sklen ná st na. Když vylezl za sklem z bazénu obrovský hroch, Žanda p ed ním couvala a rychle cht la opustit prostor a výhled na hrocha. Hr zou se pak vykadila hned p ed pavilonem.

Na poslední noc jsme zastavili v Nové Pace a vedoucí penzionu nám ekl, že bere na noc p t set padesát, ale vzhledem k tomu, že už je po sezon , tak chce ty i sta padesát a pes m že spát zadarmo.

Šel nám ukázat rozlehlý pokoj i s p edpokojem, televize, satelit a vše za ízeno ve starém stylu.

Vyezávaný nábytek, na komodě ležela zrzavá liška, na zemi kůže z kance, WC a sprchový kout, vše pod uzavřením. Nadchlo nás přijetí i zařízení.

Domluvená snídaně ve formě švédského stolu v salonku, aby se pejsek cítil jako doma. Žanda se chovala jako dáma, nevšímal si lišky a když z kance se vyhýbala.

Ráno jsme zaplatili a jeli na Mělnické Vtelně ke Štampetu na chalupu.

Dovolená končila jedenáctého září. V říjnu bylo ještě slušné počasí, tak jsme si prodloužili víkend a jeli ještě jednou do Rajnochovic, kde se nám tuze líbilo.

Honza pro mne přijel do práce se Žandou a zapakovaným autem a ve dvacet hodin už jsme byli v našem známém pokojíku v mansardě, s okny ve stěše, všude děvňé obložení a skříně se zrcadly proti posteli, jako od Spilky.

Honza si dal k večeři olovitou domácí polévku a játra na roštu, já dala přednost borůvkovým knedlíkům.

Byla to sice krátká, jen týdenní dovolená a já netušila že naprosto poslední, že mě Honza v listopadu opustí na dobro.

Najezdili jsme spolu za těch osmnáct let hodně kilometrů, hodně jsme viděli, z každé cesty jsme se vraceli se spoustou zážitků. Po jeho smrti nastala prázdnota a já věděla, že už nikdy taková dovolená nebude. Našla jsem si v jednom katalogu, že jsou nějaké sruby na moravsko-slovenské hranici, kam jezdí výhradně pejskaři. Byl to jakýsi pionýrský psí tábor. Okolnosti se ale vyvrhly k mé spokojenosti tím správným směrem a do žádných srubů jsem se Žandou jet nemusela.

V roce dva tisíce pět jsem letěla na dovolenou do Tunisu. Přemluvila mě editelka s bezvadnou ergoterapeutkou z domova dýchacími.

Veškeré formality vyřídila říša a já věděla, že o Žandu bude dobře postaráno, protože zůstala s Myslivcem.

Tunis leží na východním pobřeží Atlasu, přechází v lesnaté kopce a náhorní plošiny, na kterých se pasou ovce a kozy. V údolích se pěstují pomeranče, olivy a pšenice. Směrem k jihu se mění podnebí a sluneční žár rozpaluje pouštní písek a vysouší slaná jezera, zvané šoty.

Jsou zde i naleziště ropy. Arabská vojska přišla do Tunisu v sedmém století a začala vzkvétat islámská kultura. Docházelo ke srážkám s lidmi z pouště a válce níky z křesťanské Evropy. V osmdesátých letech devatenáctého století přišlo Tunisko pod nadvládu Francouzů.

Boj za nezávislost vyvrcholil v roce tisíc devět set padesát šest a v následujícím roce se stal Tunis samostatnou republikou. Vedle sebe stojí staré i moderní budovy.

V tšina Tunisánů jsou potomci Arabů a mnoho lidí na venkově dosud nosí dlouhý hábit, který je typickým arabským oděvem.

Úroveň vzdělání se neustále zvyšuje. Na tržištích lákají ke koupi koření všech barev a vůní. Zeleniny, ovoce a sušených švestek, datlí a fíků jsou nepřeberná množství. Obchodníci vychvalují své zboží, a už jsou to koberce, košíky, keramika, předměty z mosazi a mědi nebo kožené tašky a boty z velbloudí kůže.

Oblíbeným jídlem Tunisánů je kuskus. Tento pokrm se podává s jehněním masem a zeleninou, nebo na sladko s rozinkami a sušeným ovocem.

Tuniský dinár je v poměru asi jako naše dvacka. Všude se smlouvá a dokonce je možno cenu usmlouvat až na tetinu.

Ve smlouvání jsem byla téměř pobežnicí. Když obchodník trval na svém a plakal, že už níž nemůže s cenou jít, mávla jsem rukou a odcházela z krámu.

V tom za mnou běžela a volá, že prodá za cenu, kterou jsem určila já.

Ubytování bylo přepychové a v určitém hotelu. Víno na stolech, ale pivo nikde! Šlo koupit jen na recepci, nebo jen v jednom kšeftu zvaném Al Jazíra.

Říša spala s Ivanou na manželské posteli, já si vybrala postel trochu za rohem, za sloupem s malovanými dlaždicemi.

Na prohlídku města jsme jezdily výhradně taxíkem, což je nejlevnější a také nejbezpečnější. Taxíkáři jsou v oblecích, někdy i s vestou, v bílých košilích a s kravatou. Jsou přesní, slušní a ohleduplní.

V moji jsem se nekoupala ani jednou. Byl konec března a mělo být plně chaluh a travin. K dispozici byly hotelové bazény, slunce pražilo a my byly i bez koupání v moři maximálně spokojené.

V zájezdu byly i výlety. Krokodýlí farmu jsem hned zavrhla, prohlídku židovské synagogy také, ale nenechala jsem si ujít výlet do Sahary.

Bylo to poměrně drahé a holky se cukaly, ale nakonec stejně jely. Prohlídka města i nejzapadlejších vesniček, kde ještě vládli stědovci. Prohlédli jsme si Matmatu, kde se natáčely Hvezdné války. Sraz na výlet byl už v pátek, čekal nás předlouhý výlet. Cestou jsme měly zajímavý a podrobný výklad i odpovědi na naše otázky v češtině od Samíra, který studoval v Československu.

Jelo se trajektem do Massy při východu slunce. Cestou pak byly zastávky a různé prohlídky. Slunce svítilo, ale pofukoval vítr, který tu slunce málo trochu brzdil.

Z autobusu jsme vystoupili u brány Sahary v Douzu. Dostali jsme hábity a na hlavu turbany. Svým šátkem jsem si zakryla obličej. U brány byla podívaná! Povalovaly se a postávaly snad stovky různých barevných velbloudů, se svými vodiči, velbloudáři.

Vybrala jsem si desetiletého světlého Abela, který se na mě smál a ukazoval zuby. Karavana velbloudů táhla pouští několik hodin, což byl mimořádný a nezapomenutelný zážitek. Široko daleko jen a jen samý písek, ve větru se hýbaly malé i velké duny a ohlušující ticho přehlušovalo stáje prdění velbloudů. V té Sahare to znělo jako salvy.

Měly jsme dvě zastávky, seskočili z velbloudího hrbu, na kterém byla připevněná taková košatina. Sem-li jsme si nabrat i písek do lahví, které jsme vezli sebou. Zároveň byla rauchpauza a velbloudáři chodili od jednoho k druhému a žebrali cigarety.

Na velbloudu v košatině se nesedí zrovna nejpohodlněji a když jsme se vrátili zpět do Douzu, na které tlusté baby šly v poděpu ještě do autobusu. Mě se to moc líbilo, holkám už méně.

Na tom parkovišti velbloudů nás fotili a při zpáteční cestě už visely fotky na tabuli a každý kdo chtěl, mohl si zakoupit. Chtěli všichni pro ten nevšední zážitek. Velbloudi nesmrkli, ani neplivali, jak se všude říká.

Cestou zpět byl naplánovaný oběd, který byl v ceně zájezdu. Já jsem měla chuť na všechno, až jí to padalo z talíře. Měla velké oči a téměř polovinu vyhodila. Tu porci, co si nandala by snad nesnědl ani velbloud! Do našeho hotelu jsme se vrátili až pozdě v noci. Holky byly znavené, šly na pokoj, já šla ještě se Samírem na diskotéku a pozval mě na pivo. Sakra, bodlo po té Sahare!

Také jsem si tam nenechala ujít thajskou masáž. Ta byla tak úžasná, že mě nikdy nikdo tak nenamasíroval. Posléze jsem zjistila, že masérka byla lesbička a na závěr jsem od ní dostala kytku. Thajku jsem si pak ještě dvakrát vyhledala. Společně s íou a Ivanou mě vyhovovalo. Buď jsme se na něčem dohodly, nebo si každý dával co chtěl.

Žanetce jsem koupila chlupatého velblouda, je to typický tuniský suvenýr. Dala jsem si ho do kabelky, abych ho měla při ruce v Ruzyni, kam mě přišli oba Myslivci naproti.

V roce dva nula, nula šest jsme byli pozvaní s Myslivcem a Žanetkou do Bad Gandersheimu. Dovolená opřít páná, jenže mne dost mrzí, že po dobu co je u nich Žanetka, tak musí Katka odvézt svého nádherného kocoura Mikeše asi osmdesát kilometrů do jejího hotelu. Žanda je tam na návštěvu, tak by se měla podle toho chovat. Bohužel nechová.

Jednou už jsme to zkusili a bylo to na nervy. On je tam doma a vadí mu drzý chlupatý vetelec. Všichni jsme byli ve stěhu a nic jsme z toho neměli. Žanda mě ležela pod křeslem, ale Mikeš se jí záměrně producíroval před ním a dával patičku najevo, že v tomto teritoriu je pánem on. Takové dvě osobnosti nejdou dohromady, tak to Katka vždy řeší odvozem Mikeše.

U Katky jsou krásné procházky, v okolí lesy a vždy jsme potkali nějaké pejskaře, s kterými jsem dala řeč.

Myslivec jim dával na zahradě a byl spokojený. My se s Katkou jezdily koupat a do sauny. V lázeňském domě má Katka permanentku a tím, že na malém městě žila tolik let, tak je všude známá a pořád jí nikdo zdraví.

Voda v bazénu je teplá a vyv rá p ímo z v ídla. Jednou jsme si s Katkou ud laly výlet za paní do ko i řho hotelu, ovšem bez Žandy.

Impozantní barák p es osm set let starý a d íve sloužil jako hospic. Je to jen minimáln p ed lané, ale ze všech kout dýchá historie. I ta dáma je zvláštní a jak k tomu baráku, tak k t m ko kám jaksí pat í.

Je to doktorka neuroložka v d chodu, která celý život miluje Venezuelu. Jezdí tam léta na dovolenou a vozí si odtamtud orchideje.

To, co má na zahrad , není vid t v žádné botanické zahrad . Zahrada je rozlehlá s osv tlenými jezírky, n kde i voda p epadává a vypadá to jako malá Niagara. Úzké klikaté cesti ky s oblázky, strom vedle stromu a mezi stromy ještě kvetoucí ke e. Celek budí dojem pralesa.

Od shora visí r zné druhy a barvy t ch nejrozmanit jších kv t orchidejí. P i procházení se kr ím a doufám, že žádná z nich není masožravá.

Jakýsi jinotaj znásobují všude se povalující erné ko ky. Sama jich má hodn a ještě hlídá lidem, kte í jedou na dovolenou. Pat í k nim i Mikeš, který se nesnese se Žandou.

Interiér je hodn ve venezuelském stylu. Barevné tkané koberce i na zdech spolu s k žemi lam.

Zajímavé lampy, šperky a r zné d ev né a lýkové dopl ky.

Jeden pokoj je ud lán jako velká voliéra. Na zemi je nasypáný hrubý písek a v mohutných kv tiná ích jsou živé vzrostlé stromy. Zvláštní vlhkost vzduchu udržuje cizokrajné kytky neustále v kv tu. Na stromech sedí obrovský papoušek, z jehož zobáku i pa át šel skoro strach. Nebyl tam sám. Skoro u stropu ve v tvích posedávali vý i.

Nejsem ěasto zvaná do takového prost edí a p i odjezdu jsem to musela trochu vst ebat. M la jsem pocit, že se vracím z n jaké prehistorické doby. Ta návště va totiž m la jakési sci-fi kouzlo a dáma i barák , to vše bylo obest eno n jakým fluidem.

Byla jsem Katce nesmírn vd ná, že m tam vzala.

V roce dva nula,nula sedm jsem stihla dovolené hned dv . První s Myslivcem v Jižních echách, druhá op t s í ou týden v Itálii.

V Jižních echách jsme objednali penzion v místech, kde Myslivec strávil mládí u babi ky Karolinky. Dozvídala jsem se o jeho rodin . Navšt vovali jsme jemu známá místa, on si zavzpomínal, vybavovaly se st ípky, které postupn skládal do mozaiky. Dovolená byla zase trochu jiného rázu, ale byla p kná a rádi na ni vzpomínáme.

Dovolenu v Itálii jsem strávila zase s í ou až v íjnu a pro ni to byla více mén dovolená pracovní. Když mne lákala, moc se m necht lo. Když ale ekla, že si budu platit pouze vým nu pen z, za ínala ta nabídka být zajímavá.

Byli tam jen V.I.P. z domov d chodc . Ona si mohla n koho ze spolupracovník vybrat a ona si vybrala d chodkyni, která už s DD nemá co d lat.

Ale ne ešila jsem to a jela. Taky jsem se ale ani n jakých povinných zájezd do r zných italských domov d chodc nezú astnila, rovn ž jsem nenavšt vovala povinná školení p ed ve e í.

Jen jsem jí d lala spole nost v dob jejího volna. Ve ery spole n strávené na korze a v hotelovém pokoji. Oni ráno našli do autobusu, já je šla vyprovodit, pak jsem si ud lala procházku podél mo e, zašla omrknout tržišt , n co málo spolkla a v plavkách hurá k mo i. Sice už byl kratší den, ale mo e teplé a slunce svítlo jako o závod.

Byla jsem na výlet lodí do La Spezia, kde je historický vojenský p ístav a v t ch místech byla zrozena bohyn z mo ské p ny. Z lod byly vid t rybá ské osady pod strmými skalami, kam se dalo dojít pouze p šky, nebo lodí po mo i.

Na jednom míst je k vid ní pískovec, jíl, mramor, vápenec a b idlice. Jde o p írodní úkaz a dá se íct, že to je pastva pro o i a ne jen pro geologa.

Kopc m nad zálivem se íká Kapucíni. V t ch místech žije tarantule až patnáct centimetr dlouhá a živí se škodlivým hmyzem.

Ve ery jsme trávili procházkami podél mo e za svitu m síce a zakotvili v n jaké kavárn na kafe a na zmrzlinu. Jednou jsme šli v tlup , p evážn to byli editelé a editelky DD z celé republiky. Usadili jsme se v kavárn a jedna z bab etla na tabuli p i vstupu, že mají Mojíto. Ne ekla ale Mochíto, etla to tak, jak se to píše. Nikdo ji neopravil, ale ona si cht la hrát na sv ta ku, tak si ho i objednala. Prý to pijí mladí, tak to chce též ochutnat. Já a pár editel z stalo u piva. Jí p inesli Mojíto ve velké sklenici se zelenou trávou a vypadalo to, jako když se vybírá zanedbané akvárium.

Ve sklenici byla dv silná barevná br ka. Evidentn ji ten pár br ek zasko il a ptala se pro jsou dv ? ekla jsem jí, že se to totiž pije nosem! Nev ícn na mne koukala a už to vypadalo, že to vzala vážn , protože si br ka za ala richtovat do nosních dírek U stolu to vzbudilo nesmírný hlahol a veselí.

Paní editelka odn kud ze severní Moravy zas až taková sv ta ka nebyla a mezi V.I.P. zdaleka nepat ila.

Já si tam ale za ten týden užila koupání a ani jednou jsem v mo i nepotkala medúzy. Ostatní se koupali sporadicky a ledva vlezli do mo e, hned valí a vylézali s erveným požahaným krkem od medúz.

Poslední den p ed odjezdem jsem se domluvila s babama z Opavy, že si p jdeme v p t ráno p ed odjezdem ještě zaplavat. í a si klepala na hlavu a nešla s námi. Bylo to nádherné ráno. Ješt za šera a vlhký písek byl tak studený, že nohy p kn zábly, než jsme p eb hly pláž. Bez plavek za svitu m síce mo e náramn osv žilo a naposledy pohoupalo. V hotelu sprcha, zabalení a poslední snídan . Odjížd li jsme a ve Florencii byla šestihodinová zastávka. Na m j vkus dost dlouhá, už jsem se t šila dom .

Možná se bude zdát tená i mé povídání o cestování zdlouhavé. Vím, že leckdo toho procestoval mnohem víc, než já, ale o zážitky se pod lit neumí. Já to aspo zkusila.

Od cestování p ejdu k reklam , kterých je kolem nás habakuk.

Zvlášt n které jsou úpln stupidní. Já bych to ešila trochu jinak.

T eba takový krém na ple . Pro vždy ukazují mladou holku, která se napatlá a vrásky zmizí? Jaké vrásky, vždy mladá holka ani žádné nemá, to je nad slunce jasn jší.

Já bych postavila starou vrás itou babu ve er v županu p ed zrcadlo a vedle na toaletním stolku by m la žejdlík se škva eným sádlem, kterým by se zlehka nat ela a odbelhala by se do postele.

Ráno by byl záb r ze zadu, jak krá í k zrcadlu a nesta í se divit. P ed zrcadlem by stála mladá ztepilá krasavice s pletí jako d tská prdelka. To by bylo teprve terno! Nebo že by v c makropulos? Ple ové krémy by létaly z oken sídlišt a úprkem by se všechny baby hnaly k ezníkovi.

Nebo mne napadla reklama na d chodové p ipojišt ní. Poloprázdná tramvaj plná sedících d chodc a d chodky . Zastaví u školy a do tramvaje vtrhne roze vaný houf teenegr . Sednou na prázdná místa a ostatní se rozhlížejí, která babka o berlích uvolní místo.

D chodci postupn vstávají, t žko se zvedají, ale uvol ují místa té nevy cválané mládeži. Tramvaj cukne a d chodci popadají na zem. Na zemi je zm berlí a holí.

Dve e v tramvaji se otev ou a vedle stojí poh ební v z. Poh ebáci za ínají nakládat bezvládná mrtvá t la. Mladí si evidentn oddychnou, že kone n mají místa k sezení, ale zároveň za nou p emýšlet o penzijním p ipojišt ní, aby v budoucnu žili v lepším sv t . Drsné, ale t eba by stálo za to n co takového nato it. Ur it by to bylo n co p evratného a zcela jiného.

Jak jsem tak uklízela r zná šuplata, nacházela všelijaké obálky plné pohled .Byly to tematické zájezdy i s popisy co, kdy a kde.

A najednou se otevíraly i šuplíky v mozku, kdy jsem si postupn vybavovala nejr zn jší dovolené po vlastech eských.

Každopádn sem pat í týdenní zájezd po Jižních echách s bab ou a Tomášem. Ubytování bylo v eských Bud jovicích a protože to byl poznávací zájezd, denn se vyjížd lo na n jaká místa a ve er jsme se zase vraceli.Navštívili jsme veškeré hrady zámky, a nejr zn jší m sta v širém okolí.

Zájezd byl korunován ve erním p edstavením v Krumlov v otá ivém hledišti.

Ten den bylo na programu Ze života hmyzu. Tomáš byl uchvácen jak divadlem, tak všemi zbrojnicemi a mincovnami. Stal se miláčkem zájezdu, protože to bylo jediné dítě v autobusu dospělých.

Na hradech kladl pro vodkyním zvědavé otázky, jako co se nalézá v zavazacích šuplatech. Když mu bylo odpovězeno, že jsou v nich nejrozličnější spisy a listiny z té doby, jeho zvědavost byla ukojena. Na mě jvkus bylo těch hradů a zámků skoro dost a když jsme se vrátili, akorát dávali v televizi Voka z Rožmberka. A to už bylo na mě silný kafe!

V roce osmdesát jedna jsme byli s Mirkem, Tomášem a Monou z Jordánu na Slovensku. Dětmi byly nadšeny v Rožnově pod Radhoštěm ve skanzenu. Následovala Levoča, Poprad, Starý a Nový Smokovec, Vyšné Hájky, prohlídka mimoúzemního cintorínu, Štrbské Pleso, Vyšné Ružbachy, Kežmarok, červený klášter, muzeum TANAP, pak lanovkou na Hrebienok a Spišská Nová Ves. Ve Žiáru nad Hronom nás pozval starý bába a do své chaloupky.

Byla patrně stará a strašně nízká, že jsme tam museli chodit v podkrovní. Při odchodu podojil kozu a rozdával to erství podojené teplé mléko v letitých pochybných hrnících.

Já to hned odmítla, ale Tomáš s Monou se po mléce vrhali a koza je při tom pozorovala, zda jim chutná. V Bielanské jeskyni jsem poprvé zjistila, že takové ponuré prostory mě naprosto nevyhovují a že jde snad i o fobie. Zima, tma, nevlídná a všude jen visící krápníky jejich krásu jsem absolutně neocenila.

Nemohla jsem se dokat, až konečně vylezeme z té hladomorny, kde na nás dýchlo teplo a slunce. Zájezd po Slovensku byl ale velmi zajímavý a poutavý a koho by tenkrát napadlo, že za pár let bude muset Tomáš absolvovat Slovensko povinně, neb byl odvelen na vojnu do Bardova.

Na pásehu jsme tenkrát jeli s Honzou a Žanetkou islo jedna. Pak jsme si ještě cestu na Slovensko zopakovali několikrát a to do Povážské Bystrice, kam jsme jezdili za transplantovaným Haviarem. Docela se bavím, když zpětně prořítám veškeré zápisky a u nich mám napsané i ceny. Teba v otáčené kavárně Bystrica na most Slovenského národního povstání jsme měli ty ikrát hemenex, ty ikrát colu, jedno pivo, ty ikrát zmrzlinový pohár a dvě pressa. Za to všechno jsme tenkrát platili dvě st dvacet korun a u ceny mám napsáno: Hraza! Dnes tam za tu cenu bude s bídou jen jeden hemenex!

Dlouho jsem hledala zápisky o Marii. Už jsem byla nervózní, že je nemůžu najít, tak jsem si kvůli tomu aspoň uklidila a udělala poádek ve všech dokumentech. Hledané jsem našla a tebych se o to chtěla podílit. Zabrousím trochu do minulosti.

V roce osmdesát devět jsem byla v DD jako sestra v ordinaci ústavní lékařkou Dr Hrubou. Byla trochu zvláštní, málokdo jí seděl a domluvila se s editelkou a vyžádala si do ordinace právní.

Já akceptovala její stáecké vrtochy, ale postupem doby jsem zjistila, že mě její společnost vyhovuje. Hodně jsem se dozvěděla o její rodině a ona věděla, že nikdo jiný se nic nedozví. Byla chytrá, inteligentní, p euctivá, taková ta stará škola. Lékařské repetitorium měla v malíku a já od ní pochytala spoustu moudra. Vycházely jsme spolu úžasně a když odešla do důchodu, roky jsme si psaly a navštivovaly. Byla s ní neskutečná sranda a ona ocenila, že na závěr své kariéry mohla být v jedné ordinaci se sestrou, s kterou si rozumí po všech stránkách. Dělalom to dobře.

Na první pohled působila jako úzkostný mrzout a podivín, jenže podskoápkou tomu bylo jinak. Celý týden byla od rána do večera v práci a o víkendu si dopřála relax v podobě divadla, koncertu, nebo shlédnutí zajímavé výstavy.

Hodně etla, na svůj vkus byla elegantní a pořád se nemohla rozhodnout pro důchod, dělala tedy furt fest.

K odchodu do důchodu jí přinutila převratná doba a okolnosti, když z ministerstva přišel příkaz, že ústavní lékařka skončí.

Do domovů budou docházet pouze praktičtí lékaři, psychiatr, kožař, eventuálně zubař a ti všichni budou psát body na pojišťovnu. Dr Hrubá byla internistka neuroložka a byla už ve věku, kdy se nechťla přizpůsobit novinkám a novému systému papírování, tak odešla.

My spolu trávilý téměř celé dny. Za námi do ordinace docházeli chodící obyvatelé s rozličnými neduhy a kdo nedošel, toho jsme navštívily na pokoji. V poledne jsem vzala táček, šla do kuchyně pro dva obědy, spolu jsme se najedly a dokonce jsem měla dovolenou jednu cigaretu po oběd, bá i pivo tolerovala.

Chtěla jsem, aby dokumentace byla v cajku, pořád chodily nějaké kontroly, ale ona byla příliš roztržitá, chorobopisy míchala do sebe, tak jsem zavedla systém, který se ujal a vyhovoval oběma, ale i kontrolám. Do každého chorobopisu jsem vložila papírek, na který jsem napsala stávající medikaci, nalepila výsledky z laboratorie a zprvu opatrně napsala nějaký cancer o obyvateli. Ona vzala chorobopis, měla papírek přesopsala, zavěšela, dala stranou na hromádku a na papírek napsala: Vladimírovi provedeno.

Takových papírků provedení jsem pak vyhazovala mraky, ale s dobrým pocitem jsem zakládala chorobopisy do kartotéky a mohla přejít jakákoli kontrola, která se řídila heslem: co je psáno, to je dáno. Je to trochu zavádějící a troufám si oponovat, není tomu vždycky tak, ale byrokracie kvetla.

Vím, že jedna sestra minimálně koupala obyvatele na svém úseku, ale dokumentaci měla vedenou vzorně, za což byla chválena předěšlou vrchní.

Já pak ty klapky na očiích neměla a spíš bych přišla nedostatky v dokumentaci, ale chtěla jsem vykoupané lidi. Je pravda, že někdo se musel koupat třeba po těch hodinách a stejně by to nikdo nepoznal.

Zase jsem se nějak vžila do té doby a trochu odbočila. Vedle ordinace přes chodbičku byla místnost, kterou obývala rehabilitační sestra. Tam uměla krásně masírovat a s lidmi to uměla. Zprvu nikdo z nás netušil, že jde o léčnou alkoholickou.

Po oběd už to z ní přetáhlo, nebyla schopná souvislé věci a když šla na patra rehabilitovat lidi, vlácela je po chodbě za sebou. Vedení nic neřešilo, rehabilitačních sester byl nedostatek, zvláště pak v domovech dýchacích.

Volala jsem jejího muže a on potvrdil, že pije a že si ji máme ohlídat. Mně to štválo, copak jsem tu od toho? Párkrát jsem našla na balkoně placatku s vodkou, kterou chodila přibížená upíjet. Vyšlo se to tenkrát samo, když jela z práce, přejel ji na Chodov autobus.

To bylo v hektické době, kdy odešla Dr. Hrubá, já nastoupila do funkce vrchní, sháněla doktory i zaměstnance, kterých byl stále nedostatek.

Jednoho dne se přišla ucházet o místo nová rehabilitační sestra. Drobounká, tichá, sportovní oblečená a z tašky zaala vyndávat veškeré papíry. Aniž bych se do nich podívala, první moje otázka zněla, zda pije? S údivem se na mě podívala a než stačila zareagovat, vylíčila jsem jí situaci s její předchůdkyní.

Kde by mě tenkrát napadlo, že to bude můj nejbližší lovčák, který s námi bude jezdit na dovolenou a že se s Honzou vypijí nejméně láhev Whisky. Tak to byla Marie! Mezi zaměstnanci a obyvatele zapadla jako prdel na hrnec.

Měla s Jirkou tři děti, za které by nejraději dýchala. Byla to taková ta pravá máma, která se obětuje pro rodinu. Denně vařila několik chodů, protože jeden byl vegetarián, druhý vegan a třetí mlsný. Snažila se vždy a za všech okolností splnit děti kámkdejaká přání.

Jirka byl záletník, ona to věděla a tolerovala.

Jezdili jsme k nim velmi často na chatu, kterou měli v Netvořicích. Trávili jsme tam i společně Silvestry. Jirku každý toleroval jen kvůli Marii. Ona byla všestranná, krásná a rychle pletla, šila, starala se o zahradu, využila kdejakého plodu i bylinky.

Přes víkend byla schopná sama vymalovat nebo vytapetovat. Když se blížily její padesátiny, z kterých měla hrůzu, pořád mluvila o tom, že už děti vylétly z hnízda, že bude stará a pravděpodobně bez vnoučat.

Já ji strašila, že po padesátce už nevyleze ani na kolo a že se konečně dostaví první neduhy. Před tím nikdy nemarodila. V říjnu přišla do práce, že proležela celý víkend a pořád je strašně unavená. Měla oteklé dásně a na poledne se objednala k zubáři. Zubár nic nezjistil, ale doporučil odběry na krevní obraz. Byly nadměrně zvýšené leukocyty.

Opakované odběry a dokonce odběr kostní dřeně ze sterny. Třetího října už přišla s neschopenkou a před Jirkou chtěla ututlat, že chodí pořád po doktorech. Volala jsem Dr. Horáka z hematologie, s kterým jsem chtěla výsledky prodiskutovat. Jestli je nějaký hematolog, kterému stoprocentně věřím, tak je to jediný. Jeho předtucha byla zdrcující. Mluvil se mnou na rovinu a řekl, že se domnívá, že jde o akutní myeloidní leukémii.

Víc už říkat nemusel. Odcházela jsem od něj naprosto vyčizená a zdecimovaná. Marii jsem nic neekla. Záměrně budu psát data. Sedmého října Marie volala z chaty, plakala a ekla, že ví, že stojí na scestí.

Marie docházet na hematologii ambulantně, hlavně na odběry kostní dřeně. Neponechala jsem nic náhodou a zavolala spolužačku ze zdravky, která dělala vrchní na hematologii na Karláku. Vylíčila jsem jí situaci a domluvily jsme, že ráno následující den bude připravené lůžko, abych ji přivezla. Vezl nás tam nic netušící Jirka.

Plná čekárna a já si to šinu přímo do dveří ambulance s výsledky zatím dostupnými. Jakýsi doktor v bílém plášti mě říká, že ji nemůže přijmout, protože není místo. To mě nadzvedlo a ptám se: A Vy jste kdo? Opáčil, že primář tohoto oddělení a že by o tom musel něco vědět. Zala jsem sáhodlouze vypravovat o telefonátu s Líbou, jeho vrchní sestrou.

Pak se vše vysvětlilo. Jako na potvrzu Líba musela ten den na školení, ale napsala na lístek vše potřebné a dala to primáři na stole do pracovny. Jenže primář zaspal, vzal jen plášť z vchodu a šel se na ambulanci. Proto to prvotní nedorozumění. Primář byl úžasný, bleskurychle přehodnotil situaci, nikoho nepustil a Marie měla připravené lůžko na vytoužené hematologii.

Pořád jsem doufala, že se musí stát zázrak, když bude pod zraky takových odborníků. Desátého října byla tedy hospitalizovaná. V noci šílené bolesti pánve a dlouhých kostí. Ještě ke všemu zvracela krev. Všechno do poslední chvíle chtěla utajit před Jirkou a ani si nepřála, aby za ní chodil.

Nepochopila jsem to ani z jedné strany. Jirka řekl, že nemá rád nemocní, prostě jí a že mu bohatě stačí, když mu budu referovat já. Chodila jsem za Marií denně a každý večer chodil Jirka k nám na večeři.

My si s Honzou ekli, že by měl přece jenom o jejím zdravotním stavu vědět, tak jsme se dohodli, že mu to po večeři opatrně ekneme.

Jeho reakce byla neadekvátní. Vylítl od stolu a začal skákat a dupat v kuchyni, val na nás, že ji pohybujeme, ona tady je a taky zůstane! Co na něm ty ženské viděly je mým záhadou. Mravej, že by ho jeden lovil lupou, ještě a ještě ke všemu charakter pod psa.

Jedenáctého října se začalo s infuzemi a s chemoterapií. Marie buď volala, nebo posílala zprávy přes mobil. Komunikovala jen se mnou. Každého mám pozdravovat a něco si vymyslet.

Bylo to obrovské břímě a my to s Honzou nesmírně intenzivně prožívali. Jeden její syn byl v tu dobu na Aljašce na dovolené, druhý na stáži v Londýně. Ekla jsem Jirkovi, že by bylo záhodno, aby jim zavolal a řekl o co jde a že by snad mohli za mámou přijet. Kupodivu mne poslechl a do týdne měla Marie návštěvu všech milovaných dětí u postele. Ovšem bez Jirky! Dělala a věděla, že jsem to zorganizovala já a nikoliv Jirka.

Chtěla nakoupit nové košile a žínky, dcera prý se nevyzná. Ne, že se nevyzná, ale nechť la svoji rodinu ímkoli zatřovovat.

Reakce její rodiny nám s Honzou vyrážela dech. Její maminka mě volala s tím, že už to moc dlouho trvá a kdy jí konečně pustí, aby jí přišla umýt okna?!

Nosila jsem sestrám kávu, bonboniéry a chlebíčky, aby bylo o ní co nejlépe postaráno. Nejdříve jsem ji brala do koupelny pod sprchu, aby s ní měla sestry co nejméně práce. Když se rapidně její stav horšil a neměla sílu dojít do koupelny a chvíli stát pod sprchou, dělala jsem celkovou koupel na lůžku.

Honza na mě denně ekal před odchodem a vozil na Karlák. V tšinou ekal v autě před špitálem, ale párkrát byl se mnou na pokoji. Marie ho viděla ráda.

Tináctého chtěla přinést sýr a rajče. Když přání vyslovila, byl to bezprostřední nápad a i chuť, ale když jsem požadované přinesla, chuť už jí dávno přestala a ani se toho netkla. Trináctého jsme si před sebou nic nezastíraly a dlouho spolu mluvily o životě a smrti.

Kdyby došlo k nejhoršímu, přála si, aby to bylo nejprve sděleno mě a já pak následně informovala Jirku. Domluvily jsme to tak i na oddělení a holky to zaznamenaly do dokumentace.

Patnáctého věděla, že už je v zuboženém stavu a kladla mě na srdce, abych Jirku kontrolovala, aby měla košile. Z domácích prací neuměla zůstat nic.

Na jídlo chodil k nám a ráno za mnou jezdil do práce, aby vrátil prázdné kastr lky a plné si odvezl. Servis m l dokonalý.

Šestnáctého jsem jela ráno za primá em ermákem zjistit z povolaných úst jak to vidí a jak vypadá situace. ekl, že leukémie je duplicitní, chybí krevní destičky, vyplavuje se bilirubin a jsou permanentní teploty. Při teplotách by se správn ě nem ěla dávat ani krev, ani destičky, jenže není zbylí. Při porušených játrech se nemají dávat ani analgetika, ale bolesti musí tišit i přes to.

Sedmnáctého pr ějmy a zvracení i přes zavedenou sondu.

Osmnáctého jsem domluvila s p ednostou Cetkovským, aby s ní kone ěn kdokoliv z doktor ů pohovo il. Marie v d ěla, tušila, ale nikdo z doktor ů jí nic ne ekl, všechno bylo jen a jen na m ě a ona cht ěla slyšet i tu nejšílen ější prognózu, ale z úst doktor ů .

Dvacátého m ěp ěšla v noci SMS, že má chu ěna vývar z ku ecích k idélek. Byla sobota, já šla nakoupit pot ebné a uva ěla vývar, který jsem nalila do termosky. Tentokrát s chutí sn ědla po lži kách t ěm ěp ěl termosky. Cítila se slušná zase po dlouhé době jsme šly spolu do koupelny.

Jednadvacátého za ěná p ěbírat na váze, v t ěle se zadržuje tekutina. V noci nespí a z každé noci má hr ůzu. Ztrácela se m ěp ěd o ěma. Po ětala se vším, ale po ěd v ěla, že se stane zázrak, ale mezi e ěí zabrousí na d ěti, že doufá a o Jirku se postarají.

Dvaadvacátého chce, abych p ěinesla mašinku na Źandu a oholila ji hlavu. Chuchvalce vlas ů se povalují po polštá ěi.

T ěiadvacátého probíhají nekone ěné debaty s vrchní a primá em v jeho pracovn ě. Vše vysv ětlují a konzultujeme společn ě. Jsem tam už skoro inventá em a všichni se mnou mluví jako se sob ě rovným. Nechápu, že manžel nejeví zájem. Veškeré výsledky se neustále zhoršují. Sono b ěicha potvrdí hydrocks žlu ěníku, sliznice v dutin ě ústní se zhoršuje a z dásní visí cary. Vytráá si pusou, kloktá, cucá Tantum Verde, ale nic nepomáhá. Na pokoji jsem hrdina, ale odcházím úpln ě vy erpaná a na schodech se m ěpodlamují nohy. Št ěstí, že venku ěká v aut ě Honza a m ěžu se k ěn ěmu schoulit.

ty ěiadvacátého se dozvídám od primá e, že chemoterapie zabírá na každého jedince jinak, vše je individuální a nejde ěci nic dop edu. Marie má stále bolesti dlouhých kostí a to i v klidu na l ěžku.

P ětadvacátého otvírá dve ě pokoje a žasnu. Marie je sama na pokoji, sedí na posteli, už m ěo ěkává a neustále drží za ruku a nechce pustit, aby neztratila kontakt. Odmítá i mytí, o kterém pravila, že je lepší, než sex. Op ět diskutujeme o eventuálním konci. Hlavn ěsonduje, zda je dob ěe ošet ěný její konec a zda zavolají nejprve m ě. Ubezpe ěila jsem ji o všem, ona se uklidnila a pohroužila se do polštá ě. Jsem z t ěch dialog ů nesmírn ě vy erpaná a uv ědomuji si, že má takovou rodinu a všechno leží na m ě a Honzovi. Do noci jsme si psaly.

Ten den nev ěstil nic dobrého. Za ty roky ve zdravotnictví vím, že p ěd smrtí se vždycky na chvíli stav vylepší.

Šestadvacátého od ní nep ěišla žádná zpráva. Volala jsem vrchní. Neklid na l ěžku, bolesti, strach, t ěžko se jí mluví a nemá sílu vzít do ruky ani mobil, natož pak psát. Dokto ěi d ělají co mohou, ale p ěidávají se komplikace. Zv ětšená játra, selhávají ledviny a p ěichází za ětek konce.

Sedmadvacátého p ěišla v poledne SMS, z ějm ěs vyp ětím všech posledních sil abych nechodila, že nem ěže mluvit. Samoz ějm ě jsem neposlechla a jela. V posteli nebyla skoro vid ět, byl to takový zubožený uzlí ek s holou hlavou. Držela m ě za ruku a na otázku, zda má bolesti jen p ěikývla. Bylo m ěnad slunce jasn ější, že takový stav nem ěže mít dlouhé trvání. Osmadvacátého s hr ůzou otvírá dve ě pokoje, všude spousta p ěístroj ů, byla neustále monitorována, v noci zavedená sonda a kyslík, cívka odvádí spíš krev než mo ě. Po ětala jsem s tím, že to bude den co den horší, ale s tímhle jsem nepo ětala. Nebo necht ěla? Šla jsem na sesternu za holkama a ony m ě vysv ětlovaly, co všechno do ní kape a co sledují. Marie už byla v komatu. Pomeran ěová barva k ěže, mod ěiny po celém t ěle, obrovské otoky a abnormáln ězrychlený puls.

Postupn ěselhávají veškeré životn ěd ěžit ě funkce a s kone ěnou platností není žádného východiska. Poslední pohled a odcházím.

P ěs slzy nevidím schody a jen si p ěeju, aby už dlouho netrp ěla.

Ten den osmadvacátého veřer ve dvacet dva ty icet p t zvoní telefon a mužský hlas íká Honzovi, že chce mluvit s paní Beranovou. Jak ekl: tady Dr Píse ka z ústavu hematologie, v tu chvíli se m zastavilo srdce a jako bych byla zasažena bleskem. Dost dlouho jsme spolu mluvili, on se snad i omlouval, že Marii ještě p evezli na JIP, ventilovali, ale následovalo selhání renální, hepatální a kardio-pulmonální. Úmrtí dvacet dva t icet.

Zavolala jsem Jirku a blesk z nebe ude il po druhé! Jen ekl: Že voláš v tuhle dobu? Tak už je finýto?Po celou dobu její hospitalizace nestr il hlavu ani jednou na pokoj!Pro Marii bylo jen dob e, že nemoc m la takový raketový nástup, pr b h i konec. Celé se to podobalo hororu.

Strašn moc nám s Honzou Marie chyb la a m chybí dosud. Poh eb byla jenom komedie. Celé její p íbuzenstvo se srotilo kolem nás a d kovali. Díky byly falešné a neup ímné. Nejrad ji bych všechny do jednoho poslala do prdele. A s velkou chutí. Všichni se drali, aby se podívali, jak vypadá mrtvá Marie. Když žila a živo íla, nikdo nejev il sebemenší zájem.

Od zá í do prosince si Jirka denn ě jezdil pro napln ěné kastr lky. Vypadalo to, že v tom bude i nadále pokračovat. Když jsem mu ekla, že už m to leze do pen z, vyndal p tistovku a s gestem lorda m ji položil na st l. Prý jsem na n m žádné peníze necht la, tak ho to ani nenapadlo. Evidentn ě jsem ho popudila a on ekl, že už va it nemusím, že bude chodit do hospody. Od té doby se neozval. P ípomínal m Kropelnického, který dostal chalupu za korunu a pak se divil, že nemíním platit dan . Po sedmi letech p íšla od Jirky SMS, že má vnu ku, které dali jméno Marie. Pozd ě bycha honit!

Po téhle smutné kapitole bych p ešla na jiné téma, a myslím, že bude zvlášť zajímavé

Co se dalo koupit v historii za sto korun?

V roce 1921 si nap íklad kancelá ský ú edník vyd lal 4 – 7.000k za rok

V roce 1929 museli d lníci na jednu stovku pracovat zhruba devatenáct hodin.

V roce 1939 bylo t eba pracovat p íbližn ě 27hodin, aby zam stnanci v chemickém pr mysly vyd lali stovku.

V roce 1949 si lidi vyd lali v pr m ru 870K za m síc.

V roce 1959 se pr m rná ro ní mzda pohybovala okolo devíti tisíc korun. Pracovní m síc m l víc než 200hodin, protože se chodilo do práce i o sobotách. To znamená, že na stokorunu bylo t eba pracovat zhruba 28hodin.

V roce 1969 byl výd ěk za m síc 1300K . Já nastupovala do Vojenské nemocnice na 960K .

V roce 1979 se na stovku pracovalo necelých 9hodin.

V roce 1989 se na vyd lání stovky muselo strávit v práci asi 6hodin. Pr m rný m sí ní p íjem totiž ínil 3161K .

V roce 1999 musel lov k s p íjmem 12.000K na jednu stokorunu pracovat jeden a p l hodiny. Když to srovnáme s po tem piv, tak v roce 29 si mohl dost dob e žít i notorik, nebo za stovku dostal šedesát šest desetistup ových piv. A v roce 99 m l za tu cenu pouze t ínáct piv a jedno malé.

Za první republiky byla stokoruna zdobena kresbami Alfonse Muchy, v roce 49 byl na stovce Masaryk, v roce 53 byla m nová reforma a od té doby zdobily stovku šílené obrazy rolník a d lníc se snopem.

Jen málokdy se vláda odvážila ke zdražení ehokoli. P esto má toto období jeden primát. Stokoruna, kde byly Hrad any a zasn nou rolníci a s d lníkem platila nejděle v historii zem ě, p es t icet let.

To takový zelený Klement Gottwald o sob íct nem že. Na bankovkách vydržel na p elomu let 1989 a 1990 jen patnáct m síc . Všechny stokoruny byly v historii až na pár výjimek zelené.

Tato barva podle okultních v d posiluje vy erpané nervy, dodává t lu energii, zmír uje srde ní ínnost a odstra uje poruchy spánku. Jenže ušet it pár zelených papírk ě byl nadlidský výkon a spíš ad lidí p ívodilo nespavost a zvýšení krevního tlaku. T eba v sedmdesátých letech musel normální lov k pracovat na jedny Hrad any víc než den a na koupi Škodovky jich pot eboval víc než p t set. Dát bokem stovku je dnes jednodušší, lov k jich vyd lál mnohem víc, ale mén ě si za to koupí.

Proto se snažím i já vydlat kdekou stovku k dýchání.

Když jsme se s Honzou přistěhovali do domu ve Vršovicích, na chodbičce hned vedle nás bydlel Štefan zlatník s Ivanou, která pracovala v Telecomu a měla dva kluky. Vycházeli jsme spolu báječně, ona dobře pekla a vždycky přinesla Honzovi nějakou tu buchtu.

Další partaj na chodbě byl Pepík. Rozvedený a přišerný ochlasta. Celkem pohledný chlap, ale žil v bytě jako vlk samotá. Která by ho taky chtěla? O ženské se nezajímal a prioritou pro něj byl vždycky chlast. Mnil povolání, tuďlal pingla, tuďasfaltěra a v bytě neměl téměř nic. Nevařil, a když dal náhodou do trouby kůře, tak usnul a na chodbě bylo modro, jak se kůře v troubě pářilo.

Nic ho nevzbudilo. Ani zvonění, ani bouchání na dveře. Magneťák val na celý barák.

Párkrát jsem ho na chodbě překřovala, protože už nedokázal odemknout a vpotácet se do bytu.

Jednou rozbil hlavou skleněnou láhev v domě a ležel celou noc hned za nimi ve stěpech a v krvi. Kolikrát si ustlal na schodech a jak se říká, že ožralí mají štěstí, tak on ho měl.

Nikdy nemarodil a přijeho způsobu života snad ani neměl rýmu.

O vytírání chodby jsme se bez problémů všichni dělali a já s ním vycházela dost dobře. Asi po deseti, patnácti letech poustevníka ho potkalo štěstí v podobě Jindišky.

Ta se k nám přistěhovala, vyvařovala mu, prala, uklízela a dokonce dokázala i ušetřit nějakou korunu, takže si byt zvelebili. Přetím měl Pepík holou místnost, které vévodilo postavené patro. Děvo ovšem bylo syrové, nenalakované a zpořátku tam byla cítit i smůla jako v lese. Jsem se z toho stala jakási ponurá jeskyňa.

S příchodem Jindišky v bytě začalo být útulno a Pepík chodil jako ze škatulky. Pepík se Honzy strašně bál, protože ten nenáviděl opilce a nebral si servítky a Pepíka párkrát vyval. Jednou si Pepa chtěla na chodbě rozsvítit, vypínač ho neposlechl, tak ho rozmlátil na tisíc kousků.

My pak chodili potmě a do zámku se střefovali pomocí baterky. Honzu to dožralo, zabouchal na něj, ten vrávoral mezi dveřmi a když měl ještě přiblblé kecy, tak to Honzu vytořilo a Pepíka zbil. Radost jsem z toho neměla, sousedské vztahy by se měly udržovat v určitých mezích a zachovávat pravidla.

Takové vztahy, jaké jsem zažila v Navrátilce, takové už nikdy nikde nebyly a ani jsem nic podobného neslyšela.

Je pravda, že po tom incidentu byl vypínač spravený a opět fungoval. Pepík si občas přišel vyzít chleba nebo hořčici, ale vždy druhý den vrátil. Tenkrát řekl, že kdyby se někdy ženil, že si bude přát, abych mu šla za svatku. A trval na tom, abych mu to slíbila. Tenkrát jsem mu to slíbila i ráda, abych se ho zbavila a byla jsem přesvědčená, že k tomu kroku nikdy nedojde. Snad nemůže existovat jediná ženská na světě, která by šla do takového vztahu. No ale!

Nikdy neříkej nikdy. Jednoho dne nám přišel Pepík Jindišku představit a vypadalo to, že se dal na dobrou cestu.

Zase si našel práci a už nikdy nenocoval na chodbě. Po několika letech nás přišel pozvat na svatbu a bral jako hotovou věc, že mu půjdu za svatku, když jsem mu to tenkrát slíbila. Honza mu rovnou řekl, aby ho sobáš ušetřil, ale já šla. Svatba byla jen večer a druhý svatek byl druhý ožrala z baráku.

Všichni byli střízliví, po obědu byl oběd v Pravku, pak mě odvezli domů a oni pak šli pokračovat do zdejší plné hospody, kde všichni pili, že pivo poteče proudem.

Pepík byl ve svatém obleku a kdo by ho neznal, tak by si řekl, že Jindiška udělala ternu. Zpořátku sekal latinu, ale žije je v tšii, než cokoli jiného.

Ona si ho hlídala, chodila s ním do hospody a on byl chlapem pro posměch. Hádky u nich gradovali, občas jsem k nim zašla na kafe a vyposlechla si ty náky.

Jindiška měla ráda, pořád měla něco nosila a říkala, že by měla mít za sestru. Bože, proč chce za sestru vždycky nějaká kráva?

Její charakter jsem poznala jednoho večera. Pepík zazvonil a šel vrátit zapůjčené videokazety.

Stál na rohožce, upito m l, ale nebylo to zas až tak zlé. Já sama doma, Honza už byl mrtvý a zrovna jsem d lala gulášovou polévku.

Pepík se rozplýval nad v ní, která se linula z kuchyn . Já blázen ho pozvala a polévku nalila na talí .Rozpovídal se, že ho Jind iška všude pronásleduje a že je p íšern žárlivá. Ptala jsem se kde je právě ? Prý doma a on se plížil kolem dve í, aby m mohl vrátit kazety, když šel z práce.

Já myslela, že je u maminky, ke které jezdila. Jíme tu polévku a v tom m zvoní mobil a tam SMS co u m tak dlouho Pepa d lá?! ěkala jsem, že z toho n co bude, tak jsem cht la Pepíka co nejd ív vyprovodit ze dve í.

Už jdeme do p edsín a v tom se ozvalo šílené zvon ní. Otev u dve e a z té mírumilovné Jind išky se stala b snící semetrika, která na m vala, že si m žu Pepíka nechat rovnou doma, že ví, že m miluje a dluhy za n ho budu platit od te ka já. Budu pro ni jen paní Beranová a p estává s tykáním.

Poslala jsem oba do prdele, zav ela dve e a blesklo m hlavou, zda to mám zapot ebí? Asi p es rok jsme se jen zdravili, víc nic. Jednou vycházím ze sámošky a ítí se ke mn pla ící Jind iška.

Vrhá se kolem krku a omlouvá, že to tenkrát p ehнала, jak ji to mrzí a zda jí m žu odpustit? Ptám se pro najednou ta zm na? Prý je Pepík v nemocnici, našli mu n co na srdci a ona nemá nikoho, komu by se sv íla. Aha! V nouzi Franta dobrej co? Od té doby už si zase tykáme, ob as p inese upe ené buchty, nebo fazolovou polévku a já k ní sporadicky zajdu na kafe. Poslechnu si kecy furt dokola, že p es týden nepije, protože jezdí, ale hladinu chlastu doplní dokonale o víkend.

Závidí m Myslivce a vyslechnu neustálé stížnosti na Pepíka. Ale to si m la uv domit už tenkrát, když poprvé vstoupila do jeho holobytu. Já bych si o n j neop ela ani kolo, které ani nemám, ale párkrát m napadlo, že jsem jí ho m la vychválit, jak byl úžasnej . To by snad na ní praskaly obru e a z ejm bychom si do dneška vykaly.

Jó, mezilidské vztahy jsou složité a n kdy sta í tak málo. Když se potkáme s Pepíkem, vybavoval by se. Když je u toho Jind iška, klopí zraky a hladí Žandu.

Polovina íjna, as, kdy má ješt podle regulí a pravidel dobíhat babí léto. Místo klasického podzimního po así ude í paní zima s vervou sob vlastní. Silnice na Žernovku je mokrá, ale na polích a stromech leží pokrývka sn hu. Ranní cesta za tmy, kdy sn hové vlo ky patlav sedají na p ední sklo a st ra e v nejv tší rychlosti mají co d lat, aby tu padající nadílku smetly.

T žko rozeznávám postavy na p echodech, všechno se leskne a já se modlím, kdy už kone n zastavím p ed Robertovým domem.

Abych zkrátila ten as a navodila klidnou atmosféru, zpívám Žand , která sedí vedle mne a s nap tím pozoruje cestu. Když p ijíždím na Žernovku, za íná se rozednívat.

Zaparkuji v t iceticentimetrové záv ji u plotu a než dojdeme z povinné ranní procházky lesem k nim, jsme ob celé bílé. Rodokmen Žandy sice píše n co o pep i a soli, jenže v tuto chvíli je Žanda pouze barvy soli. Uvnit domu na nás dýchne vše objímající teplo a v elé p ivítání.

Než jim ud lám snídani, nejprve vyt u Žand kožich a rozprost u deky na prout né k eslo, do kterého se ráda pohrouží a vydrží tak po dobu n kolika hodinového úklidu.

Rodinka odjíždí do školy a do práce, a m ěká rozcvi ka po dom . Okny pozoruji st echu zeleného auta, jehož barva se m ní na bílo pod vršící se bílou pokrývkou. Chvílemi m napadá, zda v bec vyjedu a zda dojedu do Spilkárny.

Tak rychle ub hlo pár parných dní, kdy každý hekal a t šil se, až se ochladí. Já mezi n rozhodn nepat íla. Nemyslím na to, zda se dožiji p íštího léta, ale co chvíli myslím na to, kdy zase kone n proh eji své staré kosti. Teplých dní v roce je sakra málo a co m je platné, že se mluví o globálním oteplování, když si po así d lá co chce a to k všeobecnému p ekvapení na celé zem kouli.

V teplých krajích mají najednou palmy sn hové epi ky, zatím co na Aljašce taje sn h a ledy. Po úklidu beru Žandu op t do lesa, ob se bo íme do sn hu, pod kterým je voda. Ucourané kalhoty studí do kotníků , boty plné vody a nohy nep íjemn zebou. Na stromech, jejichž listy dosud nesta íly opadat se t žko udrží mokrý a t žký sn h.

Malé lavinky se sunou po košatých v tvích a padají z té výšky. V tichu lesa se rázem rozhostí podivné zvuky a Žanda se leká když ji padající sněh p ekvapí na enichu.

Po ád hust sn ží, ale my se ubíráme k zaparkovanému autu. Sněh z obou set esu, le v aut máme rázem ledovou jesky ku. Pr zorem jak v tanku sleduji p ed sebou silnici.

Vycházející vlhkost ze Žandy nám zapa uje okna, v trák se m že strhat a já závidím zrak rysovi.

Asociace vybudí vzpomínky na film Mzda strachu. Oni tenkrát p eváželi Nitroglycerin, já vezu jen sebe a Žandu.

Na Kutnohorské vypínám st ra e, už jich net eba a do Spilkárny p ijždím jen za mokra. Pár kilometr rozdíl a takové zvraty!

Abych to mé povídání n jakým zp sobem zakon ila a m lo to n jakou formu, zvolila jsem pou nou Hippokratovu p ísahu. Otcem léka ství bývá nazýván ecký ob an Hippokrates, žijící v letech 460-370 p ed naším letopo tem. Jeho spisy se staly základem st edov kého léka ství, ale jeho jméno je známé dodnes díky slibu, který léka i skládají p i promoci. B žn se užívá latinské sousloví lege artis , doslova podle pravidel um ní.

Vím, že v dnešní dob lze všechno najít na Internetu, jak doslovné zn ní Hippokratovy p ísahy, tak veškeré etické a morální kodexy. Já ale mohu íci za sebe, že léty strávenými ve zdravotnictví úpln se vším s panem Hippokratem nesouhlasím.

Když hned v prvním odstavci íká, že si bude vážit um ní svého mistra a bude se s ním d lit o sv j p íjem. O tu almužnu? Dokto i nebyli nikdy n jak horentní sumou odm ování.

Další odstavec íká: Umožním ú ast na v d ní a naukách tohoto oboru p edevším svým syn m, ale nikomu jinému.

Já se domnívám, že ne každý syn doktora la ní po medicín , tak pro neumožnit v d ní práv n komu cizímu, který o to stojí?

Aby nemocní op t nabyli zdraví, na ídím opat ení, podle svého nejlepšího v d ní a posouzení a budu od nich vzdalovati všechno zlé a škodlivé. Když jsem celé roky o kovala vakcínou proti ch ipce, nikdy jsem nikoho nep esv d ovala, pokud to d razn odmítl. Asi v d l pro se o kování vyhnout.

Nedám se pohnouti od nikoho, a je to kdokoli, abych mu podal jedu, nebo abych mu dal za podobným ú elem radu. V tomto bodu s Hippokratem souhlasím.

Na l žku bych též jedu nepodala, ale s gustem bych vypustila z košíku klubko had t eba v parlamentu. Možná by hadi nem li dostatek jedu a musela by být rezerva v podob druhého koše.

Nedám žádné žen vlozku do pochvy s tím úmyslem, abych zabránil oplodn ní, nebo p erušil vývoj plodu.

Tohle je p íliš diskutabilní téma. Otázka cikán spojená s kriminalitou, nebo p epln né ústavy pro mentáln postižené...Pro ? To by m l pan Hippokrates dodat n p ehodnotit.

Sv j život i své um ní budu ceniti jako posvátné. Vstoupím-li do domu, vejdu tam pro blaho nemocných, zdržím se po ínání nešlechtného, neposkvrním se chlípným dotekem s ženami, muži, se svobodnými, ani s otroky. Napadla m cedule nade dve mi: Bu vítán, kdo s dobrým úmyslem p icházíš!

O vše, co uvidím a uslyším p i lé ení samém zachovám ml ení a podržím to jako tajemství. Ne vždy platí: Mluvíti st íbro, ml eti zlato!

Udržím-li pevn a dokonale v rnost této p ísaze, bu mi za to dán š astný život a budoucí zdar ve výkonu povolání, aby má pov st došla chvály pro všechny asy. Kdybych se proti p ísaze proh ešil, a m postihne pravý opak.

K poslednímu odstavci se mohu vyjád it pozitivn , aniž by za to mohl samotný pan Hippokrates. Konstatuji, že š astný život jsem m la, zdar ve výkonu povolání také a pov st chvály aspo na krátký as byla rovn ž.

